

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKO DELO

SOCIALNA VKLJUČENOST MLADIH V OBČINI GORNJA RADGONA

Ines Zorec

Ljubljana 2015

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Ines Zorec

Naslov: Socialna vključenost mladih v občini Gornja Radgona

Mentorica: Doc. dr. Liljana Rihter

Kraj: Ljubljana

Leto: 2015

Št. strani: 210

Št. preglednic: 4

Št. prilog: 4

Št. slik: 1

Ključne besede: socialna vključenost, mladi, lokalna skupnost, mladinske politike, mladinsko delo, mladinski delavci, socialno delo z mladimi

Povzetek: V diplomskem delu raziskujem socialno vključenost mladih na lokalni ravni. V teoretičnem delu najprej predstavim mladost in z njo povezane prehode v odraslost, ki so v današnji družbi vse prej kot gotovi in predvidljivi. Opredelila sem lokalno mladinsko politiko in izpostavila področja horizontalnih in vertikalnih mladinskih politik, na katerih je potrebno zagotoviti ustrezne in učinkovite ukrepe za socialno vključenost mladih v lokalni skupnosti. V teoretičnem delu se še dotaknem mladinskega dela in socialnega dela z mladimi, ki sta pomembna za socialno vključevanje mladih. V raziskovalnem delu predstavim kvalitativno raziskavo, ki sem jo izvedla v občini Gornja Radgona s pomočjo treh fokusnih skupin z mladimi različnih starostnih skupin. Ugotovila sem, da si mladi želijo dodatnega neformalnega izobraževanja, da ni spodbud in svetovalne podpore mladim v podjetništvu, da imajo slab dostop do stanovanj in so slabo informirani o ukrepih, ki so jim na voljo. Ugotovitve kažejo tudi, da imajo mladi možnost povedati svoje ideje in podati mnenja.

Title: Social inclusion of young people in the municipality of Gornja Radgona

Keywords: social inclusion, youth, local community, youth policy, youth work, youth workers, social work with youth

Abstract: In the thesis I explore the social inclusion of young people at the local level. In the theoretical part I first introduce youth and the related transitions to adulthood, which in today's society are far from certain and predictable. I defined the local youth policy and highlighted the areas of horizontal and vertical youth policies, where appropriate and effective measures for the social inclusion of young people in the local community need to be ensured. In the theoretical part I also touch upon youth work and social work with young people, which are both important for the social inclusion of young people. In the empirical part I introduce a qualitative survey that I conducted in the municipality of Gornja Radgona with the help of three focus groups with young people of different age groups. I found out that young people want additional formal education, that there are no incentives and advisory support for young entrepreneurs, that the young have poor access to housing, and are badly informed about the measures that are available to them. The findings also show that young people have the opportunity to express their ideas and opinions.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKO DELO

SOCIALNA VKLJUČENOST MLADIH V OBČINI GORNJA RADGONA

Mentorica: Doc. dr. Liljana Rihter

Avtorica: Ines Zorec

Ljubljana 2015

Ask the young. They know everything.

Joseph Joubert

PREDGOVOR

“Ali ima mladina prihodnost, ali ima prihodnost mladino?” Ule (2008: 154). Vprašanje, ki je več kot na mestu in nam jasno prikaže položaj mladih v današnji družbi, negotov in nepredvidljiv. Mladi so vedno dlje prisotni v izobraževalnem sistemu, kar vodi do vedno kasnejšega vstopa na trg dela in pridobivanja zaposlitve, ki bi jim zagotovila ekonomsko in socialno avtonomijo in dala možnost za samostojno ureditev stanovanjskega vprašanja. Negotovost na različnih področjih življenja mladih je med drugim tisto, zaradi česar so mladi ranljiva družbena skupina.

S vključenostjo v mladinsko organiziranje sem vedno bolj spoznavala mladinsko politiko in njen pomen za socialno vključenost mladih. Z vzpostavitvijo mladinskega centra sem videla, kako pomembno je sodelovanje mladih in lokalne skupnosti, sodelovanje mladih pri procesih odločanja, izražanje mnenj, saj se lahko le tako prepozna dejanske potrebe mladih. Vključila sem se v delovno skupino mladinskega sveta, ki bo aktivno sodelovala pri pripravi in oblikovanju prve strategije za mlade v občini Gornja Radgona, kar pa je bila ena izmed spodbud za temo moje raziskave.

Mladinska politika ima pomembno vlogo pri omogočanju čim enostavnejših in hitrejših prehodov v odraslost. Pri uresničevanju mladinske politike pa imajo ključno vlogo ravno lokalne skupnosti, ker so mladim najbližje. Ugotoviti morajo potrebe mladih in iz tega izvesti ustrezne in učinkovite ukrepe na področjih horizontalnih in vertikalnih mladinskih politik, ki so hkrati pomembna področja socialne vključenosti mladih. Ta področja zajemajo izobraževanje, zaposlovanje, stanovanjske razmere, zdravje, mobilnost, prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje, informiranje in participacijo mladih.

Mladi so v politikah in ukrepih države ter tudi lokalnih oblasti pogosto le objekt ukrepov in ne sodelujejo v sooblikovanju teh ukrepov. Ukrepi za izboljšanje položaja mladih se tako pogosto ne ujemajo s potrebami, kot jih vidijo mladi sami. Potrebno se je premakniti od tega, da delamo za mlade k temu, da delamo z mladimi, skupaj z njimi, smo sodelavci v projektih. Mladinske organizacije imajo pri tem pomembno vlogo, saj so zaradi večjega stika z mladimi pomemben segment pri zadovoljevanju potreb in interesov mladih in lahko ogromno

pripomorejo k večji vključenosti mladih na lokalni ravni. Lokalne oblasti pa k temu pripomorejo z dobro podporo mladinskim organizacijam.

Na podlagi opisanega sem se odločila, da v raziskovalnem delu raziščem omenjena področja socialne vključenosti mladih v občini Gornja Radgona, kjer tudi živim. Zanimal me je položaj mladih v Gornji Radgoni in kakšna so njihova mnenja, želje, pobude in potrebe na področjih, ki jih zadevajo. Slednje sem pridobila z izvedbo treh fokusnih skupin z mladimi različnih starostnih skupin. Metodo fokusnih skupin sem izbrala, zaradi možnosti razprave, nadgrajevanja idej, podajanja predlogov in pridobivanja bolj poglobljenih podatkov. Ugotovitve raziskave med drugim kažejo, da je zagotavljanje podobnih mehanizmov, kot je fokusna skupina, nekaj kar primanjkuje v občini in bi še kaj takega za podajanje predlogov želeli v prihodnje. Namen moje raziskave je bil, da z mnenji, pričakovanji in predlogi mladih orišem položaj mladih v občini Gornja Radgona, oblikujem predloge za večjo socialno vključenost mladih in z ugotovitvami raziskave koristno pripomorem k pripravi pomembnih dokumentov za celostno urejanje področja mladine, kot je strategija za mlade. Mojih ugotovitev ne morem posploševati, saj je populacija mladih udeleženih v raziskavi premajhna, lahko pa zbrane ugotovitve dajo pomemben uvid v dejanske potrebe mladih in zapolnijo tisti manjko, ki je potreben za celovito ureditev področja mladine v občini Gornja Radgona.

Na tem mestu se zahvaljujem vsem sodelujočim v fokusnih skupinah. Hvala, da ste bili moji soustvarjalci pri nastajanju diplomskega dela, saj brez vas to ne bi nastalo. Hvala tudi Simonu Vrbaniču za vso pomoč in koristne informacije.

Zahvaljujem se mentorici doc. dr. Liljani Rihter za čas, dostopnost, hitre povratne informacije in strokovno usmerjanje pri pisanju diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi vsem sopotnikom, prijateljem, ki ste mi stali ob strani v času pisanja diplomskega dela, mi pomagali na takšen ali drugačen način, me spodbujali ter prinesli tudi kakšno sladko dobroto za lažje in bolj ustvarjalno pisanje.

Hvala Mitju za pogovore, potrpežljivost, razumevanje, spodbujanje, da je verjel vame, tudi ko sama več nisem.

Hvala staršema, da sta mi omogočila študij.

KAZALO

1. TEORETIČNI UVOD	8
1.1. Mladost	8
1.2. Mladi v Sloveniji	9
1.2.1. Izobraževanje in usposabljanje	11
1.2.2. Zaposlovanje in podjetništvo	13
1.2.3. Stanovanjske razmere	19
1.2.4. Prosti čas	21
1.2.5. Mobilnost	24
1.2.6. Zdravje	25
1.2.7. Participacija	25
1.3. Lokalna mladinska politika	28
1.3.1. Mladinski sektor	31
1.3.2. Politika izobraževanja in usposabljanja	33
1.3.3. Politika zaposlovanja	35
1.3.4. Stanovanjska politika	37
1.3.5. Politika prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti	38
1.3.6. Politika mobilnosti	41
1.3.7. Zdravstvena politika	42
1.3.8. Participacija mladih	42
1.3.9. Informiranje mladih	46
1.4. Socialna vključenost mladih	48
1.4.1. Področja socialne vključenosti mladih	49
1.4.2. Strukturirani dialog	50
1.4.3. Mladinsko delo	51
1.5. Socialno delo z mladimi	52
1.6. Mladi in mladinska dejavnost v občini Gornja Radgona	55
1.6.1. Statistika na področju mladine	55
1.6.2. Ukrepi občine na področju mladine	56
1.6.3. Mladinska dejavnost	58
2. PROBLEM	62
3. METODOLOGIJA	64
3.1. Vrsta raziskave, model raziskave in spremenljivke	64
3.2. Merski instrumenti in viri podatkov	64
3.3. Populacija in vzorčenje	64
3.4. Zbiranje podatkov	65
3.5. Obdelava in analiza podatkov	66
4. REZULTATI	69
5. RAZPRAVA	92
6. SKLEPI	99

7. PREDLOGI	103
8. LITERATURA	105
9. PRILOGE	110
Priloga 1: Vodila za fokusne skupine	110
Priloga 2: Zapisi pogovorov s fokusnimi skupinami in podčrtovanje relevantnih izjav	111
Priloga 3: Odprto kodiranje	135
Priloga 4: Osno kodiranje	195
10. POVZETEK.....	209

KAZALO TABEL

Tabela 3. 1.: Primer odprtega kodiranja	68
Tabela 9. 1.: Odprto kodiranje: Fokusna skupina A.....	135
Tabela 9. 2.: Odprto kodiranje: Fokusna skupina B.....	152
Tabela 9. 3.: Odprto kodiranje: Fokusna skupina C.....	171

KAZALO SLIK

Slika 1. 1.: Lestvica participacije po Hartu	44
--	----

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. Mladost

Za celostno razumevanje mladih in mladosti je potrebno poznavanje prehodov, s katerimi se soočajo mladi v obdobju današnje mladosti, ki pa so vse prej kot gotovi in predvidljivi. Prehodi iz mladosti v odraslost so povezani z negotovim položajem mladih na različnih področjih njihovega življenja in posledično tudi s socialno ranljivostjo in izključenostjo mladih.

“Otroštvo, mladost in prehodi v odraslost so že nekaj desetletij teme, ki vznemirjajo javnost, družbene institucije, politiko in znanost v zahodnem svetu. V zadnjem desetletju ali dveh so spremembe odraščanja in življenjskih potekov spet v ospredju družbene pozornosti. Spet smo priče velikih sprememb: današnja generacija vstopa v odraslost drugače kot včerajšnja, podaljšujeta se izobraževanje in ekonomska odvisnost od staršev. Vstop v zaposlitveno obdobje in v obdobje starševstva se pomika v pozna dvajseta ali v trideseta leta življenja.” (Ule 2008: 12) Danes je potrebno več časa kot kadarkoli prej v zgodovini, da mladi dosežejo ekonomsko in psihološko samostojnost (Settersten, Ray 2010: 20).

Ule in Miheljak (1995: 16) pišeta, da mladost določa njena prehodnost in vmesnost, ki je najprej prehod od otroštva k odraslosti. Ta prehod pa ima v sebi več drugih pomembnih prehodov:

- prehod od fluidne zavesti posameznika o sebi k zgrajeni podobi o sebi in svojem mestu v družbi, najdemo svojo identiteto,
- prehod od omejenega spektra socialnih vlog otroka in mladostnik h kompleksnim in celostnim socialnim vlogam odraslega človeka,
- prehod od šolskih in prostočasnih dejavnosti k svetu dela in zaposlitve,
- prehod od ekonomske odvisnosti od drugih k ekonomski neodvisnosti,
- prehod od sprejemanja znanja in informacij k njihovi uporabi,
- prehod od pravno in politično nekompetentne osebe k politični polnoletnosti in pravno odgovorni osebi.

Za prehode iz otroštva v odraslost se lahko uporabijo različna merila. Ule in Kuhar (2003) v Lavrič *et al.* (2011: 71) poudarjata štiri ključne prehode:

- stabilna redna zaposlitev,
- odselitev od izvirne družine,
- stabilno partnerstvo,
- starševstvo.

Mladost pa se ne more več pojmovati kot obdobje predvidljivega prehoda iz gotovega otroštva v gotovo odraslost, saj se je družbeni položaj mladih v zadnjih dveh do treh desetletjih izrazito poslabšal. Povečuje se stopnja brezposelnosti mladih, stabilne zaposlitve so za vse več mladih tudi dolgoročno nedosegljive, zato nekateri avtorji celo dvomijo o upravičenosti pojma prehoda (Lavrič *et al.* 2011: 64).

“Za obdobje prehodov v današnji mladosti je značilen pojav jojoizacija mladine, ki je zanimiv tudi za mladinsko politiko. S tem izrazom poimenujemo obdobje mnogoterih prehodov med posameznimi življenjskimi statusi: odselitev od staršev zaradi šolanja – ponovna priselitev po zaključku šolanja; študentsko delo – pridobitev redne zaposlitve – izguba zaposlitve; srednja šola – študij – služba – študij. Prehod iz mladosti ni več jasen in zaznamovan z enim prehomom, ampak so prehodi mnogoteri in ponavljajoči se.” (Bakovnik *et al.* 2012: 20)

Jasne opredelitve mladine ni oziroma definiranje mladosti ni enoznačno, saj gre za življenjsko obdobje, ki ga zaznamujeta kot že omenjeno prehodnost in vmesnost. Številni avtorji opredeljujejo mladost kot obdobje med otroštvom in odraslostjo (Vertot 2009: 10).

1.2. Mladi v Sloveniji

Statistični urad Republike Slovenije (SURS) in tudi nekatere druge evropske države mladino opredeljujejo kot mlade ljudi, stare od 15 do 29 let (Vertot 2009: 10).

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju prav tako mlade definira kot mladostnike in mlade odrasle osebe obeh spolov, stare od 15. do dopolnjenega 29. leta starosti. (Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, 3. člen). Omenjena opredelitev pa je upoštevana tudi v moji raziskavi.

Za boljše razumevanje položaja mladih v Sloveniji se mi zdi smiselno poznavanje modelov prehodov v odraslost, ki so različni v različnih družbah. Walther in sodelavci (2009) v Lavrič *et al.* (2011: 64) prepoznavajo pet osnovnih modelov prehodov v odraslost v različnih družbah:

- Liberalni prehodni model, ki temelji na individualni odgovornosti mladih, da hitro in uspešno vstopijo na prožen trg dela. Posledica tega je velika možnost socialne izključenosti mladih, saj prožen trg dela poleg širokih zaposlitvenih možnosti pomeni tudi visoke stopnje tveganja brezposelnosti.
- Univerzalistični prehodni model je značilen za nordijske države in temelji na obsežnem in prožnem izobraževalnem sistemu, ki združuje splošno in poklicno izobraževanje. Mladi nad 18. letom starosti, ki so vključeni v izobraževalni sistem, prejemajo izobraževalni dohodek. Mladim je omogočen sorazmerno širok izbor delovnih mest in tako zagotovljena individualna motivacija.
- Subprotektivni model je značilen za sredozemske države in temelji na slabi povezavi med izobraževanjem in trgom dela, zaradi katere mladi do zaposlitve prihajajo težko in pozno. Prehodi so negotovi in lahko trajajo do sredine tridesetih let. Mladi niso upravičeni do državnih podpor, zato so odvisni predvsem od družin. Zaradi dolge odvisnosti od družin imajo mladi sorazmerno nizek družbeni status. Visokošolsko izobraževanje zato pomeni priložnost, ki lahko zviša družbeni status in omogoča pridobitev neke stopnje gmotne neodvisnosti.
- K zaposlitvi usmerjen prehodni model je značilen za Avstrijo, Nemčijo in Francijo in temelji na diferenciranem šolskem sistemu, ki vključuje visoko standardiziran sistem poklicnega izobraževanja. Mladi so zelo zgodaj usmerjeni na različne izobraževalno-poklicne poti. Sistem mlade spodbuja, da se predvsem s praktičnim poklicnim usposabljanjem in izobraževanjem uspešno socializirajo za svoj poklicni in družbeni položaj. Mladim, ki so že bili na praksi ali so zaposleni, zagotavlja socialno pomoč, drugim pa le manjše oblike podpore. Ta sistem mlade predvsem usmerja v delavnost.
- Modeli posocialističnih držav se med seboj zelo razlikujejo in se hitro spreminjajo, zato ni mogoče opredeliti prepoznavnega modela prehodov.

Slovenija je glede na do zdaj ohranjene socialne ugodnosti še vedno najbližje univerzalističnemu modelu prehodov. Upoštevati pa je potrebno, da se stanje sorazmerno hitro

spreminja. Slovenija se pomika v smeri subprotektivnega modela, saj narašča opiranje mladih na družinske podpore s podaljševanjem bivanja pri starših. Izrazito pa narašča tudi vstopanje mladih v terciarno izobraževanje, za katero se zdi, da je povezano prav z možnostjo izboljšanja dužbenega položaja in pridobivanja delne gmotne neodvisnosti s pomočjo študentskega dela. Kar pa je močno povezano z upadanjem razpoložljivih stabilnih oblik zaposlitev za mlade. Povečuje se prožnost trga dela za mlade, kar pa nas deloma približuje tudi liberalnemu modelu prehodov (Lavrič *et al.* 2011: 66).

V obdobju 2010-2020 se bo število mladih v Sloveniji zmanjšalo za dobrih dvajset odstotkov. Slednje pa je eno temeljnih demografskih gibanj, ki bo zaznamovalo okvire mladinske politike (Lavrič *et al.* 2011: 75).

1.2.1. Izobraževanje in usposabljanje

Institucionalno izobraževanje zajema vse večji delež življenja današnjih ljudi in je postalo univerzalni družbeni način priprave za odraslost ter socializacijo otrok in mladostnikov. Temeljna ugotovitev vseh statističnih pregledov na področju izobraževanja je, da se šolanje širi in podaljšuje. Množičnost rednega izobraževanja se je v zadnjih desetih letih v Sloveniji občutno povečala. Ta rast je povezana z modernizacijo, vendar moramo hkrati dopustiti možnost, da gre deloma tudi za odlaganje vstopanja mladih na trg dela (Lavrič *et al.* 2011: 93-95).

Delež študentov med mladimi v Sloveniji se je prav tako strmo povečal. Velika rast števila študentov v generaciji se kaže tudi v raziskavi Mladina 2010. Še izrazitejše povečanje pa je opaziti pri skupini 19-29 let, kar ne kaže samo na nizko učinkovitost študiranja, temveč tudi na sistemsko neurejenost študija, ki prispeva k njegovemu podaljševanju. To značilnost lahko deloma povežemo tudi s pomanjkanjem rednih zaposlitev ob socialnih ugodnostih študentskega statusa, vključno s prevladujočo brezplačnostjo študija, oblikami študentskega dela in državnim štipendiranjem (Lavrič *et al.* 2011: 96-99).

O množičnem nadaljevanju šolanja na visokih šolah in fakultetah piše tudi Ule (2008: 139) in pravi, da je slednje postalo močna norma. Ta norma pomeni, da se od mladih pričakuje podaljšanje šolskega obdobja in doseganje visoke stopnje izobrazbe, za kar je podlaga

prepričanje, da bodo mladi bolj pripravljeni na delo s formalnim izobraževanjem. Problem pa je, da je za večino zaposlitev, ki so danes na voljo, akademska izobrazba nepotrebna ali celo nepomembna. Avtorica dodaja, da se mladi tako spopadajo z inflacijo izobraževanja, posledica katere je, da veliko poklicev, ki so nekoč zahtevali srednjo šolo, sedaj zahteva višjo izobrazbo, čeprav dela ostajajo enaka in se znanja za te poklice niso spremenila. Poudarja, da ne gre za to, da izobrazba ni pomembna, vendar je veliko mladih razočaranih, ker so prepričani, da bodo z diplomami lažje dobili zaposlitev.

Dokončano srednje šolanje je za mlade prav tako postalo izobraževalna norma. Vertot (2009: 43) navaja, da je v srednješolsko izobraževanje vključenih 98 odstotkov populacije med 15. in 19. letom starosti, čeprav ni obvezno.

Kakovost izobraževanja se lahko poveča z opravljanjem dela izobraževanja v tujini, ki ga omogoča zlasti bolonjski sistem terciarnega šolanja. Izobraževanje v tujini je pomembno ne le kot študijska korist, temveč tudi kot življenjska izkušnja v smislu medkulturnih izkušenj in izpopolnjevanja tujih jezikov. Vključevanje v študij v tujini se je med študenti v zadnjih petih letih več kot podvojilo (Lavrič *et al.* 2011: 119).

Podaljševanje izobraževanja mladih je povezano z vedno večjim pomenom izobrazbe in usposobljenosti na trgu dela. Po eni strani gre za politike izobraževanja, ki spodbujajo mlade, da ostajajo v izobraževanju oziroma nadaljujejo izobraževanje na terciarni stopnji. Po drugi strani pa gre za prizadevanje mladih in tudi njihovih staršev za čim višjo izobrazbo in pričakovanja, da jim bo slednja omogočila boljšo zaposlitev. Mladi pogosto nadaljujejo z izobraževanjem tudi zato, da se v današnjih gospodarskih razmerah izognejo zelo verjetni brezposelnosti (Trbanc 2005: 170).

Redno izobraževanje nikoli ni povsem zadoščalo, v sodobnem času postajajo alternativne oblike izobraževanja vse pomembnejše. Ugotovitve raziskave v Mladina 2010 kažejo zanimanje mladih za neformalno izobraževanje in, da jim te oblike izobraževanja niso tuje. Udeležujejo se ga množično in se ga bodo tudi v prihodnje. Vendar ne dojemajo v celoti pomena in potenciala neformalnega izobraževanja v povezavi z delom in spremembami na

trgu dela. Prevladuje tudi mnenje, da mora neformalno izobraževanje izhajati predvsem iz lokalnih pobud in biti v pristojnosti lokalnih organov (Lavrič *et al.* 2011: 117).

1.2.2. Zaposlovanje in podjetništvo

O zaposlovanju mladih Ule (2008: 193) pravi, da to pomeni prehod iz mladosti v odraslost. Vstop v delo omogoča dolgoročno načrtovanje življenja, kariere, družine. Dokler se mladi tudi ekonomsko ne osamosvojijo, še naprej živijo nekakšno podaljšano otroštvo v odvisnosti od družine in tudi od družbe. Vse težji prehod v delo zato najbolj prizadene prav mlade. Avtorica (Ule 2008: 194) omenja sistem fleksibilne podzaposlenosti, ki se je začel uveljavljati za mlade v prehodu v odraslost. Zanje to pomeni menjavanje nezaposlenosti z obštudijskimi zaposlitvami, delnimi zaposlitvami, z delom v alternativni ekonomiji in podobno.

“Tradicionalne oblike zaposlenosti za nedoločen čas vse bolj zamenjujejo manj gotove, prožne oblike zaposlenosti, zvišuje se starost prvega vstopa na trg dela, sam prehod traja dlje in je tudi bolj negotov.” (Lavrič *et al.* 2011: 125)

O negotovih oblikah zaposlovanja mladih piše tudi Ule (2008: 215) in pravi, da se mladi danes srečujejo predvsem s povečanjem manj varnih zaposlitev, še posebej zaposlitev za krajši delovni čas in zaposlitev za določen čas. Dodaja še, da ima zaposlovanje mladih v netrajnih, nestabilnih zaposlitvah lahko različne družbene in socialne posledice. Strokovnjaki Furlong in Hammer (2000; v Ule 2008: 215) opozarjajo, da pomeni pogosta podzaposlenost mladih možno nevarnost, da bodo tudi kasneje ohranili nizko stopnjo udeležnosti v zaposlitvi, da se bodo obdobja brezposelnosti nadaljevala vso njihovo delovno kariero in tako vplivala na marginalizacijo in socialno izključenost mladih.

“Pri začasnih in drugih fleksibilnih oblikah zaposlitev gre za vprašanje, ali je ta oblika za mlade le vstopnica v bolj trajne zaposlitve ali pa prihaja do novega vzorca zaposlovanja, ki bo mlade spremljal skozi celotno delovno obdobje. Vprašanje zaenkrat ostaja brez jasnega odgovora, je pa še kako relevantno za Slovenijo, kjer mladi predstavljajo delovno silo, ki je daleč najpogostejše zaposlena po pogodbah za določen čas.” (Trbanc 2005: 163)

Slovenija je po začasnih zaposlitvah med mladimi na prvem mestu v EU. Začasne zaposlitve poleg vpliva na možnost polne ekonomske in socialne osamosvojitve ter na oblikovanje družine, povečujejo tveganje revščine. Ignjatović in Trbanc (2009) v Lavrič *et al.* (2011: 127) dodajata, da poleg zaposlitve za določen čas med delovno aktivnimi mladimi (15-24 let) narašča tudi delež mladih, ki imajo sklenjene pogodbe za skrajšani delovni čas (Lavrič *et al.* 2011: 126).

Vse bolj pereče postaja vprašanje brezposelnosti diplomantov na terciarni ravni. Med mladimi v Sloveniji se je v zadnjih desetih letih močno zmanjšal delež zaposlenih, povečal pa se je delež vključenih predvsem v terciarno izobraževanje. Povsem jasno se kaže trend podaljševanja in zaostrovanja pogojev prehoda iz sistema izobraževanja v redno zaposlitev (Lavrič *et al.* 2011: 132).

Naraščajoča brezposelnost mladih diplomantk in diplomantov je neposredna posledica trendov, ko po eni strani zelo hitro narašča število diplomantov, po drugi strani pa povpraševanje po visokokvalificirani delovni sili stagnira. Raziskovalci iz Zveze svobodnih sindikatov Slovenije v svoji raziskavi navajajo, da je med letoma 2007 in 2009 diplomiralo 52.000 ljudi, vsako leto pa je po ocenah raziskovalcev za diplomante razpoložljivih približno 8.000 delovnih mest (ZSSS 2010: 16 v Lavrič *et al.* 2011: 144). "Letno je v Sloveniji torej dobrih 9.000 presežnih delavcev s terciarno stopnjo izobrazbe. Z drugimi besedami, slovenski trg je letno sposoben na delovno mesto, ustrezno stopnji izobrazbe, sprejeti manj kot polovico letne generacije diplomantov. Pri tem pa se je potrebno zavedati, da se letni presežki viskokvalificirane delovne sile kopičijo, zaradi česar lahko tudi v prihodnje pričakujemo izrazito stopnjevanje problema brezposelnosti mladih diplomantov v Sloveniji. Temu v prid pa govori tudi to, da je veliko mladih težavo brezposelnosti reševalo z nadaljnjim izobraževanjem, kar pomeni, da se bodo v prihodnje tudi ti mladi vračali na trg dela. Mladinska politika se bo tako v prihodnje zagotovo srečevala s sorazmerno velikim in rastočim številom diplomantov, ki ne bodo našli svoji izobrazbi ustrezne zaposlitve" (Lavrič *et al.* 2011: 144).

Zavod RS za zaposlovanje navaja, da delež brezposelnih mladih s terciarno izobrazbo narašča, saj je ta bil leta 2009 13,1 odstoten, leta 2014 pa je bil delež kar 21,2 odstoten (ZRSZ 2014 – Strokovna izhodišča za leto 2015 - Brezposelnost mladih).

V raziskavi Mladina 2010 mladi menijo, da je zaposlitvene možnosti mogoče izboljšati z večjo samoiniciativnostjo posameznikov in posegom države na trg delovne sile. Kvalitativni podatki tudi kažejo, da mladi ne povezujejo višje izobrazbe z boljšimi zaposlitvenimi možnostmi. Bolj kot stopnjo izobrazbe vidijo socialno mrežo kot tisto, ki ima pomembnejšo vlogo pri kandidiranju za delovno mesto. Prav tako se mladi z vsebino zaposlitve ne ukvarjajo preveč, saj vedo, da bo pač treba vzeti delo, ki jim bo ponujeno. O slednjem priča tudi podatek, da so mladi v primerjavi z letom 2005 za povečanje zaposlitvenih možnosti v letu 2010 bistveno bolj pripravljeni na geografsko mobilnost in občutno bolj pripravljeni sprejeti začasno zaposlitev (Lavrič *et al.* 2011: 150-151).

Sorazmerno slabši položaj mladih glede brezposelnosti se je kot sistematični vzorec v zahodnih družbah začel pojavljati po recesiji. Brezposelnost mladih v Sloveniji pa je občutno višja v primerjavi s celotnim aktivnim prebivalstvom (Lavrič *et al.* 2011: 135).

Leta 2014 je bila stopnja brezposelnosti mladih 27,9 odstotna (15-24 let) in 18,4 odstotna (25-29 let) v primerjavi s celotnim aktivnim prebivalstvom, kjer je bila stopnja brezposelnosti 12,5 odstotna (ZRSZ 2014 – Strokovna izhodišča za leto 2015 - Brezposelnost mladih).

Ule in soavtorji (2000: 45) o brezposelnosti kot posledici ekonomske krize pravijo, da so v tem času najbolj prizadeti prvi iskalci zaposlitve, mladi. Slednji se sicer soočajo s podobnimi psihičnimi posledicami brezposelnosti kot odrasli, vendar ker gre pri mladih za fazo prehoda iz otroštva v odraslost, so ti učinki dolgotrajnejši.

Uradni statistični podatki za zadnje desetletje sicer kažejo trend zmanjševanja brezposelnosti mladih, vendar pa se je v tem obdobju delež mladih, ki sebe dojemajo kot brezposelne, povečal. Če upoštevamo tako opredelitev brezposelne osebe je bila stopnja brezposelnosti v starostni skupini 15-24 let v letu 2000 približno 18-odstotna, v letu 2010 pa kar 25-odstotna. Število mladih, ki se počutijo brezposelne, je torej višje v primerjavi s številom registriranih brezposelnih mladih. Presežek so lahko posamezniki, ki iščejo delo prek drugih posrednikov,

ne izpolnjujejo pogojev za vpis v evidenco brezposelnih oseb ali pa se preprosto ne želijo prijaviti na Zavod RS za zaposlovanje (Lavrič *et al.* 2011: 139).

O trajanju brezposelnosti mladih Lavrič in soavtorji (2011: 139) poudarjajo, da je brezposelnost mladih sorazmerno visoka, ampak je ob tem sorazmerno kratkotrajna. Podatki Zavoda RS za zaposlovanje prav tako pričajo o slednjem, saj so bili mladi v starosti od 15 do 24 let aprila 2013 na Zavodu v povprečju prijavljeni 8,5 meseca, mladi v starosti od 25 do 29 let 10,9 meseca, medtem ko so bili brezposelni, stari 30 let ali več, na Zavodu v povprečju prijavljeni 24,6 meseca (ZRSZ 2013 – Mladi in trg dela – Brezposelni mladi po trajanju brezposelnosti).

Ule in Miheljak (1995: 122) pravita, da se mladi bojijo, da bi se začasna nezaposlenost spremenila v trajno in bi tako bili obsojeni na socialne pomoči, kratke občasne zaposlitve in neperspektivnost. Daljša brezposelnost za mladega človeka pomeni izjemno frustracijo, saj je ekonomska neodvisnost oziroma zaposlitev današnji najpomembnejši kriterij za vstop v odraslost. Nezaposlenost deluje na mladega človeka kot stigma, socialni madež, ki mu znižuje vrednost v očeh vrstnikov in drugih. V primeru, da po določenem času mlad človek vendarle dobi zaposlitev, je slednja večkrat neustrezna, kar pa ne odpravi stigme, temveč jo le začasno prikrije. Avtorja (Ule, Miheljak 1995: 123) dodajata, da ima nezaposlena mlada generacija velik delež izobraženih in višje kvalificiranih oseb in je zato njihova nezaposlenost čista izguba za družbo.

“Nezaposlenost mladih je po raziskovalnih in teoretskih spoznanjih eden glavnih razlogov za socialno ranljivost mladih, kar ne postavlja mladega človeka samo v neugoden socialno-ekonomski položaj, mu zmanjšuje status in ugled v družbi, ga marginilizira, ampak povzroča tudi dolgotrajne psihične poškodbe in posledice na samopodobi človeka.” (Ule *et al.* 2000: 49)

O pomembnosti zaposlitve med mladimi priča raziskava v Mladini 2010, ki kaže, da je zaposlitev med mladimi razumljena kot izjemno pomembna, saj jo večina dojema kot korak pri osamosvajanju in s tem pri doseganju individualne odraslosti. Poleg lastne družine je drugi najpomembnejši dejavnik pri opredelitvi lastne odraslosti pri zaznavanju mladih. Mladi z

zaposlovanjem povezujejo predvsem koncepte, povezane s finančno samostojnostjo in prevzemanjem odgovornosti, kar zanje pomeni pomemben korak v odraslost. Zaposlitev pa za mlade pomeni tudi temelj za zagotavljanje lastne varnosti in tudi temelj za oblikovanje lastne družine (Lavrič *et al.* 2011: 159).

Ule in sodelavci (2000: 46) navajajo, da porast brezposelnosti mladih v razvitem svetu pripisujejo štirim faktorjem: gospodarski recesiji, demografskim spremembam, socialni politiki minimalnih plač in pomanjkljivi izobrazbi. Demografske spremembe so tiste, ki bi naj povzročile, da je mladih na delovnem trgu več, kot je novo kreiranih delovnih mest. Dodajajo (Ule *et al.* 2000: 47), da so mladi družbena skupina, ki imajo poleg individualnih tudi socialne pomankljivosti za vključitev v delo, ki pa so vezane na pomanjkanje delovnih izkušenj.

O pomanjkanju delovnih izkušenj piše tudi Trbanc (2005: 166) in pravi, da so slednje običajno glavna konkurenčna pomanjkljivost mlade delovne sile. Izobrazba je sicer tista, ki zagotavlja osnovno znanje, vendar ji šele delovne izkušnje dajo uporabno vrednost. Mladi, ki šele iščejo prvo zaposlitev, niso povsem brez delovnih izkušenj, saj si jih deloma pridobijo skozi različne delovne prakse med šolanjem, med počitniškim delom in študentskim delom, vendar pa te delovne izkušnje pogosto niso vezane na področje, za katero so se izobraževali in v katerem iščejo zaposlitev. Pomen, ki ga delodajalci pri zaposlovanju pripisujejo delovnim izkušnjam, pa je različen v različnih evropskih državah. V državah, kjer delodajalci nimajo vpliva na oblikovanje vsebine izobraževalnih programov, je pomen delovnih izkušenj zelo poudarjen.

Strukturna neravnotežja na trgu delovne sile pa se vse bolj rešujejo s povečanjem prožnosti delovne sile. Ta težnja je sestavni del ekonomske doktrine, ki se je usmerila predvsem na zniževanje stroškov delovne sile, povečevanje njene usposobljenosti in še posebej njene prožnosti. Ta težnja se v Sloveniji najizraziteje kaže pri študentskem delu. Z vidika delodajalcev je študentsko delo razumljivo ugodna rešitev, saj zagotavlja poceni in prožno delovno silo, ki ima poleg tega veliko energije in je sorazmerno dobro izobražena. Po drugi strani študentom ponuja možnost dodatnega zaslužka ter v nekaterih primerih tudi pridobivanja delovnih izkušenj in ustvarjanje socialnih mrež, ki so pomembne za nadaljnjo

poklicno pot. Podatki kažejo, da se je delež študentov, ki opravljajo študentsko delo, v zadnjem desetletju občutno povečal (Lavrič *et al.* 2011: 151-152).

Pomembno vlogo pri omogočanju lažjih prehodov mladih v zaposlitev imajo poleg države in politik zaposlovanja tudi delodajalci. V državah, kjer so delodajalci vpeti v sisteme izobraževanja, usposabljanja in lažjih prehodov v zaposlitev, npr. preko vajeništva, praktičnega usposabljanja, zagotavljanja pridobivanja delovnih izkušenj, so stopnje brezposelnosti mladih nižje kot v državah, kjer je vpetost delodajalcev manjša. Poleg tega pa je pomembna tudi splošna zavzetost delodajalcev za zaposlovanje mladih, kar je povezano tudi s spodbudami in politikami zaposlovanja (Trbanc 2005: 175).

Nezaposlenost mladih lahko zmanjšamo na več načinov, eden od teh pa je vsekakor ustvarjanje spodbudnega okolja za podjetništvo mladih, s katerim si omogočijo vstop na trg dela in pridobijo pomembne delovne izkušnje ter prostor za razvijanje svojih potencialov.

Podjetništvo se v zadnjem času velikokrat izpostavlja in problematizira. Slovenija razmeroma zaostaja za evropsko povprečno ravno podjetniške usmerjenosti. Podjetništvo lahko za posameznika pomeni rešitev ob pomanjkanju prostih oziroma primernih delovnih mest ter poleg tega lahko zagotavlja občutek samoizpolnitve in zadovoljstva z življenjem. Kljub ukrepom, ki so bili sprejeti za spodbujanje podjetništva med mladimi, pa podjetništvo med njimi ni razširjeno. O slednjem pričajo tudi podatki, da je delež samozaposlenih mladih med vsemi zaposlenimi mladimi v prvem četrtletju leta 2010 znašal le 2,6 odstotka, kar je pod evropskim povprečjem (Lavrič *et al.* 2011: 160).

Na vprašanje, zakaj je raven podjetništva med mladimi v Sloveniji tako nizka, Lavrič in soavtorji (2011: 164) odgovarjajo, da se poleg različnih institucionalnih razlogov (administrativne ovire, pomanjkanje ustreznih virov financiranja, težave s prenosom znanja in raziskavami v podjetja, nizka raven vključitve podjetniškega znanja v izobraževanje, neustrezna infrastruktura, davčna zakonodaja ipd.) med razlogi omenja tudi vprašanje o splošnem družbenom odnosu do podjetništva. Avtorji (Lavrič *et al.* 2011: 166) o slednjem navajajo analizo opravljenih intervjujev, ki pokaže, da je odnos do podjetništva med mladimi pozitiven, vendar na ravni, ki je nekoliko oddaljena. Mladi vidijo podjetnike kot inovativne,

prilagodljive in drzne ter zato tudi uspešne. Ker pa sami pri sebi teh lastnosti ne zaznavajo dovolj, podjetništva tudi ne povezujejo s svojo prihodnostjo.

Raziskava Mladina 2010 navaja tudi razloge, zakaj bi mladi raje bili zaposleni pri nekom drugem kot samozaposleni. Razlogi so manjša odgovornost, manj stresa, večja varnost zaposlitve, preveliki stroški z lastnim podjetjem, pomanjkanje izkušenj, strah pred neuspehom in pomanjkanje sredstev. Ustanovitev lastnega podjetja je v zaznavi mladih zastopana kot malo verjeten načrt. Glavne ovire mladi vidijo predvsem v že omenjeni nezadostni finančni moči za zagon podjetja, pomanjkanje zamisli, okoli katerih bi organizirali podjetje, pa tudi pomanjkanje lastnih izkušenj, potrebnih za vodenje podjetja. Nekoliko drugače je s tistimi, ki so že podjetniki. Slednji glavne ovire vidijo predvsem na sistemski ravni (Lavrič *et al.* 2011: 166).

Lavrič in soavtorji (2011: 171) še pišejo, da mladi menijo, da izobraževalni sistemi razvijajo samoiniciativnost, da pa formalno izobraževanje ne spodbuja podjetništva in da malo znanja, ki je potrebno za ustanovitev in vodenje podjetja. Ovire so tako na sistemski ravni (slaba institucionalna podpora v smislu dostopa do finančnih virov in smislu svetovalne podpore mladim podjetnikom, administrativne ovire, neustrezna fiskalna politika, svojevrstna deficitarnost izobraževalnega sistema), pa tudi na ravni posameznika. Za slednje podatki kažejo, da mladi v Sloveniji še vedno visoko vrednotijo varnost zaposlitve in rednost dohodka ter da so načeloma nenaklonjeni prevzemanju odgovornosti, tveganja, kar pa lahko prinese podjetništvo.

1.2.3. Stanovanjske razmere

Pri stanovanjski problematiki mladih je v Sloveniji v zadnjem času aktualno vprašanje razmeroma poznega odseljevanja mladih od njihovih staršev. Prehod k samostojnemu gospodinjstvu se v literaturi in javni zaznavi pogosto razume kot prehod v odraslost. Prehod sovпада s prevzemanjem vloge odraslega, kot so vodenje lastnega gospodinjstva, samostojno odločanje o finančnih zadevah, porabi, s seboj pa običajno prinaša tudi spremembo odnosa med mladimi in njihovimi starši. Ta prehod pa je mnogokrat večplasten in fluiden, saj se mnogi mladi po odhodu vrnejo na dom svojih staršev (študenti, tisti, ki se znajdejo v

finančnih in drugih težavah), včasih živijo hkrati doma in na svojem novem naslovu, včasih njihov odhod od doma ne označuje prav neodvisnosti, saj so kljub lastnemu domu v različni meri še vedno finančno, socialno in čustveno odvisni od svojih staršev (Lavrič *et al.* 2011: 347).

Raziskava Mladina 2010 kaže, da se je delež mladih med 25. in 29. letom, ki živijo v skupnem gospodinjstvu z materjo, v obdobju 2000-2010 povečal s 45,4 na 66,8 odstotka. Osnovni trend je jasen ter kaže na stabilen in dokaj oster trend odlaganja odselitve od staršev (Lavrič *et al.* 2011: 349).

Materialni dejavniki, kot so redna zaposlitev, dohodek, cene stanovanj in najemnina, so po mnenju mnogih raziskovalcev ključni dejavniki poznega odseljevanja mladih od doma. Na to se navezuje tudi problem dostopnosti kreditov za nakup stanovanja (Filipovič Hrast 2011: 119). Ugotovitve raziskave Mladina 2010 so, da "...pri starših živi dobre tri četrtine mladih (25-29 let), katerih starši živijo v hiši, sami pa nimajo zaposlitve, in manj kot tretjina takih, katerih starši živijo v stanovanju, sami pa imajo redno zaposlitev in mesečni dohodek vsaj 1.000 evrov. Le dobrih 15 odstotkov mladih, ki so se odselili od staršev, pa si je nepremičnino, v kateri živijo, kupilo s svojimi sredstvi ali posojilom. Slednje kaže, da stanje na trgu nepremičnin skupaj z razpoložljivimi dohodki mladim le izjemoma omogoča nakup stanovanja brez pomoči staršev. Na pomen materialnih dejavnikov kaže tudi visoko neskladje med željami in realnostjo glede odselitve. V starosti 15-18 let se 92,1 odstotka mladih želi odseliti od doma do 29. leta starosti. Na drugi strani jih pri 29. letih starosti le 31,6 odstotka živi povsem ločeno od staršev" (Lavrič *et al.* 2011: 350-355).

Razlog poznega odseljevanja mladih je lahko tudi, da je Slovenija sorazmerno majhna država z razmeroma dobro urejeno cestno infrastrukturo, kar mladim omogoča dnevne migracije na delo in izobraževanje ter s tem zmanjšuje potrebo po odseljevanju od staršev. Razlog pa je tudi izrazito podaljševanje vključenosti v izobraževalni sistem, ki pa se ne kaže kot pomemben dejavnik podaljševanja obdobja bivanja pri starših (Lavrič *et al.* 2011: 360-362).

O odlašanju mladih z osamosvojitvijo piše tudi Ule (2008: 14), ki prav tako pravi, da podaljšano šolanje ni poglavitni razlog za poznejše osamosvajanje. Pri slednjem mlade ovira

predvsem neurejen in negotov trg dela, materialni pogoji pa so med ključnimi za odseljevanje mladih od staršev. Poleg tega so pomembni še subjektivni dejavniki, kot so želje, strahovi, prizadevanja mladih po samostojnosti. Podaljšano bivanje v udobju doma je tudi tisto, ki ovira željo po osamosvajanju.

Ule (2008: 15) o osamosvajanju mladih še dodaja, da si mladi pred osamosvojitvijo želijo zagotoviti ustrezen življenjski standard. Uravnotežiti morajo svoja in pričakovanja drugih ter gmotne sposobnosti, kar pa se v današnjem času zdi vedno težje. Zato privolijo v vmesne rešitve med odvisnostjo in neodvisnostjo, od staršev ali državnih ustanov. Na primer začasno osamosvajanje (bivanje v začasnih bivališčih, a ob podpori staršev), negotovo osamosvajanje (bivanje v negotovih razmerah z možnostjo vrnitve domov) ali ekonomsko osamosvajanje, vendar bivanje pri starših.

Mladi v Sloveniji ne glede na starost svoj bivanjski standard ocenjujejo kot zadovoljiv, saj jih le 1,6 odstotka izraža mnenje, da so stanovanjske razmere, v katerih živijo, slabe (Lavrič *et al.* 2011: 370).

1.2.4. Prosti čas

“Prosti čas je danes vse bolj pomemben čas, da človek vzdrži napetosti in konflikte na drugih področjih življenja.”(Ule 2008: 102)

Mladi pomemben del svojega časa namenijo prostočasnim dejavnostim, torej dejavnostim, ki ne spadajo med izobraževalne, službene ali družinske obveznosti. Mladostniki s prostočasnimi dejavnostmi razvijajo družbene in medosebne odnose, ki bistveno pripomorejo k njihovemu psihičnemu in osebemu dobrobitju (Lavrič *et al.* 2011: 249). Larson (2000; v Lavrič *et al.* 2011: 250) pravi, da mladi svoj prosti čas preživljajo v različnih kontekstih, kot so druženje z vrstniki, športne dejavnosti, preživljanje časa z družino, spremljanje medijev in uporaba IKT, organizirane dejavnosti, kulturno-umetniške dejavnosti ipd.

O strukturiranju časa mladih v Sloveniji Ule (2008: 103) piše, da mladi v Sloveniji skoraj nič prostega časa ne namenijo javnim dejavnostim, kot so humanitarne, družbeno prostovoljne

dejavnosti, civilno družbene dejavnosti ali politične dejavnosti. Vse več časa pa namenjajo uporabi novih tehnologij, kjer lahko gre za aktivno ali pasivno dejavnost.

Aktivno sodelovanje v organizacijah lahko pogojno štejemo k prostočasnim dejavnostim. V Sloveniji je največ organizirane mladine v športnih klubih in zvezah. Delež mladih v mladinskih organizacijah znaša slabo osmino 15- do 24-letnikov. Študentski status vpliva na sodelovanje v organizacijah, saj so študentje pogostejše aktivni v mladinskih organizacijah, športnih klubih ter organizacijah, ki povezujejo ljudi s podobnimi hobiji (Kuhar 2008: 20-21).

Pri prostočasnih dejavnostih je v zadnjem desetletju izrazito naraslo ukvarjanje mladih s športom, ki je v letu 2010 ob ukvarjanju z računalnikom ter druženju z vrstniki in partnerji bila najpogostejša prostočasna dejavnost (Lavrič *et al.* 2011: 262).

Prostočasne dejavnosti so lahko strukturirane ali nestrukturirane. Med strukturirane dejavnosti štejemo tiste, pri katerih mladi sodelujejo v nekem sistemu, ki zajema omejitve, pravila in cilje, pogosto pod nadzorom oziroma organizacijo odraslih. Zunajšolske strukturirane prostočasne dejavnosti so povezane z bolj prilagojenim razvojem mladostnikov. Na drugi strani pa so pasivne, nestrukturirane dejavnosti kot so druženje z vrstniki, gledanje televizije, poslušanje glasbe ipd. lahko povezane z manj ugodnim psihosocialnim razvojem in vedenjem mladih (Lavrič *et al.* 2011: 250).

Ule in soavtorji (2000: 62-63) vidijo tudi v nestrukturiranih dejavnostih pomembno razsežnost prostega časa, saj se posameznik v prostem času regenerira, rešuje tudi konflikte na socialnem področju, hkrati pa mu prosti čas omogoča druženje ter krepitev in vzdrževanje socialnih mrež, ki so za mladostnika ključna življenjska opora. Ob tem poudarjajo (Ule *et al.* 2000: 68), da pasivni prosti čas sam po sebi ni problem, saj vsakdo kdaj potrebuje čas za sprostitev za gledanje televizije, ležanje na kavču. Problem nastane tedaj, ko takšne dejavnosti postanejo prevladujoče ali celo edini način preživljanja prostega časa.

Udejstvovanje mladih v čim bolj različnih dejavnostih je pomembno, saj raziskave kažejo, da različnost in pogostost prostočasnih dejavnosti vplivata na številne pozitivne vidike mladostnikovega psihosocialnega razvoja v poznejšem življenju. Raziskave prav tako kažejo,

da je preživljanje prostega časa mladih odvisno predvsem od priložnosti (infrastrukture), ki jo imajo na voljo v svoji bližini oziroma skupnosti. Mladim je torej pomembno zagotoviti zadostno podporo oziroma priložnosti pri aktivnem in strukturiranem preživljanju prostega časa (Lavrič *et al.* 2011: 269).

“K različnim dejavnostim mlade pritegnejo prijatelji ali možnost navezovanja novih stikov. Poleg tega vpliva na to, ali se bodo začeli ukvarjati z dejavnostjo, ocena koristnosti dejavnosti za nadaljnje življenje in da se lahko pri dejavnosti prosto izražajo.” (Gril 2004: 9)

Težava, s katero se soočamo v Sloveniji, je precej neenakomeren dostop do mladinske infrastrukture. Predvsem izstopajo razlike med večjimi in manjšimi kraji, kjer so slednji najpogosteje v bistveno slabšem položaju, tako finančno kot tudi z vidika obstoječih mladinskih prostorov. Tako je eden od načinov, ki se ga občasno poslužujejo posamezne skupine mladih, nelegalna zasedba zapuščenih prostorov, kar pa vsekakor ne predstavlja trajne temveč le začasno rešitev. Dejstvo, da se mladi poslužujejo tovrstnih načinov delovanja, je le odziv na pomanjkanje ustreznih prostorov za mlade. Najpomembnejšo in najkonkretnjšo obliko mladinske infrastrukture pri nas imajo mladinski centri, kjer slednji pogosto predvsem v manjših krajih predstavljajo edino oblike namenske mladinske infrastrukture (Novoselc 2011: 43-44).

Velikokrat slišimo, da ni interesa mladih za vključevanje v različne organizirane aktivnosti, da jih nič ne zanima in visijo samo za računalniki. Ule in soavtorji (2000: 53-55) pišejo, da je pasivno preživljanje prostega časa eden ključnih dejavnikov dolgočasje, predvsem pri mladih. Problem pa je v tem, da občutka dolgočasje in osamljenosti pri mladih ne moremo odpraviti s povečevanjem stikov med mladimi ali organizirano pristočasno dejavnostjo mladih, temveč s tem, da mladi v teh stikih in dejavnostih vidijo globlji smisel in ne le zapravljanje časa, da izkušnje, ki jih dobijo dojemajo kot življenjske izkušnje, ki niso zgolj trenutne aličasne.

Kuhar in Leskošek (2008: 327) pišeta, da se veliko izvajalcev programov ukvarja s problemom, da mladih njihova ponudba ne zanima in se ne vključujejo v ponujene programe, so navidezno pasivni in nemotivirani za spontano trajnejše sodelovanje. Odzovejo se

predvsem na prireditve, kjer se ponuja zabava za množice. Očitno obstaja razkorak med programsko ponudbo ter potrebami, željami in načini delovanja mladih.

1.2.5. Mobilnost

“Pojem mobilnosti je tesno povezan s pojmom globalizacije, saj je slednja proces, ki ga poganja okrepljena čezmejna mobilnost blaga, storitev, denarja, informacij, kultur in ljudi.”(Lavrič *et al.* 2011: 377)

Pojem mobilnosti je v zaznavanju mladih zastopan predvsem v okviru študija in programov študijske mobilnosti, ki jih spodbuja Evropska unija, kot je na primer program Erasmus. Toda študijska mobilnost je le del nečesa, kar bi lahko imenovali splošna mobilnost (Lavrič *et al.* 2011: 382).

Ugotovitve raziskave v Mladina 2010 kažejo, da je delež menarodno mobilnih študentov v Sloveniji pod evropskim povprečjem. Trend naraščanja je mogoče zaznati le pri programu Erasmus, v katerega pa je bil leta 2008 še vedno vključen manj kot odstotek študentov (Lavrič *et al.* 2011: 385).

Glavna ovira mobilnosti študentov po raziskavi Evroštudent je nizka podpora mobilnosti v domači državi, ki se nanaša na dostopnost informacij, priznavanje obveznosti, pričakovan zastoj pri študiju, slabo vrednotenje tako pridobljene izobrazbe in na omejen dostop do programov mobilnosti. Znanje jezikov in osebna motivacija nimata tolikšne teže pri oviri mobilnosti. Iz tega lahko sklepamo, da gre ovire za mobilnost študentov v Sloveniji iskati predvsem v objektivnih dejavnikih (prenizke finančne spodbude, nezadostna predstavitev mogočih koristi, nepriznavanje v tujini opravljenih obveznosti) (Lavrič *et al.* 2011: 388).

Bertoncini s sodelavci (2008) v Lavrič *et al.* (2011: 379) na primeru mladih ugotavlja, da mobilnost mladih “...pripomore k njihovi splošni sposobnosti prilagajanja, k njihovi lažji integraciji na nacionalni trg dela. Mobilnost naj bi namreč posameznikom omogočala, da pridobijo znanja in veščine, ki jih danes od njih zahteva svetovno gospodarstvo oziroma

svetovni trg dela - znanje tujih jezikov, odprtost, strpnost do drugačnosti, pripravljenost na medkulturni dialog in sposobnost čezmejnega sodelovanja”.

1.2.6. Zdravje

“Zdravje in dobro počutje sta pomembna kazalnika doživljanja mladih ter njihovega prilagajanja telesnim in duševnim spremembam v mladosti, hkrati pa kažeta tudi odziv na širše družbene spremembe.”(Lavrič *et al.* 2011: 307)

“Zdravje kot stanje popolne telesne, duševne in socialne blaginje je opredeljeno kot področje ukrepanja Sveta Evropske unije v Resoluciji o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010-2018). Cilj na tem področju je poskrbeti za zdravje in dobro počutje mladih s poudarkom na spodbujanju duševnega in spolnega zdravja, športa, telesne dejavnosti in zdravega načina življenja ter na preprečevanju in zdravljenju poškodb, motenj prehranjevanja, odvisnosti in zlorabe od drog”. V raziskavah Mladina 2000 in Mladina 2010 je zdravje med vrednotami mladih pomemben individualni življenjski cilj, saj je na prvem mestu po zaznani pomembnosti v njihovem življenju (Lavrič *et al.* 2011: 307).

Mihevc Ponikvar in Rok Simon (2009: 95) ugotavljata, da so mladi v Sloveniji praviloma zdravi, njihove zdravstvene težave in bolezni pa so večinoma povezane z značilnostmi razvojnega obdobja in življenjskim slogom.

Med pomembnimi kazalniki doživljanja zdravja in dobrega počutja mladih so zadovoljstvo z življenjem, subjektivna ocena zdravstvenega stanja in zadovoljstvo s telesno podobo. Raziskava v Mladina 2010 kaže, da je zadovoljstvo mladih z življenjem in zdravjem glede na druge starostne skupine večje (Lavrič *et al.* 2011: 315).

1.2.7. Participacija

Študije sicer kažejo, da mladi redko sodelujejo v politiki, vendar se nizka stopnja udeležbe nanaša predvsem na konvencionalno politiko (formalno, institucionalno, strankarsko politično participacijo). Mladi se zavedajo velikega vpliva politike, vendar zaznavajo politične

institucije kot neodzivne, zaradi česar so odtujeni od političnega sistema (Henn *et al.* 2005: 574 v Lavrič *et al.* 2011: 178).

Raziskovalci oblike participacije razvrščajo v več kategorij, najpogostejša pa je delitev med konvencionalno politično participacijo, protestno participacijo in civilnodružbeno participacijo. V politično participacijo se uvrščajo tiste dejavnosti, katerih cilj je vpliv na politične odločitve. Med konvencionalno politično participacijo se med drugim prištevajo udeležba na volitvah, udeležba na političnih shodih, stiki s politiki, prispevanje denarja ali opravljanje dela za politično stranko ali kandidata, prepričevanje drugih o izbiri kandidata ali stranke ipd. (Lavrič *et al.* 2011: 180-181).

Konvencionalna politična participacija med mladimi v zadnjem desetletju prepričljivo upada. Slovenska mladina pa se od leta 1995 v povprečju manj zanima za politiko, prav tako pa od vseh držav EU-27 mladi v Sloveniji politiki pripisujejo najnižji pomen v svojem življenju (Lavrič *et al.* 2011: 187-189).

Kuhar (2011: 83) odgovarja, zakaj kljub očitnim problemom nobena mlada oseba danes ne občuti potrebe ali pripravljenosti in zavzetosti za spreminjanje obstoječih razmerij družbene pomoči. Bremena povečanih zahtev po čim višji izobrazbi ter načrtovanju kariere so gotovo težka, zahtevno in težavno je tudi iskanje svojega prostora v družbi. Pri tem kot pravi Ule (2002 v Kuhar 2011: 83) sodobna generacija mladih svojega položaja ne vidi kot sedenja v skupnem čolnu. Zdi se jim, da vsak upravlja svoj čolniček, pri čemer vrstniki pomenijo konkurenco, saj vse bolj postajajo tekmeči za redka delovna mesta. Mladi ne vidijo, da imajo njihovi problemi skupen razlog. Občutek imajo, da morajo sami poskrbeti zase in se ne zanašajo na pomoč kolektivnega političnega delovanja.

Razlog za sorazmerno nižjo stopnjo poznavanja političnih institucij, političnega sistema, delovanja vlade in ključnih političnih akterjev pri mladih je tudi, ker so šele v pridobivanju znanja in izkušenj (Kuhar 2011: 76).

V zadnjih desetih let se je med mladimi povečalo negativno zaznavanje politike in političnih elit. V raziskavi Mladina 2010 mladi izražajo nizko stopnjo občutka lastnega političnega

vpliva, le 14 odstotkov jih zase meni, da se razumejo na politiko. Menijo tudi, da imajo zelo majhen vpliv na družbene spremembe, ki se bodo zgodile v prihodnosti. Slednje pa na prvi pogled ni skladno s stopnjo konvencionalne politične participacije mladih, ki je nizka in v zadnjem desetletju upada. Vendar si lahko te podatke razlagamo drugače in jih po eni strani pripišemo zaznavanju mladih, da lastnega vpliva na družbene spremembe ne pojmujejo kot vpliv na politične spremembe, torej na konvencionalno politiko, ki je sicer zanje precej nezanimiva in so do nje močno nezaupljivi, po drugi strani pa mladi verjetno v konvencionalnem političnem delovanju ne vidijo sredstva za doseg družbenih sprememb, ampak v širšem, družbenem delovanju (Lavrič *et al.* 2011: 191-193).

Poleg konvencionalne participacije še poznamo nekonvencionalno obliko participacije, protestno participacijo, ki zajema podpisovanje peticij, udeležbo na zakonitih demonstracijah, pridruženje bojkotu, sodelovanje pri nenapovedanih stavkah, protestno zasedbo poslopij in je osrednja oblika neinstitucionalizirane, neposredne, individualizirane oblike državljskega delovanja. Za slovensko mladino je značilna sorazmerno visoka raven protestne politične participacije, ki pa tendenčno narašča (Lavrič *et al.* 2011: 198-200).

Baumkircher in soavtorji (2011: 8) pojmujejo konvencionalno in nekonvencionalno participacijo združeno kot participacijo mladih pri javnem odločanju. Področje vključuje udeležbo na volitvah in vse oblike vključevanja mladih v pripravo in izvajanje javnih politik na lokalnem, nacionalnem in mednarodnem nivoju, kjer mladi sodelujejo kot posamezniki ali preko mladinskih struktur. Pri tem lahko mladi uporabljajo različna sredstva: vse oblike javnega izražanja mnenj, objave v množičnih medijih, peticije, forumi, javne tribune, protesti itd.

Civilnodružbena participacija je druga od obeh temeljnih tipov participacije državljanov v javnem življenju in zajema predvsem prostovoljne dejavnosti, ki so v dobro skupnosti ter se ne nanašajo na politične institucije in stranke. Pri njej gre za usmerjenost k širšim družbenim vprašanjem, ki se lahko štejejo kot politična kvečjemu implicitno, kot prostovoljno delo v korist različnih nevladnih organizacij, članstvo v društvih ipd. Trend upada je zaznati tudi v civilnodružbenem delovanju prebivalcev, saj raziskave med drugim kažejo upadanje članstva v prostovoljnih organizacijah in združenjih. Kljub slednjemu pa so mladi v primerjavi z

odraslimi pri tem udejstvovanju dejavnejši. Mladi v konvencionalnih političnih oblikah ne vidijo učinkovitega sredstva za izražanje svojega mnenja, zato so dejavnejši v civilnodružbeni participaciji, protestni participaciji in participaciji povezani z IKT (Lavrič *et al.* 2011: 218). Mladi se od vseh oblik participacije najpogosteje udeležujejo prostovoljnih dejavnosti. Prostovoljne dejavnosti pa so poleg vključenosti v zaposlitev in izobraževanje, osrednji mehanizem socialne vključenosti v Sloveniji (Lavrič *et al.* 2011: 225).

1.3. Lokalna mladinska politika

“Mladinska politika ni politika mladih, niti ni politika o mladih, ampak je politika za mlade.” (Bakovnik *et al.* 2012: 19). Na tem mestu še moj dodatek k stavku, mladinska politika je tudi politika z mladimi, saj šele z njihovim sodelovanjem lahko dosežemo najučinkovitejše ukrepe.

Razmere, v katerih odrašča današnja mladina, potrebujejo sistemske ukrepe za doseganje hitrejše avtonomije. Ti ukrepi so združeni v mladinsko politiko. Slednje so uzakonjene v Zakonu o javnem interesu v mladinskem sektorju, ki pravi, da je mladinska politika “...usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami” (ZJIMS Ur. l. RS 42/2010, 3. člen).

Mladinska politika je torej sistem dejavnosti države in tudi lokalnih skupnosti, ki mladim omogočajo čim enostavnejši in hitrejši prehod v odraslost. Njen namen je olajšati prehode iz izobraževanja na trg dela, iz enega bivalnega okolja v drugega ipd. (Bakovnik *et al.* 2012: 21).

Poznamo dve smeri mladinske politike:

- Horizontalna mladinska politika: V horizontalno smer spadajo ukrepi, ki so sicer sestavni del drugih politik, vendar želi družba s posebnimi ukrepi za mladino še

posebej zagotoviti spodbujevalne okoliščine za lažji prehod mladih v družbo (stanovanjska politika, politika zaposlovanja, izobraževanja itd.). Mladim je potrebno zagotoviti avtonomijo, da so se sposobni vključevati v družbo in ravno ukrepi horizontalne ravni spodbujajo avtonomijo.

- Vertikalna mladinska politika: V vertikalno smer pa spadajo ukrepi, ki so lastni mladini in niso sestavni del drugih politik. Ti ukrepi predstavljajo podporne mehanizme za razvoj mladinskega dela, delovanja mladinskih organizacij, participacije mladih in informiranja mladih. Namenjeni so torej spodbujanju vključevanja mladih v mladinsko delo, zagotavljanju pogojev za izvajanje mladinskega dela ter izdelavi in oblikovanju osnov za določanje ukrepov mladinske politike (Bakovnik *et al.* 2012: 21).

Vertikalni ukrepi so veliko bolj razviti od horizontalnih ukrepov oziroma od vključevanja mladinskih vsebin v različne resorne politike – šolstvo, zaposlovanje, zdravstvo, stanovanjsko politiko itd. Torej je namenjanje večje pozornosti in raziskav na področjih horizontalnih politik, ki so hkrati pomembna področja socialne vključenosti mladih, še kako pomembno (Baumkircher *et al.* 2010: 8).

V nadaljevanju se osredotočam na mladinsko politiko na lokalni ravni, saj je na slednji izvedena tudi moja raziskava. Izpostavljam in opredeljujem tudi področja politik, na katerih je potrebno zagotoviti ustrezne in učinkovite ukrepe za lažje osamosvajanje mladih in za večjo socialno vključenost mladih v lokalni skupnosti.

Listina, ki jo je sprejel Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (Revidirana evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje 2003), poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti mladim najbližje, zato imajo pomembno vlogo pri spodbujanju sodelovanja mladih v demokratičnem življenju skupnosti.

Izvajanje mnogih ukrepov mladinske politike na ravni samoupravnih lokalnih skupnosti je ključno za doseganje ciljev mladinske politike. Resolucije, ki izpostavljajo odgovornosti in pristojnosti lokalnih ravni do mladih, mladinske politike in mladinskega dela, poudarjajo, da bi morale lokalne skupnosti same ugotoviti potrebe svojih mladih in iz tega izvesti ustrezne

ukrepe. V Sloveniji je to uspelo že nekaterim občinam, ki lahko predstavljajo primer dobre prakse ostalim, ki področja mladine še niso celostno uredile. Vendar univerzalnega recepta ni, saj se je v vseh teh občinah razvil unikaten sistem, ki odgovorja potrebam mladih (Bakovnik *et al.* 2012: 22-23).

V začetku leta 2011 je Zveza študentskih klubov Slovenije v sklopu projekta Mladi odpiramo prostor: Vzpostavljanje in razvoj lokalnih mladinskih politik, izvedla anketo med slovenskimi občinami. Z njo je ugotavljala, na kakšne načine se občine ukvarjajo z mladimi ter če se zavedajo težav, s katerimi se soočajo mladi na lokalni ravni. Podatki, zaradi vnašanja napačnih podatkov in pomankljivosti ankete niso tako verodostojni, vendar dajo dober osnovni vpogled v stanje na področju lokalnih mladinskih politik, ki je v mnogoterih slovenskih občinah še vedno slabo razvito. Rezultati so pokazali, da se slovenske občine zavedajo številnih problemov mladih (brezposelnost, stanovanjska vprašanja itd.), kljub temu pa nimajo sistemsko urejenega področja mladine. Večina občin nima sprejete nobene strategije, ki bi urejala mladinske politike v občini, odlok o mladini je sprejelo le devet odstotkov občin, lokalno strategijo za mlade pa šest odstotkov, le nekaj več kot deset odstotkov občin pa ima oblikovano komisijo ali odbor za mladinska vprašanja. Glede na to, da je sistemska osnova pogoj za uspešno delovanje na lokalnem mladinskem področju, se velja na tem mestu zamisliti. Mladinska problematika, kljub zavedanju težav mladih, občinam ni prioriteta. Na slednje kaže tudi ugotovitev, da več kot polovica občin nima razpisanih nobenih projektov ali programov, namenjenih izključno mladim (Bakovnik *et al.* 2012: 27-29).

Za uspešno reševanje problemov v lokalni skupnosti je potrebno njihovo dobro poznavanje in ne zgolj domneve, ocene in predpostavke. Zato so ključnega pomena raziskave med mladimi v občinah, da spoznamo ciljno skupino, njene potrebe in tudi spremembe za kvalitetnejše izvajanje mladim namenjenih programov, v pripravo raziskave pa je več kot smiselno vključiti tudi mlade. Ugotovitve kažejo, da je le 17 odstotkov vprašanih občin že izvedlo raziskavo o mladih v občini (Bakovnik *et al.* 2012: 35).

Mladi so pomemben človeški vir za razvoj in predstavljajo ključni vir inovacij in pozitivnih družbenih sprememb. Številni dejavniki pa preprečujejo, da bi bil ta potencial dejansko izkoriščen. Mladi se srečujejo z vrsto problemov, z brezposelnostjo, s pomanjkanjem denarja, redna zaposlitev pa postaja redkost. Mladi potrebujejo možnosti in priložnosti, da se bodo

lažje enakovredno vključevali v procese odločanja ter s svojimi izvirnimi zamislimi in znanjem sodelovali pri iskanju odgovorov na izzive, ki jih pred nas vse postavlja dogajanje sedanjega časa. Za čim bolj ustrezno uravnavanje vseh politik, ki se posebej dotikajo življenja mladih, je potrebno čim boljše prepoznavanje stanja na teh področjih (Vertot 2009: 115).

1.3.1. Mladinski sektor

1.3.1.1. Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju

“Mladinski sektor so področja, kjer poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo.” (ZJIMS Ur. l. RS 42/2010, 3. člen)

“Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju kot javni interes opredeljuje zagotavljanje normativnih in drugih pogojev za razvoj področij mladinskega dela in vključevanja mladinskega vidika v strategije, politike ter ukrepe, ki vplivajo na mlade ter zagotavljanje finančne podpore mladinskim programom in programom za mlade, vključno s podporo mladinski infrastrukturi.” (ZJIMS Ur. l. RS 42/2010, 5. člen)

V zakonu je opredeljeno tudi uresničevanje javnega interesa na lokalni ravni. “Samoupravna lokalna skupnost izvaja mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju.

Lokalna skupnost mladinsko politiko na lokalni ravni uresničuje, tako da:

- sprejme lokalni program za mladino,
- ustanovi delovno in posvetovalno telo za mladinska vprašanja,
- finančno podpira programe v mladinskem sektorju in
- izvaja druge ukrepe v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.” (ZJIMS Ur. l. RS 42/2010, 27. člen)

Zakon se s področji mladinskega sektorja (samostojnost mladih, neformalno učenje, dostop do trga dela in razvoj podjetnosti, skrb za mlade z manj priložnostmi, mobilnost in mednarodno povezovanje itd.) približa revidirani Evropski listini o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje, ki jo je leta 2003 sprejel Kongres lokalnih in regionalnih

skupnosti Evrope in je še danes temeljni evropski dokument na področju lokalne mladinske politike (Bakovnik *et al.* 2012: 22).

1.3.1.2. Organizacije v mladinskem sektorju

Po Zakonu o javnem interesu v mladinskem sektorju so organizacije v mladinskem sektorju subjekti, ki delujejo v mladinskem sektorju in so organizirane kot mladinske organizacije ali organizacije za mlade ali mladinski sveti (ZJIMS Ur. l. RS 42/2010, 3. člen).

Mladinska organizacija “...je avtonomno demokratično prostovoljno samostojno združenje mladih, ki s svojim delovanjem mladim omogoča pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno, nazorsko ali politično usmeritvijo” (ZJIMS Ur. l. RS 42/2010, 3. člen). Organizirana je kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot avtonomna mladinska organizacija v večji članski organizaciji (podmladki političnih strank, mladi planinci, gasilci ipd.) in ima najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let ter najmanj 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15 do 29 let (Beočanin *et al.* 2011: 62).

Na kratko, mladinske organizacije so neprofitne, nevladne organizacije s prostovoljnim članstvom, demokratično strukturo ter delujejo po principu “mladi za mlade”, kar pomeni, da so mladi tako izvajalci kot uporabniki programov. Nacionalne mladinske organizacije so npr. Zveza tabornikov Slovenije, Zveza študentskih klubov Slovenije (ŠKIS), Društvo Mladinski ceh, Zveza slovenske podeželske mladine itd. Lokalne mladinske organizacije pa so društvo tabornikov, mladinska društva, steg katoliških skavtov, študentske organizacije lokalnih skupnosti (študentski klubi), podmladki političnih strank itd.

Mladi se lahko organizirajo na različne načine, zametke mladinskega organiziranja lahko najdemo tudi v neformalnih okoljih. V slednjih se mladi zbirajo glede na interese, prostočasne aktivnosti ipd. in v okviru tega lahko nastajajo neformalne skupine mladih, ki so že zametki mladinskega organiziranja. Seveda pa o nastanku mladinskih organizacij težko govorimo brez vsaj minimalnih formalnih kriterijev za njihovo opredelitev (Baumkirher 2012: 31).

Organizacija za mlade “...je pravna oseba, ki izvaja programe za mlade, vendar ni mladinska organizacija, in je organizirana kot zavod, ustanova ali zadruga” (ZJIMS Ur. l. RS 42/2010, 3.

člen). Od mladinske organizacije se razlikuje v odsotnosti omejitve starosti članstva, demokratične strukture in prostovoljnega članstva, skupno pa jima je delovanje v korist mladih (Beočanin *et al.* 2011: 63). Organizacije za mlade na lokalni ravni so mladinski centri, širše pa tudi društva prijateljev mladine.

Mladinski center “...je organizirano funkcionalno središče za mlade, ki ga zagotavlja lokalna skupnost ali druga pravna oseba javnega ali zasebnega prava oziroma fizična oseba, v katerem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni”. Mladinski centri med drugim skrbijo za druženje in druge dejavnosti mladih, skrbijo za mladinsko infrastrukturo, razvijajo in izvajajo programe na področju informiranja, dajejo podporo drugim programom v mladinskem sektorju v lokalnem okolju idr. (ZJIMS Ur. l. RS 42/2010, 28. člen).

Mladinski svet “...je krovno združenje mladinskih organizacij, ki zastopa interese mladih in mladinskih organizacij. Mladinski svet lahko deluje na nivoju države (Mladinski svet Slovenije) ali na nivoju lokalne skupnosti kot mladinski svet lokalne skupnosti (MSLS). Mladinski sveti so ustanovljeni in delujejo na podlagi Zakona o mladinskih svetih” (Beočanin *et al.* 2011: 63).

Mladinski sveti lokalnih skupnosti so nosilci mladinskega dela in mladinske politike na lokalni ravni ter predstavljajo osnovo za sodelovanje mladih v lokalnih skupnostih. Članice mladinskih svetov lokalnih skupnosti so torej lokalna društva ter lokalni odbori podmladkov političnih strank (Baumkirher *et al.* 2012: 39).

1.3.2. Politika izobraževanja in usposabljanja

“Pravica do izobraževanja in usposabljanja je ena izmed temeljnih človekovih pravic in za njeno uresničevanje mora v osnovi poskrbeti država, zaradi česar se zagotavljanje izobraževanja in usposabljanja uvršča med javne politike. Večinski del politike se osredotoča predvsem na formalno izobraževanje, to je načrtovan proces pridobivanja znanja, ki sledi vnaprej določenim ciljem in se odvija v formalnih institucijah za izobraževanje in usposabljanje ter s katerim pridobiš splošno priznano diplomo in kvalifikacije. Vendar pa

uresničevanje te pravice ne more biti celovito, če ne obsega tudi neformalnega izobraževanja. Slednje dopolnjuje formalno izobraževanje in je v okviru politike izobraževanja predvsem predmet spodbujanja. To med drugim obsega zagotavljanje sredstev za financiranje neformalnega izobraževanja, infrastrukturno podporo neformalnim programom ter sistemsko urejanje njegove vrednosti.” (Bakovnik *et al.* 2012: 60-61)

Lokalne skupnosti na posameznih področjih pomembno dopolnjujejo politiko izobraževanja kljub temu, da je ta v veliki meri v domeni države. Občine k spodbujanju formalnega izobraževanja lahko prispevajo s štipendijami, drugimi vrstami finančne pomoči dijakom in študentom ter omogočanjem opravljanja študijskih praks v službah občinske uprave. Na drugi strani pa je neformalno izobraževanje, ki ne daje javno veljavne izobrazbe in je prepuščeno pobudam organizacij, podjetij in šol, ki ga izvajajo. Na tem področju lahko veliko naredijo prav lokalne skupnosti, ker so v formalnem izobraževanju pristojne predvsem za predšolsko in osnovnošolsko izobraževanje, ki pa za mlade med 15. in 29. letom starosti ni relevantno, zato imajo ukrepi lokalne skupnosti na področju neformalnega izobraževanja pomembno mesto. “Občina lahko del občinskih sredstev nameni delovanju civilno-družbenih organizacij in drugih akterjev, ki ponujajo neformalno izobraževanje ter jim s tem omogoči, da se uveljavijo v lokalnem okolju in mladim omogočijo kvalitetnejše in bolj dostopno neformalno izobraževanje” (Bakovnik *et al.* 2012: 61-62).

Delovanje v smeri kakovostnega izobraževanja in usposabljanja za mlade, predvsem neformalnega, predstavlja pomemben prispevek lokalne skupnosti k ekonomskemu in družbenemu razvoju lokalnega okolja. Učinki vsakršnega izobraževanja so namreč ključnega pomena za lokalni trg dela, lokalno gospodarstvo, sodelovanje med občani in socialno vključenost občanov. Mladi, ki jim je v lokalnem okolju omogočena kvalitetna izobrazba in usposabljanje, pa v tem okolju tudi raje ostanejo in s svojim znanjem prispevajo k njegovemu razvoju (Bakovnik *et al.* 2012: 64).

Bakovnik in soavtorji (2012: 65) navajajo nekaj predlogov ukrepov za občine na tem področju, in sicer, “knjižnica diplomskih nalog s kritjem stroška diplome; štipendije za nadarjene dijake in študente; podeljevanje kadrovske štipendije, namenjenih izobraževanju za poklice v občinski upravi in v javnih institucijah, katerih ustanoviteljica je občina;

zagotavljanje možnosti opravljanja študijske prakse v občinski upravi in v drugih javnih institucijah v občinskem upravljanju; sofinanciranje projektov neformalnega izobraževanja v mladinskih strukturah; infrastrukturna podpora neformalnim izobraževalnim programom; sofinanciranje kadrovskih štipendij za lokalne deficitarne poklice; nagrade za izjemne dosežke dijakov in študentov”.

1.3.3. Politika zaposlovanja

Razvoj politike zaposlovanja zahteva zavedanje problematike področja zaposlovanja mladih ter temu ustrezno ukrepanje s strani države in tudi lokalne skupnosti. Ključno vlogo slednjih, med drugim redno poudarja EU, ki daje vedno večji pomen lokalnemu delovanju za zmanjševanje brezposelnosti, zagotavljanju kakovostnih delovnih mest ter spodbujanju socialne vključenosti mladih (Bakovnik *et al.* 2012: 89).

V središču razvoja politike zaposlovanja so ukrepi aktivne politike zaposlovanja, ki so namenjeni brezposelnim osebam, drugim iskalcem zaposlitve in delodajalcem. V programu ukrepov za obdobje od 2007 do 2013 ter za leti 2013 in 2014 (Katalog ukrepov aktivne politike zaposlovanja 2014) je vidno, da je aktivna politika zaposlovanja naklonjena regionalnemu pristopu k reševanju problematik na trgu dela, saj večino sredstev namenja spodbujanju zaposlovanja in zmanjševanju brezposelnosti na regionalni in lokalni ravni, in sicer na podlagi povprečne stopnje registrirane brezposelnosti v regiji. Program javnih del je eden izmed ukrepov aktivne politike zaposlovanja, ki ga Zakon o urejanju trga dela posebej opredeljuje in je relevanten predvsem za lokalno zaposlovanje, izvajalci pa so lahko le neprofitni delodajalci (Bakovnik *et al.* 2012: 91). Bakovnik in soavtorji (2012: 92) dodajajo, da je poleg ukrepov aktivne politike zaposlovanja za namene razvoja lokalnih politik zaposlovanja možnost ustanavljanja fundacij za izboljšanje zaposlitvenih možnosti. Te lahko ustanovijo združenja delodajalcev, zbornice in sindikati in so poleg izboljšanja zaposlitvenih možnosti namenjene usklajevanju ponudbe in povpraševanja na lokalnem ali regionalnem trgu dela oziroma za posamezne dejavnosti. Poleg Zakona o urejanju trga dela pa se na zaposlovanje navezuje še Zakon o socialnem podjetništvu (ZSocP), ki je med drugim namenjen razvijanju novih možnosti zaposlovanja ter zagotavljanju dodatnih delovnih mest (ZSocP Ur. l. RS 20/2011).

Za uspešne nacionalne politike zaposlovanja je pomemben razvoj politike zaposlovanja na lokalni ravni. Prva lahko le v določeni meri poskrbi za reševanje problematike brezposelnosti mladih. Lokalne skupnosti so tiste, ki so bližje realnim potrebam tako gospodarske in negospodarske dejavnosti kot tudi mladih. Lokalne politike zaposlovanja je za njihovo učinkovitost potrebno razvijati in izvajati v vsaki lokalni skupnosti. Pri čemer večje občine z večjim lokalnim trgom lažje izvajajo več vrst ukrepov, vendar pa lahko tudi manjše občine poskrbijo za spodbujanje zaposlovanja mladih, na primer z vzpostavljanjem medobčinskih partnerstev (Bakovnik *et al.* 2012: 95-96).

“Lokalne oblasti lahko z ustreznim upravljanjem prehoda mladih iz izobraževanja na trg dela s spodbujanjem krepitve njihovih kompetenc v skladu s potrebami lokalnega trga dela, z ustvarjanjem okolja, ki je prijazen podjetništvu mladih ter z zagotavljanjem raznovrstnih spodbud za zaposlovanje mladih v lokalnih dejavnostih, delovne potencialne mladih zadržijo v lokalni skupnosti. Opisano pa pospeši tudi proces lokalnega razvoja, hkrati pa lokalno skupnost obogati za vrsto kreativnih in inovativnih posameznikov. Z uvajanjem politike zaposlovanja mladih s strani lokalnih skupnosti pridobijo tudi mladi iz lokalnih okolij, saj se jim tveganje brezposelnosti ob prehodu iz izobraževanja na trg dela močno zmanjša, zaradi česar se zvišujejo njihove možnosti polne avtonomije in aktivne družbene vloge. Z ustrezno lokalno politiko zaposlovanja so jim omogočeni tudi pogoji za boljše, dostopnejše, spoznavanje in krepitev lastnih interesov, znanj in sposobnosti v obdobju, ki je ključnega pomena za njihov profesionalni in osebni razvoj.” (Bakovnik *et al.* 2012: 97)

Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji kaže, da se lokalne skupnosti zavedajo problematike zaposlovanja mladih v lokalnem okolju, vendar kar slabih 70 odstotkov občin posebnih ukrepov za spodbujanje zaposlovanja mladih ne izvaja (Bakovnik *et al.* 2012: 94).

Bakovnik in soavtorji (2012: 98-127) na področju zaposlovanja mladih v lokalnem okolju navajajo nekaj predlogov ukrepov, in sicer “lokalno partnerstvo za spodbujanje zaposlovanja mladih na lokalnem trgu dela; vzpostavitev medobčinskega organa za razvoj strategij zaposlovanja mladih; subvencioniranje prvih rednih pogodbenih zaposlitev za mlade; olajšave za gospodarske družbe v občini, ki imajo med zaposlenimi najmanj 15-odstotni delež mladih; zagotavljanje možnosti opravljanja pripravništva v občinski upravi in v drugih javnih

institucijah v občinskem upravljanju; organizacija lokalnega zaposlitvenega sejma; vzpostavitev podjetniškega inkubatorja; sofinanciranje programov informiranja, svetovanja, usposabljanja in mentorstva za samozaposlovanje in podjetništvo mladih v lokalni skupnosti; finančne spodbude za samozaposlovanje in podjetništvo mladih; sofinanciranje programov spodbujanja delovne aktivnosti dolgotrajno brezposelnih mladih v lokalni skupnosti”.

Pomembni značilnosti dobrih praks sta izboljšanje in krepitev sodelovanja med lokalnimi akterji in spodbujanje njihovih povezav v lokalne mreže in pobude (lokalna partnerstva javnih zavodov, nevladnih organizacij, zasebnih iniciativ in delodajalcev) ter boljše povezovanje različnih že obstoječih akcij, programov in ukrepov za pospeševanje zaposlovanja mladih in hkrati izboljšanje pretoka informacij o le-teh. Občine imajo znotraj tovrstnih akcij vlogo osrednjega povezovalca in spodbujevalca lokalnih partnerstev, hkrati pa pogosto tudi same (v vlogi delodajalca) nudijo mladim različne možnosti opravljanja delovnih praks in prvih zaposlitev. Tudi sicer izkušnje različnih evropskih držav kažejo, da so programi in ukrepi zaposlovanja, namenjeni mladim, najučinkovitejši, kadar upoštevajo lokalne potrebe ter pri njihovem oblikovanju sodelujejo med seboj povezani in sodelujoči lokalni akterji (Trbanc 2005: 176).

1.3.4. Stanovanjska politika

V okviru stanovanjske politike so mladi ena izmed ciljnih skupin, ki zahteva prednostno obravnavo, saj lahko z njo pomembno vplivamo na avtonomijo mladih. Stanovanjska politika se v največjem obsegu uresničuje prav na lokalni ravni. Lokalna skupnost lahko svoje naloge in pristojnosti na stanovanjskem področju uresničuje neposredno, lahko pa tudi sama ali v partnerstvu z več občinami za izvajanje lokalne stanovanjske politike z odlokom ustanovi občinski stanovanjski sklad. Stanovanjski zakon posebej izpostavlja reševanje stanovanjskih vprašanj mladih in mladih družin ter mlade opredeli kot ključno ciljno skupino dodeljevanja socialnih stanovanj v najem s strani občine (Bakovnik *et al.* 2012: 135-139).

Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji kaže, da kar slabih 62 odstotkov občin izvaja programe dodeljevanja neprofitnih stanovanj za mlade družine. Vendar so ukrepi

občin, ki bi bili posebej namenjeni mladim, še vedno precej omejeni in ne zadovoljujejo realnih potreb mladih po možnostih dostopa do stanovanj (Bakovnik *et al.* 2012: 140).

Zagotavljanje podpornega okolja pri urejanju stanovanj za mlade olajša proces osamosvajanja mladih v lokalnem okolju in mlade spodbudi k hitrejšemu odseljevanju od staršev ter k prevzemanju različnih odgovornosti. Kar pa ima pozitiven učinek na družbeni in ekonomski razvoj lokalne skupnosti, saj so avtonomni mladi bistveno bolj naklonjeni aktivnemu vključevanju v družbo. Skrb za ureditev stanovanjskih razmer mladih je pomembna tudi z vidika ohranjanja učnih, delovnih potencialov mladih v lokalnem okolju. V kolikor mladi v svojem lokalnem okolju nimajo primernih možnosti bivanja, se hitreje odločijo za selitev v druga lokalna okolja ali v urbana središča, kjer so te možnosti večje (Bakovnik *et al.* 2012: 142).

Bakovnik in soavtorji (2012: 144-155) še navajajo nekaj predlogov ukrepov občinam na področju mladinske stanovanjske politike na lokalnem nivoju, in sicer subvencioniranje nakupa, izgradnje ali prenove stanovanj ter stanovanjskih hiš za mlade v lokalni skupnosti; subvencioniranje najemnin za mlade; neprofitna najemna stanovanja za mlade; lokalni stanovanjski program po meri mladih.

1.3.5. Politika prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti

“Množična kultura spodbuja pasivnost pri preživljanju prostega časa, navidezno izobilje pa je velikokrat izvor tveganj in negotovosti. Vendar lahko z ustreznimi ukrepi na področju prostočasnih aktivnosti za mlade in s podporo organizacijam, ki skrbijo za aktivno udejstvovanje mladih v prostem času, poskrbimo, da prosti čas za mlade ne predstavlja pasti, temveč jim ponudi nove priložnosti in nova znanja, jim pomaga pri razvoju spretnosti in socialnih izkušenj.” (Bakovnik *et al.* 2012: 178)

Politika prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti predstavlja vse ukrepe, strategije in mehanizme družbene oblasti, ki so namenjeni zagotavljanju ustreznih možnosti za obstoj in razvoj strukturiranih prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti v skupnosti ter spodbujanju mladih h kakovostnemu preživljanju prostega časa. Med področji mladinske

politike so ravno področja prostega časa, ustvarjalnosti in kulture pogostejše zapostavljena, kar delno izvira iz nerazumevanja pomena prostega časa in ustvarjalnosti mladih. Prosti čas ne predstavlja zgolj zabave in brezdelja, ampak tudi pridobivanje novih izkušenj, večjo socialno mrežo in hitrejšo osamosvajanje mladih (Bakovnik *et al.* 2012: 180).

Na ravni države se izvajanju ukrepov s področja obravnavane politike mladih najbolj približa Urad RS za mladino (v nadaljevanju: URSM), ki je organ v sestavi Ministrstva za izobraževanje, znanost, šport in kulturo. Ključno področje delovanja URSM je omogočanje mladinskega dela in vzpodbujanje razvoja mladinske politike s podporo kvalitetnim mladinskim programom in programom za mlade, s katerimi mladinske organizacije prispevajo k socialnemu vključevanju mladih. S sofinanciranjem programov za mlade se vzpodbuja vključevanje mladih in prispeva h koriščenju mladinske infrastrukture. URSM sicer pri sofinanciranju mladinskih programov daje prednost tistim, ki potekajo na nacionalni ravni, vendar pomembno podpira tudi lokalne mladinske organizacije (Bakovnik *et al.* 2012:181).

Bakovnik in soavtorji (2012: 182) dodajajo, da je velik del sredstev za področje prostovoljnega dela mladih in neformalnega izobraževanja, ki postajata sinonim za področje ustvarjalnosti, kulture in prostega časa mladih, zagotavljal program Mladi v akciji za obdobje 2007-2013. Z letom 2014 pa je ta program nadomestil program Erasmus + Mladi v akciji (Mladi v akciji 2007). Oba programa sta programa Evropske unije, ki služita tudi kot nadomestek za pomanjkanje ustreznih strategij, ukrepov na ravni države.

Rezultati analize mladinskih politik v občinah v izvedbi Zveze ŠKIS kažejo, da se občine zavedajo pomena mladinskih organizacij in jih podpirajo. Skoraj polovica vprašanih občin objavlja razpise za mladinske projekte ali programe v občinah, več kot polovica pa jih podpira tudi izvajanje neformalnega izobraževanja in drugih aktivnosti (Bakovnik *et al.* 2012: 183).

Pomen aktivnega preživljanja prostega časa mladih je izpostavljen tudi v revidirani Evropski listini o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje, ki na tem področju pripisuje pomembno vlogo lokalni skupnosti, kjer ima osrednjo vlogo prav mladinsko organiziranje. Mladinske organizacije, mladinski centri in tovrstne organizacije so pomembni za

vključevanje mladih in uresničevanje mladinske politike na različnih področjih (šport, kultura, ustvarjalnost, umetnost itn.), zato je potrebno podpreti njihovo delovanje in dejavnosti, ki jih organizirajo (Bakovnik *et al.* 2012: 186).

Med predlogi ukrepov za občine na področju prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti so: ustanovitev mladinskega centra; sofinanciranje mladinskih programov in projektov; zagotavljanje infrastrukture za mladinske organizacije – brezplačna oddaja občinskih prostorov v uporabo mladinskim organizacijam; sofinanciranje usposabljanja kadrov (Bakovnik *et al.* 2012: 188-195).

V tem poglavju politike prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti bom se še dotaknila športne politike, ker v raziskavi šport prištevam k prostočasnim dejavnostim in ga ne opredeljujem kot posebnega področja socialne vključenosti mladih.

Ureditev politike na področju športa mladih pripomore k razširjenosti športne rekreacije med mladimi, razvijanju zdravega življenjskega sloga mladih in krepitvi kakovosti življenja v lokalni skupnosti. Pri spodbujanju športne dejavnosti so ključni akter lokalne skupnosti, ki naj bi kot najpomembnejši financer športne dejavnosti sofinancirale programe športa otrok in mladine, športno rekreacijo ter gradnjo športnih objektov in njihovo vzdrževanje. Ker marsikatera športna dejavnost temelji na finančnem prispevku, je zaradi različnih socialnih možnosti mladih potrebno pozornost nameniti tudi zagotavljanju ugodnejšega plačila dejavnosti. Predlog ukrepa za občine na področju športa je omogočanje brezplačne uporabe notranje športne infrastrukture lokalne skupnosti v zimskem času (Bakovnik *et al.* 2012: 225).

Mrgole (2008: 40) govori tudi o aktivni participaciji v prostočasne dejavnosti mladih iz obrobja, manj motiviranih mladih in mladih z manj priložnostmi in navaja nekaj predlogov, ki morajo biti vnaprej izpolnjeni ter od mladih jasno prepoznani: upoštevanje potreb ciljne skupine mladih z zavedanjem, da ima vsako lokalno okolje v vsakem času svojo kulturo mladih; načrtovanje programov in dejavnosti mora potekati od spodaj navzgor (od mladih k odločevalcem); v izvajanih programih morajo mladi prepoznati navdušenje sodelujočih in možnost neformalnega druženja; zagotovitev prostorskih in materialnih pogojev, brez katerih dejavnosti ni mogoče izvajati.

1.3.6. Politika mobilnosti

“Mobilnost mladih je zmožnost mladih, da v okviru doseganja ciljev za osebni razvoj, osamosvajanje, za namene prostovoljnega in mladinskega dela, izobraževalnih sistemov in programov, strokovnih usposabljanj, zaposlitvenih ter kariernih ciljev, bivanjskih priložnosti ter prostočasnih aktivnosti prehajajo med različnimi kraji v matični državi in zunaj nje.” (Modic *et al.* 2011: 8)

Ovire mobilnosti mladih predstavljajo tako objektivni kot tudi subjektivni dejavniki, ki sem jih že omenila v poglavju o prostem času mladih v Sloveniji. Lokalne, bistveno bolj pa nacionalne institucije odpravljajo objektivne ovire s štipendijami, praksami, izmenjavami, učenjem jezikov in subjektivne ovire, s predstavitvami prednosti in učinkov mobilnosti ter na tak način spodbujajo mobilnost mladih (Bakovnik *et al.* 2012: 201).

Mladinska politika na področju mobilnosti mladih je ena izmed redkih področnih politk, ki na lokalnem nivoju, vedno bolj pa tudi na državnem, izgublja možnost sprejemanja regulativnih ukrepov. Ukrepi so tako večinoma usmerjeni v spodbujanje mobilnosti mladih, izvajanje programov mobilnosti v občinah ter spremljanje trendov mobilnosti mladih, so predvsem spodbujevalne, spremljevalne in podporne narave (Bakovnik *et al.* 2012: 201). Bakovnik in soavtorji (2012: 205) dodajajo, da se v občinah kot posebna mikroupravljalna naloga kaže zagotavljanje znotrajobčinske mobilnosti, ki je vezana predvsem na javni promet in zdrav način premikanja (hoja, kolesarjenje itn.).

“Z razvojem politike mobilnosti mladi pridobijo veščine in znanja, predvsem pa razumevanje medkulturnih in medjezikovnih odnosov, ki jim omogočajo osebni razvoj, posledično pa tudi razvoj občine. Za lokalno skupnost pa je pomembno tudi gostovanje programov mobilnosti, saj so tako izkušnje mobilnosti deležni tudi mladi v lokalni skupnosti.” (Bakovnik *et al.* 2012: 205)

Predlogi ukrepov za občine na tem področju so podpiranje mednarodnih programov, projektov, šol in mladinskih organizacij; sodelovanje s pobratenimi občinami, mesti in vključevanje mladih v program sodelovanja; subvencije za izobraževanje v tujini; razvijanje

prometne strategije, ki spodbuja javni prevoz in aktivira večje število prebivalcev za uporabo koles (Bakovnik *et al.* 2012: 206-217).

1.3.7. Zdravstvena politika

“Zdravje prebivalstva je pogoj za razvoj družbe in predstavlja pomemben subjekt javne politike. Osnovno odgovornost za svoje zdravje nosi posameznik, vendar so država in lokalne skupnosti odgovorne za zagotovitev pogojev za zdrav življenjski slog prebivalstva. Poleg zdravstvenega varstva to obsega oblikovanje, izvajanje in pospeševanje preventivnih programov in strategij na področju zdravja. Mladinska politika na področju zdravja je pomembna predvsem v preventivi in razvoju zdravega življenjskega sloga mladih.” (Bakovnik *et al.* 2012: 221)

Lokalna skupnost z ustrezno preventivno naravnano zdravstveno politiko za mlade zmanjšuje morebitne negativne vplive zdravju tveganega vedenja mladih in tudi dolgoročno vlaga v razvoj aktivnih in odgovornih prebivalcev, ki krepijo kakovost družbenega življenja v lokalnem okolju. Eden izmed predlogov ukrepov za občine na tem področju je subvencioniranje cepljenja proti virusom HPV za mlade ženske (Bakovnik *et al.* 2012: 222).

1.3.8. Participacija mladih

Revidirana evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje (2003) v preambuli poudarja, da je sodelovanje v demokratičnem življenju skupnosti več kot le udeležba na volitvah, čeprav je to pomemben sestavni del. Bistvo udeležbe v družbi aktivnega državljanstva je, da imaš možnost, prostor in podporo za sodelovanje pri odločanju in vplivanju na odločitve ter vključevanju v različne dejavnosti in s tem prispevaš h graditvi boljše družbe.

Aktivna participacija mladih na lokalni ravni omogoča, da ti izražajo svoje potrebe in interese ter sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju politik, ki vplivajo tudi na njihovo življenje. Lokalnim oblastem pa dejavna participacija mladih omogoča sprejem politik, s katerimi se

mladi strinjajo, so potrebne in se posledično lažje in učinkoviteje izvajajo (Bakovnik *et al.* 2012: 43).

“Participacija mladih ne pomeni, da se mladi zgolj poslužujejo obstoječe ponudbe ali da jim starejši od časa do časa prisluhnejo, temveč da jim dopustijo, da sami inicirajo aktivnosti in vplivajo na stvari. Nekateri mladi želijo biti vključeni v celoten proces načrtovanja in implementacije, zato jim je treba ponuditi to možnost. V idealnem primeru niso pasivni uporabniki, temveč aktivni partnerji. Omenjeno lahko opazimo pri preveč izobraževalno naravnem prostem času, ki poteka od zgoraj navzdol ter ga pripravljajo in izvajajo odrasli.” (Kuhar, Leskošek 2008: 329)

Za razumevanje stopnje vključenosti mladih v odločevalske procese lahko kot pripomoček uporabimo Hartovo lestvico participacije. S pomočjo lestvice lahko torej opravimo analizo procesa vključevanja mladih v projekte. Model lahko uporabimo v kateri koli fazi projekta (pripravi, izvedbi ali vrednotenju) in prikazuje, v kolikšni meri so mladi vključeni v soodločanje ali izvajanje nekega projekta Beočanin *et al.* (2010: 7). Hart razlikuje med petimi stopnjami participacije in tremi stopnjami udeležbe mladih v projektih, ki niso participacija. Na najvišji, osmi stopnji gre za iniciativo mladih in skupne odločitve z odraslimi (mladi imajo ideje, postavijo projekte in povabijo odrasle, da sodelujejo z njimi pri odločanju). Na sedmi stopnji sta samoiniciativnost mladih in vodenje (mladi imajo začetno idejo in se odločajo o izvedbi projekta; odrasli so na voljo, a se ne vpletajo). Na šesti stopnji gre za samoiniciativnost odraslih, ki se odločajo skupaj z mladimi (odrasli imajo začetno idejo, a so mladi vključeni v vse korake načrtovanja in izvedbe; njihova mnenja niso le upoštevana, temveč sodelujejo pri odločitvah). Na peti stopnji so mladi vključeni v svetovanje in informiranje (projekte oblikujejo in izvajajo odrasli, ki se posvetujejo z mladimi; mladi razumejo proces in njihova mnenja se upošteva). Na četrti stopnji gre za pripisano participacijo in informiranje (odrasli odločajo o projektu, mladi so prostovoljci; mladi razumejo projekt in vedo, kdo se odloča in zakaj). Skladno s to delitvijo participacija torej pomeni, da so mladi vključeni v politiko in razvoj programov ter v odločitve o tem, kaj se dela. Stopnje neparticipacije pa so na tretji stopnji simbolična udeležba mladih (mlade se vpraša za mnenje, a imajo zelo malo možnosti ali jih sploh nimajo, da bi izbrali način izražanja svojih pogledov ali pa je omejen obseg idej, ki jih lahko izrazijo), na drugi stopnji

dekoracija (mladi so del projekta, a ne razumejo obravnavanih vprašanj) in na prvi stopnji manipulacija (mladi naredijo ali govorijo, kar jim odrasli sugerirajo, vendar ne razumejo vprašanj; ali pa so mladi vprašani za mnenje, odrasli pa vzamejo le nekaj njihovih idej in jim ne povedo, kako lahko vplivajo na končno odločitev) (Kuhar 2011: 80-81).

Slika 1. 1.: Lestvica participacije po Hartu

OSMA STOPNJA: Iniciativa mladih ter odločanje mladih in odraslih
SEDMA STOPNJA: Iniciativa mladih in vodenje oz. izvedba dejavnosti s strani mladih
ŠESTA STOPNJA: Iniciativa odraslih, ki se odločajo skupaj z mladimi
PETA STOPNJA: Mladi so informirani in lahko izrazijo svoje mnenje
ČETRTA STOPNJA: Mladi so informirani, odrasli jim določijo naloge
TRETJA STOPNJA: Simbolična participacija mladih
DRUGA STOPNJA: Dekoratívna vloga mladih pri projektu
PRVA STOPNJA: Mladi so zmanipulirani

Vir: Hart (1992) v Kuhar (2011: 81).

S sodelovanjem mladih in lokalnih skupnosti (Beočanin *et al.* 2010: 6):

- povečamo pomembnost, učinkovitost in kredibilnost programom, projektom in ukrepom za mlade in druge občane,
- spodbujamo občutek solastništva med mladimi in odraslimi v projektih ali programih,
- omogočimo boljše medsebojno razumevanje in prepoznavanje vrednosti dela enih in drugih,
- omogočimo spoznavanje sposobnosti in izkušenj mladih pri odraslih ter obratno,
- ustvarimo zavezništva med mladimi in odraslimi.

“Za čim višjo stopnjo sodelovanja z mladimi morajo lokalne skupnosti v sodelovanju z mladinskimi organizacijami vpeljati ustrezne strukture, ki mladim omogočajo sodelovanje pri odločitvah, ki se nanašajo nanje. Te strukture omogočajo partnerstvo med mladimi in lokalnimi skupnostmi in se največkrat oblikujejo kot:

- mladinski sveti lokalnih skupnosti, ki jih kot svoje predstavnike ustanavljajo mladinske organizacije,
- komisije za mladinska vprašanja, ki jih kot svoja posvetovalna telesa ustanavljajo župani,
- odbori za mladino, ki jih ustanavljajo občinski sveti.” (Bakovnik *et al.* 2012: 46)

Pri oblikovanju in uporabi struktur ter oblik participacije je ključno poznavanje načina delovanja mladih, ki sodelujejo ali pa želijo sodelovati pri oblikovanju lokalnih politik. Način participacije glede na kriterij organiziranosti delimo na mlade, ki sodelujejo v okviru organizirane strukture, “organizirani mladi”, ter na mlade, ki pri oblikovanju lokalnih politik delujejo izven organiziranih struktur, “neorganizirani mladi”. Pri prvi skupini imajo pomembno vlogo mladinske organizacije, ki neposredno delajo z mladimi in so mladim najbližje. Ob stiku z mladimi se lotevajo lokalnih vprašanj, sodelujejo z lokalnimi oblastmi ter učijo mlade aktivne participacije. Ključne vloge mladinskih organizacij na lokalni ravni se morajo zavedati lokalne oblasti in si prizadevati za spodbujanje njihove dejavnosti z zagotavljanjem ustreznih pogojev in sredstev za delovanje, prostorskih in finančnih. Mladinsko delo in vključenost v mladinske organizacije sta najbolj učinkovit način približanja mladim, zato celovita ureditev mladinskega dela predstavlja prednostno nalogo na lokalni ravni. V drugo skupino mladih pa sodijo mladi, ki se iz različnih razlogov ne vključijo oziroma se ne želijo vključiti v organizirane oblike združevanja mladih. Ti lahko participirajo kot posamezniki ali v okviru neformalnih struktur. Za kakovostno oblikovanje lokalnih politik je nujno, da se lokalne oblasti tudi tej skupini mladih želijo in znajo približati ter poiskati ustrezne oblike informiranja, sodelovanja in vključitve v proces oblikovanja lokalnih politik. Po Sloveniji se v ta namen izvajajo različne mladinske tribune, natečaji za spodbujanje izražanja mnenj itd. (Bakovnik *et al.* 2012: 47-48).

Za boljše vključevanje mladih v odločanje na lokalni ravni so pomembni in potrebni različni mehanizmi participacije. Bakovnik in soavtorji (2012: 49) navajajo spletne forume,

komentiranje na spletu, okrogle mize, "FixMyStreet" (na spletni strani omogočeno poročanje o težavah na ulicah), fokusne skupine, spletne klepetalnice, mladinske tribune (podajanje idej mladih, ki se kasneje prenesejo do lokalnih oblasti), merjenje javnega mnenja, pismo županu, metoda predlagam.obcini.si (spletno orodje za izmenjavo stališč, mnenj o javnih temah, ki jih določijo uporabniki sami).

Najpogostejše ovire participacije mladih so nezadostna informiranost mladih, nezainteresiranost za participacijo, nezadostna infrastruktura, neenakopravnost in izključenost posameznih skupin mladih in stroški (investiranje v sodobna sredstva participacije, spletna orodja). Za vsako oviro pa morajo lokalne oblasti poiskati ustrezen način in sredstva za njeno odpravo, seveda v sodelovanju z mladimi (Bakovnik *et al.* 2012: 53). Bakovnik in soavtorji (2012: 54) dodajajo, da morajo biti mladi ves čas ustrezno informirani o aktualnem dogajanju, sprejemanju lokalnih politik, saj le ustrezna informiranost zagotavlja možnosti za potencialno sodelovanje mladih.

"Lokalne oblasti in lokalna skupnost morajo participacijo mladih v celoti dojeti kot vrednoto. Mladi morajo postati svetovalci, kolegi, nujno potrebni in ključni akterji v postopkih oblikovanja in sprejemanja lokalnih politik, še zlasti tistih, ki so zanje danes oziroma bodo v prihodnosti relevantne. Mladi lahko v postopkih oblikovanja in sprejemanja lokalnih politik sodelujejo kot uporabniki, partnerji in voditelji, participacija mora pomeniti delo z mladimi in s strani mladih, ne le delovanje zanje." (Bakovnik *et al.* 2012: 54)

1.3.9. Informiranje mladih

"Za ustrezno vključevanje v mladinsko politiko, morajo lokalne oblasti poskrbeti za učinkovito informiranje mladih, ki je podlaga za njihovo participacijo. Tudi implementacija ukrepov zahteva kvalitetno informiranje, saj se pogosto zgodi, da mladi sploh ne poznajo možnosti in ukrepov, ki jih je država in tudi občina namenila prav njim. Informiranje mladih ima tako dve pomembni funkciji. Prvič, ustvariti mora okolje, kjer se mladi vključujejo že v fazo priprave ukrepov, in drugič, poskrbeti mora, da zagotovi ustrezno informiranost mladih o ukrepih, ki so jim na voljo." (Bakovnik *et al.* 2012: 235)

Evropska listina o informiranju mladih informiranje opredeljuje kot tako, ki zajema vse teme, ki mlade zanimajo in vključuje različne dejavnosti, informiranje, svetovanje, posvetovanje, vodenje, podporo, osebno pomoč, usposabljanje, povezovanje v mrežo in napotitev do specializiranih služb. Akterji informiranja so različne institucije, ki posredujejo informacije mladim, zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju pa to dejavnost pripisuje mladinskim centrom. Poznamo različne oblike delovanja pri informiranju mladih, ki jih poimenujemo lokalni mladinski informativni servisi (mladinski informativni centri, mladinske info točke, info kotički). Slednji so izjemnega pomena, ker so od vseh virov informacij mladim najbližji, z njimi vzpostavijo prvi kontakt in jim pomagajo z informacijami in dostopom do ukrepov, ki jih je lokalna skupnost ali država implementirala zanje, tako da jim nudijo pomoč ali jih usmerijo k viru, ki jim jo lahko zagotovi (Bakovnik *et al.* 2012: 236).

Za učinkovito informiranje je potrebno uporabiti ustrezno kombinacijo kanalov informiranja, ki so lahko spletne strani, socialna omrežja, e-pošta; televizija; vrstniško in medvrstniško informiranje, ki je med mladimi najbolj kreativno in učinkovito; info centri, info točke, info kotički; drugi posamezniki, s katerimi mladi komunicirajo (starši, sorodniki, mladinski delavci itd.); organizirani tematski dogodki, srečanja; dogodki, namenjeni širšemu informiranju (sejmi, festivali) (Drašković *et al.* 2011: 9).

Mnogo institucij se trudi dvigniti kakovost informiranja mladih, vendar se zdi, da jim ne uspeva. Potrebno se je zavedati, da se mladi pri iskanju informacij soočajo s prenasičenostjo le-teh, saj so različno uporabne in kvalitetne. Slednje so povezane s področji avtonomije mladih, s področji, ki jih zadevajo. Med vsebine informiranja mladih, ki jih zagotavljamo na lokalni ravni, tako vključujemo: izobraževanje (informacije o izobraževalnem sistemu, o štipendijah itd.); zaposlovanje (informacije o možnostih zaposlovanja in usposabljanja za delo, o podpori iskalcem zaposlitve, usposabljanja za mlade iskalce zaposlitev, karierna orientacija); stanovanja (informacije, ki vplivajo na bivanjsko problematiko mladih, o prostorskem načrtu občine, o stanovanjskih kreditih, o ukrepih države in občine ter pravicah na tem področju); socialno varstvo (informacije o pravicah in mehanizmih na tem področju, ki morajo biti ažurne, zaradi njihovega hitrega spreminjanja); mladinsko organiziranje, prostovoljstvo, prosti čas in družbeno kulturne dejavnosti (informacije o možnostih prostovoljstva, prostega časa, mobilnosti in participacije mladih); zdravje (informacije o

zdravstveni preventivi, o spolni vzgoji, kontracepciji ipd.). Poudarek informativnih servisov mora biti usmerjen v uporabnikom prijazne informacije, ki vključujejo mlade kot kanal in vsebino informiranja. Lokalne skupnosti morajo k mladinskemu informiranju pristopiti s povsem pripravljenim načrtom informiranja (Bakovnik *et al.* 2012: 237-238).

“Lokalna skupnost mora poskrbeti za prenos informacij s svoje spletni strani v prostor, kjer živijo mladi: v šole, na ulice, v mladinske centre, na športna igrišča in na spletna socialna omrežja. Učinek bo večji, kot ga sploh lahko pričakujemo.” (Bakovnik *et al.* 2012: 243)

1.4. Socialna vključenost mladih

Socialna vključenost pomeni, da imajo vsi posamezniki in družbene skupine enak dostop do pravic, priložnosti in virov, kar jim omogoča kakovostno življenje v družbi. S tega vidika je vključenost mladih še kako pomembna. V današnji družbi sta socialna izključenost in vključenost aktualni temi in se kot termina uporabljata v različnih strokah. Socialna izključenost predstavlja pomembno izhodišče tudi pri načrtovanju mladinskih politik (Mesojedec *et al.* 2013: 5).

“Medsebojno ujemanje povečanih tveganj in negotovosti v prehodih mladih v odraslost povzroča, da to obdobje postaja ključno za politike, ki se ukvarjajo s socialno vključenostjo: izobraževalne politike, politike zaposlovanja, stanovanjske politike, družinske politike. Hkrati pa prav politike in ustanove za mlade spregledujejo in zanemarjajo ključne spremembe v prehodih in se zato izpostavljajo tveganju, da zgrešijo potrebe in težave mladih na prehodu v odraslost.” (Ule 2008: 246).

Socialno izključeni mladi so tudi najbolj socialno ranljivi, zato je pomembno poznavanje teh skupin mladih. Walther, Pohl (2005) v Ule (2008: 217) pišejo, da so dolgoročno v ekonomskem, socialnem in psihološkem smislu najbolj ranljive te skupine mladih:

- mladi, ki so predčasno izključeni iz izobraževanja in šole,
- tisti, ki naredijo neposreden prehod iz šole na delo in vstopijo v nizko kvalificirane in nestabilne segmente trga dela,
- tisti, ki po poklicnem usposabljanju vstopijo v nestabilne segmente trga dela ali postanejo nezaposleni takoj po usposabljanju,

- tisti s slabimi izobraževalnimi kvalifikacijami,
- mladi, ki nimajo finančne ali čustvene podpore svoje družine,
- tisti, ki gredo po alternativni poti, zgodnje starševstvo.

Socialna vključenost je povezana z občutkom koherentnosti, kjer k močnemu občutku slednje prispevajo občutek zdravja, zdrav življenjski stil, višja stopnja izobrazbe, napredovanje v službi, nizka stopnja stresa in dobro finančno stanje. K šibkemu občutku koherentnosti pa prispevajo nezaposlenost, bolezen, občutek izgorelosti, kar lahko povzroči večjo socialno ranljivost in slabše zdravje. Mladinsko delo pa je tisto, ki s svojimi metodami dela in spodbujanjem aktivne participacije neposredno vpliva prav na socialno vključevanje mladih (Mesojedec *et al.* 2013: 9). Pomena mladinskega dela za socialno vključevanje mladih se bom bolj dotaknila v nadaljevanju.

Ule (2008: 248) poudarja, da moramo mlade razumeti kot izvedence za ravnanje z negotovostjo in življenje z njo. Mladi so eksperti iz izkušenj, kot poimenujemo uporabnike v stroki socialnega dela. Avtorica nadaljuje, da mora splošno načelo socialne vključenosti priznati subjektivne izkušnje mladih, njihove učne procese in strategije soočanja, ki so jih razvili, njihove zahteve po udeležbi glede varne zaposlitve in življenjskih stilov tudi tedaj, ko se ti stili odmikajo od norme.

1.4.1. Področja socialne vključenosti mladih

Mladinske organizacije in organizacije za mlade imajo pomembno vlogo pri socialnem vključevanju mladih, vendar veliko mladih ni vključenih v organizirane oblike združevanja mladih. Na tem mestu kot pomembna nastopi lokalna skupnost, ki mora delati v smeri mladim prijaznega okolja. Kot pravijo Bakovnik in soavtorji (2012: 282): "Položaj mladih v lokalni skupnosti je potrebno celovito in načrtno urejati. Le s kontinuiranim načrtnim ukvarjanjem z mladimi lahko lokalna skupnost zagotovi mladim prijaznejše okolje, ki je osnova za izboljšanje njihovega položaja v družbi in posledično zagotavljanje trajnostnega družbenega razvoja".

Za socialno vključenost mladih na lokalni ravni so pomembna področja, ki so v poglavju o lokalni mladinski politiki opredeljena kot področja horizontalnih in vertikalnih mladinskih politik. Če strnem, so področja socialne vključenosti mladih (na katere se opira tudi moja raziskava): izobraževanje, zaposlovanje, stanovanjske razmere, zdravje, mobilnost, prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje, informiranje, participacija.

1.4.2. Strukturirani dialog

Tomšič in soavtorji (2012: 5) pišejo, da je strukturirani dialog na področju mladine instrument, s katerim se mladi, mladinske organizacije, organizacije za mlade in mladinski sveti ter raziskovalci s področja mladine aktivno vključujejo v politični dialog z odgovornimi za mladinsko politiko. Pri tem gre za proces sooblikovanja ukrepov v okviru mladinske politike, ki lahko poteka na lokalni, regionalni, nacionalni in tudi evropski ravni. Avtorji dodajajo, da je bistvo strukturiranega dialoga na področju mladine, da se mladim omogoči večjo vključenost v procesih odločanja, izražanja mnenj in sooblikovanja ukrepov. S tem mladi dajejo legitimno podporo političnim ukrepom, saj so upoštevane realne potrebe mladih v različnih okoljih.

Proces strukturiranega dialoga je strukturiran časovno in tematsko. Za vsako fazo dialoga so mladi pozvani, da pripravijo stališča na izpostavljeno problematiko mladih, na podlagi katerih se nato pripravi poročilo s predlogi za izboljšanje stanja mladih. Projekta strukturiranega dialoga sta bila Dialog mladih! (2012) ter Dialog mladih 2.0: Vključujemo! (2013-2014). Strukturiran dialog ima veliki pomen za socialno vključevanje mladih, saj z aktivnim sodelovanjem mladi pridobivajo socialne, kulturne in državljanske kompetence, krepijo svojo kreativnost in vpliv na oblikovanje politik, ki vplivajo na njihova življenja. Pri tem pa je potrebno doseči prepoznavnost in priznavanje procesa strukturiranega dialoga tako pri mladih kot pri lokalnih odločevalcih (Mesojedec *et al.* 2013: 12).

1.4.3. Mladinsko delo

Definicij mladinskega dela je veliko, dejstvo pa je, da mladinsko delo ponuja enega izmed temeljnih prostorov za socialno vključevanje in participacijo mladih.

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. l. RS 42/2010, 3.člen) mladinsko delo opredeljuje kot "...organizirano in ciljno usmerjeno obliko delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve".

O mladinskem delu piše tudi Albert Mrgole v knjigi *Kam z mularijo?* in ga opredeli kot delo z mladimi. Termina "mladinsko delo" in "delo z mladimi" uporablja kot sinonima med drugim zato, ker v času nastanka knjige terminološka razprava še ni sprejela dokončno oblikovanih rešitev (Mrgole 2003: 14). Mrgole (2003: 15) nadaljuje, da se delo z mladimi razvija v smeri neformalnega dela. Glede poimenovanja ustanove, kjer naj bi se odvijalo mladinsko delo pa nam avtor ponuja izraz "mladinsko središče". Koncept mladinskega središča razume kot projekt, ki na osnovi delujočih mladinskih iniciativ (mladinski klubi, centri) in uveljavljenih programov podpira razvoj množične mladinske kulture. Mladinska središča so zlasti lokacije in šele za tem organizacije, ki naj bi delovale po načelu neformalnih zbirališč mladih, v njih mladi zadovoljujejo svoje temeljne potrebe po kakovostnem preživljanju časa odrasčanja in imajo možnost dobiti znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo v vsakdanjem življenju.

Mladinska organizacija in organizacija za delo z mladimi sta prostor socialnega vključevanja mladih. Mesojedec in soavtorji (2013: 15) pravijo, da se večina mladinskega dela vrši znotraj mladinskih organizacij in organizacij za mlade, v katerih delujejo mladinski voditelji in delavci. Vloga slednjih je pomembna prav na področju mladinskega dela, vendar le z usposabljanji za delo z mladimi oziroma za delo v mladinski organizaciji. Avtorji dodajajo, da je stopnja vključenosti v procese in aktivnosti mladinskega dela odvisna od vsakega posameznika ter seveda organizacije v mladinskem sektorju in njene stopnje vključevanja mladih. Mladinski delavci morajo mlade seznaniti z mladinskim delom in jim omogočiti prostor za njihovo vključevanje, saj lahko le na tak način povečajo vključenost in delovanje mladih v mladinskem sektorju in hkrati povečajo tudi socialno vključenost mladih v lokalnem

okolju. Temeljna naloga mladinskega delavca je spodbuditi mlade, da se vključijo v organizacije po svoji izbiri in pridobijo pomembno znanje, izkušnje za življenje (Jeffs, Smith 1999).

Učinki mladinskega dela so pozitivni, saj mladi tako krepijo svoje kompetence, se osebno razvijajo, pridobivajo učne izkušnje, se družbeno in politično udejstvujejo ter širijo socialno mrežo. Cepin (2011: 97) omenja učinke mladinskega dela z vidika posameznika in z vidika družbe. Učinki s prvega vidika so druženje s prijatelji, koristno preživet prosti čas, potovanja, pridobivanje novih znanj, prepoznavanje osebnih sposobnosti, boljša samopodoba, boljša samozavest, novi izivi itd. Učinki z drugega vidika pa so družbena participacija mladih, krepitev socialnega kapitala mladih, medgeneracijsko sodelovanje, zviševanje zaposljivosti mladih in njihovih kompetenc, sproščanje inovativnega potenciala mladih, zviševanje strpnosti v družbi itd.

Mladinski delavci lahko veliko pripomorejo k socialnemu vključevanju mladih, velik pomen pri tem pa ima razumevanje življenjskega sveta mladih, obdobja današnje mladosti in z njim povezanih negotovih prehodov, socialne ranljivosti mladih, pomagajo pa si lahko tudi s koncepti socialnega dela, ki jih navajam v nadaljevanju.

1.5. Socialno delo z mladimi

Mladinski delavci in vsi, ki delajo z mladimi, potrebujejo različne veščine, da se lahko mladim približajo, spoznajo in razumejo njihov življenjski svet, se vanj vživijo, vzpostavijo in vzdržujejo dober odnos z njimi ter krepijo njihovo moč na različnih področjih življenja. Socialno delo lahko na tem mestu z različnimi metodami, koncepti pomembno prispeva h kakovostnemu delu z mladimi. K slednjemu pa tudi zavedanje, da delamo vedno skupaj z mladimi, ki so eksperti iz svojih izkušenj, kot pravi Gabi Čačinovič Vogrinčič (2010: 243).

Pri razumevanju življenjskega sveta mladih si lahko kot mladinski, svetovalni ali socialni delavci pomagamo s konceptom, vzetim iz antropologije: emski in etski pogled. Emski pogled pomeni pogled od znotraj, na perspektivi uporabnika, pogled mladostnika, njegova refleksija lastnega položaja. Etski pogled pa je pogled od zunaj, pogled mladinskega ali socialnega

delavca na mladost in mladino. Albert Mrgole (2003: 22) v kontekstu svojega neformalnega dela z mladimi uporabi pojma »od zgoraj« in »od spodaj«. Na kakšen način bo »od zgoraj«, s pozicij moči, zaznana potreba po delu z mladimi, kako bo projekt dela utemeljen in kako bo vzpostavljeno temeljno zaupanje pri delu z mladimi. Mrgole govori tudi o prepoznavanju potreb mladih, kar bo mladinski delavec lažje ugotavljal z vživljanjem, spoznavanjem življenjskega sveta mladih (Poštrak 2011:188).

Socialni, mladinski in drugi strokovni delavci in delavke se pri delu z mladimi srečujejo z različnimi težavami mladih, kjer je potreben ustrezen pristop. Za dobre izide v procesu reševanja problemov je pomembna usmerjenost k mladostniku, ki poteka po socialnodelovnih konceptih vzpostavljanja delovnega odnosa. Elementi delovnega odnosa so *dogovor o sodelovanju* (začetek delovnega odnosa vsebuje dvoje, prvič, pristanek na sodelovanje tu in zdaj in o času, ki ga imamo na voljo, in drugič, dogovor o tem, kako bomo delali), *instrumentalna definicija problema* in *soustvarjanje rešitev* (temelja delovnega odnosa; socialni delavec mora soustvariti tak proces pomoči, v katerem vsak udeležen v problemu vstopi s svojo definicijo problema, socialni delavec pa doda svoje videnje in tako se začne oblikovanje delovne definicije možnega), *osebno vodenje* (vodenje k dogovorjenim ciljem in uresničljivim rešitvam; delovni odnos je hkrati osebni odnos, saj se socialni delavec odziva osebno in lahko podeli svoje izkušnje), *perspektiva moči* (socialni delavec pomaga odkriti, olupšati, raziskati in izkoristiti uporabnikovo moč in vire, ko mu pomaga, da doseže svoje cilje in uresniči svoje sanje), *etika udeležnosti* (sodelovanje, v katerem nihče nima zadnje besede, temveč pogovor, ki se nadaljuje; socialni delavec odstopi od moči, da poseduje resnice in rešitve, ampak je sogovornik in soustvarjalec zgodbe, ki nastaja), *znanje za ravnanje* (socialni delavec ima znanje in ima tudi znanje, kako ravnati z njim; mladostnikom moramo podati informacije v jeziku, ki je njim razumljiv in njihov jezik pretvoriti v jezik, ki ga nato prenesemo do lokalnih odločevalcev), *ravnanje s sedanjostjo ali koncept soprisotnosti* (kaj je mogoče storiti zdaj, v razgovoru, ki trenutno poteka; delo je usmerjeno v sedanjost, vendar preteklost ni brez pomena; skozi raziskovanje preteklih dogodkov svetovalec prepozna vire moči sogovornika, izjeme, ki potrjujejo uporabnikovo kompetentnost) (Čačinovič Vogrinčič 2006: 18-21).

Pri delu z mladimi ločimo tri vrste pristopov: dogovorni, ukazovalno nedogovorni in neukazovalno nedogovorni pristop. Za *dogovorni pristop* dela z mladimi je značilno, da z mladostnikom vzpostavimo stik in z njim vodimo razgovor, vloge so jasne, razvidne in sprejete, odgovornost je obojestranska, vendar različna. Mladinski delavec je odgovoren drugače in za druge vsebine kot mladostnik. Ukrepi so dogovorjeni in razvidni. Avtoriteta mladinskega delavca je oprta na njegove kompetence, mladostnik ga spoštuje in ceni zaradi njegovih znanj in sposobnosti. Vsi udeleženci v problemu sodelujejo, soustvarjajo rešitve, skupaj načrtujejo delo, so aktivni udeleženci. Pri *nedogovornem ukazovalnem pristopu* stik ni vzpostavljen, ni komunikacije na ravni razgovora, odgovornost je na strani mladinskega delavca, čeprav ti odgovornost pogosto prenesejo na mladostnika. Mladostnik se po drugi strani ne počuti odgovornega za svoja ravnanja, saj pri tem sam ni sodeloval. Sam na primer ni sodeloval pri organiziranju prostočasne dejavnosti v mladinskem centru, čeprav je ta prostočasna dejavnost namenjena prav njemu. Mladostnik je pasivni udeleženec dogajanja. Ukrepi so predpisani, mladostnik pri njih ni imel nobene besede. Avtoriteta je oprta na položaj. Pri *nedogovorno neukazovalnem pristopu* stik prav tako ni vzpostavljen, niti ni temeljev za vzpostavitev kakršnegakoli, kaj šele delovnega odnosa. Komunikacija je mimobežna, udeleženci se lahko pogovorjajo o marsičem, vendar ne o skupnem projektu. Odgovornosti ni, nihče ni za nič odgovoren. Vloge so nejasne. Avtoriteta je odsotna, na ničemer utemeljena. Najustreznejši pristop bi torej bil tako imenovani dogovorni pristop (Poštrak 2011: 194-196).

Pri delu z mladimi je pomemben tudi koncept krepitve moči. Zaviršek, Zorn in Videmšek (2002: 60) pravijo, da ko izvajamo opolnomočenje ali krepitev moči, mladostnik pridobi občutek, da je vse bolj sposoben odločati o svojem življenju in te odločitve uresničevati v praksi. Z opolnomočenjem krepimo tiste odločitve, ki jih je naredila oseba sama zase, ter ji pomagamo spoznavati in razumeti družbene in osebne ovire v njenem življenju. Z opolnomočenjem krepimo občutke samozavesti, spodbujamo osebo, da uporablja vzvode moči in delujemo tako, da pride do premika moči. Avtorice dodajajo, da moč ni le na strani strokovnjaka, temveč tudi na strani mladostnika in mladostnice. Pridobljeno moč lahko oseba uporablja zase, za podporo drugim, vrstnikom in za socialno akcijo.

Oboji, socialni in mladinski delavci morajo zares poslušati, kaj imajo o svojem življenjskem svetu povedati mladi. Njihovo predstavo o svetu morajo vzeti resno, kot realnost, v kateri

mladostniki bivajo, saj iz te konstrukcije resničnosti izhajamo. Zavedati se morajo, da so mladostniki najbolj kompetentni, da povedo nekaj o sebi, o svojih občutkih, ravnanjih in upanjih, imajo emsko izkušnjo o svojem življenju. To ne pomeni, da imajo vnaprej in vedno prav. To pomeni, da so v kontekstu socialnega dela aktivni udeleženci v procesu reševanja problemov. Socialni delavci in mladi skupaj ustvarjajo rešitve, vsak s svojo odgovornostjo in vsak s svojimi pristojnostmi. Socialni in mladinski delavci pa morajo nujno imeti tudi etski pogled, morajo biti strokovnjaki, dobro morajo poznati mladost kot družbeno kategorijo. Morajo spoštovati mlade in vedeti, kako delati z njimi. Skupaj z njimi (Postrak 2011: 197).

1.6. Mladi in mladinska dejavnost v občini Gornja Radgona

1.6.1. Statistika na področju mladine

V letu 2014 je bilo v občini Gornja Radgona 1329 mladih med 15 in 29 let, od tega 696 moških in 633 žensk. Med njimi največje število mladih spada v starostno skupino od 25 do 29 let. Mladi predstavljajo 15,6 odstotni delež prebivalstva občine (Statistični urad RS – Demografsko in socialno področje).

V letu 2013 je bilo v srednješolsko izobraževanje vključenih 307 mladih iz občine Gornja Radgona. V terciarno izobraževanje pa 338 mladih. Leta 2013 je občina imela 70 diplomantov terciarnega izobraževanja (Statistični urad RS – Demografsko in socialno področje).

Med mladimi v občini je bilo v letu 2013 delovno aktivnih 405 mladih. V starostni skupini 15-19 let je bilo delovno aktivnih 9 mladih, v skupini 20-24 let 107 mladih in v skupini 25-29 let 289 mladih. Leta 2013 je v občini delalo 626 mladih, vendar gre pri tem za mlade s stalnim prebivališčem v Občini Gornja Radgona ali v drugih občinah (Statistični urad RS – Demografsko in socialno področje).

V občini Gornja Radgona je bilo marca 2015 registriranih kot brezposelne osebe v starostni skupini 15-24 let 61 mladih, v starostni skupini 25-29 let pa 94 mladih. Vseh registriranih brezposelnih v občini pa je bilo 616 oseb (Zavod RS za zaposlovanje – Trg dela v številkah - Registrirana brezposelnost).

1.6.2. Ukrepi občine na področju mladine

Občina Gornja Radgona načrtno in sistematično obravnava področje mladine od leta 2008, ko je na pobudo mladih začela z urejanjem prostora za mlade. Mladinski center deluje kot notranja organizacijska enota Zavoda za kulturo, turizem in promocijo Gornja Radgona in je svoja vrata odprl v začetku leta 2014. V letu 2009 pa se je s pomočjo nacionalnega projekta Mladi odpiramo prostor, ki je bil financiran s strani Evropske unije in podporo občine ustanovil Mladinski svet Gornja Radgona kot krovna mladinska organizacija v občini. Za slednjega občina zagotavlja letno financiranje iz proračunskih sredstev. Konec novembra 2013 je bil sprejet Protokol o sodelovanju na področju mladine med Občino Gornja Radgona, Zavodom za kulturo, turizem in promocijo in Mladinskim svetom Gornja Radgona (Janja Osojnik, svetovalka v občinski upravi, ki pokriva tudi področje mladine, pogovor z dne 4. 5. 2015).

Na področjih mladinskih politik občina zagotavlja naslednje ukrepe:

Participacija mladih:

- sodelovanje občinske uprave z Mladinskim svetom Gornja Radgona, ki deluje kot mehanizem participacije mladih.

Mladinsko organiziranje:

- finančna podpora mladinskim organizacijam preko projektnega financiranja, ki je opredeljena s pravilnikom o sofinanciranju mladinskih programov in projektov v Občini Gornja Radgona (vsakoletni razpis za mladinske programe in projekte, kjer se lahko prijavijo samo mladinska društva),
- sofinanciranje rednega dela mladinskih organizacij, ki je določeno s pogodbo o sofinanciranju dejavnosti Mladinskega sveta Gornja Radgona,
- zagotavljanje prostorov mladinskim organizacijam v občini, kar je opredeljeno v pogodbi o najemu med Zavodom za kulturo, turizem in promocijo Gornja Radgona, Mladinskim centrom Gornja Radgona in Mladinskim svetom Gornja Radgona,
- zagotavljanje prostora, namenjenega druženju neorganizirane mladine – Mladinski center Gornja Radgona (vrata odprl v začetku leta 2014).

Informiranje mladih:

- posredovanje informacij, ki zadevajo mlade preko Mladinskega centra Gornja Radgona, kjer je vzpostavljena "MC info točka",

- spletna stran občine, kjer so objavljene informacije relevantne za mlade in druge občane.

Zaposlovanje mladih:

- finančne spodbude za samozaposlovanje mladih in pomoč pri samozaposlitvi,
- mladi prednostni upravičenci na razpisih, ki spodbujajo podjetništvo,
- zagotavljanje možnosti opravljanja pripravništva v službah občinske uprave in drugih javnih institucij v občinskem upravljanju,
- zagotavljanje sofinanciranja programov spodbujanja delovne aktivnosti dolgotrajno brezposelnih mladih v lokalni skupnosti – sofinanciranje javnih del.

Izobraževanje mladih:

- razpisovanje štipendij za mlade (Regionalna razvojna agencija Mura v imenu Občine Gornja Radgona razpisuje občinske štipendije za mlade ter sofinancira četrtino deleža štipendije),
- zagotavljanje infrastrukturne podpore neformalnim ali formalnim izobraževalnim programom (v Mladinskem centru Gornja Radgona).

Stanovanjska politika za mlade:

- v razpisu za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj mladi uvrščeni kot posebna kategorija,
- subvencioniranje najemnin mladim.

Mobilnost mladih:

- sodelovanje občine s pobratenimi občinami/mesti in vključevanje mladih v program sodelovanja (pobrateni mesti Bruchsal v Nemčiji in Mladenovac v Srbiji) (Janja Osojnik, svetovalka v občinski upravi, ki pokriva tudi področje mladine, pogovor z dne 4. 5. 2015).

Na področju načrtnega oblikovanja področja mladine v občini prihaja do sprememb in priprave novih ukrepov na tem področju, ki bodo celovito urejali položaj mladih v občini. S protokolom o sodelovanju med Mladinskim svetom Gornja Radgona, Občino Gornja Radgona in Zavodom za kulturo, turizem in promocijo so se začrtale smernice za razvoj mladinskega sektorja. Vendar omenjeni protokol ni bil sprejet na lokalni ravni, saj je urejal le razmerje med omenjenimi deleženiki, zato se je občinska uprava skupaj z akterji v mladinskem sektorju (Mladinski svet GR in Mladinski center GR) odločila pripraviti Odlok o

mladini, ki bo še podrobneje uredil medsebojno razmerje in dal lokalno veljavo mladinskim organizacijam. Odlok zagotavlja tudi redno financiranje društev z vsakoletnim razpisom za mladinske programe in projekte. Krovna mladinska organizacija se na ta razpis ne more prijaviti, vendar ima za svoj namen zagotovljeno financiranje neposredno iz proračuna občine. S sprejetjem odloka se bo občina zavezala, da bo v določenem času pripravila Strategijo za mlade, slednja pa je že v fazi priprave s strani občinske uprave v sodelovanju z mladinskim svetom in mladinskim centrom. Z namenom širšega vključevanja mladih je Mladinski svet objavil javno objavo za možnost vključitve neorganizirane mladine v pripravo strategije, vendar se je prijavila samo ena oseba. V mladinskem svetu opažajo, da ko imajo mladi priložnost za aktivno participacijo in možnost izraziti svoje mnenje, se na to ne odzovejo. Razlog je lahko na eni strani apatičnost mladih in na drugi, da se nekateri mladi ne želijo izpostaviti, čeprav imajo dobre ideje. V pripravi pa je tudi pravilnik o nagrajevanju rednih in izrednih študentov z namenom spodbujanja intelektualnega razvoja ter finančnega nagrajevanja študentov v občini. Z ureditvijo omenjenih področij lahko občina pridobi certifikat "Mladim prijazna občina", ki ga Inštitut za mladinsko politiko v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije in pod častnim pokroviteljstvom države vsakoletno za obdobje štirih let podeljujejo občinam, ki uspešno izvajajo prednostna področja mladinskih politik. Občina se z dodelitvijo certifikata zavezuje, da bo kontinuirano izvajala ukrepe za izboljšanje položaja na področju mladih (Simon Vrbanič, predsednik Mladinskega sveta Gornja Radgona, pogovor z dne 4. 5. 2015).

1.6.3. Mladinska dejavnost

Poglavje predstavlja pregled obstoječih organizacij v mladinskem sektorju v občini Gornja Radgona. Posebej opredelim vlogo in dejavnosti Mladinskega sveta Gornja Radgona in Mladinskega centra Gornja Radgona, ki sta pomembna za socialno vključevanje mladih. Podrobneje predstavim tudi mladinsko organizacijo Študentsko-mladinski klub Klinka in pridruženo članico mladinskega sveta Gornja Radgona športno društvo X-klub, katerih dejavnosti mladi večkrat omenijo v izvedeni raziskavi.

Mladinske organizacije v občini Gornja Radgona:

- Študentsko-mladinski klub Klinka

- Združenje katoliških skavtinj in skavtov, steg Gornja Radgona 1
- Mladinsko društvo Vitez Negova

Študentsko-mladinski klub Klinka deluje na območju UE Gornja Radgona. Namen kluba je povezovanje in predstavljanje študentov, dijakov in mladih iz štirih občin. ŠMK Klinka je polnopravna članica Študentske organizacije lokalnih skupnosti (ŠOLS) in Zveze študentskih klubov Slovenije (ŠKIS). Sodeluje in povezuje se tudi z drugimi organizacijami na lokalni ravni in tudi na regionalni ravni. Dvakrat na leto Klinka organizira mesec izobraževanja Educo, kjer mladi z neformalnim izobraževanjem pridobijo pomembne izkušnje in znanje na področjih, ki jih zadevajo in zanimajo. Fašenk je enodnevno pustovanje s kakovostno glasbo in je eden izmed reprezentativnih projektov. Največji projekt kluba je Športaj s Klinko, enodnevni športni dogodek, ki mlade spodbuja k aktivnemu preživljanju prostega časa in kjer se predstavijo raznolike športne aktivnosti, ki do sedaj niso bile na voljo v njihovem okolju. Obenem pa dogodek poudarja pomembnost medsebojnega druženja, povezovanja in sodelovanja. Eden izmed pomembnih projektov je tudi humanitarni koncert, ki izpostavlja pomen medsebojne pomoči. Na lokalni ravni klub s svojim delovanjem močno vpliva na družbeno in kulturno življenje vseh prebivalcev in pomembno prispeva k vključevanju mladih v družbo (Zveza študentskih klubov Slovenije – Klubi – Študentsko-mladinski klub Klinka).

Organizacije za mlade:

- Mladinski center Gornja Radgona
- Društvo prijateljev mladine Gornja Radgona

Mladinski center Gornja Radgona (MCGR) je organizirano funkcionalno središče za mlade, ki ga zagotavlja lokalna skupnost v okviru Zavoda za kulturo, turizem in promocijo Gornja Radgona. V njem se izvajajo programi za otroke, mladino in mladinsko delo na lokalni ravni. Mladinski center skrbi za delovanje, druženje in podporo drugim dejavnostim posameznikov, ne glede na to ali so del različnih mladinskih organizacij ali ne. Z mladinsko infrastrukturo nudi prostore in opremo za izvajanje mladinskega dela ter ponuja prostor podpore različnim mladinskim organizacijam za izvajanje njihovega programa. Kot ustanova sodeluje na različnih akcijah v okviru prostovoljnega mladinskega dela, raziskovalnega dela mladih, aktivnega državljanstva in povezovanju mladih na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni.

Poleg zaposlenih v MCGR imajo pomembno vlogo tudi prostovoljci, ki so aktivni na področjih, kot so delavnice, koncerti, predavanja, kulturne predstave, športni dogodki. Mladi, ki delujejo kot prostovoljci, aktivno sodelujejo pri večini aktivnosti in dogodkov, ki jih pripravljajo v mladinskem centru. Mladinski center ponuja tudi možnosti za izvajanje neformalnega izobraževanja: izvajanje projektov evropskih mladinskih pogramov, kot je bil program Mladi v akciji; predavanja, kreativne delavnice, mladinska srečanja; mladinska izobraževanja (vodenje društev, klubov, načrtovanje projektov in programa itd.). V mladinskem centru deluje tudi "MC info točka", v okviru katere mladim in mladinskam organizacijam nudijo svetovanje o možnostih mobilnosti, neformalnega izobraževanja, usposabljanja za mladinsko delo, pomoč pri prijavah na razpise za mlade, načrtovanje mladinskih projektov, pomoč pri načrtovanju in organiziranju dogodkov za mlade, pomoč pri ustanavljanju mladinskih društev, klubov, možnost prostovoljnega dela v okviru mladinskega centra. Mladinski center je letos tudi partner pri mednarodnem mladinskem projektu M.U.R. (a MAP to UNITE our REGION) za mlade od 15. do 29. leta, s katerim pripravljajo prvi mladinski zemljevid obmejne regije med mesti Bad Radkersburg, Gornja Radgona in Cmurek. Na zemljevidu bodo mladi lahko našli zanimiva mesta in kraje, z raznoliko ponudbo za mlade (Mladinski center Gornja Radgona - Predstavitev).

Mladinski svet Gornja Radgona (MSGR) kot krovna mladinska organizacija zastopa interese organizacij članic in mladih v lokalni skupnosti. V petih letih sodelovanja z občinskimi predstavniki so zagotovili tako finančne kot kadrovske pogoje za delovanje mladinskega sektorja. Organizacije članice so Študentsko-mladinski klub Klinka, skavti Stega Gornja Radgona 1, Športno društvo X-klub Gornja Radgona, Mladinsko društvo vitez Negova in prostovoljno gasilsko društvo Gornja Radgona. Namen mladinskega sveta je spodbujati, usklajevati in navzven predstavljati interese sodelujočih članic; omogočati sodelovanje mladih pri odločanju o pomembnih vprašanjih za skupnost in pri vprašanjih, ki jih neposredno zadevajo; biti posvetovalno telo za vsa vprašanja, ki zadevajo mlade in njihove organizacije ter izvajati vpliv na mladinsko politiko v občini in širšem okolju; spodbujati povezovanje mladih in njihovega organiziranja; sodelovati s sorodnimi organizacijami doma in v tujini; podpirati izvajanje dejavnosti članic MSGR v mladinskem centru; spodbujati izvajanje dejavnosti s področja izobraževanja, neformalnega učenja, pristočasnih dejavnosti, kulture, javnega obveščanja, mednarodnega sodelovanja in raziskovanja na lokalni ravni in nacionalni

ravni ter si prizadevati za zmanjševanje odliva znanja mladih iz občine Gornja Radgona (Mladinski svet Gornja Radgona).

Športno društvo X-klub Gornja Radgona je pridružena članica Mladinskega sveta Gornja Radgona, ker ni mladinska organizacija, vendar je njeno članstvo v interesu delovanja MSGR, zato jo omenjam na tem mestu (Statut MSGR 2013, 11. člen). X-klub je neprofitno športno društvo, ki si od leta 2000 prizadeva za izboljšanje in razvoj adrenalinskih športov ter urbane kulture v svoji lokalni in regionalni skupnosti. Namen društva je spodbujanje mladih k aktivnemu preživljanju prostega časa, promoviranje adrenalinskih športov in nadaljnji razvoj ter izgradnja poligona na TŠC Trate. Organizirajo tečaje rolanja in deskanja, športne prireditve, tekmovanje in tudi delovno-čistilne akcije. S slednjimi vzdržujejo poligon in njegovo okolico (Mladinski svet Gornja Radgona).

2. PROBLEM

Tekom študija sem vedno bolj spoznavala, da me področje dela z mladimi resnično zanima in veseli. Tako sem se vključila v študentski klub v domačem kraju, da bi bolj aktivno sodelovala pri povezovanju mladih in izpolnjevanju njihovih potreb ter želja z organizacijo različnih projektov. Vključenost v mladinsko organiziranje mi je v letu in pol prinesla ogromno izkušenj, kompetenc in spoznanj ter hkrati tudi izziv, da z mojo raziskavo doprinesem tisto, kar morda manjka in še ni bilo dovolj slišano, glas mladih.

Zaposlovanje mladih, stanovanjska problematika, prosti čas, participacija, ustvarjanje prijaznejšega okolja za mlade podjetnike so področja in teme mnogih pogovorov med mladimi v naši občini, ki so potrebne večje pozornosti in razmišljanja v smeri ukrepov za izboljšanje le teh. Velikokrat so aktivnosti za mlade pripravljene "od zgoraj" in ne izhajajo iz potreb mladostnikov "od spodaj", kar je lahko eden izmed razlogov za slabo udeležbo mladih v aktivnosti mladinskih organizacij, s katero se soočajo tudi organizacije v naši občini.

V zadnjem letu smo mladi v občini Gornja Radgona pridobili nekaj, za kar so mnogi mladi vztrajali veliko let, mladinski center, ki je odprl svoja vrata lani februarja. Uvidela sem, kako pomembno je sodelovanje mladih in lokalne skupnosti, vključevanje mladih v procese odločanja, izražanja mnenj in sooblikovanje ukrepov, saj se lahko le tako prepozna realne potrebe mladih. Vključila sem se v delovno skupino mladinskega sveta, ki bo aktivno sodelovala pri pripravi in oblikovanju prve strategije za mlade v občini Gornja Radgona. Slednje je bila tudi ena izmed spodbud za temo moje raziskave.

Stališča, razmišljanja, pričakovanja in predlogi mladih so ključnega pomena za oris položaja mladih v občini in oblikovanje predlogov za večjo socialno vključenost mladih na lokalni ravni ter tudi za pripravo pomembnih dokumentov za celovito urejanje področja mladine, kot je strategija za mlade. Ravno na lokalni ravni se lahko mladim najbolj približamo in zagotovimo uresničevanje njihovih potreb. Z raziskavo želim torej dobiti vpogled, oblikovati predloge ter z ugotovitvami raziskave koristno pripomesti k oblikovanju omenjene strategije in se zavzeti, da bo glas mladih upoštevan oziroma vključen.

Verjamem, da bodo ugotovitve moje raziskave v korist mladim, občini, mladinskim organizacijam, organizacijam za mlade in vsem, ki jih področja socialne vključenosti mladih zadevajo in zanimajo. Prav tako so lahko ugotovitve v korist ostalim manjšim občinam in lahko delujejo kot spodbuda za ureditev področja mladine in mladinskega sektorja, česar marsikatera občina še ni celovito uredila.

Z raziskavo pa v prvi vrsti namenjam možnost in prostor mladim iz občine Gornja Radgona, da bodo njihove želje in potrebe, ne samo slišane, ampak tokrat tudi zapisane ter tako z večjo možnostjo upoštevanje.

Z raziskavo želim dobiti odgovore na naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Kakšne so izkušnje, mnenja, potrebe in predlogi mladih na področju izobraževanja v občini?
2. Kakšne so izkušnje in mnenja mladih o možnostih zaposlovanja v občini ter njihovi predlogi za izboljšanje razmer na področju zaposlovanja?
3. Kako občina spodbuja podjetništvo in samozaposlovanje mladih ter kakšni so predlogi mladih za večjo spodbudo?
4. Kakšne so stanovanjske razmere mladih in njihova mnenja o stanovanjski problematiki v občini in predlogi za ureditev stanovanjske problematike?
5. Kakšne so izkušnje, mnenja, predlogi in potrebe mladih na področju zdravja?
6. Kakšna je mobilnost mladih v občini in kaj bi še potrebovali na tem področju?
7. Kakšne so izkušnje, mnenja, potrebe in predlogi mladih na področju prostora in družbeno-kulturnih dejavnosti v občini?
8. V kolikšni meri se mladi vključujejo v mladinske organizacije in koliko v aktivnosti mladinskih organizacij in kakšno je mnenje mladih o podpori občine mladinskim organizacijam?
9. Kakšen je dostop mladih do informacij, ki jih zadevajo in kakšni so predlogi mladih za bolj učinkovito informiranje?
10. Kakšne so izkušnje in mnenja mladih o možnostih sodelovanja pri odločitvah in dejavnostih občine in kakšni so predlogi za večjo participacijo mladih?

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave, model raziskave in spremenljivke

Raziskava je kvalitativna, saj kot pravi Mesec (2007:11) z izrazom kvalitativna raziskava označujemo raziskavo, pri kateri osnovno izkustveno gradivo, zbrano v raziskovalnem procesu, sestavljajo besedni opisi ali pripovedi, in v kateri je to gradivo obdelano in analizirano na beseden način brez uporabe merskih postopkov, ki dajo števila, in brez operacij nad števili.

Raziskava je tudi eksplorativna ali poizvedovalna, saj so v Sloveniji že bile izvedene podobne raziskave, nisem pa zasledila tovrstne raziskave za občino Gornja Radgona. Značilnost te vrste raziskave je, da se seznanimo z nekaterimi osnovnimi značilnostmi novega pojava ali področja problematike in se pripravimo za kasnejša, bolj natančna in poglobljena raziskovanja. Ena od osnovnih značilnosti pa je tudi ta, da si ne prizadevamo proučiti celotne populacije ali reprezentativnega vzorca, ampak se često omejimo na manjše število primerov ali celo opišemo le en sam primer (Mesec 1997: 42)

3.2. Merski instrumenti in viri podatkov

Osnovni merski instrument v moji raziskavi je vprašalnik, s katerim sem zbirala primarne podatke s spraševanjem.

Vprašalnik za fokusne skupine sem sestavila sama in je delno strukturiran, saj sem imela poleg osnovnih tem spraševanja zastavljenih tudi nekaj okvirnih vprašanj, zgolj kot neko oporo, ki pa sem jih sproti prilagajala posamezni fokusni skupini. Celoten vprašalnik je priložen med priloge (Priloga 1).

Viri podatkov v raziskavi so zapisi pogovora v vseh treh fokusnih skupinah, ki sem jih opravila z mladimi starimi med 15 in 29 let in so hkrati izhodišče za kvalitativno analizo.

3.3. Populacija in vzorčenje

Raziskovano populacijo mladih predstavljajo vsi mladi v občini Gornja Radgona, stari od 15 do 29 let v letu 2014/2015, kar šteje 1329 mladih.

Vzorec je neslučajnostni, priročni:

- mladi stari med 15 in 19 let, ki so se odzvali na povabilo v fokusno skupino 1 (6 oseb), na dan 14. 3. 2015.
- mladi stari med 20 in 25 let, ki so se odzvali na povabilo v fokusno skupino 2 (7 oseb), na dan 20. 3. 2015.
- mladi stari med 26 in 29 let, ki so se odzvali na povabilo v fokusno skupino 3 (8 oseb), na dan 27. 3. 2015.

Priročni vzorec je namreč tisti vzorec, ki zajema skupine ljudi, ki so raziskovalcem najbolj dostopne (Mesec 1997: 88).

3.4. Zbiranje podatkov

Podatke sem pridobila s spraševanjem v fokusnih skupinah, ki so potekale v mesecu marcu 2015. Pred izvedbo fokusnih skupin sem objavila javno vabilo na fokusno skupino, ker sem želela vsem mladim iz občine Gornja Radgona dati možnost, da sodelujejo v raziskavi in povedo svoje mnenje, predloge. Vabilo sem natisnila na A3 plakat in ga obesila v mladinskem centru, študentskem klubu in gostilni, ki je priljubljena med mladimi. Objavila sem ga tudi na socialnem omrežju Facebook in prosila mladinski center in ostale, da vabilo delijo in s tem povečajo doseg vabila med mladimi. Odziv na vabilo in izvedbo fokusnih skupin na temo socialne vključenosti mladih v občini je bil zelo dober. Odziv za dejansko sodelovanje v fokusnih skupinah pa slab, saj so mi le trije mladi sami sporočili, da želijo sodelovati. Ostale udeležence fokusnih skupin sem kontaktirala sama in jih povabila k sodelovanju. Iskanje udeležencev je bilo dolgotrajno, saj je bilo zelo težko uskladiti datum in uro, ki bi ustrezala večini. Veliko mladih je čez teden v drugem kraju, bodisi zaradi študija bodisi zaradi zaposlitve, zato je bila možnost izvedbe fokusnih skupin le čez vikend. V slednjem pa jih je veliko imelo tudi druge obveznosti, zato sem velikokrat dobila negativen odgovor na vabilo. Kljub negativnim odgovorom je veliko mladih izrazilo željo po sodelovanju ob drugi priložnosti in pohvalilo odločitev za izvedbo raziskave z mladimi.

Vse fokusne skupine so potekale v pisarni Študentsko-mladinskega kluba Klinka, saj se mi je ta prostor zdel najbolj primeren. Najprej sem uredila prostor, postavila stole v krog za boljšo skupinsko dinamiko in poskrbela za pijačo in prigrizke, za čim bolj sproščeno razpravo.

Pred samo izvedbo vsake fokusne skupine sem udeležencem v uvodnem nagovoru razložila, da želim z njihovimi mnenji dobiti oris položaja mladih v Gornji Radgoni in vpogled v realne potrebe mladih na določenih področjih in z njihovimi idejami, predlogi oblikovati predloge za večjo socialno vključenost mladih v občini. Povedala sem tudi, da bom pogovor usmerjala z vprašanji in opredelila mojo vlogo v razpravi, da jih samo poslušam in vprašujem. Prosila sem, da povedo svoje mnenje tudi, če se razlikuje od drugih, ker ni pravih in napačnih odgovorov. Povedala sem, da ni potrebno vsakemu odgovoriti na vsako vprašanje, saj jim bodo verjetno ena vprašanja bolj blizu kot druga. Prosila sem jih za dovoljenje, da fokusno skupino posnamem z diktafonom zaradi lažjega zapisovanja pogovora. Vsi so se strinjali s snemanjem. Povedala sem tudi, da jim je zagotovljena anonimnost in da ne bom navajala njihovih imen.

V vseh treh fokusnih skupinah je bilo sproščeno vzdušje in dobra skupinska dinamika kljub nepoznavanju udeležencev med seboj. Nekateri so povedali več drugi manj, ampak so se vsi v skupinah vključevali v razpravo. Udeleženka v drugi fokusni skupini je izrazila tudi željo po izvedbi večjih takšnih fokusnih skupin, saj se ji slednja zdi zelo dobra za vključevanje mladih, poslušanje njihovih predlogov, mnenj in za nadgrajevanje idej. Veliko jih je tudi omenilo, da se jim zdi odločitev za fokusne skupine dobra, saj jih v naši občini še ni bilo in so večinoma prisotne le spletne ankete.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Podatke sem obdelala na kvalitativen način. Analiza podatkov je potekala po naslednjih korakih in je prikazana s primeri:

1. Pogovor v vseh treh fokusnih skupinah sem snemala z diktafonom, zato sem naredila dobeseden prepis pogovora na računalnik. Dobeseden prepis sem nato uredila, odstranila sem mašila in v določeni meri ohranila neknjižni pogovorni jezik.

Transkripti so vključeni med priloge (Priloga 2). Fokusne skupine sem poimenovala z A (fokusna skupina 1), B (fokusna skupina 2) in C (fokusna skupina 3). Zaradi večje razvidnosti poteka razprave v fokusnih skupinah sem pri vsakem odgovoru napisala osebo, ki je odgovor podala, vendar sem osebe zaradi anonimnosti označila s črkami. Osebe sem napisala tudi z razlogom možnega raziskovanja morebitnih razlik med mladimi v enaki starostni skupini in razlik med vsemi tremi fokusnimi skupinami oziroma mladimi v različnih starostnih skupinah.

2. Izjave, ki so se mi zdele najbolj relevantne za mojo temo, sem podčrtala in jim pripisala zaporedno številko izjave. Podčrtani stavki in deli stavkov so enote kodiranja, ki sem jih sproti vpisovala v tabelo.

Primer:

ZAPOSLOVANJE

Kako je v občini na področju zaposlovanja mladih? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

I: Tu je prednost, da imamo določeno razvitost gospodarstva in ima mladi kader možnost začetne zaposlitve, sicer ne na svojem področju. (C43) Na primer Arcont sedaj išče petdeset ljudi zraven.

M: Ampak to je v okviru aktivne politike zaposlovanja mladih na državni ravni. In če tega ne bi bilo, vprašanje kaj bi bilo. Za izobražene je premalo zaposlitev. (C44)

B: Jaz mislim, da vsak že v času študija vidi kakšne zaposlitve so v občini. Takšno zaposlovanje in gospodarstvo kot ga imamo v občini je v redu glede na stanje. (C45) Jaz ne vidim, da bi kaj propadlo v zadnjih letih pa v krizi se je vse nekako obdržalo. Se zaposluje, ve se kakšen kader se zaposluje (C46), logično pa je da je manj delovnih mest za diplomante, ne bom pa rekel da jih ni. (C47) Vsak lahko vsepovsod začne svoj biznis, ampak to je druga zgodba, to spada pod samozaposlovanje.

3. Odprto kodiranje (pripisovanje pojmov empiričnim opisom), pri katerem sem že vpisanim izjavam v tabeli (ena tabela za vsako fokusno skupino) dodala zaporedno številko izjave: A1 – prva izjava v prvi fokusni skupini, A2 – druga izjava v prvi fokusni skupini, B3- tretja izjava v drugi fokusni skupini itd. Nadaljevala sem s pripisovanjem pojmov, ki je potekalo v slogu “deževanja idej”, kot pravi Mesec (2007: 31), tako da sem izjavam pripisala vse pojme, ki so se mi porodili in zdeli smiselni. Izjavam sem pripisala tudi kategorije, nadkategorije in temo, kar mi je olajšalo delo pri naslednjem koraku osnega kodiranja.

Primer:

Tabela 3. 1.: Primer odprtega kodiranja (celoten postopek je razviden v Prilogi 3)

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B1	<i>Ljudska univerza...</i>	Ljudska univerza	Izobraževanje odraslih	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B2	<i>...osnovna šola.</i>	Osnovna šola	Splošno izobraževanje	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B3	<i>Mislim, da je nekih šest štipendij na leto...</i>	Malo štipendij	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B4	<i>...ki niso preveč znane...</i>	slaba	Informiranost o možnostih štipendij		Informiranje
B5	<i>...kadrovske, ki pa so s strani Arconta, Reflexa pa še enega podjetja.</i>	Kadrovske štipendije s strani podjetij	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B6	<i>Jaz sem ful malo seznanjen s tem, nimam nekih informacij...</i>	slaba	Informiranost o možnostih štipendij		Informiranje
B7	<i>...se premalo zanimam za to.</i>	Slaba, zaradi premajhnega zanimanja	Informiranost o možnostih štipendij		Informiranje

4. Osnovno kodiranje, kjer sem združila zbrane sorodne pojme znotraj posamezne kategorije in oblikovala več smiselnih nadkategorij in dodala številke izjav, ki pripadajo določenemu pojmu.

Primer osnega kodiranja (celoten postopek je razviden v Prilogi 4):

INFORMIRANJE

- Dostop do informacij
 - Ni vseh informacij na eni točki (C193)
 - Preveč razpršene informacije (C194)
 - Enake informacije na večih mestih (C199)
 - Če jih hočeš, jih najdeš (B123)
- Širjenje informacij s strani občine
 - slabo (C63)
- Informiranost o dogodkih
 - slaba (A13, A14, A15, A17, A66, A126, A128, B20, B129)
 - dobra (C186, C201)
 - Dobra, zaradi vključenosti v mladinsko organizacijo (A127)

4. REZULTATI

V nadaljevanju prikazujem rezultate raziskave, ki sem jih pridobila s spraševanjem v fokusnih skupinah. Predstavila jih bom po temah in pri določenih temah po pripadajočih nadkategorijah. Rezultate sem podprla z nekaterimi izjavami udeležencev v ležečem tisku z dodano številko izjave. Za lažje razumevanje rezultatov naj še enkrat navedem mlade v fokusnih skupinah po različnih starostnih skupinah. V prvi fokusni skupini so bili mladi stari od 15 do 19 let, v drugi fokusni skupini mladi stari od 20 do 25 let in v tretji fokusni skupini mladi stari od 26 do 29 let. Na koncu poglavja povzamem glavne ugotovitve raziskave glede na zastavljena raziskovalna vprašanja.

IZOBRAŽEVANJE

Formalno izobraževanje

Na področju formalnega izobraževanja je v občini na voljo osnovna šola kot splošno izobraževanje in Javni zavod knjižnica, ki ga lahko umestimo pod izobraževanje odraslih. Udeleženec je omenil, da manjka andragoško usposabljanje. Mladi menijo, da v občini manjka srednja šola (*...je pa za Radgono dolgoročno slabo, da nimamo srednje šole.-C25*). Mladi iz najstarejše skupine so predlagali, da bi se občina na nek način povezala z gimnazijo v Bad Radkersburgu, saj veliko mladih iz Gornje Radgone obiskuje to gimnazijo.

Mladi so o štipendijah kot neke vrste spodbudi za formalno izobraževanje povedali, da jih je na voljo malo in da ni občinskih štipendij. Na voljo so kadrovske štipendije s strani podjetij (*...kadrovske, ki pa so s strani Arconta, Reflexa pa še enega podjetja.-B5*). Izpostavljena je bila tudi pobuda za občinske štipendije in da bi lahko občina sofinancirala kadrovske štipendije. Vendar je za slednje verjetno bolj smiselno, da občina zagotovi svoje štipendije (*Meni osebno se to zdi nesmiselno, ker lahko da občina svojo štipendijo in ona štipendira.-C19*).

O nagrajevanju študentov so bila mnenja raznolika, mlajši so menili, da je neurejeno, starejši pa so dali pobudo za nagrajevanje študentov za dokončanje letnika ali za diplomu (*Ali pa vsaj za diplomu.-B11*). Še starejši je povedal, da je pravilnik o nagrajevanju študentov že v pripravi in da je v osnutku pravilnika predlog nagrajevanja študentov po koncu študija ter

dodatnega nagrajevanja za zaključno nalogo, pomembno za občino (*Občinska uprava pripravlja pravilnik o nagrajevanju študentov...-C10*). Nagrajevanje študentov po zaključku študija je dobro, ker jim nagrada lahko finančno pomaga pri osamosvojitvi vsaj za nekaj časa (*Dobro je, da se nagradi po zaključku študija ravno zaradi tega, ker tedaj si ti v tisti fazi ko iščeš službo in si finančno mogoče slabše situiran.-C16*). Občina pa z nagrado mladim omogoči tudi delno povrnitev stroškov pri zaključni nalogi. Mlajši so omenili nagrajevanje osnovnošolcev, ki pa je skromno.

Nekateri vedo, da je v mladinskem centru možno opravljati prakso ali prostovoljno delo v okviru dnevnega centra za otroke in mladostnike, ki ga izvaja center za socialno delo (*...možnost prakse, prostovoljnega dela v mladinskem centru, kjer se zdaj dvakrat na teden izvaja dnevni center za otroke in mladostnike v okviru csd.-C8*), drugi očitno te možnosti ne poznajo, saj so izpostavili potrebo po praksi ali prostovoljnem delu. Dana je bila pobuda za sofinanciranje obveznih študijskih praks (*Mi imamo na faksu veliko stvari obveznih, taborjenje, potapljanje. Na primer to bi lahko občina financirala, vsaj delno.-B13*).

Neformalno izobraževanje

O možnostih za neformalno izobraževanje v občini so različna mnenja, nekateri menijo, da jih je malo, drugi, da jih je dovolj oz. vedno več. Na voljo so različne delavnice in neformalna izobraževanja s strani Študentsko-mladinskega kluba Klinka. Rezultati pa kažejo tudi, da je premalo tečajev in delavnic. Starejši menijo, da ni kvalitetnega neformalnega izobraževanja za širjenje kompetenc (*Če hočeš malo bolj kvalitetno neformalno izobraževanje v smislu večanja kakšnih vodstvenih ali drugih kompetenc moreš iti kam drugam, ker ga pri nas ni.-C39*). Za več možnosti neformalnega izobraževanja je bilo tudi nekaj pobud. Mlajši so dali pobudo za neformalne delavnice za povezovanje mladih; nekoliko starejši pobudo za organizacijo večdnevne univerze z delavnicami, predavanji in večernim koncertom, ki bi lahko bila organizirana s strani Študentsko-mladinskega kluba Klinka ali mladinskega centra. Pobuda je bila tudi za izobraževanje o alternativni medini; za več neformalnega izobraževanja na področju podjetništva in za sofinanciranje tečajev zavodov (*Občina bi lahko sofinancirala take programe, ki se izvajajo v okviru drugih javnih zavodov.-C41*). Starejši so še izrazili potrebo po slikarskih in šiviljskih delavnicah.

Neformalno izobraževanje že poteka. Tako so bila izvedena različna predavanja: o spolu in partnerstvu, o socialnem podjetništvu. Mlajši mladostniki so izrazili potrebo po predavanju o tabu temah, saj se o tem v šoli ne pogovarjajo veliko; dane so bile pobude za organiziranje predavanja na temo športa, predavanja znanega športnika in predavanja na temo istospolnih usmerjenih, pri čemer so se hkrati spraševali o obiskanosti mladih na tem predavanju (*Istospolnost je takšna delikatna tema in ne vem, kako bi mladina na predavanje o tem odreagirala.*-A24). Povedali so tudi, da morajo biti predavanja koristna in da je pri organizaciji le teh potrebno upoštevati različna zanimanja med spoloma za predavanja (*...predavanja na temo motenj prehranjevanja nas fante ne pritegnejo najbolj.*-A21). V srednji starostni skupini so dali pobudo za predavanje o pisanju in prijavi na evropske razpise (*...ker jaz na primer sploh ne vem kako te papirje izpolniti, da bi se nam na to temo kakšno predavanje organiziralo.*-B46).

Rezultati kažejo, da je obiskanost mladih na neformalnih izobraževanjih slaba. Za večjo obiskanost neformalnih izobraževanj je bila v najmlajši skupini dana pobuda za povezovanje z osnovno šolo za obisk neformalnih predavanj.

Starejši mladi menijo, da je problem v tem, da mladi ne poznajo pomena neformalnega izobraževanja. Potrebno je zavedanje mladih o pomenu neformalnega izobraževanja, ki je lahko koristno tudi pri iskanju zaposlitve (*Jaz mislim da, bi se vsaki mladi moral zavedati, da ko konča srednjo šolo in se vpiše na faks, ne sme delati samo faksa, ampak se naj vključi v društvo, hodi na neformalna izobraževanja, delavnice, tečaje, to je tisto kar ga lahko potegne izmed vseh enakih pri iskanju službe.*-C42).

ZAPOSLOVANJE

Najmlajši o možnostih zaposlovanja v občini menijo, da so slabe in da jih je malo. Večje možnosti za zaposlitev so čez mejo v Avstriji in večinoma v gostinstvu in prek poznanstev. Pogrešajo tudi več možnosti za počitniško delo. Najstarejši mladi zaposlitvene možnosti ocenjujejo kot dobre zaradi razvitosti gospodarstva v občini, vendar samo za določene poklice, predvsem za peto stopnjo izobrazbe (*Mi se moremo zavedati, da je Radgona industrijsko mesto in podjetja ali potrebujejo peto stopnjo izobrazbe...*-C65) in za deficitarne poklice (*...ali pa potrebujejo deficitarne poklice, gozdare, strojnike...*-C66). Izpostavljajo pa,

da je malo zaposlitev za diplomante (*Za izobražene je premalo zaposlitev.-C44*). Menijo tudi, da so možnosti za zaposlitev večje zaradi majhnosti občine.

V skupini udeležencev, ki so bili stari med 26 in 29 let (torej v obdobju večje vpetosti v zaposlovanje), sem povprašala, če so zaposleni in kje. Ugotovila sem, da je večina mladih v tej skupini zaposlenih, eden prek javnih del na občini, ena kot mlada podjetnica, ena kot pripravnica, eden za nedoločen čas, dva sta zaposlena v drugem kraju, dva pa sta nezaposlena. Večina mladih je izrazila željo po zaposlitvi v občini, bile pa so izražene tudi želje po zaposlitvi v drugem kraju in izven Slovenije. Omenjeno je bilo tudi, da v občini ni delovnih mest za zanimive poklice.

Najmlajši so izrazili potrebo po tečajih, pripravništvih, praksah, da si povečajo možnosti za zaposlitev in potrebo po poklicnem usmerjanju v osnovnih šolah, ki naj bi ga organizirala občina. Omenili so tudi deficitarne poklice in dali pobudo za seznam deficitarnih poklicev (*Lahko bi razpisali seznam takšnih služb, ki primanjkujejo v občini in bi se lahko tudi po tem usmerjali glede vpisov na šole.-A42*) in njihovo predstavitev.

Mnenja o vlogi občine pri zaposlovanju so v najstarejši skupini različna. Nekateri menijo, da je vloga občine povezovanje iskalcev zaposlitve in delodajalcev, drugi se s tem ne strinjajo. Nekateri omenjajo, da je vloga občine predvsem omogočanje ugodnih pogojev podjetjem, da pridejo v občino in tako omogočijo večje možnosti za zaposlitev.

Med predlogi mladih za izboljšanje razmer na področju zaposlovanja so povezava gospodarskih združb, da mladi ostanejo v regiji (*...narediti neko notranjo strukturo, mini koncern desetih ali petnajstih gospodarskih združb, ki bi se zavzemale za to, da bi mladi ostali v regiji. Tej združbi bi se lahko reklo konzorcij.-B14*) in združitev podjetij za razvoj tehnološke opreme.

Podjetništvo in samozaposlovanje mladih

Mladi iz prve starostne skupine so kot spodbudo za podjetništvo mladih navedli možnost modne revije v mladinskem centru (*...ko sta imeli dve puncici modno revijo v mc-ju in so jima dali možnost, da sta se na taki način pokazali.-A36*). V drugi skupini so mnenja, da ni

spodbud na tem področju. V tretji skupini pa so kot spodbudo navedli razpis enega podjetja za pomoč mladim pri odpiranju svojih podjetij. Obstoječa spodbuda je tudi vsakoletni razpis za podjetništvo (*Občina ima drugače vsako leto razpis za podjetništvo in s tem omogoča, da se prijavijo dobri projekti, dobra podjetja na razpis in dobijo nekaj sofinancirano.-C91*). Posamezniki sicer menijo, da ni podpore mladim pri odpiranju podjetja oziroma da ni svetovalne podpore mladim v podjetništvu.

Podanih je bilo tudi nekaj predlogov za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih. V prvi starostni skupini so predlagali, da mladim damo možnost, da se pokažejo na področju, ki jih veseli. V drugi skupini so bili predlogi za spodbujanje podjetništva s pozitivnimi nasveti in določitev odgovorne osebe, ki bo skrbela za spodbujanje mladih za podjetništvo (*...ne v finančnem smislu, predvsem spodbujanje, pozitivne besede, dobronamerni komentarji, izkušnost, nekdo, ki mu lahko zaupaš.-B44*), razložila mladim možnosti pridobivanja sredstev prek evropskih razpisov in bila vedno pripravljena pomagati. V tretji skupini pa so predlagali možnost zastoj zemljišča, če odpreš podjetje v občini. Predlagali so tudi, da se vzpostavi prostor za razvijanje idej in da se s sofinanciranjem poveže gospodarstvo in se tako mladim omogoči sodelovanje pri projektih podjetij (*Tu lahko občina igra ta faktor, da poveže gospodarstvo, da reče mi bomo tu sofinancirali, dali neko zemljo ali objekt, vi gospodarstveniki pa znanje in različne projekte, mladi pa lahko sodelujejo in delajo na tem.-C56*) in zagotavljanje podpore podjetij mladim, saj mladi na tak način lažje razvijajo ideje.

STANOVANJSKE RAZMERE

Udeleženci iz prve starostne skupine glede stanovanjske situacije mladih navajajo, da jih je večina doma ali pa živijo v drugem kraju. Menijo, da je dostop do stanovanj dober, saj je veliko praznih stanovanj v občini. V tretji starostni skupini so izpostavili veliko stanovanjsko problematiko v občini. Nekateri si želijo oditi na svoje, nekateri pa ne. Udeleženci tretje skupine, ki še bivajo doma, imajo veliko željo po stanovanju. V drugi in tretji starostni skupini menijo, da je težko dobiti stanovanje, ni veliko izbire med stanovanji in jih primankuje. Dostop do stanovanj je težji tudi zaradi visokih cen stanovanj. Glede dostopnosti najemnih stanovanj obstajajo razlike v mnenjih; nekateri menijo, da je veliko najemnih stanovanj, drugi, da jih je malo. Stanovanja je možno dobiti tudi na javni dražbi (*...država je*

prodala na javni dražbi, tak da priložnosti so, ampak moreš to priložnost zgrabiti.-C99). So pa na voljo tudi občinska stanovanja, pri pridobitvi katerih imajo mladi in mlade družine prednost, vendar morajo izpolnjevati pogoje, kot sta zaposlitev in višina plače (*Ja, ampak moraš imeti službo. Pa še na višino plače gledajo...-C102).* Udeleženka druge starostne skupine pa meni, da ni stanovanj, ki bi bila namenjena samo mladim. Udeleženka tretje starostne skupine opozarja, da je pomanjkanje stanovanj lahko razlog za odhajanje mladih iz občine (*Na koncu pa si prisiljen iti v Radence, Mursko ali pa v Maribor in odideš iz občine.-C111).* Najstarejši so izrazili tudi potrebo po stanovanjih za nakup (*Potrebujemo stanovanja, ki jih lahko kupimo...-C118).*

Razlogi mladih za podaljševanje bivanja doma so udobnost doma (*Jaz se še tako en čas nebi odselila, z razloga, ker mi je doma ful udobno. Mama kuha, pere.-A51).* pomanjkanje finančnih sredstev, nezaposlenost (*Lokalno se dokler nimaš službe in družine pa stabilnega življenja ne odločaš za nakup stanovanja ali pa za hišo, ampak živiš doma.-C98).* težko predstavljanje oditi na svoje, dobri odnosi s starši, podaljšano šolanje, finančna preskrbljenost s strani staršev do konca šolanja in tudi to, da ni primernih stanovanj (*Midva s fantom imava oba službe in živiva doma, ker ne najdeva stanovanja.-C107).*

V najstarejši skupini so posamezniki menili, da ni spodbud občine za osamosvojitev mladih (*Če je naloga občine spodbujanje mladih, da gredo na svoje, se meni zdi, da se to pri nas ne dela.-C106).* zato bi jih bilo potrebno uvesti.

O subvencijah za stanovanje za mlade so mnenja različna - do tega, da uvedba subvencij ni potrebna, do tega, da bi bila samo za določen čas.

Predlogi mladih za ureditev stanovanjske problematike so dokončati nedokončana stanovanja v občini (*Tiste nedokončane bloke ob Muri bi lahko dokončali in naredili socialna stanovanja.-B60).* več občinskih stanovanj za možnost najema in možnost mladim odkupa stanovanja po petih letih plačevanja najemnine. En udeleženec je mnenja, da je malo možnosti na lokalni ravni za ureditev stanovanjske problematike.

ZDRAVJE

Na področju zdravja so v občini na voljo cepljenja proti virusu HPV za osnovnošolke, preventiva v zdravstvenem domu in veliko športnih aktivnosti. Na voljo so tudi predavanja v sklopu sistematskega pregleda, za katera mladi v prvi skupini pravijo, da so neustrezna. Gre za predavanja s področja zasvojenosti (*Ampak tam samo izveš kak se določeni drogi pove in kaj so njeni učinki in si po moje zaradi tega za neko stvar še bolj zainteresiran in bi še bolj rad probal.*-A62). Dali so pobudo za predavanje osebe, ki je uživala drogo ali bila v zaporu zaradi drog, kar bi lahko bilo organizirano v sklopu izobraževanja v mladinskem centru. Predavanja s področja zdravja so bolj učinkovita pri mladih, če temeljijo na osebnih izkušnjah predavatelja (*Bolj ti da misliti, če slišiš kaj je človek dal skozi in dejansko ve o čem govori.*-A70). Dana je bila tudi pobuda za podporo alternativni medicini. Na področju zdravja sicer ni dodatnih potreb (*Po moje ni potrebe po nečem dodatnem.*-C132), saj ocenjujejo, da je veliko podpore občine zdravstvenemu domu, dobra zdravstvena oskrba, ustrezen dostop do lokalno zdrave hrane in defibrilatorjev.

MOBILNOST

Znotrajobčinska mobilnost je zaradi cest slaba. Pri slednjih je pobuda za njihovo ureditev. Pločniki so urejeni. Kolesarske poti so urejene, vendar je bila izražena potreba po več kolesarskih poteh (*Tistih novih kolesarskih poti pa se je naredilo samo dva odstotka in bi še potrebovali več novih.*-B69). Udeleženec v prvi starostni skupini meni, da so avtobusne povezave dobre, edino v Ljutomer je slaba povezava. Udeleženec tretje skupine meni, da ni dovolj nedeljskih povezav. Mnenja o zadostnosti znotrajobčinskih avtobusnih povezav so različna. Ni avtobusne povezave z Avstrijo, zato bi to bilo smiselno urediti. Mladi menijo, da železniška povezava ni smiselna, dokler ne uredijo železniških povezav po celotni Sloveniji. Izpostavljena je bila le pobuda za železniško povezavo do Ljutomera. V prvi starostni skupini je bila dana pobuda za cenovno ugoden organiziran avtobus za dogodke. V prvi in drugi skupini so mladi izrazili potrebo po taksi službi, ki bi jo lahko sofinancirala občina (*...tu bi mogoče lahko občina kaj sofinancirala.*-B75), gre za taksi službo po potrebi in večnamensko taksi službo (*...drugje tudi na tak način, da nudijo starejšim osebam, da jim grejo po kakšne stvari ali pa jih peljejo kam. Tako, da bi lahko bil taxi čez dan pa še za ponoči.*-B77).

Na področju mednarodne mobilnosti so na voljo izmenjave na srednji šoli ali fakulteti, v osnovni šoli in izmenjave organizirane s strani skavtov in mladinskega sveta. V prvi starostni skupini je bila dana pobuda za organizacijo več izmenjav in pobuda za izmenjavo z Bad Radkersburgom. V tretji starostni skupini so povedali, da je prijav mladih na izmenjavo malo (*Ko smo imeli mladinsko izmenjavo, se je prijavilo ravno dovolj mladih. Presežka ni.-C157*). Menijo, da so razlogi za majhno udeležbo mladih na izmenjavah zaprtost in zadržanost, slabo znanje jezika in strah pred nastopanjem.

Možnost za mednarodno mobilnost je tudi praksa v tujini prek mladinskega centra. V prvi starostni skupini sta bili pobudi za prakso v tujini na področju frizerstva in na umetniškem področju. Razlogi za mednarodno mobilnost so učenje tujih jezikov in povezovanje ter spoznavanje mladih med seboj.

Vloga občine pri mednarodni mobilnosti je ohranjanje pobratenosti mest za mobilnost (*Naša občina ohranja to pobratenost mest in to se mi zdi na ravni občine v redu.-C148*). Skrb za mednarodno mobilnost pa je vloga mladinskega sektorja, ki sam prepozna, koliko je potreb po mobilnosti. Mladinski sektor je pri izvajanju mednarodne mobilnosti podprt s strani občine (*Mladinski sektor je podprt s strani občine...-C151*).

PROSTOČASNE IN DRUŽBENO-KULTURNE DEJAVNOSTI, MLADINSKO ORGANIZIRANJE

Na tem področju je na voljo mladinski center. Posamezniki menijo, da je program mladinskega centra slabo zastavljen, spet drugi pa so izpostavili letošnji program kot boljši z večjim obiskom mladih na dogodkih. Mladinski center se razvija, obiskuje ga vedno več mladih (*Mladi sedaj počakajo v mladinskem centru na avtobus, igrajo nogomet, se družijo in v gručah hodijo skupaj s prijatelji v mladinski center, tak da se razvija.-C185*). V mladinskem centru sta na voljo namizni nogomet in namizni tenis, dana pa je pobuda za biljard.

V mladinskem centru so organizirani tudi koncerti različnih zvrsti glasbe, so tudi koncerti alternativne glasbe (*Glede mladinskega centra bi jaz povedal, da je tudi odprt alternativni, se delajo alternativni koncerti...-B102*). Udeleženec tretje starostne skupine meni, da imajo mladi možnost organizirati, kar hočejo, kar je prednost majhnega mesta. Možnosti za aktivnosti je veliko (*Najde pa se za vsakega nekaj, je pestro in ogromno je programov, dogodkov in aktivnosti.-C169*).

Na področju družbeno-kulturnih dejavnosti je med drugim na voljo likovno razstavišče, kjer so razstave likovnega društva, vendar jih je malo. Mladi imajo na voljo delavnice v Art centru, vendar je ta v zasebni lasti. Na voljo so tudi nevladne organizacije z različnih področij, gasilsko društvo, planinsko društvo, športna društva, likovno društvo.

Na voljo je tudi Dom kulture, o katerem mladi menijo, da je neurejen, zato je dana pobuda za ureditev doma (*Lahko bi se dom kulture uredil, ker je bilo kar dosti obiska.-A108*). Mladi menijo, da se Dom kulture premalo izkorišča kot prostor za dogodke (*Imamo kulturni dom, ki je sicer že stari, ampak se tu skoraj nič ne dogaja.-B89*). V prvi starostni skupini je bila dana pobuda za delavnice v domu za mlade pevce in igralce, s katerimi bi mladim dali priložnost za nastopanje in pobuda za več razstav mladih umetnikov (*...več razstav, glede na to, da je lep prostor tu. In se mi zdi, da je kar nekaj mladih umetnikov v Radgoni, ki bi imeli kaj za razstaviti.-A113*); v drugi starostni skupini pa pobuda za organiziranje več dogodkov v Domu kulture s strani zavoda Kultprotur (*Ja tu bi lahko Kultprotur kaj več naredil...-B91*).

V prvi starostni skupini so predlagali dodatni prostor za razstave in kulturne prireditve, ki bi lahko bil v bivšem Casinoju (*Za razstave bi bil na primer primeren in lep prostor tam v casinoju bivšem...-A114*). Potrebovali bi tudi prostor za vaje glasbenih skupin, ki bi lahko bil na sejmišču (*Glede na to kako je sejmišče veliko, bi se lahko kakšen prostor odstopil za vaje skupin, ker je dosti bandov v Radgoni.-A118*).

Možnosti nastopanja mladih na kulturnih prireditvah je malo (*Ni nekih možnosti, da bi lahko na kakšnih kulturnih prireditvah nastopala, občina ima premalo interesa za to.-A116*). Prav tako je malo vključevanja mladih umetnikov (*Meni se je recimo ful v redu zdelo takrat, ko smo delali s Klinko sceno za Prešernov dan, da se je poklicalo nekaj ljudi skupaj pa smo mladi umetniki naredili tisto fascinantno sceno. Nekaj takega manjka, da bi se spet vključilo mlade umetnike.-B92*), ki bi lahko v večji meri sodelovali v projektih. Manjka tudi podpora občine neorganizirani mladini (*...manjka podpora občine, ker če bi hoteli imeti večjo podporo bi morali ustanoviti društvo, zdaj pa smo samo band, ker so to preveč dolgi postopki.-A119*).

Mladi so kot dobra dogodka v občini navedli Fašenk v organizaciji Študentsko-mladinskega kluba Klinka in 30 let rocka. Zaznavajo pa pomanjkanje dogodkov v okoliških krajih (*V Negovi ni ničesar.-A100*). V prvi starostni skupini je bila dana pobuda za obuditev občinskega dogodka Radgonska noč. Razlog, da mladi gredo na dogodek, je dobra glasbena skupina, ki ustreza tudi mladini (*...če je pravi izvajalec, pol se gre na dogodek.-A136, ...neka skupina more biti, ki pritegne mlade.-A102*).

Potrebe mladih na področju prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti so potreba po prostoru za vaje glasbenih skupin, potreba po slikarskem ateljeju (*Potrebovali bi en atelje, kjer bi bili zagotavljeni špreji in platna, da bi lahko prišli tja in ustvarjali...-B93*), potreba po športni dvorani za tekme domačih klubov, potreba po večjih prostorih za društva in potreba po alternativnem klubu (*Potrebovali bi tudi alternativni klub, nekaj takega kot je bil bivši "vrtec". Mladinski center je sicer super, ampak se mi zdi dobro, da bi se še naredilo nekaj za alternativo, neka stavbica mala, kajkoli.-B101*).

Mladi imajo svoj alternativni prostor za druženje, ki je zapuščen zasebni prostor v eni hiši (*To je v bistvu naš alternativni plac za katerega nihče ne ve. Sicer je privat, ampak zapuščeno, zato smo si naredili neki svoj prostor...-B100*). Alternativni klub, za katerega je bila izražena potreba, je klub, ki bi imel drugačen koncept samega prostora. Menijo, da je najprej potrebno predstaviti potrebo po alternativnem prostoru. Velik poudarek bi bil na mednarodnem povezovanju; določiti bi bilo potrebno odgovorno osebo, ki bi razložila potrebne informacije za odprtje kluba. Ena udeleženka pa meni, da je za alternativo dovolj mladinski center, ker je tu v zadnjem času veliko alternativne glasbe.

Na področju športa so na voljo športni dogodki Praska, Športaj s Klinko. Notranji prostor za šport je telovadnica, ki je ne morejo uporabljati kot posamezniki. V drugi starostni skupini je bila dana pobuda za notranjo infrastrukturo za rokanje (*...ko je slabo vreme in pozimi bi lahko še nekje v nekem notranjem prostoru rampe naredili ali pa nekaj. Itak se skoraj nič ne rabi, en box ali nekaj.-B99*). Zunanji prostor za šport je športni center, kjer je tudi skate park. Na voljo so različna športna društva, nogometno, rokometno, strelsko društvo. Možnosti za športne aktivnosti je dovolj, dovolj je tudi športnih prostorov. Udeleženka tretje starostne skupine pa je povedala, da je možnosti sicer veliko, vendar večino aktivnosti izvajajo zasebniki (*Samo je pa res, da so to večinoma privatniki. Nima občina nekaj.-C175*). Mlajši posamezniki pa bi želeli brezplačne organizirane športne aktivnosti.

Udeleženci tretje starostne skupine menijo, da se imajo mladi možnost vključiti v mladinske organizacije. V prvi starostni skupini je polovica mladih vključenih v mladinsko organizacijo. V tretji starostni skupini menijo, da je vključevanje mladih večje kot v preteklih letih, vendar zaradi neobstoja srednje šole še vedno manjše, kot pa bi bilo, če bi v mestu imeli srednjo šolo.

Udeleženec tretje starostne skupine je dal pobudo za čim večje vključevanje mladih v mladinske organizacije (*Moramo se zavedati, da so oni tisti, ki bodo čez nekaj časa prevzeli funkcije v mladinskih organizacijah, zato na mladih moramo vedno delati, jih poslušati in jih povabiti čim več zraven.-C37*). Tudi vključevanje v aktivnosti mladinskih organizacij je dobro (*Na sploh se mi zdi, da je vključevanje mladih v aktivnosti društev dobro.-B114*), seveda je povezano z zaželenostjo aktivnosti. Nekoč so bili zelo obiskani koncerti, zdaj pa je vedno večji obisk mladih tudi na neformalnih izobraževanjih. Udeleženec meni, da imajo mladinske organizacije in mladinski center ključno vlogo pri večjem vključevanju mladih v aktivnosti (*Mladinske organizacije in organizacija za mlade kot je mladinski center, prostor za mlade lahko največ naredijo za večje vključevanje mladih v te aktivnosti.-C184*).

Udeleženca v prvi in drugi starostni skupini menita, da je finančna podpora občine mladinskim organizacijam slaba. Udeleženec tretje starostne skupine pa meni, da je podpora dobra (*Mislim, da občina za ta segment zelo dobro poskrbi, po vseh svojih zmožnostih, ali finančno ali kadrovske ali prostorske.-C178*). Občina podpira mladinske organizacije z javnim razpisom za mladinske organizacije za sofinanciranje mladinskih programov in projektov (*Občina nameni neki fiksni znesek za te organizacije, ki ga da pol v proračun. Pol pa se lahko prijavijo na razpis.-B113*).

INFORMIRANJE

Dostop mladih do informacij je slab, ker ni vseh informacij na enem mestu in so preveč razpršene. En udeleženec pa meni, da če hočeš informacije, jih najdeš. Mladi v prvi in drugi starostni skupini menijo, da je informiranost o dogodkih slaba, nekateri v najstarejši skupini pa menijo, da je informiranost dobra. Posamezniki iz najmlajše skupine menijo, da so dobro informirani o dogodkih zaradi vključenosti v mladinsko organizacijo. Mladi so o dogodkih informirani tudi prek socialnega omrežja Facebook in po e-pošti (*Tic, mladinski center in mladinski svet pošiljajo informacije o dogajanju po mailih.-C189*).

Informiranost o možnostih štipendij je slaba, posamezniki navajajo, da se tudi sami za to premalo zanimajo. Udeleženec iz najstarejše skupine je dal pobudo za boljše informiranje mladih o možnostih štipendij. Dana je tudi pobuda za boljše informiranje mladih o pomenu neformalnega izobraževanja.

Informiranost mladih o podjetništvu je slaba, ker ni informacij za podjetništvo mladih na enem mestu, prav tako je slaba informiranost o tem, kdo izvaja svetovanje za podjetništvo

mladih. Dana je pobuda za informacije o podjetništvu in zaposlovanju mladih na enem mestu na podstrani razvojne agencije (*...bi lahko bila podstran Pore in, kjer bi bile informacije in razpisi samo za podjetništvo in zaposlovanje mladih, vse na enem mestu.-C62*). Tudi informiranost o razpisih je slaba (*Jaz spremljam vse novice in res preberem vse pa nisem tega razpisa zasledil nikjer.-C60*).

Ravno tako je z informiranostjo mladih o možnostih mednarodne mobilnosti. V pripravi je info točka v mladinskem centru, kjer bodo zbrane vse informacije tudi o izmenjavah (*Ideja mladinskega centra je tudi, da se naredi info točka, kjer bodo vsi podatki o teh izmenjavah.-B79*). Poskrbeti pa bo potrebno za širjenje informacij o možnostih mednarodne mobilnosti, ko bo info točka vzpostavljena (*Ampak še je to vse v povojih, morajo čimbolj spromovirati, da bodo mladi dejansko seznanjeni z možnostmi kam vse lahko gredo.-B80*). Pobuda udeleženke druge starostne skupine je, da bi bile tudi vse informacije o praksi in prostovoljstvu v tujini na tej eni točki.

Informiranost mladih o možnostih participacije in o možnosti vključevanja v mladinske organizacije je prav tako slaba (*...če ne bi takrat ko smo šli iz Baške sedela s S. sploh ne bi vedela za Klinko.-A124*).

Izraženi sta potrebi po informacijah, ki zadevajo samo mlade (*Mladi potrebujemo informacije, ki so za mlade, na Kultprotur pa so še vse druge informacije, vsi dogodki v občini...-B126*) in potreba po informiranju mladih o vseh razpisih in projektih, na katere se lahko prijavijo.

Za informiranje mladih je odgovoren zavod Kultprotur prek mladinskega centra, za objavljane razpisov pa je odgovorna razvojna agencija, vendar jih ne objavlja (*Ja razpise pa bi morala pora objavljati, ampak jih tudi ne.-C202*).

Učinkovito informiranje je informiranje po e-pošti in znana glasbena skupina na dogodku zaradi katere se informacija o dogodku hitreje širi med ljudmi (*...za Fašenk se je po moje zaradi skupine zelo razvedelo, ker je bilo prav vau, da bo to v Radgoni.-A135*). Neučinkovito informiranje pa je informiranje prek socialnega omrežja Facebook (*Facebook se mi zdi premalo, ker jaz teh dogodkov sploh ne pogledam, ker dobim preveč vabil na vse in pol nimam niti časa to vse skozi gledati.-A129*) in plakatov (*Mogoče je problem v tem, da že vsepovsodi kjerkoli hodiš samo plakate vidiš in sploh več ne gledaš tega vsega. Preveč je nasičeno že vse.-B130*).

Predlogi mladih za bolj učinkovito informiranje so objavljane informacij po radiu, bolj letaki na mizah kot plakati na steni v gostilnah, bolj povezati mlade med seboj za hitrejše širjenje informacij (*Če bi se te skupinice rešile in bi nastala ena večja skupina in bi se vsi več ali manj poznali med seboj, bi lahko neverjetno dobro sodelovali in tudi informacije bi se na tak način hitreje širile.-A138*), dostop do vseh informacij na eni točki, določiti odgovorno osebo za ažurne informacije in objavljane (*Na občini mora biti oseba, ki bo to aktivno spremljala in objavljala.-C191*), mladinski center ali mladinski svet bi lahko imel na svoji spletni strani podstran z vsemi informacijami, imeti je potrebno konstanten kontakt z društvi za ažurne informacije, navaditi mlade na enotno točko vseh informacij, enotna točka za informacije s področja gospodarstva bi lahko bila medobčinska razvojna agencija, enotna točka za vse informacije bi lahko bil zavod Kultrprotur.

PARTICIPACIJA

O možnostih sodelovanja mladih pri dejavnostih občine je udeleženka prve starostne skupine povedala, da so slabe (*...vsi govorijo, da jo dosti možnosti za sodelovanje, ampak jih ni.-A144*). Udeleženka tretje skupine pa, da je možnosti za sodelovanje veliko (*Ogromno je možnosti. Vključiš se lahko kam hočeš in kdo hoče.-C218*), s čimer sta mislila predvsem sodelovanje pri odločitvah in dejavnostih občine prek mladinskih organizacij. Možnosti za sodelovanje so odvisne od priložnosti (*Mora biti priložnost, da so mladi vključeni pri sodelovanju...-C205*) in od želje mladih za sodelovanje (*...koliko pa mladi vidijo, da jim je to prednost in se želijo vključiti pa je drugo vprašanje.-C217*). Mladi v drugi starostni skupini so povedali, da imajo možnost povedati svoje ideje na občini (*Jaz lahko povem iz osebnih izkušenj, če prideš ti na občino in imaš nekaj pametnega za povedati, kakšna je tvoja vsebina, smo še vedno bili sprejeti.-B140*). V tretji starostni skupini pa, da imajo mladi možnost podati mnenja (*...pri ustvarjanju mladinskega centra se je poslušalo naše mnenje.-C206*) in so na tak način vključeni v projekte, vendar pa vsa mnenja niso slišana. Posamezniki menijo, da je možnost za sodelovanje pri odločitvah in dejavnostih občine bolj možnost vključevanja v smislu podajanja mnenj v odprtih razpravah. Objavljen je bil razpis za podajanje predlogov mladih za razvojni program občine kot možnost mladih za sodelovanje, vendar je bila odzivnost mladih na razpis slaba (*...dejansko ni bilo nobenih predlogov, in vem, da so bili na občini kar razočarani nad tem.-B143*). Objavljen je bil tudi razpis za možnost vključitve mladih, ki niso vključeni v nobeno društvo, v delovno skupino mladinskega sveta za pripravo

strategije za mlade, z odzivnostjo je bilo podobno (...ampak ni bilo nobenih prijav.-C215). Mladi bodo sedaj imeli možnost sodelovanja prek vprašalnika za pripravo strategije za mlade, kjer bodo lahko povedali svoja mnenja, predloge. Udeleženka prve starostne skupine meni, da je največja možnost sodelovanja prek mladinskih organizacij (...največja možnost sodelovanja preko mladinskih organizacij in tudi najlažje je, ker kot posameznik bolj težko.-A143). Udeleženec tretje skupine pa je povedal, da je možnost za sodelovanje pri dejavnostih občine prek mladinskega centra (*Jaz sem sam prišel v mladinski center in vprašal, če lahko kaj pomagam in zdaj tu prostovoljno pomagam pa mi je v redu.-C223*). Mladi imajo možnost sodelovanja pri odločitvah občine kot občinski svetniki (...primer občinske svetnice, ki pa je zelo pozitiven primer, da lahko mladi nekaj v občini spremenimo, da se lahko vključimo in s vključenostjo tudi nekaj dosežemo-C228). Dana pa je pobuda za več možnosti za sodelovanje pri organizaciji dogodkov (*Jaz si želim, da bi lahko bolj participirala pri organizaciji dogodkov.-B137*). Vloga občine na področju participacije je zagotavljanje možnosti participacije mladih prek organizacij v mladinskem sektorju (*Občina mora preko svojih služb zagotavljati možnost participacije.-C221*).

Udeleženec tretje starostne skupine je pri participaciji izpostavil še slabo udeležbo mladih na volitvah in na predvolilni razpravi mladinskega sveta.

Vključenost mladinskega sveta v odločitve na lokalni ravni je dobra (*Če pa govorimo o mladinskem vključevanju pa imamo mladinski svet, ki je krovna organizacija, ki skuša čim več urediti za mlade in dejansko nas vključujejo v vse pore, kjer nas lahko, kjer lahko mladi prispevamo...-C212*). Udeleženec druge starostne skupine je dal pobudo za zastopnika za mlade, ki bi prenašal ideje mladih in jih prevajal iz domačega jezika v uradnega. Drugi udeleženec pa meni, da je zastopnik za mlade sicer mladinski svet, vendar je bolj zastopnik za mladinska društva kot za neorganizirano mladino.

Osební razlogi mladih za neparticipiranje so občutek manjvrednosti (*Problem je, da če poveš svoje mnenje, imaš vedno občutek, da si bodo mislili, kaj mi zdaj neki otrok tu nekaj govori...-A141*), občutek neupoštevanja, slaba izkušnja neupoštevanja že iz osnovne šole (...so se zbirali naši predlogi, želje kaj bi lahko na šoli naredili, izboljšali, potem pa se tak ni nič naredili in niso niti ene naše želje upoštevali.-A146), slaba izkušnja s podporo občine pri organizaciji dogodka, strah pred osebnim stikom z občinskimi predstavniki in upad želje po

aktivnem vključevanju pri določenih letih (*Ko si že toliko star in imaš redno zaposlitev, nimaš več niti časa niti želje se v teh letih aktivno vključevati v neke projekte.*-C203). Udeleženca tretje starostne skupine pa menita, da sta razloga za nesodelovanje, nezanimanje mladih za vključevanje (*...lahko pridobi informacije, vsaj osnovne informacije za vključitev. Tak da meni osebno pomanjkanje informacij o tem več ni izgovor zakaj se ne vključiš, ker te potem že ne zanima.*-C20) in nezanimanje mladih za lokalno politiko.

Predlogi mladih za večjo participacijo so spoznavanje mladih in občinskih predstavnikov na neformalen način (*Dobro bi tudi bilo, če bi kdo s Pore razvojne agencije ali pa kdo je odgovoren za področje mladih, da bi prišel med nas, da se spoznamo tudi na neformalen način, da prekinemo te formalne bariere, si več povemo med sabo.*-B148), omogočiti bolj odprt prostor za vključevanje, vzpostaviti nabiralnik za predloge mladih, več samoiniciativnosti mladih (*Lahko kdorkoli email napiše, najmanj neosebno kaj lahko, glej jaz bi pa rad sodeloval, rad bi bil v strategiji, lahko kaj pomagam.*-C219), objavljane razpisov za možnost sodelovanja mladih pri občinskih projektih, vključevanje mladih v mladinske organizacije, organiziranje več fokusnih skupin (*...te fokusne skupine, v kateri smo zdaj dober način, da lahko mladi povejo svoje mnenje, predloge in bi lahko tudi to bila ena stvar, ki bi se lahko v prihodnje delala.*-B157), vključiti se v občinski svet, objavljane več razpisov za možnost podajanja predlogov mladih.

V nadaljevanju povzemam glavne ugotovitve raziskave glede na zastavljena raziskovalna vprašanja.

1. Izkušnje, mnenja, potrebe in predlogi mladih na področju izobraževanja v občini

Glede formalnega izobraževanja mladi navajajo, da manjka srednja šola, andragoško usposabljanje in povezovanje z gimnazijo v Bad Radkersburgu, saj veliko mladih iz Gornje Radgone obiskuje to gimnazijo.

O štipendijah kot neke vrste spodbudi za formalno izobraževanje so udeleženci povedali, da jih je malo in da ni občinskih štipendij. Na voljo so le kadrovske štipendije s strani podjetij. Zato so podali pobudo za občinske štipendije.

Nagrajevanje študentov je še neurejeno, je pa v pripravi pravilnik o nagrajevanju študentov po koncu študija ter dodatnega nagrajevanja za zaključno nalogo pomembno za občino. Ugotovila sem, da večina mladih sploh ne ve, da se pripravlja pravilnik kljub temu, da je to stvar, ki jih zadeva.

Mladi iz najmlajše skupine so izrazili potrebo po možnostih opravljanja prakse, ki pa že obstaja v mladinskem centru v okviru dnevnega centra za otroke in mladostnike, ki ga izvaja center za socialno delo.

O možnostih za neformalno izobraževanje v občini se mnenja udeležencev razlikujejo, nekateri menijo, da je možnosti malo, več pa jih meni, da je možnosti dovolj. Podali so predloge za neformalne delavnice za povezovanje mladih, za organizacijo večdnevne univerze z delavnicami, predavanji in večernim koncertom, ki bi lahko bila organizirana s strani Študentsko-mladinskega kluba Klinka ali mladinskega centra, predlog za izobraževanje o alternativni medicini in predlog za več neformalnega izobraževanja na področju podjetništva. Lahko bi sofinancirali tečaje zavodov; izvajali slikarske in šiviljske delavnice. Največ predlogov in tudi dve potrebi je bilo podanih v drugi starostni skupini in s tem ugotavljam, da imajo mladi od 20. do 25. leta več želje po dodatnem neformalnem izobraževanju.

Na področju neformalnega izobraževanja so udeleženci izrazili potrebo po predavanju o tabu temah, saj se o tem v šoli ne pogovarjajo veliko; po različnih predavanjih na temo športa in na temo istospolnih usmerjenih; po predavanjih o pisanju in prijavi na evropske razpise. Predavanja bi morala biti koristna in pri organizaciji bi morali upoštevati interese glede na spol. Ugotovila sem, da mladi od 15. do 19. leta neformalno izobraževanje vidijo bolj v obliki predavanj in o temah, s katerimi se pri teh letih srečujejo.

Predlog za večjo obiskanost neformalnih izobraževanj je bila podan v prvi starostni skupini, kot povezovanje z osnovno šolo za obisk neformalnih predavanj.

Najstarejši pa menijo, da mladi ne poznajo pomena neformalnega izobraževanja, kako jim lahko le to koristi tudi pri zaposlitvi in tu vidijo problem. Ugotavljam, da mladi od 26. do 29. leta, ki so že v obdobju iskanja zaposlitve, vidijo, kako so lahko različna neformalna znanja koristna in ker opažajo slabo vključevanje mladih v neformalna izobraževanja, to zaznavajo kot problem.

2. Izkušnje, mnenja mladih o možnostih zaposlovanja v občini ter njihovi predlogi za izboljšanje razmer na področju zaposlovanja

Mnenja udeležencev o možnostih zaposlovanja v občini se razlikujejo. Mlajši menijo, da so možnosti za zaposlitev slabe in da jih je malo; večje možnosti za zaposlitev so čez mejo v Avstriji in večinoma v gostinstvu in prek poznanstev. Mladi iz najstarejše starostne skupine pa menijo, da so možnosti za zaposlitev dobre zaradi razvitosti gospodarstva v občini, vendar samo za določene deficitarne poklice in za peto stopnjo izobrazbe; manj je zaposlitev za diplomante. Ugotovila sem, da je v najstarejši starostni skupini večina mladih zaposlenih.

Izražene so bile potrebe po tečajih, pripravništvih, praksah, da si povečajo možnosti za zaposlitev in potreba po poklicnem usmerjanju v osnovnih šolah. Oblikovati bi morali seznam deficitarnih poklicev v občini. Ugotavljam, da udeleženci od 15-19 let ne poznajo deficitarnih poklicev in že razmišljajo v smeri, na kakšen način bi lahko imeli večjo možnost za zaposlitev.

Starejši za izboljšanje razmer na področju zaposlovanja predlagajo povezovanje gospodarskih združb, da mladi ostanejo v regiji in združitev podjetij za razvoj tehnološke opreme.

3. Spodbude občine za podjetništvo in samozaposlovanje mladih in predlogi mladih za večjo spodbudo

Mnenja udeležencev o spodbudah občine za podjetništvo se razlikujejo. Starejši mladi so kot spodbudo s strani občine omenjali vsakoletni razpis za podjetništvo. Ostali spodbud ne poznajo.

Podanih je bilo tudi nekaj predlogov za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih. Predlagali so pomen možnosti, da se mladi pokažejo na področju, ki jih veseli; da spodbujajo podjetništvo s pozitivnimi nasveti in določitvijo odgovorne osebe, ki bo skrbela za spodbujanje mladih za podjetništvo, razložila mladim možnosti pridobivanja sredstev prek evropskih razpisov in bo pripravljena pomagati. Starejši mladi so imeli še bolj konkretne predloge, da bi občina zagotavljala zastoj zemljišče za tiste, ki ustanovijo podjetje; vzpostaviti bi bilo potrebno prostor za razvijanje idej in da s sofinanciranjem povežejo gospodarstvo in tako mladim omogočijo sodelovanje pri projektih podjetij in zagotavljanje podpore podjetij mladim, saj mladi na tak način lažje razvijajo ideje.

4. Stanovanjske razmere mladih in njihovo mnenje o stanovanjski problematiki v občini in predlogi za ureditev stanovanjske problematike

Mlajši večinoma živijo doma ali v drugem kraju. Najstarejša starostna skupina pa je izpostavila veliko stanovanjsko problematiko v občini. Sicer so mnenja o dostopu do stanovanj v občini različna. Mladi iz prve starostne skupine menijo, da je dostop do stanovanj dober, saj je veliko praznih stanovanj v občini. V drugi in tretji skupini pa menijo, da je težko dobiti stanovanje, ni veliko izbire med stanovanji in jih primanjkuje. Dostop do stanovanj je težji tudi zaradi visokih cen stanovanj. Tudi glede dostopnosti najemnih stanovanj so mnenja različna, od tega, da jih je veliko, do tega, da jih je malo. Starejša skupina je izrazila potrebo po stanovanjih za nakup. Udeleženci so povedali, da so na voljo občinska stanovanja, pri pridobitvi katerih imajo mladi in mlade družine prednost, vendar morajo izpolnjevati pogoje, kot sta zaposlitev in določena višina plače. Pomanjkanje stanovanj je lahko tudi razlog za odhajanje mladih iz občine.

Ugotavljam, da je opazna razlika v mnenju med starostnimi skupinami mladih o stanovanjskem vprašanju mladih v občini. Skupina mladih med 26. in 29. let je v obdobju osamosvajanja, želijo si oditi na svoje, zato vidijo stanovanjsko situacijo drugače kot mladi med 15. in 19. let, ki živijo doma in še ne razmišljajo o osamosvojitvi.

Udeleženci so navedli tudi razloge mladih za podaljševanje bivanja doma, ki so udobnost doma, pomanjkanje finančnih sredstev, nezaposlenost, težko si predstavljajo oditi na svoje, dobri odnosi s starši, podaljšano šolanje, finančna preskrbljenost s strani staršev do konca šolanja, ni primernih stanovanj.

Starejši menijo, da bi bile potrebne večje spodbude s strani občine za osamosvajanje mladih. Različna so mnenja o subvencijah za stanovanje za mlade. Nekateri menijo, da niso potrebne, drugi menijo, da naj bi bile za določen čas.

Predlogi mladih za ureditev stanovanjske problematike so dokončati nedokončana stanovanja v občini, več občinskih stanovanj za možnost najema in dati možnost mladim, da odkupijo stanovanje po petih letih plačevanja najemnine. Se pa posamezniki zavedajo, da je malo možnosti na lokalni ravni za ureditev stanovanjske problematike.

5. Izkušnje, mnenja, predlogi in potrebe mladih na področju zdravja

Mladi so povedali, da so na področju zdravja v občini na voljo cepljenje proti virusu HPV za osnovnošolke, preventiva v zdravstvenem domu in veliko športnih aktivnosti.

Udeleženci prve starostne skupine menijo, da so predavanja v sklopu sistematskega pregleda neustrezna. Menijo, da naj bi o določenih problemih predavale osebe, ki imajo lastne izkušnje. V drugi in tretji starostni skupini pa menijo, da na področju zdravja ni dodatnih potreb in je le to urejeno z veliko podporo občine zdravstvenemu domu, z visoko zdravstveno oskrbo, dostopom do lokalno zdrave hrane in zagotovljenimi defibrilatorji.

6. Mobilnost mladih v občini in potrebe mladih na tem področju

Glede mobilnosti znotraj občine mladi opozarjajo na slabe ceste. So pa urejeni pločniki in kolesarske ceste, ki bi si jih želeli več. Glede avtobusnih povezav je stanje dobro, so pa slabše povezave do nekaterih mest in Avstrije in ob nedeljah. Železniških povezav ne potrebujejo, razen povezave do Ljutomera. Pri najmlajših je bil izražen predlog, da bi organizirali cenovno ugoden avtobusni prevoz na dogodke; izpostavljena je bila tudi potreba po taksi službi.

Kar se tiče mednarodne mobilnosti so organizirane izmenjave s strani skavtov in mladinskega sveta. Mladi si želijo več izmenjav in izmenjavo z Bad Radkersburgom. Starejši pa omenjajo, da je prijav mladih na izmenjave malo. Mladinski center ponuja možnost za mednarodno mobilnost kot prakso v tujini. Mlajši so navajali konkretna področja, kjer bi želeli opravljati prakso. Starejši so navajali, da občina skrbi za pobratenost mest in, da je skrb za mednarodno mobilnost vloga mladinskega sektorja. Za slednjega menijo, da je dobro podprt s strani občine pri izvajanju mednarodne mobilnosti.

7. Izkušnje, mnenja, potrebe in predlogi mladih na področju pristočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti v občini

Udeleženci so povedali, da je na področju pristočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti v občini na voljo mladinski center. Se pa mnenja o programu mladinskega centra razlikujejo. Nekateri menijo, da je slabo zastavljen; so pa ocenili, da je letos boljši program z večjim obiskom mladih na dogodkih. Mladinski center se razvija, obiskuje ga vedno več mladih;

organizirani so koncerti, ki pokrijejo različne okuse tudi koncerti alternativne glasbe. Dejansko imajo mladi možnost organizirati kar hočejo, kar je prednost majhnega mesta. Možnosti za aktivnosti je veliko. V občini so tudi nevladne organizacije z različnih področij: gasilsko društvo, planinsko društvo, športna društva, likovno društvo, kamor se lahko mladi vključijo.

Opozorili so na potrebo po ureditvi Doma kulture, ki se premalo izkorišča kot prostor za dogodke. Lahko bi organizirali delavnice za mlade pevce in igralce, s katerimi bi mladim dali priložnost za nastopanje. Več dogodkov bi lahko organiziral zavod Kultprotur. Razstav v likovnem razstavišču je malo, zato bi lahko organizirali več razstav mladih umetnikov.

Kot prostor za razstave in kulturne prireditve bi lahko uporabljali prostor v bivšem Casinoju. Na sejmišču bi lahko uporabljali prostor za vaje glasbenih skupin.

Možnosti nastopanja mladih na kulturnih prireditvah je malo. Manjka vključevanje mladih umetnikov, zato bi bilo potrebno spodbujati tovrstne projekte. Manjka tudi podpora občine neorganizirani mladini. Premalo je dogodkov v okoliških krajih. Lahko bi obudili občinski dogodek Radgonska noč.

Potrebe mladih na področju prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti so potreba po prostoru za vaje glasbenih skupin, potreba po slikarskem ateljeju, potreba po športni dvorani za tekme domačih klubov, potreba po več prostorih za društva in potreba po alternativnem klubu.

Mladi imajo svoj alternativni prostor za druženje, to je zapuščen zasebni prostor v hiši, kjer bi lahko naredili alternativni klub, v smislu drugačnega koncepta samega prostora. S tem se ne strinjajo vsi, češ da je za alternativo dovolj mladinski center, ker je tu v zadnjem času veliko alternativne glasbe.

Telovadnice ne morejo uporabljati posamezniki, zato bi bilo potrebno razmisliti o notranjih prostorih. Dana je bila pobuda za notranjo infrastrukturo za rolikanje, saj je sedaj možnost za rolikanje le zunaj v športnem centru. Na področju športa so na voljo različna športna društva, nogometno, roketno, strelsko društvo. Možnosti za športne aktivnosti je dovolj, dovolj je tudi športnih prostorov. Je pa res, da večino aktivnosti izvajajo zasebniki. Zato je pomembno, da bi bile organizirane tudi brezplačne športne aktivnosti.

Večina potreb je bila izražena v drugi starostni skupini, zato lahko sklepamo, da je ta starostna skupina mladih najbolj aktivna na področju prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti. Nekaj pobud je bilo danih tudi s strani prve skupine in veliko mnenj, kar kaže, da ta tema tudi to starostno skupino zelo zanima. Najstarejši pa so se zelo na kratko dotaknili te teme.

8. Vključevanje mladih v mladinske organizacije in v aktivnosti mladinskih organizacij in mnenje mladih o podpori občine mladinskim organizacijam

Starejši mladi menijo, da obstajajo možnosti vključiti se v mladinske organizacije. V prvi starostni skupini je kar polovica udeležениh vključenih v mladinsko organizacijo. V tretji skupini ugotavljajo, da je vključevanje mladih večje kot v preteklih letih, vendar zaradi neobstoja srednje šole še vedno manjše, kot bi lahko bilo. Seveda bi bilo potrebno vključevanje še spodbujati. Vključevanje je odvisno od zaželenosti aktivnosti. Starejši mladi menijo, da imajo mladinske organizacije in mladinski center ključno vlogo pri večjem vključevanju mladih v aktivnosti.

Mnenja udeležencev glede podpore občine mladinskim organizacijam se razlikujejo. Mlajši menijo, da je finančna podpora občine mladinskim organizacijam slaba, starejši pa, da je dobra. Občina podpira mladinske organizacije z javnim razpisom za mladinske organizacije za sofinanciranje mladinskih programov in projektov.

9. Dostop mladih do informacij, ki jih zadevajo in predlogi mladih za bolj učinkovito informiranje

Glede dostopa mladih do informacij udeleženci menijo, da je slab, ker ni vseh informacij na enem mestu, so preveč razpršene. Sicer posamezniki menijo, da lahko informacije vedno najdeš. Mlajši menijo, da je informiranost o dogodkih slaba, najstarejši pa nasprotno, da je dobra. Informiranost je boljša, če so vključeni v mladinsko organizacijo. Mladi so o dogodkih informirani prek socialnega omrežja Facebook in po e-pošti.

Informiranost o možnostih štipendij je slaba, zato bi jo bilo potrebno izboljšati. Ravno tako je potrebno boljše informiranje mladih o pomenu neformalnega izobraževanja.

Informiranost mladih o podjetništvu je slaba. Informacij ni na enem mestu, prav tako je slaba informiranost o tem, kdo izvaja svetovanje za podjetništvo mladih. Dana je pobuda za informacije o podjetništvu in zaposlovanju mladih na enem mestu na podstrani spletne strani razvojne agencije.

Slaba je tudi informiranost mladih o možnostih mednarodne mobilnosti. Sicer je v pripravi info točka v mladinskem centru, kjer bodo zbrane vse informacije tudi o izmenjavah. Prav tako nekateri menijo, da je slaba informiranost mladih o možnosti vključevanja v mladinske organizacije in o možnostih participacije.

Izraženi sta potrebi po informacijah, ki zadevajo samo mlade in potreba po informiranju mladih o vseh razpisih in projektih, na katere se lahko prijavijo.

Mladi menijo, da je informiranje prek socialnega omrežja Facebook in plakatov neučinkovito. Zato predlagajo objavljanje informacij po radiu, letake na mizah v gostilnah. Menijo tudi, da je potrebno bolj povezati mlade med seboj za hitrejše širjenje informacij; da bi bile informacije dostopne na eni točki; določiti je potrebno odgovorno osebo za ažurne informacije in objavljanje; mladinski center ali mladinski svet bi lahko imel na spletni strani podstran z vsemi informacijami; imeti konstanten kontakt z društvi za ažurne informacije; navaditi mlade na enotno točko vseh informacij. Predlagajo enotno točko za informacije s področja gospodarstva, ki bi lahko bila medobčinska razvojna agencija in enotno točko za vse informacije, ki bi lahko bil zavod Kultrprotur.

10. Izkušnje in mnenja mladih o možnostih sodelovanja pri odločitvah in dejavnostih občine in predlogi za večjo participacijo mladih

Možnosti sodelovanja mladih pri dejavnostih občine mlajši ocenjujejo kot slabe, starejši pa menijo, da je možnosti za sodelovanje veliko, s čimer mislijo predvsem na sodelovanje pri odločitvah in dejavnostih občine prek mladinskih organizacij. Možnosti za sodelovanje so odvisne od priložnosti in od želje mladih za sodelovanje. Mladi imajo možnost povedati svoje ideje na občini in podati mnenja in so na tak način vključeni v projekte, vendar pa vsa mnenja niso slišana. Objavljen je bil razpis za podajanje predlogov mladih za razvojni program občine kot možnost mladih za sodelovanje, vendar je bila odzivnost mladih slaba. Objavljen je bil tudi razpis za možnost vključitve mladih, ki niso vključeni v nobeno društvo, v delovno skupino mladinskega sveta za pripravo strategije za mlade, vendar je tudi pri tem bila slaba

odzivnost. Mladi bodo sedaj imeli možnost sodelovanja prek vprašalnika za pripravo strategije za mlade, kjer bodo lahko povedali svoja mnenja, predloge. Mlajši menijo, da je največja možnost sodelovanja prek mladinskih organizacij. Starejši pa izpostavljajo tudi, da je možnost za sodelovanje pri dejavnostih občine preko mladinskega centra. Mladi imajo možnost sodelovanja pri odločitvah občine tudi kot občinski svetniki. Želijo si več možnosti za sodelovanje pri organizaciji dogodkov. Vlogo občine pa vidijo v tem, da zagotavlja možnost participacije mladih prek organizacij v mladinskem sektorju.

Izpostavili so tudi slabo udeležbo mladih na volitvah in na predvolilni razpravi mladinskega sveta.

Dana je bila pobuda za zastopnika za mlade, ki bi prenašal ideje mladih in jih prevajal iz njihovega jezika v uradnega. Seveda pa je zastopnik za mlade sicer mladinski svet, vendar je bolj zastopnik za mladinska društva kot za neorganizirano mladino.

Ugotovila sem, da so osebni razlogi mladih za neparticipiranje: občutek manjvrednosti, občutek neupoštevanja, slaba izkušnja neupoštevanja že iz osnovne šole, slaba izkušnja s podporo občine pri organizaciji dogodka, strah pred osebnim stikom z občinskimi predstavniki in upad želje po aktivnem vključevanju pri določenih letih. Starejši pa menijo, da so razlogi za nesodelovanje tudi nezanimanje mladih za vključevanje in nezanimanje mladih za lokalno politiko. Iz rezultatov je razvidno, da mladi iz prvih dveh starostnih skupin navajajo predvsem osebne razloge, zakaj se ne vključujejo, v tretji skupini pa sta udeleženca navedla razloge, ki jih opažata.

Predlogi mladih za večjo participacijo so spoznavanje mladih in občinskih predstavnikov na neformalen način, omogočiti bolj odprti prostor za vključevanje, vzpostaviti nabiralnik za predloge mladih, več samoiniciativnosti mladih, objavljjanje razpisov za možnost sodelovanja mladih pri občinskih projektih, vključevanje mladih v mladinske organizacije, organiziranje več fokusnih skupin, vključiti se v občinski svet, objavljjanje večjih razpisov za možnost podajanja predlogov mladih. Predloge so večinoma podali udeleženci druge in tretje skupine.

5. RAZPRAVA

Za socialno vključenost mladih na lokalni ravni so pomembna različna področja, o katerih sem se pogovarjala z mladimi v fokusnih skupinah. Področje izobraževanja je v veliki meri v domeni države, vendar jo na posameznih področjih lokalne skupnosti pomembno dopolnjujejo. Občine k spodbujanju formalnega izobraževanja lahko prispevajo s štipendijami, drugimi vrstami finančne pomoči dijakom in študentom ter omogočanjem opravljanja študijskih praks v službah občinske uprave (Bakovnik *et al.* 2012: 61-62). Iz rezultatov raziskave je razvidno, da ni spodbud v obliki občinskih štipendij in da si jih mladi želijo. V poglavju mladi in mladinska dejavnost v občini Gornja Radgona sem predstavila ukrepe občine na področju mladine. Na področju izobraževanja je med drugim navedeno razpisovanje občinskih štipendij za mlade, ki jih v imenu občine razpisuje Regionalna razvojna agencija Mura in sofinancira četrtno deleža štipendije. Glede na to, da so mladi v fokusnih skupinah povedali, da ni občinskih štipendij, ugotavljam, da je informiranost o možnosti občinskih štipendij zelo slaba. Kot pravijo Bakovnik in soavtorji (2012: 235): Implementacija ukrepov zahteva kvalitetno informiranje, saj se pogosto zgodi, da mladi sploh ne poznajo možnosti in ukrepov, ki jih je država in tudi občina namenila prav njim. Spodbudo na področju formalnega izobraževanja bo predstavljalo nagrajevanje študentov, za kar je pravilnik v pripravi, vendar ugotovitve raziskave kažejo, da večina udeležencev sploh ne ve, da se pravilnik pripravlja. Mladi imajo možnost opravljanja prakse ali prostovoljnega dela v mladinskem centru v okviru dnevnega centra za otroke in mladostnike, ki ga izvaja center za socialno delo. Te možnosti mladi v prvi starostni skupini ne poznajo, saj so izrazili potrebo po praksi ali prostovoljnem delu. Razlog temu je lahko, da se je program dnevnega centra začel izvajati šele pred kratkim in je potrebno informacijo o možnosti opravljanja prakse še razširiti med mladimi.

Za področje neformalnega izobraževanja so udeleženci podali veliko predlogov, od delavnic, večdnevne univerze do predavanj o različnih tematikah. Neformalno izobraževanje v obliki predavanj dojemajo predvsem mladi v starostni skupini 15-19 let. Ne dojemajo pa v celoti pomena in potenciala neformalnega izobraževanja v povezavi z delom in spremembami na trgu dela (Lavrič *et al.* 2011: 117). Slednje omenjajo tudi udeleženci tretje skupine in menijo, da mladi ne poznajo pomena neformalnega izobraževanja in kako jim lahko le to koristi pri zaposlitvi.

Občina lahko del občinskih sredstev nameni delovanju civilno-družbenih organizacij in drugih akterjev, ki ponujajo neformalno izobraževanje ter jim s tem omogoči, da se uveljavijo v lokalnem okolju in mladim omogočijo kvalitetnejše in bolj dostopno neformalno izobraževanje (Bakovnik *et al.* 2012: 61-62). To so predlagali tudi udeleženci npr. sofinanciranje tečajev zavodov.

Mladinska politika se bo v prihodnje zagotovo srečevala s sorazmerno velikim in rastočim številom diplomantov, ki ne bodo našli svoji izobrazbi ustrezne zaposlitve (Lavrič *et al.* 2011: 144). Mladi v tretji starostni skupini so povedali, da je v občini malo zaposlitev za diplomante in da so zaposlitve predvsem za peto stopnjo izobrazbe in deficitarne poklice. Občina zagotavlja sofinanciranje programov spodbujanja delovne aktivnosti dolgotrajno brezposelnih mladih v lokalni skupnosti s sofinanciranjem javnih del, kar je razvidno tudi iz rezultatov raziskave, saj je eden od udeležencev zaposlen prek javnih del.

Bakovnik in soavtorji (2012: 92) pravijo, da je poleg ukrepov aktivne politike zaposlovanja za namene razvoja lokalnih politik zaposlovanja možnost ustanavljanja fundacij za izboljšanje zaposlitvenih možnosti. Te lahko ustanovijo združenja delodajalcev, zbornice in sindikati. Slednje so predlagali tudi udeleženci v fokusnih skupinah in sicer povezavo gospodarskih združb, da mladi ostanejo v regiji ter s tem večje možnosti mladih za zaposlitev. Predlagali so tudi, da se s sofinanciranjem poveže gospodarstvo in se tako mladim omogoči sodelovanje pri projektih podjetij, kar deluje tudi kot spodbuda za podjetništvo in samozaposlovanje mladih.

V poglavju o ukrepih občine na področju mladine je na področju zaposlovanja razvidna zagotovljenost ukrepa finančnih spodbud za samozaposlovanje mladih in pomoč pri samozaposlitvi ter razpis, ki spodbuja podjetništvo in pri katerem so mladi prednostni upravičenci. Rezultati raziskave pa kažejo, da na področju podjetništva in samozaposlovanja mladih ni spodbud in svetovalne podpore, so pa mladi kot spodbudo navedli vsakoletni razpis za podjetništvo.

Materialni dejavniki, kot so redna zaposlitev, dohodek, cene stanovanj in najemnin so po mnenju mnogih raziskovalcev ključni dejavniki poznega odseljevanja mladih od doma (Filipovič Hrast 2011: 119). Ugotovitve raziskave kažejo, da so te razloge navedli tudi udeleženci. Kot razlog podaljševanja bivanja doma pa so še dodali udobnost doma, da si težko

predstavljajo oditi na svoje, dobre odnose s starši, podaljšano šolanje in da ni primernih stanovanj.

V občini so na voljo občinska stanovanja, kjer so mladi prednostni upravičenci. Ukrepi občin, ki bi bili posebej namenjeni mladim, so še vedno precej omejeni in ne zadovoljujejo realnih potreb mladih po možnostih dostopa do stanovanj (Bakovnik *et al.* 2012: 140). Slednje je izpostavila tudi udeleženka, ki pravi da v občini ni stanovanj, ki bi bila namenjena samo mladim. Pomanjkanje stanovanj je lahko tudi eden izmed razlogov za odhajanje mladih iz občine. Skrb za ureditev stanovanjskih razmer mladih je pomembna tudi z vidika ohranjanja učnih, delovnih potencialov mladih v lokalnem okolju. V kolikor mladi v svojem lokalnem okolju nimajo primernih možnosti bivanja, se hitreje odločijo za selitev v druga lokalna okolja ali v urbana središča, kjer so te možnosti večje (Bakovnik *et al.* 2012: 142).

V ukrepih občine na področju mladine je na področju stanovanjske politike za mlade zagotovljeno subvencioniranje najemnin mladim. Ugotovitve kažejo, da mladi tega ukrepa ne poznajo, saj je udeleženec povedal, da uvedba subvencij za stanovanja ni potrebna, drugi udeleženec pa je mnenja, da so potrebne samo za določen čas.

Zagotavljanje podpornega okolja pri urejanju stanovanj za mlade olajša proces osamosvajanja mladih v lokalnem okolju in mlade spodbudi k hitrejšemu odseljevanju od staršev ter k prevzemanju različnih odgovornosti (Bakovnik *et al.* 2012: 142). Nekateri menijo, da spodbud občine k hitrejšemu odseljevanju mladih od staršev ni.

Mladinska politika na področju zdravja je pomembna predvsem v preventivi in razvoju zdravega življenjskega sloga mladih (Bakovnik *et al.* 2012: 221). Iz rezultatov raziskave je razvidno, da so v občini na voljo cepljenja proti virusom HPV za osnovnošolke, preventiva v zdravstvenem domu in veliko športnih aktivnosti.

V občinah se kot posebna mikroupravljalna naloga kaže zagotavljanje znotrajobčinske mobilnosti, ki je vezana predvsem na javni promet in zdrav način premikanja (hoja, kolesarjenje itn.) (Bakovnik *et al.* 2012: 205). Ugotovitve raziskave kažejo, da so ceste v občini slabe, pločniki pa so urejeni. Prav tako so urejene kolesarske poti, vendar je bila izražena potreba po več kolesarskih poteh. Občina nima avtobusne povezave z Avstrijo, zato so mladi dali pobudo, da se ta povezava uredi. Izrazili pa so tudi potrebo po taksi službi.

Za lokalno skupnost je pomembno tudi gostovanje programov mobilnosti, saj so tako izkušnje mobilnosti deležni tudi mladi v lokalni skupnosti (Bakovnik *et al.* 2012: 205). Iz rezultatov raziskave je razvidno, da so v občini možnosti izmenjav s strani skavtov in mladinskega sveta. Občina pa ohranja pobratenost mest za mobilnost, kar je tudi ukrep na področju mladine za mobilnost mladih.

Politika prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti predstavlja vse ukrepe, strategije in mehanizme družbene oblasti, ki so namenjeni zagotavljanju ustreznih možnosti za obstoj in razvoj strukturiranih prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti v skupnosti ter spodbujanju mladih h kakovostnemu preživljanju prostega časa. Med področji mladinske politike so ravno področja prostega časa, ustvarjalnosti in kulture pogosteje zapostavljena, kar delno izvira iz nerazumevanja pomena prostega časa in ustvarjalnosti mladih (Bakovnik *et al.* 2012: 180). Ugotovitve raziskave kažejo, da je v občini mladim na voljo mladinski center, kjer se organizirajo tudi različni koncerti. Ugotovitve še kažejo, da se Dom kulture premalo izkorišča kot prostor za dogodke. Dana je bila pobuda za delavnice za mlade pevce in igralce, s katerimi bi mladim dali priložnost za nastopanje. Dana pa je bila tudi pobuda za več razstav mladih umetnikov in za več vključevanja mladih umetnikov v projekte občine. Ugotovitve kažejo tudi, da je možnosti nastopanja mladih na kulturnih prireditvah malo. Med drugim so bile izražene potrebe po prostoru za vaje glasbenih skupin, potreba po slikarskem ateljeju in potreba po alternativnem klubu. Ugotovitve lahko povežem z zgornjim teoretičnim izhodiščem, da so področja prostega časa, ustvarjalnosti in kulture pogosteje zapostavljena, saj je bilo na tem področju danih kar nekaj pobud in izraženih potreb mladih.

Zgoraj sem že omenila, da je mladim v občini na voljo mladinski center, mladi pa imajo tudi svoj alternativni prostor za druženje, ki je zapuščen zasebni prostor v neki hiši. Eden od načinov, ki se ga občasno poslužujejo posamezne skupine mladih je nelegalna zasedba zapuščenih prostorov, kar pa vsekakor ne predstavlja trajne temveč le začasno rešitev. Dejstvo, da se mladi poslužujejo tovrstnih načinov delovanja, je le odziv na pomanjkanje ustreznih prostorov za mlade (Novoselc 2011: 43-44). Slednje lahko povežem z izraženo potrebo po alternativnem klubu. Udeleženka je povedala, da je to klub, ki ima drugačen koncept samega prostora. Glede koncertov so zadovoljni, saj je zadnje čase tudi veliko alternativne glasbe v mladinskem centru, vendar ni pa to alternativni prostor, ki ga potrebujejo. Na drugi strani pa je ena udeleženka mnenja, da je v mladinskem centru dovolj

poskrbljeno za alternativo in da je en prostor za mlade dovolj. Ugotavljam, da so pri dotičnem primeru alternativnega kluba različni pogledi udeležencev, saj vsak gleda iz svojega zornega kota in izhaja iz svojih potreb. Slednje pa nam ne sme dati razloga, da katero potrebo prezremo, vendar upoštevamo vse potrebe, saj lahko le na tak način zagotovimo socialno vključenost vseh mladih v lokalni skupnosti.

Pri spodbujanju športne dejavnosti so ključni akter lokalne skupnosti, ki naj bi kot najpomembnejši financer športne dejavnosti sofinancirale programe športa otrok in mladine, športno rekreacijo ter gradnjo športnih objektov in njihovo vzdrževanje (Bakovnik *et al.* 2012: 225). Iz rezultatov raziskave je razvidno, da je na področju športa v občini mladim na voljo telovadnica, ki pa je ni možno koristiti kot posameznik. Dana je bila pobuda za notranjo infrastrukturo za rolanje, saj je na voljo le zunanja. Ugotovitve kažejo, da je športnih aktivnosti dovolj, vendar veliko aktivnosti izvajajo zasebniki. Dana je bila tudi pobuda za brezplačno organizirano športno aktivnost. Kot pravijo Bakovnik in soavtorji (2012: 225), marsikatera športna dejavnost temelji na finančnem prispevku in je zaradi različnih socialnih možnosti mladih potrebno pozornost nameniti tudi zagotavljanju ugodnejšega plačila dejavnosti.

Iz rezultatov raziskave je razvidno, da je vključevanje mladih v mladinske organizacije in aktivnosti mladinskih organizacij dobro. Mladinske organizacije in mladinski center imajo ključno vlogo pri večjem vključevanju mladih v aktivnosti. Mesojedec in soavtorji (2013: 15) pravijo, da je stopnja vključenosti v procese in aktivnosti mladinskega dela odvisna od vsakega posameznika ter seveda organizacije v mladinskem sektorju in njene stopnje vključevanja mladih.

Mladinske organizacije, mladinski centri in tovrstne organizacije so pomembni za vključevanje mladih in uresničevanje mladinske politike na različnih področjih (šport, kultura, ustvarjalnost, umetnost itn.), zato je potrebno podpreti njihovo delovanje in dejavnosti, ki jih organizirajo (Bakovnik *et al.* 2012: 186). Glede podpore občine tem organizacijam, ugotovitve raziskave kažejo, da se mnenja udeležencev razlikujejo. So pa povedali, da občina podpira mladinske organizacije z javnim razpisom za sofinanciranje mladinskih programov in projektov.

Lokalna skupnost mora zagotoviti ustrezno informiranost mladih o ukrepih, ki so jim na voljo (Bakovnik *et al.* 2012: 235). Ugotovitve raziskave kažejo, da je na več področjih informiranost mladih slaba. Za informiranost o možnostih štipendij je bila dana pobuda za boljše informiranje. Informiranost o podjetništvu je slaba, ker ni informacij za podjetništvo mladih na enem mestu in mladi ne vedo, kdo izvaja svetovanje za podjetništvo mladih. Kljub temu, da je vključevanje mladih v mladinske organizacije dobro, je udeleženka povedala, da je informiranje o možnostih vključevanja v le te slabo, saj je za to možnost izvedela po naključju. Tudi informiranost o možnostih participacije je slaba.

Poznamo različne oblike delovanja pri informiranju mladih, ki jih poimenujemo lokalni mladinski informativni servisi (mladinski informativni centri, mladinske info točke, info kotički) (Bakovnik *et al.* 2012: 236). Iz poglavja ukrepov občine na področju mladine je razvidno, da je na področju informiranja zagotovljeno posredovanje informacij, ki zadevajo mlade, preko mladinskega centra, kjer je vzpostavljena "MC info točka". Ugotavljam, da se informacija o vzpostavitvi slednje še ni razširila med mladimi, saj so med predlogi za bolj učinkovito informiranje dostop do vseh informacij na eni točki, vzpostavitev podmejne točke na spletni strani mladinskega centra ali mladinskega sveta, kjer bi bile vse informacije.

Potrebno se je zavedati, da se mladi pri iskanju informacij soočajo s prenasičenostjo le-teh, saj so različno uporabne in kvalitetne (Bakovnik *et al.* 2012: 237-238). Prenasičenost informacij kažejo tudi ugotovitve raziskave in sicer preko socialnega omrežja Facebook in plakatov, kar so mladi navedli tudi kot neučinkovito informiranje.

Aktivna participacija mladih na lokalni ravni omogoča, da ti izražajo svoje potrebe in interese ter sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju politik, ki vplivajo tudi na njihovo življenje. Lokalnim oblastem pa dejavna participacija mladih omogoča sprejem politik, s katerimi se mladi strinjajo, so potrebne in se posledično lažje in učinkoviteje izvajajo (Bakovnik *et al.* 2012: 43). Iz rezultatov raziskave je razvidno, da se mnenja med udeleženci o možnostih za sodelovanje pri odločitvah in dejavnostih občine razlikujejo. Mlajši menijo, da so možnosti za sodelovanje slabe, starejši mladi pa, da imajo možnost povedati svoje ideje na občini oz. možnost podati mnenje in so na tak način vključeni v projekte, niso pa vsa mnenja slišana. Mladi imajo možnost sodelovanja pri odločitvah občine tudi kot občinski svetniki. Objavljena sta bila tudi razpis za podajanje predlogov mladih za razvojni program občine in razpis za možnost vključitve mladih v pripravo strategije za mlade kot možnost za sodelovanje mladih,

vendar je bila pri obeh razpisih odzivnost mladih slaba. Slednje lahko povežem z ovirami participacije mladih, ki so med drugim nezadostna informiranost mladih, nezainteresiranost za participacijo, nezadostna infrastruktura, neenakopravnost in izključenost posameznih skupin mladih in stroški (investiranje v sodobna sredstva participacije, spletna orodja). Za vsako oviro pa morajo lokalne oblasti poiskati ustrezen način in sredstva za njeno odpravo, seveda v sodelovanju z mladimi (Bakovnik *et al.* 2012: 53). Rezultati raziskave so še pokazali druge ovire oziroma razloge za neparticipiranje mladih, med drugim občutek manjvrednosti, občutek neupoštevanja, slaba izkušnja s podporo občine, upad želje po aktivnem vključevanju pri določenih letih in nezanimanje mladih za lokalno politiko.

Ugotovitve raziskave kažejo, da je največja možnost za sodelovanje prek organizacij v mladinskem sektorju. Mladinsko delo in vključenost v mladinske organizacije predstavljata najbolj učinkovit način približanja mladim, zato celovita ureditev ter izboljšanje kakovosti mladinskega dela predstavlja prednostno nalogo tudi na lokalni ravni. Mladi, ki pa se iz različnih razlogov ne vključijo oziroma se ne želijo vključiti v organizirane oblike združevanja mladih, lahko participirajo kot posamezniki ali v okviru neformalnih struktur. Za kakovostno oblikovanje lokalnih politik je nujno, da se lokalne oblasti tudi tej skupini mladih želijo in znajo približati ter poiskati ustrezne oblike informiranja, sodelovanja in vključitve v proces oblikovanja lokalnih politik (Bakovnik *et al.* 2012: 47-48). Iz rezultatov raziskave ugotavljam, da lokalne oblasti še niso našle ustrezne oblike vključevanja "neorganizirane" mladine, saj so udeleženci dali pobudo za zastopnika za mlade. Slednji je sicer mladinski svet, vendar menijo, da je mladinski svet bolj zastopnik za društva kot za "neorganizirano" mladino.

Za boljše vključevanje mladih v odločanje na lokalni ravni so pomembni in potrebni različni mehanizmi participacije (Bakovnik *et al.* 2012: 49). V ugotovitvah raziskavah je med predlogi za večjo participacijo mladih med drugim, organiziranje več fokusnih skupinah, kar je lahko pomemben mehanizem participacije za boljše vključevanje mladih v občini.

6. SKLEPI

V nadaljevanju navajam sklepe, ki se nanašajo na področja socialnega vključevanja mladih v občini Gornja Radgona. Za lažje razumevanje so sklepi urejeni po temah in nadkategorijah, na katere se nanašajo.

IZOBRAŽEVANJE

Formalno izobraževanje

- Na področju formalnega izobraževanja manjka srednja šola.
- Ni občinskih štipendij.
- Na voljo so kadrovske štipendije s strani podjetij.
- V pripravi je pravilnik o nagrajevanju študentov, vendar večina udeležencev tega ni vedela.
- Mladi imajo možnost opravljati prakso ali prostovoljno delo v okviru dnevnega centra za otroke in mladostnike, vendar bi bilo potrebno informacijo o tej možnosti razširiti med mlade.

Neformalno izobraževanje

- Glede možnosti na področju neformalnega izobraževanja obstajajo različna mnenja – od tega, da jih je dovolj, do tega, da jih ni.
- Ni kvalitetnega neformalnega izobraževanja za širjenje kompetenc.
- Veliko je pobud udeležencev po dodatnem neformalnem izobraževanju.
- Obiskanost mladih na neformalnih izobraževanjih je slaba.
- Mlajši udeleženci ne poznajo pomena neformalnega izobraževanja, ki je lahko koristno tudi pri iskanju zaposlitve.

ZAPOSLOVANJE

- Mlajši menijo, da so so možnosti za zaposlitev v občini slabe in, da jih je malo.
- Mladi iz starejše skupine menijo, da so možnosti za zaposlitev dobre zaradi razvitosti gospodarstva v občini, vendar predvsem za peto stopnjo izobrazbe in deficitarne poklice.

- Malo je zaposlitev v občini za diplomante visokih šol.
- Potrebna bi bila povezava gospodarskih združb, da mladi ostanejo v regiji, za izboljšanje razmer na področju zaposlovanja.

Podjetništvo in samozaposlovanje mladih

- Ni dovolj spodbud občine na področju podjetništva in samozaposlovanja mladih.
- Spodbuda s strani občine je vsakoletni razpis za podjetništvo.
- Ni svetovalne podpore mladim v podjetništvu.
- Potrebno je spodbujanje podjetništva s pozitivnimi nasveti in določiti odgovorno osebo, ki bo skrbela za to.
- S sofinanciranjem je potrebno povezati gospodarstvo in tako mladim omogočiti sodelovanje pri projektih podjetij.

STANOVANJSKE RAZMERE

- Opazna je velika stanovanjska problematika v občini, mladi težko dobijo stanovanje, ni veliko izbire med stanovanji in jih primanjkuje.
- Dostop do stanovanj je težji tudi zaradi visokih cen stanovanj.
- Na voljo so občinska stanovanja, pri katerih so mladi in mlade družine prednostni upravičenci, vendar morajo izpolnjevati določene pogoje.
- Ni na voljo stanovanj, ki bi bila namenjena samo mladim.
- Pomanjkanje stanovanj je lahko razlog za odhajanje mladih iz občine v druge kraje.
- Dokončati je potrebno nedokončana stanovanja v občini.

ZDRAVJE

- Na področju zdravja je na voljo cepljenje proti virusu HPV za osnovnošolke, preventiva v zdravstvenem domu, veliko športnih aktivnosti.
- Na področju zdravja ni dodatnih potreb.

MOBILNOST

- Kolesarske poti so urejene, vendar je bila izražena potreba po več kolesarskih poteh.

- Ni avtobusne povezave z Avstrijo, za kar je bila dana pobuda, da se ta povezava uredi.
- Izpostavljena je potreba po taksi službi.
- Na področju mednarodne mobilnosti v občini so na voljo izmenjave organizirane s strani skavtov in mladinskega sveta.
- Občina ohranja pobratenost mest za mobilnost.

PROSTOČASNE IN DRUŽBENO-KULTURNE DEJAVNOSTI, MLADINSKO ORGANIZIRANJE

- Mladim je na voljo mladinski center, ki se razvija in ga obiskuje vedno več mladih.
- Dom kulture se premalo izkorišča kot prostor za dogodke.
- Malo je možnosti za nastopanje mladih na kulturnih prireditvah.
- Manjka vključevanje mladih umetnikov v projekte.
- Manjka podpora “neorganizirani” mladini.
- Pomanjkanje dogodkov v okoliških krajih.
- Potrebe mladih na področju prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti: potreba po prostoru za vaje glasbenih skupin, potreba po slikarskem ateljeju, potreba po alternativnem klubu.
- Mladi so si naredili svoj alternativni prostor za druženje, ki je zapuščen zasebni prostor v hiši.
- Na področju športa je na voljo telovadnica, ki pa je ni možno koristiti kot posameznik.
- Večina mladih meni, da je možnosti za športne aktivnosti dovolj.
- Dobro je vključevanje mladih v mladinske organizacije in v aktivnosti mladinskih organizacij.
- Mnenja mladih o podpori občine mladinskim organizacijam se razlikujejo.
- Občina podpira mladinske organizacije z razpisom za sofinanciranje mladinskih programov in projektov.

INFORMIRANJE

- Dostop mladih do informacij je slab, ker ni vseh informacij na enem mestu, so preveč razpršene.
- Večina mladih meni, da je informiranost o dogodkih slaba.

- Slaba je informiranost mladih o možnostih štipendij, o podjetništvu, o razpisih, o možnosti vključevanja v mladinske organizacije, o možnostih participacije.
- Kaže se potreba po informacijah, ki zadevajo samo mlade in potreba po informiranju mladih o vseh razpisih in projektih, na katere se lahko prijavijo.
- Informiranje prek socialnega omrežja Facebook in s plakati je neučinkovito.
- Potrebno je bolj učinkovito informiranje mladih z možnostjo dostopa do vseh informacij na eni točki.

PARTICIPACIJA

- Mnenja mladih o možnostih sodelovanja pri odločitvah in dejavnostih občine se razlikujejo.
- Mladi imajo možnost povedati svoje ideje na občini.
- Mladi imajo možnost podati svoja mnenja in so na tak način vključeni v projekte, niso pa vsa mnenja slišana.
- Obstaja možnost sodelovanja mladih prek razpisa za možnost podajanja predlogov za razvojni program občin in prek razpisa za možnost vključitve mladih v pripravo strategije za mlade, vendar je pri obeh razpisih bila odzivnost mladih slaba.
- Največja možnost sodelovanja je preko organizacij v mladinskem sektorju.
- Mladi imajo možnost sodelovanja pri odločitvah občine kot občinski svetniki.
- Obstajajo različni razlogi mladih za neparticipiranje.
- Potrebna je večja participacija mladih s spoznavanjem mladih in občinskih predstavnikov na neformalen način, z vzpostavitvijo nabiralnika za predloge mladih, z objavljanjem razpisov za možnost sodelovanja mladih pri občinskih projektih, z organiziranjem večih fokusnih skupin.

7. PREDLOGI

V nadaljevanju podajam predloge, ki so lahko koristni kot ideje in pobude lokalnim predstavnikom in hkrati za učinkovito nadaljevanje dela z mladimi in celostne ureditve področja mladine.

- Potrebno bi bilo organizirati projekt “Spoznamo se in sodelujmo”, kjer bi se občinski predstavniki in mladi spoznali med seboj, sodelovali skupaj pri različnih delavnicah, projektih, mladim bi občinski predstavniki predstavili svoje delo, mladinsko politiko, mladi pa njim svoja mnenja, predloge, ideje in bi na tak način skupaj podrli še vedno prisoten zid med vi in mi.
- V proces pri implementaciji ukrepov je potrebno vključiti mlade, ki vnesejo v proces nujno potrebni emski pogled, pogled iz njihove perspektive, saj so lahko ukrepi le tako ustrezni in učinkoviti.
- Poskrbeti za informiranje mladih o ukrepih, ki so jim na voljo in po določenem času z raziskavo preveriti učinkovitost ukrepov.
- Vzpostavitev informacijske točke kot podmene na spletni strani mladinskega centra ali mladinskega sveta, kjer bi mladi lahko na enem mestu izvedeli vse informacije, ki jih zadevajo in zanimajo.
- Potrebno bi bilo zagotoviti odgovorno osebo, ki bi mlade spodbujala pri podjetništvu, jim pomagala, svetovala. Na to osebo bi se lahko mladi obrnili tudi v primeru kakršnegakoli vprašanja na področjih, ki jih zadevajo npr. pomoč pri prijavi na evropski razpis. Ta oseba pa bi morala poznati koncepte dela z mladimi in jih znati uveljavljati v praksi.
- Predlagam objavljane razpisov za možnost sodelovanja mladih pri občinskih projektih.
- Organizirati okrogle mize, seminarje z ostalimi manjšimi občinami in si izmenjati ideje in dobre prakse na področju mladine.
- Organizirati usposabljanja za osebe, ki delajo z mladimi.
- Spodbujati sodelovanje tudi tistih mladih, ki ne želijo ali se ne morejo vključiti v mladinske organizacije in poiskati načine za njihovo participacijo.

- Vzpostaviti več mehanizmov za participacijo mladih, kjer lahko podajo svoja mnenja, ideje in predloge. Pri slednjih pa je pomembno tudi njihovo upoštevanje, da ti dejansko dosežejo lokalne odločevalce.

Predlogi za nadaljnje raziskovanje:

- Za celovit pogled na področja socialne vključenosti mladih v občini bi bilo smiselno bolj raziskati še vertikalno raven mladinske politike, mladinsko delo, delo z mladimi.
- Izvesti fokusne skupine tudi s predstavniki organizacij v mladinskem sektorju, kakšno je njihovo mnenje, predlogi o socialni vključenosti mladih v občini, kakšna je podpora organizacijam pri delovanju in organiziranju dejavnosti.
- V raziskavo socialne vključenosti mladih v občini bolj vključiti še mladostnike iz depriviligiranih okolij.

8. LITERATURA

Bakovnik, N., Beočanin, T., Berglez, S., Dadič, K., Lebar, L., Lebič, T., Mesec, S., Mužica, R., Praprotnik, L., Ranc, I., Straus, M. (2012), *Lokalna mladinska politika*. Ljubljana: Zveza ŠKIS; Ajdovščina: Mladinski svet.

Baumkirher, T. (ur.) (2012), *Analiza nacionalnih mladinskih organizacij*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Baumkirher, T., Bakovnik, N., Beočanin, T. (2010), *Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije "Mladinsko organiziranje"*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Baumkirher, T., Bakovnik, N., Beočanin, T., Džidič, S. (2011), *Pogramski dokument Mladinskega sveta Slovenije "Participacija mladih"*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Beočanin, T., Harej, H., Koren, V., Lozar, A., Tomšič, A. (2010), *Mladi in občina, sodelovanje generacij*. Ajdovščina: Mladinski svet; Ljubljana: Mladinski svet.

Beočanin, T., Cepin, M., Dogenik, S., Guček, M., Mrak, I., Pucelj Lukan, P. (2011), *Mladinsko delo v teoriji in praksi*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Cepin, M. (2011), Učinki mladinskega dela. V: Beočanin, T., Cepin, M., Dogenik, S., Guček, M., Mrak, I., Pucelj Lukan, P., *Mladinsko delo v teoriji in praksi*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije (87-105).

Čačinovič Vogrinčič, G. (2006), *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2010), Soustvarjanje pomoči v jeziku socialnega dela. *Socialno delo*, 49, 4: 239-245.

Drašković, S., Baumkirher, T., Bakovnik, N., Beočanin, T. (2011), *Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije "Informiranje mladih"*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Filipovič Hrast, M. (2011), Bivanjske in stanovanjske razmere. V: Boljka, U. (ur), *Matrika ukrepov državnih organov na področju mladinske politike*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo

in šport, Urad Republike Slovenije za mladino: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo (117-134).

Gril, A. (2004), *Prosti čas mladih v Ljubljani: Psihosocialna analiza potreb in možnosti za njihovo uresničevanje. Raziskovalno poročilo*. Ljubljana: Mestna občina Ljubljana, Urad za mladino.

Jeffs, T., Smith, M. K. (1999), The problem of "youth" for youth work. Dostopno na <http://infed.org/mobi/the-problem-of-youth-for-youth-work/> (20. 4. 2015).

Katalog ukrepov aktivne politike zaposlovanja (2014). Dostopno na http://www.ess.gov.si/_files/5614/Katalog_APZ_2014.pdf (11. 3. 2015).

Kuhar, M., Leskošek, V. (2008), Mladinsko delo na lokalni ravni. *Socialna pedagogika*, 12, 4: 325-343.

Kuhar, M. (2008), Prosti čas mladih v 21. stoletju. V: Škvor, Z., Zupan, B., *Zbornik posveta Mladi in prosti čas*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino (17-30).

Kuhar, M. (2011), Participatorne ali zgolj prostočasne in dejavnosti mladih?. V: Kuhar, M., Razpotnik, Š., *Okviri in izzivi mladinskega dela v Sloveniji. Znanstvena monografija*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta (73-104).

Lavrič, M., Flere, S., Tavčar Krajnc, M., Klanjšek, R., Musil, B., Naterer, A., Kirbiš, A., Divjak, M., Lešek, P. (2011), *Mladina 2010: Družbeni profil mladih v Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in sport, Urad RS za mladino; Maribor: Aristej.

Mesec, B. (1997), *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Mesec, B. (2007), *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 2*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Mesojedec, T., Pucelj Lukan, P., Milenković Kikelj, N., Mrak Merhar, I., Grbec, A. (2013), Mladi in socialna vključenost. Dostopno na http://www.mss.si/datoteke/dokumenti/socialna_vkljucenost_publikacija.pdf (10. 2. 2015).

Mihevc Ponikvar, B., Rok Simon, M. (2009), Zdravje mladostnikov in mlajših odraslih. V: Rakar, T., Boljka, U. (ur), *Med otroštvom in odraslostjo: Analiza položaja mladih v Sloveniji 2009*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino: Inštitut RS za socialno varstvo (95-110).

Mladi v akciji (2007), Erasmus + Mladi v akciji. Dostopno na <http://www.mva.si/erasmus-mladi-v-akciji/erasmus-mladi-v-akciji/> (22. 4. 2015).

Mladinski center Gornja Radgona. Predstavitev. Dostopno na http://www.mcgr.si/prostori/predstavitev_in_ponudba/ (22. 4. 2015).

Mladinski svet Gornja Radgona. Dostopno na <http://www.msgr.si> (22. 4. 2015).

Modic, J., Baumkirher, T., Bakovnik, N., Jarc, T. (2011), *Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije "Mobilnost mladih"*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Mrgole, A. (2003), *Kam z mularijo?: Načela kakovosti neformalnega dela z mladimi*. Maribor: Aristej.

Mrgole, A. (2008), Prosti čas mladih, ki niso nikamor vključeni: nekaj kulturno in sistemsko pogojenih dilem in/ali možnosti. V: Škvor, Z., Zupan, B., *Zbornik posveta Mladi in prosti čas*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino (31-47).

Novoselc, M. (2011), Ustvarjalnost, kultura, prosti čas. V: Boljka, U. (ur), *Matrika ukrepov državnih organov na področju mladinske politike*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo (41-55).

Poštrak, M. (2011), Refleksija metod dela z mladimi z vidika socialnega dela. V: Kuhar, M., Razpotnik, Š., *Okviri in izzivi mladinskega dela v Sloveniji: Znanstvena monografija*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta (187-199).

Revidirana evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje (2003).

Dostopno na

<http://www.mladi-in-obcina.si/wp-content/uploads/Knjiznica/zakonodaja/Listina.pdf>

(20. 4. 2015).

Settersten, R. A., Ray, B. (2010), What's Going on with Young People Today? The Long and Twisting Path to Adulthood. Dostopno na

<https://www.psychologytoday.com/sites/default/files/attachments/49668/ray-settersten-future-children.pdf> (20. 4. 2015).

Statistični urad Republike Slovenije. Demografsko in socialno področje. Dostopno na

http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/Dem_soc.asp (11. 3. 2015).

Statut MSGR (2013). Dostopno na

http://msgr.si/images/vsebine/predstavitev/PDF_2013/STATUT_MLADINSKEGA_SVETA_GORNJA_RADGONA_1.sprememba.pdf (18. 5. 2015).

Tomšič, A., Bačar, F., Milenković Kikelj, N., Milošević, V., Skrinar, U. (2012), *Dialog mladih! 2012*. Ljubljana: Zavod Mladinska mreža MaMa.

Trbanc, M. (2005), Zaposlovanje in brezposelnost mladih. V: Črnak-Meglič, A., *Otroci in mladina v prehodni družbi: analiza položaja v Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino; Maribor: Aristej (161-188).

Ule, M. (2008), *Za vedno mladi? Socialna psihologija odraščanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Ule, M., Miheljak, V. (1995), *Pri(e)hodnost mladine*. Ljubljana: DZS: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino.

Ule, M., Renner, T., Mencin Čepelak, M., Tivadar, B. (2000), *Socialna ranljivost mladih*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino, Založba Aristej.

Vertot, N. (2009), *Mladi v Sloveniji*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (2010), *Ur. l. RS*, 42/2010.

Zakon o socialnem podjetništvu (2011), *Ur. l. RS*, 20/2011.

Zaviršek, D., Zorn, J., Videmšek, P. (2002), *Inovativne metode v socialnem delu: Opolnomočenje ljudi, ki potrebujejo oporo za samostojno življenje*. Ljubljana: Študentska založba.

Zavod RS za zaposlovanje (2013), Mladi in trg dela: Brezposelnost mladih po trajanju brezposelnosti. Dostopno na http://www.ess.gov.si/_files/4809/mladi_in_trg_dela.pdf (11. 3. 2015).

Zavod RS za zaposlovanje (2014), Strokovna izhodišča za leto 2015: Brezposelnost mladih. Dostopno na http://www.ess.gov.si/_files/6551/strokovna_izhodisca_za_leto_2015.pdf (11. 3. 2015).

Zavod RS za zaposlovanje, Trg dela v številkah: Registrirana brezposelnost. Dostopno na http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah (25. 2. 2015).

Zveza študentskih klubov Slovenije, Klubi: Študentsko-mladinski klub Klinka. Dostopno na <http://www.skis-zveza.si/regija-02/studentsko-mladinski-klub-klinka> (18. 5. 2015).

9. PRILOGE

Priloga 1: Vodila za fokusne skupine

Vodila v fokusni skupini so zajemala naslednje teme:

- **IZOBRAŽEVANJE** (Kaj je v občini na voljo na področju izobraževanja? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno? Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?)
- **ZAPOSLOVANJE** (Kaj je v občini na voljo na področju zaposlovanja mladih? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno? Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?)
- **STANOVANJSKE RAZMERE** (Kako je v občini na področju stanovanjskih razmer mladih? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno? Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?)
- **ZDRAVJE** (Kateri programi na področju zdravja so na voljo? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno? Kaj bi še potrebovali? Kdo naj bi to zagotavljal?)
- **MOBILNOST** (Kakšna je mobilnost mladih v občini? (javni promet, hoja, kolesarjenje, mednarodna mobilnost-izmenjave, prakse v tujini) Kaj si še želite oziroma bi potrebovali?)
- **PROSTOČASNE IN DRUŽBENO-KULTURNE DEJAVNOSTI IN MLADINSKO ORGANIZIRANJE** (Kaj je v občini na voljo na področju prostega časa, družbeno-kulturnih dejavnosti in mladinske dejavnosti? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno? Kaj bi še potrebovali na teh področjih? Kdo naj bi to zagotavljal?)
- **INFORMIRANJE** (Kakšen dostop imate do informacij, ki vas zadevajo? Kako ste informirani o dogodkih? Na katerih področjih si želite bolj široke in ustrezne informacije? Kaj predlagate za bolj učinkovito informiranje?)
- **PARTICIPACIJA** (Kako občina zagotavlja vključevanje mladih v odločitve na lokalni ravni? Kakšne so možnosti vključevanja in sodelovanja pri projektih občine ter katerih? Kje si želite več participacije pri sprejemanju odločitev in sodelovanju z občino?)

Priloga 2: Zapisi pogovorov s fokusnimi skupinami in podčrtovanje relevantnih izjav

ZAPIS POGOVORA S FOKUSNO SKUPINO 1 (A)

STAROSTNA SKUPINA: 15-19 let

DATUM: 14. 3. 2015

TRAJANJE: 2 h

KRAJ: Gornja Radgona, pisarna Študentsko-mladinskega kluba Klinka

IZOBRAŽEVANJE

Kaj je v občini na voljo na področju formalnega izobraževanja?

V: Osnovna šola (A1), drugo pa tak ni v sklopu formalnega izobraževanja.

V: Občinske štipendije bi bile super, kot neke vrsta spodbuda. Jaz poznam eno iz Radencev, kjer jih imajo in je potem tudi za službo lažje zraven prišla, ker je to vse povezano. (A2)

To misliš kadrovske štipendije ali prav občinske?

V: Občinske mislim, to so prav tiste štipendije, ko jih dobi nekaj študentov, po moje so neki standardi, ki jih moreš doseči, da jo dobiš. Po moje bi bilo v naši občini tudi dobro, pa mislim, da ima te štipendije kar nekaj občin po Sloveniji. Ampak je seveda odvisno kako se katera občina odloči. Mislim pa, da so jih imeli včasih, že nekaj časa nazaj tudi v naši občini.

Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

Š: Na področju nagrajevanja študentov glih ni nekaj poskrbljeno. (A3) Mislim, da se v Radgoni nagradi samo deveti razred, če imaš vedno odličen uspeh ali nekaj takega. (A4)

Pa bi si želeli to? Bi nagrajevanje bilo spodbuda za vas pri formalnem izobraževanju?

L: Neka spodbuda seveda da je. Če ti veš, da boš dobil neko nagrado, se pol bolj potrudiš za to. (A5)

S: Ja, ker slika župana pa knjiga, to kaj smo dobili ob koncu devetega razreda glih ni neka spodbuda. (A6)

Kaj bi še potrebovali na področju formalnega izobraževanja? Kdo naj bi to zagotavljal?

V: Prakso ali pa prostovoljno delo, ki bi bila zagotovljena s strani občine. (A7) Ampak je potem pri tej praksi pomembno, da te res uvajajo v to, ker ponavadi dobiš tisto delo, ki je neprijetno ali pa pač ostane, tak da, če bi bla praksa res praksa, bi bilo super. (A8) Jaz imam zdaj na primer prostovoljno delo preko faksa in mi je res fajn. Zdaj bi rada probala čimveč različnih stvari, da vem v katero področje se pol usmerim. In, če bi imela možnost opravljanja prakse še tu kje sem doma in bi lahko tudi tu delala na mojem področju bi bilo to res super. Praksa ti dosti prinese, že zaradi tega, da lahko pokažeš, da si v nečem dober in imaš potem tudi pri zaposlitvi več možnosti. (A9) Itak je problem, kako bomo službo dobili, to vsi vemo.

B: Je pa dejstvo, da je praksa na začetku definitivno težka in ti bodo vedno dali najslabše stvari za delati. Jaz recimo kot frizerka sem v prvem letniku hotela pustiti vse in iti na gimnazijo. Težko je, ko ti nekdo pri petnajstih letih reče, da moreš vse sobote in počitnice delati, to je šok. Zdaj pa grem z veseljem delat, ker delam nekje, kjer je fajn pa ne čistim samo, ker ni frizerka za to, da bo samo wc-je in tla čistila. Ja na začetku je težko, ampak si moreš najti neke ljudi s katerimi se da delati, ki so prijazni do tebe in te želijo nekaj naučiti.

Kaj pa je v občini na voljo na področju neformalnega izobraževanja? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

B: Nekaj je ja, ni pa veliko. (A10)

Š: Jaz mislim, da je glede na obiskanost, to kaj Klinka organizira mesec izobraževanja v marcu in oktobru, čisto dovolj na tem področju, ker ni nekega navala. (A11)

V: Meni se zdi ful fajn, če se organizira v Radgoni nekaj takega, od česa imaš neko korist. (A12) Sicer jaz ne hodim na te dogodke, samo je pa res, da za veliko stvari sploh nisem vedela, kaj se vse dogaja. Meni se zdi, da res manjka to, da bi vedeli, kaj se vse dogaja, da bi bili bolj informirani o tem. (A13) Na primer, enkrat ko je bil koncert Neishe, mislim, da ljudje sploh niso vedeli za to, jaz sem za to vedela samo zato, ker sem delala takrat tu, drugače verjetno sploh ne bi šla. In takrat je bilo ful prazno pa je bil v redu koncert. (A14) Enkrat še se spomnim, da je bilo enako, ko so v mc-ju predvajali radgonske filme in bi bilo dobro, glede na to, da smo Radgončani, da bi si to pogledali pa jih dosti ni vedelo za to. (A15) Po moje je res problem v informiranju.

Š: Že to, da se nekaj dogaja je fajn.

B: Meni se je zdelo dobro takrat, ko je imela ena profesorica tu predavanje o spolu, partnerstvu, Vesna Godina. Takšna predavanja so res zanimiva in potrebna, in bi mladi tudi mojih let morali nekaj takega slišati, ker v šoli ne dobimo tega. (A16) Vendar sploh nisem vedela za to predavanje, ampak sem naključno prišla. (A17)

Kaj bi še potrebovali na področju neformalnega izobraževanja? Kdo naj bi to zagotavljal?

L: Predavanja na splošno o problemih, ki jih imamo mladi, sploh motnje prehranjevanja ali pa spolnost, to so zelo takšne teme, o katerih se v šoli ne pogovarjamo toliko, ker so še vedno neki tabu v današnji družbi. (A18) To bi lahko organizirala Klinka ali pa mc. (A19)

M: Meni bi bilo fajn, če bi se nekaj o športu organiziralo (A20), ker so ponavadi vedno neka potopisna predavanja, pa tudi predavanja na temo motenj prehranjevanja nas fante ne pritegnejo najbolj. (A21) Na primer, da bi neki znani športnik imel predavanje. (A22) Mi smo enkrat na srednji šoli imeli predavanje Dejana Zavca in Mirana Stanovnika in je bilo res zanimivo pa dosti ljudi je prišlo.

V: Meni pa bi se še zdelo dobro, če bi bilo kakšno predavanje na temo istospolno usmerjenih, zdaj ko je to tak aktualna tema. (A23) Problem se mi zdi predvsem pri starših, ki so proti temu in je tudi otrok potem homofobičen, zato se mi zdi dobro, da dobimo čimveč informacij o tem.

L: Ja to bi blo dobro, ker se mi zdi, da ko se izve, da je kdo istospolno usmerjen, dobi veliko ljudi tak odpor do tega človeka. Jaz imam na primer sošolca, ki je gej in je profesorica to zadnjič izvedela in je bila zelo zgrožena nad tem, kar se mi zdi čudno.

B: Istospolnost je takšna delikatna tema in ne vem, kako bi mladina na predavanje o tem odreagirala. (A24)

S: Ja mogoče sploh nebi bilo tak obiskano. (A25)

B: Meni se še zdi dobro, da bi mc ali pa katero društvo organiziralo (A26) kakšne delavnice in bi mladi skupaj delali v skupinah, da bi se spoznali in bolje funkcionirali skupaj. Tega ni in premalo se družimo med seboj. (A27) Lahko bi na primer zastonj kuhali skupaj nekaj, recimo palačinke ali pa imeli delavnice na različno tematiko.

ZAPOSLOVANJE

Kako je v občini na področju zaposlovanja mladih?

B: Jaz bi rekla, da slabo, ker vse mlade kaj poznam so šli v Avstrijo delat ali pa kelnarit. (A28) Jaz v bistvu sploh ne vem, če v Radgoni kaj zaposlujejo kje.

Š: Jaz tudi mislim, da kje drugje kot v kelnariji bolj težko. (A29)

V: Ali pa prek vez kaj. (A30)

M: Tudi počitniškega dela ni več toliko, na Arcontu so jih lani vzeli mislim, da samo petdeset. (A31) Kelnarija edino ja. (A32) Ni nekih velikih možnosti tu in jih res gre vedno več v Avstrijo. (A33) Tudi v šoli na primer, jaz hodim v Avstrijo v srednjo pa je letos bilo na informativnih dnevih osemdeset slovencev, ki so imeli željo priti na avstrijsko gimnazijo. Sprejmejo pa jih samo petnajst. Glede zaposlovanja se bo nekaj moralo spremeniti. (A34)

Kako pa je v občini glede podjetništva in samozaposlovanja mladih?

V: Meni se zdi najprej boljše, da grejo mladi najprej delat in si kasneje odprejo sp, ko že ima več izkušenj. Ne zdi se mi pametno, da bi neki mladi odprl sp, ker realno gledano je čisto brez izkušenj, po moje moreš ti imeti najprej izkušnje z delom, da lahko pol dobro vodiš sp. Po moje na tem področju ne bi rabili mlade tak ful spodbujati, mogoče bolj za to, da bi najprej prakso dobili pa se komaj pol osredotočili na sp. (A35) Ne zdi se mi smiselno, da pride nekdo s faksa in odpre sp in je to to. Na primer meni se je zdelo ful dobro, ko sta imeli dve puncici modno revijo v mc-ju in so jima dali možnost, da sta se na taki način pokazali. (A36) Takih zadev bi lahko bilo več. Na primer za tiste, ki so na poklicni srednji šoli, enako bi lahko na primer ti B., ki si na frizerski in bi ti dali možnost, da neko frizuro pokažeš, če imaš željo. (A37) Zdaj na modni reviji je bil tudi eden frizer, ki pa že ima službo, mogoče bi bilo boljše, da bi vzeli enega, ki je še v srednji šoli in bi on fizure delal. In bi mogoče na takšen način spodbujali podjetništvo mladih.

Kaj bi še potrebovali na področju zaposlovanja? Kdo naj bi to zagotavljal?

B: Na področju frizerstva so samo plačniški seminarji, zastonj pa je samo, če tvoja šola kaj organizira. Zato bi bilo dobro, da bi se kaj takega organiziralo tu (A38), ker v Radgoni nas je kar nekaj takih, ki hodimo na frizersko.

Š: Jaz mislim, da bi takšni tečaji, pripravnštva, prakse definitivno spodbujali zaposlovanje in tega primankuje v občini. (A39) Že neka poklicna usmerjenost v osnovnih šolah bi bila dobra (A40), mi ne vem, če smo na osnovni šoli imeli kaj o tem.

V: Ja v gimnazije te večinoma porinejo.

M: Za faks tudi ni nekega obveščanja na srednjih šolah.

V: Jaz vem, da ene gimnazije imajo v redu obveščanje glede faksa. V občini pa se ne dela toliko na tem področju in je to bolj odgovornost šol.

Š: Po moje bi lahko tudi občina za take stvari poskrbela. (A41)

V: Lahko bi razpisali seznam takšnih služb, ki primanjkujejo v občini in bi se lahko tudi po tem usmerjali glede vpisov na šole. (A42) Ali pa recimo, kaj mislijo narediti v roku nekaj let, ker ko greš na faks, še te nekaj let čaka in se lahko pol usmeriš v nekaj takega, kaj se bo potrebovalo. Jaz zdaj ko sem se vpisala na faks, še vedno nisem vedela kaj bi rada delala v življenju. Ko sem brala vse programe kaj jih lahko študiraš, sem šla na tisto, ok mogoče bi to, ampak ko prideš tja je to nekaj drugega. Se mi zdi, da je dobro takšno usmerjanje, ker jaz dvomim, da gre kdo študirat izključno zato, ker mu je nekaj ful fajn, nekje v odzadju je po moje to, da boš pol lahko delal. Razen, če res veš, da boš preskrbljeni celo življenje, na grbi staršev in boš imel nek faks končani, ki ga maš ful rad. Zato se mi zdi dobro, da bi se ta seznam naredil, ali pa neko predavanje, da bi se predstavili poklici, ki jih v občini primanjkuje (A43), ker to pa je tak različno od vsake občine, od tega kaj vse ima. In tega v naši občini ni oziroma jaz ne vem za to.

Š: To bi se lahko že neko sodelovanje z osnovno šolo naredilo, da bi že tam mogoče dobil idejo, kaj bi te zanimalo delati in razmišljati. (A44)

V: Ja, in pol se že marsikdo z izbiro srednje šole odloči za poklic in se že s tem usmeriš kaj boš delal kasneje. (A45) Pa zdi se mi žalostno, da sploh ne vemo vseh programov, kaj jih določene srednje šole in faksi sploh dajo. Pač vsi vemo za ekonomsko, medicinsko in takšne, imaš pa veliko drugih faksov, ki niso tako prepoznavni, ampak ti lahko tudi ti programi dajo nekaj in so mogoče bolj zaposljivi. Vsi pa gredo na to ekonomijo, kjer jih je tak že preveč. Ze informativni dan vem, da ekonomska v Ljubljani naredi prav šov in pol vsi silijo na to ekonomsko fakulteto. Dosti pa je programov, ki ne naredijo takega šova ali pa se bolj skriti in se mi zdi dobro, da bi nam nekdo to predstavil kaj vse še je na voljo, da te malo usmeri.

V: Pa več prakse, ker že s tem drugače na tebe gledajo, ker imaš neke izkušnje. (A46)

STANOVANJSKE RAZMERE

Kako je v občini na področju stanovanjskih razmer mladih? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

B: Velika večina jih je doma. (A47)

V: Tisti kaj pa ne živijo več doma pa tak niso več niti v Radgoni. (A48)

B: Stanovanja po moje ne bi bil problem najti, ker je blok na vsaki ulici. (A49)

V: Ja, bloki so prazni na pol. (A50)

B: Ja, tistega tam poleg Mure zidajo že deset let.

V: Jaz se še tako en čas nebi odselila, z razloga, ker mi je doma ful udobno. Mama kuha, pere. (A51) To je po moje tudi eden izmed razlogov, da še je večina mladih doma pa seveda finance so tudi veliki problem. (A52) Moje sošolke in sošolci iz osnovne šole s katerimi smo ostali v stikih, so šli na poklicne šole in jih je veliko na socialni in dobijo 188 eurov do 25. leta in kako se naj sploh odselijo kam s tem zneskom. Zato še vsi živijo doma. Ne dobijo službe, če pa jo že pa je seveda ne dobijo za nedoločen čas, zato nihče nebi šel v to riziko glede stanovanja. (A53) Jaz, če bi jaz dobila službo in bi razmišljala, zdaj pa grem za sebe, takrat bi jaz morala imeti fiksno službo, da bi vedela, da bo ta služba ostala. Kaj če bi šla v svoje stanovanje in bi mi rekli čez dva meseca ja zdaj pa lahko greš. V zadnjih letih se je družba zelo spremenila in se je čas, ko greš od staršev zamaknil proti 30. letom. Jaz si niti ne predstavljam, da bi že zdaj imela svoje stanovanje, niti ko bom 24 let stara. (A54) Zdaj se normalno zdi, da ne greš do 30. leta od doma in se mi niti ne zdi, da bi se nekaj borili, da bi jim blo slabo, ker so še doma. To je bilo včasih čisto drugače, zdaj pa je tak vsem bolj udobno doma, ker se je tudi vzgoja kar spremenila. Pa tudi ne zdijo se mi več tako ostre meje med otrokom in staršem. Ker zdaj, če bi imela nekega strogega očeta, bi si prej želela, da grem na svoje. (A55)

Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

V: Ne vem, ker po moje pri teh letih še res nismo pripravljeni iti na svoje, so pa tudi izjeme. Pa tudi to, če greš na gimnazijo, veš da še boš dolgo pri starših, ker ti niti čas nebi dopuščal, da bi še poleg delal in že za sebe živel. V današnjem času res kasneje odrastemo in postanemo odgovorni. Ni samo problem v denarju, že to, da imaš veliko obveznosti in tudi doba šolanja se je podaljšala in ne moreš pol kompenzirati šole, službe, stanovanja in vsega. (A56) Se mi zdi, da dokler se šolaš, ti je to prioriteta in ne moreš iti na svoje. Pa saj ne samo tisti kaj grejo na gimnazije, tudi tisti na poklicnih, ampak z gimnazijo pa še res podaljšaš to in se zavedaš, da boš dlje časa pri starših, ker se še greš naprej šolat.

Š: Ja izobraževanje se je res potegnilo in tudi, če bi živeli na svojem, nam starši morejo dati denar, ker še študiramo. In je tak vseeno ali si doma ali imaš svoje stanovanje, v nobenem primeru nisi samostojen. (A57)

ZDRAVJE

Kaj je v občini na voljo na področju zdravja? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

V: Predavanja v zdravstvenem domu. (A58) In cepljenje proti raku na materničnem vratu, to pa vem da je občina financirala. Kar se mi zdi res dobro. (A59)

L: Jaz vem, da smo v sklopu sistematskega v osnovni šoli imeli še neko predavanje o spolnosti, to pa je bilo vse. (A60)

B: Mislim, da smo mi tudi neko predavanje okoli drog imeli. (A61) Ampak tam samo izveš kak se določeni drogi pove in kaj so njeni učinki in si po moje zaradi tega za neko stvar še bolj zainteresiran in bi še bolj rad probal. (A62) Po moje bi morali pokazati še sliko osebe, ki to že petnajst let jemlje, da ti vidiš, kaj se s človekom zgodi.

Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

L: Predavanja na temo drog, ampak v smeri, da dejansko vidiš kaj ti uživanje drog naredi na daljši rok. Da bi mogoče prišel nekdo, ki je užival drogo in povedal svojo zgodbo. (A63) To bi blo dobro, da bi nekaj takega organizirali v sklopu izobraževanja, mogoče v mc-ju. (A64)

V: Po moje bi bilo dobro kakšno predavanje, kjer bi predaval nekdo, ki je na primer prišel iz komune in šel skozi vse to. Mogoče, da bi prišel nekdo, ki ima probleme z drogami ali pa nekdo, ki je šel čez to, saj po moje takšni vedo največ povedati in to bi bilo preventivno, da bi videli čez kakšen pekel je šel. (A65) Če bi bilo takšno predavanje, bi jaz ziher prišla, če bi vedela kdaj bo. Mene res moti, ker za dosti stvari ne vem, ki se dogajajo v Radgoni, vse gre nekako mimo mene. (A66)

B: Lahko bi bilo tudi kakšno predavanje nekoga, ki je bil v zaporu zaradi drog, to bi po moje mladi prišli. (A67)

V: Ja, da bi prišel bivši zapornik to bi po moje bilo obiskano.

M: Jaz pa se spomnim, da smo mi na osnovni šoli v devetem razredu imeli, da je prišel eden, ki ima aids in je bilo dobro predavanje. Eni so bili kar šokirani, ker so se malo začeli zavedati. Pa imeli smo predavanje enega, ki je bil brez rok in nog in je povedal svojo zgodbo. Meni je to dalo kar misliti pa po moje tudi ostalim. Samo je pa res, da sta predavanji bili v šoli in si na nek način prisiljeni, da se tega udeležiš, ampak je bilo na koncu vseeno zanimivo.

Mislite, da če bi se kaj na to tematiko organiziralo v mladinskem centru bi bil obisk?

B: To je vprašanje ja, če bi bil. (A68)

V: Po moje, če bi bilo dobro informirano bi mladi prišli. (A69) To glede zapornika bi po moje res bil obisk. Dobro mogoče je to samo meni tako zanimivo, zato ker bi rada delala v zaporu.

L: Na sploh je bolj zanimivo, če ti nekdo pove iz lastnih izkušenj kako je s tem, če pa pride nekdo, ki pojma nima pa ti nekaj predava in je konec. Bolj ti da misliti, če slišiš kaj je človek dal skozi in dejansko ve o čem govori. (A70)

MOBILNOST

Kakšna je mobilnost v občini?

Š: Avtobusne povezave so dobre. (A71)

M: Ja, ker mislim, da avtobusi peljejo vsake pol ure. Razen v Ljutomer sem slišal, da je slaba povezava in pelje avtobus pet mint po pouku. (A72)

Š: Tudi v Ljubljano je zdaj super urejeno. (A73)

M: Kolesarske poti so dobro urejene. (A74) Edino stopnice na grad bi se lahko popravile. Ker so za tek pozimi kar neugodne. (A75)

M: In osvetljave ni dovolj, tam malo ven iz Radgone. (A76)

Kaj pa železniška povezava?

Š: Jaz vlaka niti ne pogrešam, ker če se pelješ z vlakom v Ljubljano, dlje časa traja kot z avtobusom.

V: To je res. Lahko bi naredili vsaj do Ljutomera, če do tja ni niti avtobusnih povezav tako pogostih. (A77)

Š: Pa če bi se na sploh železnice v Sloveniji bolj porihale pol ja, zdaj pa ne pogrešam niti tega. (A78)

Kaj si še želite oziroma bi potrebovali na tem področju?

V: Taxi, ker ga v Radgoni nimamo. Sploh na primer do Murske Sobote ko gremo ven. (A79) Ali pa, če se za neke dogodke kakšen avtobus organizira, ki bi bil cenovno ugoden. (A80) Pa tudi starši bi bili po moje bolj mirni, če se ne voziš z nekimi pijanimi ljudmi v avtu.

L: Midvi z S. ko sma z Negove nimama takih problemov, najdvi peljejo starši, eni tja drugi nazaj.

Kaj pa glede mednarodne mobilnosti (izmenjave, prakse v tujini), kaj je na voljo na tem področju v občini?

Š: Mislim, da so takšne stvari bolj na srednji šoli ali pa na faksu. (A81)

S: Mi smo imeli na osnovni šoli izmenjavo in sma z L. šle v Romunijo pa oni pol nazaj k nam. (A82)

M: V Radgoni je partnerska šola v Avstriji, vem da smo mi šli enkrat za dva dni tja pa oni pol nazaj. (A83)
Mislim, da je to zdaj komaj tri, štiri leta uvedeno.
S: Na drugi gimnaziji imamo kar dosti teh izmenjav.
Š: V Radgoni mislim, da so skviti tudi neko izmenjavo organizirali. (A84) Za ostalo pa ne vem, če je kaj blo.

Kaj bi še potrebovali na tem področju?

V: Lahko bi še več izmenjav organizirali. (A85)

B: Super bi bila kakšna praksa v tujini, jaz bi si želela na področju frizerstva kaj. (A86) Ampak države, kjer ne vedo dobro nemško in angleško dpadejo, ker pri nas na šoli se ne učimo drugega jezika.

Š: Jaz pa bi si želela kaj na umetniškem področju (A87), ker umetnost na primer se zelo razlikuje po državah, že v Evropi.

L: Sploh zaradi jezikov, je dobro da bi bilo kaj takšnega organizirano. (A88)

V: Pa bilo bi dobro, če bi kaj več v zvezi z nemščino naredli, glede na to, da smo tak blizu meje doma in priznam, da tudi jaz nič ne vem nemško.

B: Ja, ker to prakso kaj se jo učimo v šoli, ne moreš kaj dosti v praksi uporabiti. Jaz na primer ko delam zdaj z avstrijci v salonu vsaki dan, si ne moreš kaj dosti s to nemščino pomagati, ker govorijo zelo v narečju. Pa vem, da tudi ene službe, ki jih v Avstriji ponujajo prav zahtevajo, da veš narečno nemščino. Zato bi lahko kakšno izmenjavo z Bad Radkersburgom organizirali, mi bi šli tja, oni pa bi prišli sem v mladinski center. (A89) Zdi se mi slabo, da smo tak blizu doma in jaz osebno ne poznam nobenega mladega od tam. Fajn bi se mi zdelo, če bi se bolj povezali, se spoznali med seboj. (A90)

PROSTOČASNE IN DRUŽBENO-KULTURNE DEJAVNOSTI, MLADINSKO ORGANIZIRANJE

Kaj je v občini na voljo na področju prostega časa, družbeno-kulturnih dejavnosti in mladinske dejavnosti? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

B: Praska (A91), Športaj s Klinko. (A92)

M: Radgonska telovadnica. (A93)

Š: Pa likovno razstavišče se je malo zapustilo, sta samo dve razstavi na leto. (A94)

M: Pa kinodvorana se je tudi zapustila. (A95)

B: V mladinskem centru je v redu, ko imajo ta namizni nogomet pa pinkponk. Takšne namizne igre so v redu (A96) ali pa kakšen biljard bi še bolj pritegnil. (A97)

Š: Koncerti so tudi v mladinskem centru in mislim, da je za vsakega nekaj. Tisti Kud zrak nekaj v smeri alternative bolj organizira, pa mladinski center sam nekaj pa še Klinka kaj. (A98)

B: Jaz sem tudi glede koncertov kar zadovoljna. (A99)

S: V Negovi ni ničesar. (A100)

L: Če v šoli na primer ko je prireditel, obesijo plakate komaj en dan pred prireditvijo pol pa se čudijo zakaj ni nikogar. Enkrat mislim, da se je tudi v gradu koncert mi2 organiziral, ampak mislim, da tistega ni imela občina prek. Vse prostore kaj imamo so telovadnica v šoli in igrišče zunaj. Toliko kolko pa hodima v Radgono pa se nama zdi dovolj vsega. Ampak na primer, če pogledamo Jurjovo, Jurij je dejansko manjši kraj kot Radgona, pa pride tja več ljudi kot sem in ne razumem zakaj.

B: Žalostno je tudi, da ni več radgonske noči, ne vem, zakaj več tega ni. To bi blo res dobro, če bi še bilo. (A101) Pa ko je bil kres na gradu je bilo stokrat boljše. Dobro, saj razumemo, da so tu drugi problemi, ampak vseeno. Pa saj na stadionu tudi ni slaba lokacija, samo ni več takega vzdušja.

V: Pa neka skupina more biti, ki pritegne mlade. (A102)

S: Na primer Fašenk od Klinke je letos res dobro uspel. (A103) Če bi kaj takega večkrat imeli, ne bi bilo tak slabo. Pravega izvajalca je treba izbrati. (A104)

B: Tudi 30 let rocka je bilo ful v redu pa dobro obiskano. (A105)

Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

V: Na področju športa bi lahko bilo več aktivnosti. Da bi bilo nekaj organizirano, vem, da je aerobika pa to, samo to je vse za plačati. Lahko bi bilo kaj brezplačnega, toliko, da se malo razmigaš. (A106)

M: Večji fitness. (A107)

M: Lahko bi se dom kulture uredil, ker je bilo kar dosti obiska. (A108)

B: Ja, ampak to ni kino, ampak kulturni dom, ker ziher bi vsaki izmed nas rajši šel film gledat v Mursko ali Maribor kot pa sem. Ker nekoč je bilo po moje zato toliko obiska tu, ker še drugje bližje ni bilo ničesar. (A109) Ker, če bi hoteli neko zainteresiranost mladih, bi morali prenoviti vse od stolov naprej.

V: Jaz pa mislim, da bi bil obisk, sploh tisti bi prišli, ki še na primer nimajo izpita za avto pa da lahko grejo nekam sami in jih ne rabijo starši voziti, ker je to itak bolj druženje s prijatelji kot kaj drugo. (A110)

M: Jaz se strinjam.

B: V domu kulture bi lahko imeli tudi kakšne delavnice za mlade pevce, igralce, da bi nekaj takega naredili. (A111) Se spomnim, da ko je bilo enkrat Pokaži kaj znaš, je bil zelo dober obisk. Pa mislim, da bi zdaj tudi bil, jaz pojem in bi zihel šla. In bi bila neka majhna vstopnina ali pa prostovoljni prispevki. S tem bi dali priložnost tistim mladim, ki si želijo nastopati. (A112)

Š: Pa tak kot sem že prej omenila, bi lahko bilo več razstav, glede na to, da je lep prostor tu. In se mi zdi, da je kar nekaj mladih umetnikov v Radgoni, ki bi imeli kaj za razstaviti. (A113)

B: Za razstave bi bil na primer primeren in lep prostor tam v casinoju bivšem (A114), sem enkrat tam pela na razstavi T. V.. Tam je res zelo lepo, tepihi so, šank je, zrihtano v nulo in bi se prostor res lahko zakaj uporabljal. Zdaj pa je zaprto in se sploh ne ve zakaj.

V: Tistega je res škoda ja in bi lahko to uredili za neke kulturne prireditve. (A115)

B: Jaz mislim, da bi mladi v Radgoni potrebovali boljšo podporo na področju kulture, ker, če hočem v Radgoni nastopati kot pevka, lahko edino na tak način, da se vsilim v mladinskem centru in prosim, če lahko. Ni nekih možnosti, da bi lahko na kakšnih kulturnih prireditvah nastopala, občina ima premalo interesa za to. (A116)

B: Potrebovali bi nekje kakšen javni prostor, kjer bi lahko tudi bobne pustili in tam vadili s skupino. (A117) Mi imamo vaje s skupino v Veržaju, ker je bobnar od tam, v Radgoni ne vemo kje bi lahko imeli. Glede na to kako je sejmišče veliko, bi se lahko kakšen prostor odstopil za vaje skupin, ker je dosti bandov v Radgoni. (A118) Tu po moje manjka podpora občine, ker če bi hoteli imeti večjo podporo bi morali ustanoviti društvo, zdaj pa smo samo band, ker so to preveč dolgi postopki. (A119)

V kolikšni meri pa se mladi vključujejo v mladinske organizacije oziroma v aktivnosti organizacij?

Š: Jaz sem aktivistika v Klinki. (A120)

M: Jaz tudi. (A121)

V: Jaz sem samo članica Klinke. (A122)

B: Jaz pa sem v x-klubu. (A123)

S: Jaz na primer, če ne bi takrat ko smo šli iz Baške sedela s S. sploh ne bi vedela za Klinko. (A124) Na dogodke, kot je Športaj s Klinko sem sicer šla, ampak zaradi družbe in nisem razmišljala, kdo pa to organizira.

Kakšna pa je podpora občine tem mladinskim organizacijam, glede na to, da ste skoraj vsi vključeni v eno izmed organizacij?

B: Problem je seveda denar in bi tu lahko bila večja podpora občine. (A125)

INFORMIRANJE

Tema, ki smo jo že nekajkrat v pogovoru omenili. Kakšen dostop imate torej do informacij, ki vas zadevajo? Kako ste informirani o dogodkih?

V: Prepočasi izvemo za vse kaj se dogaja. (A126) Tak kot smo že omenili prej ja.

Š: Jaz mislim, da sem dovolj informirana, zaradi vključenosti v Klinko. (A127)

Imate kakšne predloge za bolj učinkovito informiranje?

V: Jaz sem opazila, da mimo mene gre res ful stvari, jaz za dosti stvari ne vem, ki se dogajajo. (A128) Facebook se mi zdi premalo, ker jaz teh dogodkov sploh ne pogledam, ker dobim preveč vabil na vse in pol nimam niti časa to vse skozi gledati. (A129) Ker dobim res od ne vem kje vse ta vabila, ne samo na primer od Klinke, tega je ogromno in potem več tega sploh ne gledam. Meni se zdi boljše, da mi nekdo osebno pove kdaj je kaj. Tudi plakato v gostilnah ne opazim, ker če na primer grem na kavo pa se menim, ne gledam okrog, kje je kaj zalepljeno. (A130) Mogoče mi tu pa tam samo kateri plakat v oči pade. Zato se mi boljše zdi ne to kar vidiš, ampak kar slišiš. Ampak ne vem, kak bi lahko to rešili, mogoče, da bi informacije po radiu bile. (A131)

Š: Ali pa da bi v gostilnah bili bolj flajerji po mizah kot pa plakati na steni. (A132) Že ko si sladkor vzameš vidiš pol ta flajer.

B: Po moje bi morali v prvi vrsti biti mladi bolj povezani, ker recimo, da ti zdaj izveš, da je dogodek naslednji petek, boš ti to povedal samo trem tvojim kolegicam, zakaj pa ne bi še ostalim tvojim petdesetim sošolkam. (A133)

V: Res je škoda, ko se kaj dogaja pa ne veš. Sem pa sama pri sebi opazila, da odkar sem prišla na faks bolj mail čekiram in zdaj tudi vidim veliko mailov od Klinke. (A134) Priznam, da ne odperem vseh, ampak nekatere pa in tudi zaradi tega bolj vem kaj se dogaja. Samo do faksa, pa po moje mladi ne gledajo mailov.

Š: Ja jaz sem se tudi komaj ko sem prišla v Klinko navadila na branje mailov.

V: Na primer za Fašenk se je po moje zaradi skupine zelo razvedelo, ker je bilo prav vau, da bo to v Radgoni. (A135)

S: Ja, ker, če je pravi izvajalec, pol se gre na dogodek. (A136)

L: Lahko bi se z osnovno šolo povezali, da bi si vzeli dve uri od pouka in učence peljali na predavanja na primer o motnjah hranjenja, ki smo jih prej omenjali. (A137)

B: Jaz mislim, da bi se morali bolj povezati mlajši in starejši mladi, ker pri meni osebno jaz vem, če ne bi x-kluba bilo se ne bi povezali mlajši in starejši, ker je vedno bil nek strah pred starejšimi, zdaj pa imaš občutek zaželjenosti. Če bi se te skupinice rešile in bi nastala ena večja skupina in bi se vsi več ali manj poznali med seboj, bi lahko neverjetno dobro sodelovali in tudi informacije bi se na tak način hitreje širile. (A138) Ampak sami od sebe se ne bomo skupaj spravili, mogoče bi lahko kakšne igre organizirali in tak povezali mlade med seboj (A139), vendar je tu potem želja in interes mladih problem, da bi dejansko prišli na te igre.

L: Ali pa na nekem takšnem dogodku kot je Športaj s Klinko, da se tu organizirajo kakšne takšne igre, kjer pride več ljudi in se naredijo ekipe, kjer so skupaj v vsaki ekipi mladi različnih starosti. (A140)

PARTICIPACIJA

Pri participaciji se ne gre samo za udeležbo na volitvah, ampak se gre tudi za sodelovanje mladih pri odločitvah in projektih na lokalni ravni. Kakšne so možnosti vključevanja v odločitve na lokalni ravni in sodelovanja pri projektih občine? Kje si želite več participacije pri sprejemanju odločitev in sodelovanju z občino?

L: Problem je, da če poveš svoje mnenje, imaš vedno občutek, da si bodo mislili, kaj mi zdaj neki otrok tu nekaj govori (A141) in osebno nimam občutka, da bi se nas upoštevalo. (A142)

Š: Mislim, da je največja možnost sodelovanja preko mladinskih organizacij in tudi najlažje je, ker kot posameznik bolj težko. (A143)

B: Jaz bom tak rekla, da vsii govorijo, da jo dosti možnosti za sodelovanje, ampak jih ni. (A144) Jaz sem na primer na Pokaži kaj znaš zmagala in je N., ki organizira občinske prireditve bila takrat zelo prijazna z mano in mi je tudi rekla, da če bom še želela kdaj nastopati naj samo povem pa sem jaz rekla, da bi jaz kjerkoli nastopala tudi zastoj, samo naj mi povejo kje se kaj dogaja, ker jaz ne vem. A mi od tistega dneva naprej več ni nihče nič rekel. Tako da očitno občina nima interesa, jaz sem se jim ponudila pa ni bilo zainteresiranosti. In bi me po moje lahko večkrat kje uporabili, ampak me niso, silila pa se ne bom, ker, če te nekdo noče pač greš drugam.

Imate kakšne predloge za večje možnosti mladih pri sodelovanju z občino?

M: Saj mogoče mladi bi sodelovali, ampak če te nekdo ne jemlje resno, pol te želje ni več. (A145)

S: Ne vem, jaz imam že slabo izkušnjo iz osnovne šole, ko smo imeli iz vsakega razreda po dva predstavnika in so se zbirali naši predlogi, želje kaj bi lahko na šoli naredili, izboljšali, potem pa se tak ni nič naredili in niso niti ene naše želje upoštevali. (A146)

B: Nam v šoli so tudi rekli, naj se sami odločimo kaj bo naša tema valet in smo imeli dosti idej in za vsako idejo so nam učitelji rekli to je že bilo, samo kaj nas briga, če je to že blo, če bi nekaj radi imeli. In potem je en učitelj nekaj drugega predlagal in smo pol imeli tisto pa nikomur ni bilo všeč. (A147) Spomnim pa se, da je bila nekaj mesecev nazaj ena razstava tu v mladinskem centru in smo mi z bandom tudi igrali in sem takrat tudi veliko starejših ljudi spoznala in se mi je bilo fajn pogovarjati, kar se mogoče nikoli sama od sebe ne bi, če ne bi bilo tega dogodka. Tako da bi lahko kaj v tej smeri razmišljali, da se mladi in tisti z občine spoznajo. (A148)

ZAPIS POGOVORA S FOKUSNO SKUPINO 2 (B)

STAROSTNA SKUPINA: 20-25 let

DATUM: 20. 3. 2015

TRAJANJE: 2 h

KRAJ: Gornja Radgona, pisarna Študentsko-mladinskega kluba Klinka

IZOBRAŽEVANJE

Kaj je v občini na voljo na področju formalnega izobraževanja?

M: Ljudska univerza (B1), osnovna šola. (B2)

Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno? Kakšne so spodbude na področju formalnega izobraževanja?

M: Mislim, da je nekaj šest štipendij na leto (B3), ki niso preveč znane (B4) in kadrovske, ki pa so s strani Arconta, Reflexa pa še enega podjetja. (B5)

N: Jaz sem ful malo seznanjen s tem, nimam nekih informacij (B6), se premalo zanimam za to. (B7)

Kaj bi še potrebovali na področju formalnega izobraževanja? Kdo naj bi to zagotavljal?

I: Meni se zdi dobro, da bi bile štipendije tak kot so v Murski Soboti, kjer ima dosti več mladih priložnost dobiti štipendijo (B8), ki je ena dodatna motivacija. (B9) Sicer je tak, da ko dokončajo študij morajo priti v svojo regijo delat za en določen čas. To se mi zdi res dobra ideja.

M: Ja, toliko let kot imaš štipendijo, toliko let moraš delati v regiji.

I: Dobro bi bilo tudi, da ko dokončaš letnik dobiš neko nagrado, finančno. (B10)

A: Ali pa vsaj za diplomu. (B11)

I: Ja, to bi bilo super. (B12)

M: Eni imajo celo na vsaki izpit.

A: Samo to je že malo preveč.

E: Mi imamo na faksu veliko stvari obveznih, taborjenje, potapljanje. Na primer to bi lahko občina financirala, vsaj delno. (B13) Jaz sem lani poslala prošnjo na občino, ampak se je foter pol pozanimal in so mu rekli, da itak ne bi dobila nič, zato ker nimajo tega razpisanega.

M: Glede formalnega izobraževanja bi še jaz povedal, glede na to, da je v Radgoni sorazmerno dosti gospodarskih združb glede na velikost kraja. Oni bi mogli narediti neko notranjo strukturo, mini koncern desetih ali petnajstih gospodarskih združb, ki bi se zavzemale za to, da bi mladi ostali v regiji. Tej združbi bi se lahko reklo konzorcij. (B14)

Ne samo, da bi mladi samo ostali tu, da bi kaj zabušavali, ampak da ga bodo konkretno vedeli izkoristiti, tudi po tem ko bodo diplomirali. Da ne bodo odšli v Ljubljano, v Maribor ali pa v Avstrijo. Nekaj v taki smeri. Lahko na ljudski univerzi ponujajo tečaje pa to, ampak ti se izobražujejo za to, da čim hitreje odidejo od tu, ne zato, da bodo tu ostali. Če pa bi bil gospodarski interes, bi radgončani ostali tu, ker smo zadosti pametni za nas.

Ž: Pa še ena stvar je. Imamo mi sicer tudi razvojno agencijo, ampak so mi sošolci rekli, da pri njih razvojna agencija vodi kadrovske štipendije za vse firme in koliko vem teh razpisov pri nas ni bilo. (B15)

M: Drugače pa bi še potrebovali srednjo šolo. (B16) Združiti Radkesburg in Radgono, ker tak že polovica radgončanov hodi tja v šolo. To bi se mogli zavzemati, samo to je po moje nemogoče.

Kaj pa glede neformalnega izobraževanja, kaj je na voljo v občini na tem področju? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

I: Razne delavnice. (B17)

A: Izobraževanja Klinke. (B18)

M: Vedno več je tega. (B19)

A: Saj je vedno več tega, samo kot smo se zadnjič na seji pogovarjali, da veliko ljudi ne ve, da se sploh kaj dogaja. (B20) Ker grejo mimo plakatov, se jim ne da niti pogledati.

Ž: Veliko ljudi samo govori, da se nič ne dogaja. (B21)

Kaj si še želite oziroma bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

Ž: Lahko bi bilo več neformalnega izobraževanja. (B22)

N: Po moje pa je dovolj (B23), ampak ni interesa. (B24)

A: Če že zdaj ni nekaj obiskano. (B25)

M: Jaz mislim, da je Radgona kot neka mala enota premajhna. Lahko bi bilo sto različnih pa sto zelo dobrih stvari pa bi vseeno bilo po deset ali pa petnajst ljudi maksimum. Majhni smo, zato moramo biti zadovoljni s tem kaj imamo. (B26) Mislim, ne na način, da imamo malo, ampak če jih pride pet je to uspeh za Radgono.

I: Potrebovali bi še kaj na umetniškem področju. Kakšne slikarske delavnice (B27) ali pa šivanje. To recimo se mi zdi, da je dosti diklin zainteresiranih v tej smeri. (B28) Lahko bi se na primer organizirala petdnevna univerza ali pa nekaj takega in bi cele dneve bile različne delavnice, predavanja, večer kakšni koncerti. (B29) Pa da bi bil prostor, kjer bi lahko prespali, v kakšnem šotoru ali pa kaj podobnega. Bil bi takšen festival, samo da bi bila bolj univerza, bil bi bolj poudarek na neformalnem izobraževanju kot pa na žurki. To bi lahko organizirala Klinika ali pa mc. (B30)

E: Lahko bi bilo kakšno izobraževanje na temo alternativne medicine. (B31)

Bi še morda kdo kaj dodal?

M: Jaz mislim, da se dosti dela na neformalnem. Ne samo to kar je organizirano, ampak tudi kaj ljudje širijo. Tak kot to vidimo na facebooku, da se ljudje zavzemajo za nekaj pa delijo nasvete, kar je delno neformalno izobraževanje, pač online. Mogoče bi še mogli več pozornosti posvečati podjetništvu oziroma neformalnemu izobraževanju, ki bi ga potem lahko vpeljal v podjetništvo. Ker tega pa dejansko ni. (B32) Kakorkoli pogledamo občina živi od gospodarstva pa je lahko to mini gospodarstvo, mini subjekt. In potem tudi večja možnost zaposlitve.

I: Socialno podjetništvo bi bilo tudi fajn.

M: Saj to je to. Spomnim se, da je enkrat bilo predavanje o socialnem podjetništvu pa smo bili trije, predavatelj, jaz pa en kolega. Je pa bilo dobro predavanje, mi smo se meli v redu. (B33) Ampak je takrat socialno podjetništvo še bilo v povojih, zato mogoče neudeležba.

ZAPOSLOVANJE

Kako je v občini na področju zaposlovanja mladih?

I: Slabo. Meni se zdi, da gredo vsi v tujino. (B34)

Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

M: Ni privlačnih stvari. Nočem biti negativen, ampak meni se ne zdi nič kaj ekstra zanimivega v Radgoni za delati. (B35) Jaz bi ostal tu, samo ne bi delal v Radgoni. (B36)

A: Ja odvisno kaj študiraš pa kaj te zanima. Jaz pa se bi tu zaposlila. (B37)

Ž: Tudi jaz bi se tu zaposlil. (B38)

Kako pa je v občini na področju podjetništva in samozaposlovanja mladih?

Ž: Občina nič ne spodbuja tega. (B39)

Imate morda kakšen predlog kako pa bi občina lahko spodbujala?

M: Občina ne kak bi lahko, ampak oni bi mogli to spodbujati. Niti niso še naredili koraka k temu. (B40) Jaz sem imel enkrat dobro izkušnjo z eno T., ki je direktno nagovarjala za določeno stvar, da bi se delalo, ampak je bil preveliki riziko. Ne morejo pomagati finančno pa ne nikakor drugače, ampak že, če bi nekdo bil, ne da bi ljudi gnjavil, ampak, da bi je dajal pozitivne nasvete, bi po moje bilo več podjetništva med mladimi. (B41) Ne vem, ljudje bi si upali popoldanski sp za začetek odpreti. Veliko je mladih ljudi, ki delajo na primer lesene izdelke, eni se ukvarjajo s fotografijo, tiskajo... In, če bi imeli enega odgovornega, ki bi to spodbujal na raven, da jim ne bi bilo potrebno šmuglariti, bi to že bil velik uspeh. (B42) Jaz mislim, da je pri podjetništvu, da če imaš dovolj volje in interesa, ti slej ko prej uspe. Pa ne zaradi tega, ker imaš najboljšo idejo, ampak ker idejo prilagajaš temu kaj vidiš, kaj se dogaja. In, če bi imeli en takšen spodbujevalnik v Radgoni bi bilo super. (B43)

Na kakšen način pa bi deloval ta spodbujevalnik?

M: Te naše občije, te točke Vem sicer oglašujejo, da prideš tja pa zrihtaš vse na enem mestu. Ampak to je daleč od resnice, ti prideš tja pa ti njih sprašuješ in se v bistvu ti za njih zanimaš. Ni tak, da bi ti prišel tja in bi ti rekli, to zdaj tu daj, pa to daj, mi pa še ti damo par malih nasvetov, kak boš prišparal, kaj lahko narediš pa kje lahko nekaj financ dobiš. Ne vem, na taki način na primer, pa ne v finančnem smislu, predvsem spodbujanje, pozitivne besede, dobronamerni komentarji, izkušnost, nekdo, ki mu lahko zaupaš. (B44)

I: Dobro bi tudi bilo, da bi ta odgovorna oseba tudi razložila, glede teh razpisov, prek eu, od katerih se da tudi dosti sredstev dobiti (B45), ker jaz na primer sploh ne vem kako te papirje izpolniti, da bi se nam na to temo kakšno predavanje organiziralo. (B46)

M: Ja, to bi ta oseba, ki bi bila tam zaposlena morala vedeti. Ne samo, da bi mogla vedeti, ampak da bi ti šel k njej, pa ne da bi ti tista oseba vse izpolnila, ampak da bi ti bila pripravljena pomagati. (B47) Ker ponavadi je tak, da ti prideš do njih in ti ona reče, no tu maš papir in ko to rešiš si vse rešil. In to je ravno problem, ker ne veš kako to rešiti.

I: Da bi lahko prišli z enimi vprašanji pa bi ta oseba bila opremljena z odgovori.

Kaj bi še potrebovali na področju zaposlovanja? Kdo naj bi to zagotavljal?

I: Moj predlog je, delati na turizmu, da bi se odprle za ljudi privlačne stvari, prek tega se odpirajo tudi možnosti zaposlitve. (B48) Tak kot je na primer Bukovniško jezero odprlo adrenalinski park ali pa kaj takega, da se privabi ljudi.

Ž: Tu imamo dosti možnosti za to, samo pri nas so mogoče bolj v tem turizmu aktualne kakšne družine, ki imajo doma vinotoče. Tu čez mejo pa vsaka hiša prodaja domače stvari, pri nas pa nič.

I: Točno to ja. Pa imajo biosirnice pa bio to in bio ono. Mogoče bi pri nas morali delati tudi na kakšnih aktivnostih, da bi se investiralo v nekaj. Se mi zdi, da v našem okolišu greš lahko samo jest ali pa pit. Tu pa se zaključí.

M: Ja, to je po moje glih napaka, to da je samo za jesti in za piti, kar so po moje panoge brez dodane vrednosti, premalo, da bi se lahko širilo. To kar imajo prek čez mejo je konkreten turizem in nekaj kar lahko nudiš v mestu. Mislim, da imajo v Radkesburgu radgončani več priložnosti za delo kot tu. (B49) Spomnim se, da se je sedem podjetij v Radgoni želelo združiti v eno podjetje znotraj katerega so hoteli razvijati neko visoko tehnološko opremo. Kar se mi zdi dobra ideja glede zaposlovanja. (B50)

STANOVANJSKE RAZMERE

Kako je v občini na področju stanovanjskih razmer mladih?

A: Jaz si ne želim še zenkrat na svoje. (B51)

E: Jaz pa (B52), ampak je itak problem denar. (B53)

Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

N: En moj prijatelj išče že pol leta tu stanovanje, ampak ni nekaj veliko izbire. (B54) Tisto kar pa je, pa je pretirano drago. (B55)

I: Ja in tu gresta spet zaposlovanje in svoje stanovanje z roko v roki. (B56)

A: So sicer socialna stanovanja, ampak mislim, da je to za vse, samo za mlade pa ni nič. (B57)

E: Moja sestra je iskala zdaj stanovanje, ker ima tudi majhno hčerko in mislim, da niso nič našli pa preveč je vse drago. (B58)

M: Pa po moje niti ni stanovanj, novih blokov ni, razen tistega, ki ga je Pomgrad gradil, ampak je tak šel v stečaj in je vse propadlo. (B59) Nazadnje so bili grajeni tisti rdeči bloki za socialna stanovanja.

Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

M: Tiste nedokončane bloke ob Muri bi lahko dokončali in naredili socialna stanovanja. (B60) Problem je, da v Radgoni ni praznih stanovanj. Na Bolhi je maksimalno eno ali pa dve stanovanji, ki se prodajata pa nobenega za najem. Ni novih, ki bi se gradili, mesto pa je zapolnjeno, po moje tudi zaradi tega, ker se prekmurci ali ljutomerčani selijo v Radgono, ker je bližje Avstriji, zaradi dela.

Ž: Ponekod imajo subvencije za stanovanja za mlade, ampak jaz mislim, da so subvencije začarani krog. (B61) Ti moreš dati mlademu dobro službo, potem pa si bo že stanovanje kupil, brez subvencij.

ZDRAVJE

Kaj je v občini na voljo na področju zdravja?

N: Mislim, da to kar ima zdravstveni dom, kjer so vse te preventive, merjenje tlaka, odvajanja od kajenja. (B62)

Bi še potrebovali kaj na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

A: Ne, jaz mislim, da s strani občine nič. (B63)

Ž: Jaz tudi mislim, da je zdravstvo tisto, ki lahko poskrbi za vso to preventivo. (B64)

I: Jaz pa mislim, da bi lahko občina kaj glede alternativne medicine podprla, kakšne take naravne zdravilce ali kaj v tej smeri. (B65)

M: Mesto alternativne medicine, evo panoga. Drugače pa jaz mislim, da občina za zdravje skrbi tudi prek športa, tega pa je po moje dovolj. (B66)

MOBILNOST

Kakšna je mobilnost v občini?

I: Ceste so katastrofalne. (B67)

Ž: Glede kolesarskih poti se mi zdi, da imamo prestaro infrastrukturo, da bi bila za kolesarje primerna. (B68)

Tistih novih kolesarskih poti pa se je naredilo samo dva odstotka in bi še potrebovali več novih. (B69)

Kako pa je glede avtobusnih povezav?

Ž: Prvo kot prvo bi morali imeti urejen potniški terminal, ker to je taka balkanska postaja, ni niti nobenega prostora, da bi lahko kam noter stopil (B70), ampak si sred vsega in se mi že to zdi slabo, da ljudje zato niti na avtobus ne hodijo. Že za ogled mesta je to slabo.

I: Postaja je res katastrofalna. (B71)

Kako pa je glede železniške povezave v Radgoni?

M: Ja to pa smo res odrezani od sveta. Ampak prej ko ne zamenjajo železnice po Sloveniji, ki itak ni primerna za železniški promet, vsaj za potniški ne, je tak brezveze, da se kajkoli dela na tem področju v Radgoni. (B72)

Kaj si še želite oziroma bi potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

I: Dobro bi bilo, da bi v Radgoni kakšen taxi bil. (B73)

M: To se strinjam in je mogoče edina stvar, ki jo tu res potrebujemo (B74), zato ker je dosti takšnih, ki spijejo nekaj, ampak se čutijo sposobne peljati, ampak če te stavijo itak nekaj napihaš.

A: Ja, ampak če bi se splačalo, bi že bil, ker mislim, da je enkrat nekdo to imel prek pa je takoj zaprl, ker očitno ni šlo.

M: Ja, ampak tu bi mogoče lahko občina kaj sofinancirala. (B75)

I: Se strinjam, pa to ne pomeni, da bi moral na postaji sedeti pa čakati, ampak da se ga pokliče, če se ga potrebuje. (B76)

Ž: Pa ne samo čez ponoči. Vem, da imajo drugje tudi tak način, da nudijo starejšim osebam, da jim grejo po kakšne stvari ali pa jih peljejo kam. Tako, da bi lahko bil taxi čez dan pa še za ponoči. (B77)

M: Se strinjam, to je dober predlog.

Kaj pa glede mednarodne mobilnosti, kaj je na voljo na tem področju v občini?

T: Mislim, da se je na tem področju zdaj začelo nekaj premikati, da je mladinski center postal član evs-a in lahko zdaj pride kdo na prakso in prek mladinskega centra lahko greš kam na prakso. (B78) Ampak še je to vse skupaj začetna faza. Ideja mladinskega centra je tudi, da se naredi info točka, kjer bodo vsi podatki o teh izmenjavah. (B79) Ampak še je to vse v povojih, morajo čimbolj spromovirati, da bodo mladi dejansko seznanjeni z možnostmi kam vse lahko gredo. (B80) Tudi jaz ne bi bil s tem seznanjen, ampak sem se slučajno nekaj o tem pogovarjal. (B81)

I: Ja, da bi se res takšen alboteriat naredil, takšna točka, kjer bi bile res vse informacije od praks za dva tedna do prostovoljstva za dalj časa. (B82)

PROSTI ČAS, DRUŽBENO-KULTURNE DEJAVNOSTI, MLADINSKO ORGANIZIRANJE

Kaj je v občini na voljo na področju prostega časa, družbeno-kulturnih dejavnosti in mladinske dejavnosti? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

I: Mladinski center. (B83)

A: Partizan telovadnica (B84), samo moraš biti v neki skupini, da to lahko koristiš. (B85)

T: Športni center. (B86) Jaz mislim, da je kar dosti izbire. (B87)

I: Mislim, da ima likovno društvo razstave. (B88)

Ž: Imamo kulturni dom, ki je sicer že stari, ampak se tu skoraj nič ne dogaja. (B89) In je ponekod po vaseh več predstav, stand upov kot pa tu. Lahko bi včasih tudi kakšen koncert bil, mogoče malo bolj resen ali pa kaj takega. Tu bi lahko občina oziroma Kultprotur kaj več v tej smeri organizirala. (B90)

T: Ja tu bi lahko Kultprotur kaj več naredil (B91), oni pa delajo samo na Negovi.

I: Meni se je recimo ful v redu zdelo takrat, ko smo delali s Klinko sceno za Prešernov dan, da se je poklicalo nekaj ljudi skupaj pa smo mladi umetniki naredili tisto fascinantno sceno. Nekaj takega manjka, da bi se spet vključilo mlade umetnike. (B92) Pa jaz sem še vedno ponosna na to, da sem bla tu zraven ko se je ta scena delala. In imamo res kar dosti uspešnih mladih umetnikov.

Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

I: Potrebovali bi en atelje, kjer bi bili zagotavljeni špreji in platna, da bi lahko prišli tja in ustvarjali (B93), ker doma jih veliko nima teh stvari ali pa si jih ne more privoščiti.

Ž: Pa na področju športa bi potrebovali eno športno dvorano, da bi domača društva in klubi lahko svoje tekme imeli. (B94)

A: Jaz pa mislim, da je glede športnih aktivnosti poskrbljeno (B95), je fit-fajn, pa fit z Andrejo, to je sicer zasebno, ni s strani občine, ampak se mi vseeno zdi v redu tak kot je.

T: Ideja je bila, da bi bil fitnes tam v sklopu slačilnic na stadionu, zdaj pa ne vem kako je s tem. Drugače glede športa, vsak kaj ima voljo, si lahko najde nekaj, mislim, da je za vsakega nekaj (B96), tudi prostora je dovolj. (B97)

N: Ja tudi na stadionu je dovolj vsega. Skate park je (B98), ampak ko je slabo vreme in pozimi bi lahko še nekje v nekem notranjem prostoru rampe naredili ali pa nekaj. Itak se skoraj nič ne rabi, en box ali nekaj. (B99)

I: Ja nekaj takega kak je tam pri luči. To je v bistvu naš alternativni plac za katerega nihče ne ve. Sicer je privat, ampak zapuščeno, zato smo si naredili neki svoj prostor (B100), samo so nas dostikrat policaji prišli gnjaviti.

N: Takšen plac bi potrebovali ja, to je lahko čist majhno.

I: Ja, tak kot ima na primer Freakchick v trgovini tisto malo rampico zadaj.

I: Potrebovali bi tudi alternativni klub, nekaj takega kot je bil bivši "vrtec". Mladinski center je sicer super, ampak se mi zdi dobro, da bi se še naredilo nekaj za alternativo, neka stavbica mala, kajkoli. (B101) Meni se zdi ful dobro, da je v mc-ju tak širok spekter dejavnosti, da so raznorazni koncerti, dobre žurke, tudi izobraževanja urejena, samo potrebuje pa se neka alternativa. Se spomnim, ko še je bil "vrtec", smo še bili mali piceki, ampak smo vsaj na toplo lahko prišli, pa ni bilo nekih džankijev ali pa da bi nas nekdo teroriziral pa organizirali so takšne koncerete, ki so zdaj redno znani. Zdaj pride tisoče folka na koncerte teh bandov, ki so nekoč špilali tu na bregu v Radgoni. To se mi zdi, da manjka.

T: Glede mladinskega centra bi jaz povedal, da je tudi odprt alternativni, se delajo alternativni koncerti (B102), ti verjetno misliš drugačen koncept samega prostora. (B103) Po moje, če se najde neki organizirani folk z nekim

načrtom pa, če se gre na občino in vidijo neko vizijo, nek projekt, da vidijo, da so alternativci organizirani, bi lahko bolj prisluhnili temu. Da bi eden ali dva šla, pa bi blo po moje bolj težko.

A: To je ja, ker ful ljudi piše in govori o tem, nihče pa ni tak, ja daj gremo to naredit.

N: To ravno ja, to je tista samoiniciativa, da bi se mogli sami organizirati in naredi društvo ter iti na občino.

I: Ja sami bi mogli ja, mogoče je čas, da se eno takšno društvo naredi.

T: Po moje, če pridejo skup pravi ljudje pa je neka vizija, bo občina prej temu prisluhnila.

I: Ja ali pa bi se mogoče mednarodno povezali pri urejanju kluba (B104), vem na primer, ko se je metelkova urejala v taki plac kot je zdaj, oni so mislim da imeli z dunajske fakultete za arhitekturo študente in so jim dali hrano in prenočišče, oni pa so tam ustvarjali raznorazne strukture, instalacije. Dobra ideja je tudi, kaj Budimpešta dela, vem, da mi nismo velemesto, ampak oni na primer zadnjih deset let odkupujejo stare razpadajoče stavbe in jih delajo v alternativne klube in tudi služijo ful s tem. Budimpešta je tudi zaradi tega postala turistična atrakcija. Pa v teh klubih se ne vrti samo metal ali pa kaj takega, ampak se za vsakega nekaj najde. Dobro bi bilo, da se v naši občini organizirajo kakšni projekti, v katere bi bili vključeni mladi umetniki (B105), mladi iz cele Slovenije, se jim da tisti minimum, kaj se rabi, za pojesti nekaj pa za prespati, pa material se jim da. Kar niti nebi bilo za občino tak veliko finančno breme, ampak da se jim samo neki prostor zagotovi.

N: Ja in mislim, da niti nikoli še nihče ni šel za kaki takšen prostor prosit na občino in mislim, da bi se to moralo najprej. (B106)

T: Ja itak, na občino ne moreš priti samo tak, ja mi alternativci bi imeli svoj plac, ampak se pove, nas je 20, 30 takšnih, ki bi radi nekaj naredili in imamo neki plan, naš dolgoročni načrt je takšen, kaj bi s tem občini doprinesli, na taki način, da se občini nekaj konkretno predstavi.

I: Se strinjam. Tu bi pa se lahko tudi vključil tisti "vseved", ki smo ga prej omenjali, da bi nas lahko usmerjal skozi to, nam povedal določene stvari, da ko odpreš določen plac potrebuješ to in to pa pri tem in tem bomo mi pomagali, da mladi ne boste sami na svojem pa pisali projekte prvič v življenju (B107), zaradi česar je potem manjša možnost, da jih dobimo.

N: Seveda, da bi nam ta človek povedal, kako se naj sploh zraven spravimo, pa katere besede uporabiti, ki so pri projektu odločilnega pomena. (B108)

Ž: Saj, kaj pa je vloga naše razvojne agencije v občini, ni to njihova vloga?

A: Oni bi naj iz teh evropskih razpisov dobili denar in mislim, da so lani ful dobili. Tak kot je ta projekt Skupaj bil, to je Pora zrihtala. Meni se to zdi dobro.

Ž: Ja saj je, ampak lahko bi še kakšne druge projekte delali, ne samo te gradbene, ampak bolj za mlade. (B109)

I: Jaz si želim, da bi na občini začeli dojemati, da mladinski center sicer zaobjema ful široki spekter ljudi, samo ni pa to "vrtec". (B110)

A: Ja, samo saj se ni nikoli reklo, da se bo to vrtec naredil, to je pač mladinski center, pač za vse ne samo za alternativo. Zakaj pa zdaj ni v redu, ko so ti koncerti v mladinskem centru? Kaj manjka? Ozvočenje se bo porihalo, ko bo denar pa tudi tiste bele strane, se lahko spremeni. Meni se zdi, da je v Radgoni dovolj ta en plac in se mi zdi, da je zadnje čase kar dosti alternativne glasbe. (B111)

T: Jaz mislim, da I. hoče tu drugo poudariti, in sicer, da bi istomisleči folk lahko prišel tja, da bi imeli neki svoj prostor.

Ž: Tak kot na primer jaz, ki sem v strelskem društvu in imam svoj ključ in lahko grem kdajkoli strelat, tak je po moje I. mislila.

I: To sem mislila ja.

Ž: Ampak bi najprej morali biti društvo, da bi se kaj takega odprlo. Naši strelci so tudi najprej po travnikih strelali, potem pa so odprli društvo.

N: Ja tak ja, da maš društvo in neke svoje člane in delaš prireditve.

A: Samo se itak pol vse zakomplicira s tem, če hočeš gostinstvo odpreti.

N: V Grazu imajo na primer takšno varianto, da je društvo, prideš tja in se včlaniš, plačaš članarino, ki se pol pokrije s tem, da plačajo band. Je sicer takšen avtonomni plac, da ni občinske roke cel čas nad tem, kaj se dela. Ljudje se družijo in so neki prostovoljni prispevki za pijačo.

I: Tak kot na primer Metelkova, je tudi neki avtonomni plac in ni fora v dobičku, ampak lahko svoje cene postavljajo. Pa v Rogu je tudi bilo tak, da si se naročil pijačo in je na šanku bila škatla, kamor si vrgel koliko se ti je zdelo.

Kaj pa glede mladinskih organizacij, kakšna se vam zdi podpora občine tem organizacijam?

Ž: Finančne podpore verjetno nimajo dobre, ampak verjetno se tu sploh ne gre za finance. (B112)

T: Občina nameni neki fiksni znesek za te organizacije, ki ga da pol v proračun. Pol pa se lahko prijavijo na razpis. (B113) To vse se razdeli na vsa društva in mislim, da je neko točkovanje, koliko denarja kdo dobi.

Kako ocenjujete vključevanje mladih v mladinske organizacije oziroma v aktivnosti organizacij?

I: To je ful odvisno. Vem, da je enkrat bila organizirana fotografska delavnica in je bila dobra udeležba. Na sploh se mi zdi, da je vključevanje mladih v aktivnosti društev dobro. (B114)

N: Meni se tudi zdi ok. (B115)

Ž: Meni pa se zdi program mladinskega centra preslabo zastavljeni. (B116) Ali je vzrok, da ni posluha ali ni financ, ne vem.

A: Lani je bilo še slabše in so po moje delali dogodke samo zato, ker se je nekaj moralo narediti. Letos se mi zdi, da je dosti boljše, ker na vsaki dogodek pride nekaj mladih, ni tisto, da bi sami sedeli notri. (B117) Čeprav se mi zdi, da mladinski center še vedno ni prav zaživel.

Ž: Največ ljudi tak pride, kdaj se lahko gre pit ven.

A: Letos smo Klinka s Fašenkom zmagali, ker je res bil dober obisk, v bistvu rekordno število ljudi. (B118)

I: Saj vsako leto s Fašenkom zmagate. Pa letos je tudi takšen band bil, ki je privlačen za vse generacije.

A: Meni se zdi, da tak kot smo mi Fašenk naredili, bi mogel tic neko martinovanje narediti. Ni treba nekega ful velikega banda, ampak da je vsaj takšen band, ki je malo bolj znani in bo ziher prišel folk. (B119) Namesto tega pa dajo Mladih 5 na kresovanje.

I: Se strinjam, to avtomatsko izključi mladino.

Ostali: To je res ja.

A: Ali pa naj dajo dva banda, pa je eden bolj za mladino, eden pa za ostale. (B120)

I: Ali pa dva stage-a, tak kot imajo na Jurjovem, da je en dan narodnozabavna glasba, drugi dan pa alternativa. (B121) Pa se mi zdi, da je lani za Jurjovo bilopravi razcvet, kolko ljudi je bilo. Za vsakega bi moralo biti nekaj in si sam izbereš kaj ti najbolj odgovarja.

E: Ja tam je to že ful zasidrano.

T: Ampak mislim, da na Jurjovem občina ni glavni organizator tega. Občina verjetno finančno nekaj pomaga.

Ž: Ja to je nekaj takega kot je imel en gostinec prej Radgonsko noč.

T: Ja saj letos pa ima občina to prek, ker zaj par let ni imela. Zdaj pa je spet v proračunu občine, da bodo oni to delali.

I: To je super. In izbira bendov se mi zdi ful pomembna (B122), se spomnim, da so enkrat bili Posodi mi jurja na Radgonski noči.

INFORMIRANJE

Informiranja smo se že prej malo dotaknili. Kakšen dostop imate do informacij, ki vas zadevajo? Kako ste informirani?

N: Če hočeš informacije, boš jih našel kjerkoli. (B123)

Ž: To je res, ampak lahko bi bile zbrane nekje. (B124)

A: Ja, to bi moral imeti dejansko en človek, ki bi vsaki dan gledal maile, kaj mu je katero društvo poslalo, kaj se organizira in bi takoj na neko internetno stran ali pa na kolendar napisal. (B125)

A: Mladi potrebujemo informacije, ki so za mlade, na Kulprotur pa so še vse druge informacije, vsi dogodki v občini (B126), tudi srečanje upokojencev. Niti ni vse, ampak tisto, kaj kdo pošlje pa še to moreš dva meseca vnaprej vedeti kaj boš organiziral. (B127) To se mi zdi fail, ker društvo ne more reči en teden prej, mi bi pa zaj to dodali v kolendar, ker se dela kolendar za dva meseca naprej.

T: Mladinski center ali pa svet bi moral imeti neko podmejno točko na internetu, kjer bi bili dogodki in bi se tam ful ažuriralo. (B128) Samo folk moreš pripraviti do tega, da se navadijo, da je tam vse zbrano. Ampak tam bi res moralo biti čisto vse pa moralo bi biti res ažurno.

A: Jaz opažam, da je res problem pri informiranju, ker velikokrat slišiš od koga, da niso vedeli za dogodek. (B129) Samo kako še bolj informirati mlade, mi v klubu za vsaki dogodek damo na facebook ful objav, prek maila pošljemo 450-im članom novice, v vse gostilne damo plakat pa letake.

I: Pa saj vi v Klinki tak imate to dobro pošlhtano.

A: Ja, samo na primer za Educo mesec izobraževanja pa ful ni takega odziva. Dobro na Fašenk, ki je naš znani dogodek pa se veliko o njem govori po občini je dober odziv, ampak Educo, ki je mali event pa je glih zadnjič ena punca rekla, da ni vedla za en dogodek. In se sprašujemo v klubu kako, če pa je toliko informacij o tem bilo.

N: Mogoče je problem v tem, da že vsepovsodi kjerkoli hodiš samo plakate vidiš in sploh več ne gledaš tega vsega. Preveč je nasičeno že vse. (B130)

Kako, prek česa pa izvede o dogodkih, ki se dogajajo v občini? Imate kakšne predloge za boljše informiranje mladih?

A: Prek facebooka najbolj. (B131)

Ž: Za športne prireditve, če vsaj malo radio poslušáš, vedno slišiš kje se kaj dogaja. Mogoče bi lahko še za druge dogodke dali na radio. (B132)

T: Jaz mislim, da je rešitev samo ena, kot sem že prej omenil, da se naredi skupna mladinska točka na internetu, neka podmena na spletni strani recimo mladinskega centra. To se sicer ne bo prijelo takoj, mogoče komaj čez pet let, tri leta, ampak da bi se vsaj začelo nekaj počasi uvajati in bi se mogoče mladi dejansko navadili. Na primer tisti ko so v Mariboru, v Ljubljani bi prišli čez vikend domov in bi šli na to točko pogledat, če se kaj dogaja in kaj se dogaja. Samo to bi morala biti ena organizacija, center, svet ali nekdo na občini, da bi sproti ažuriral informacije o dogodkih. (B133)

I: Pa pravega človeka nastaviti na to mesto.

T: Ja, saj ne bi ta človek samo to delal, vedel bi kateri delajo evente pa bi bil z enim iz Klinke, z enim iz x-kluba, z enim s centra in ostalih organizacij v kontaktu. Bi jih poklical, kaj delajo čez vikend, da se to objavi na to točko. (B134) Na to bi se mladi začeli počasi navajati, da je vse tam. (B135)

I: To bi blo res dobro ja.

PARTICIPACIJA

Kakšne so možnosti vključevanja mladih v odločitve na lokalni ravni in sodelovanja pri projektih občine? Kje si želite več participacije pri sprejemanju odločitev in sodelovanju z občino?

T: Lahko postaneš svetnik, kandidiraš. (B136)

Ž: Samo ti so spet bolj ali manj individualni.

I: Jaz si želim, da bi lahko bolj participirala pri organizaciji dogodkov. (B137) Lani sem imela slabo izkušnjo s strani občine, ko sem organizirala en dobrodelni dogodek (B138) in zaradi tega imam odpor in nimam več volje, da bi se spravila k organizaciji tako velikega projekta kot smo ga takrat delali. Strah me je, da bomo spet bojkotirani s strani občine. Takrat se je na isti dan odvijal še en dogodek in je organizator zaradi strahu pred manjšim obiskom na svojem dogodku, opravil en prijateljski klic na občino in zaradi tega dogodka nismo mogli izpeljati kot smo želeli. Imeli pa smo že vse potrjeno, od občine smo potrebovali še samo dovoljenje za parkirišče, kjer bi se dogodek odvijal.

Ž: To je res bedno.

I: Ni fajn, ko imaš že potrjene ljudi, skupine, gasilce, policijo. Veliko različnih stvari bi se dogajalo na dogodku, za vsakega bi se nekaj našlo, na koncu pa samo dovoljenja za uporabo javne površine ne dobiš. Res je bila slaba izkušnja. Dogodek smo sicer na koncu vseeno izpeljali, ampak v gostilni. Najprej je bil naslov dogodka Od ljudi za ljudi, potem pa Od ljudi za ljudi brez oblasti. Ta projekt je na koncu bil v petih delih, prva bajk tura do Trbovlja, druga od Trbovlja do Primorske, tretji del je bil koncert v Trendu, četrti del je bil v Banovcih na kopališču, peti del pa še je bil prostovoljni športni trening. In smo kar dosti sredstev na tem dogodku zbrali. V glavnem želim si več podpore občine. (B139)

T: Jaz lahko povem iz osebnih izkušenj, če prideš ti na občino in imaš nekaj pametnega za povedati, kakšna je tvoja vsebina, smo še vedno bili sprejeti. (B140)

A: Na primer V. je veseli, če kdo pride na občino in ima kakšno idejo. (B141) Vem, da je bil enkrat objavljen tudi razpis za predloge mladih (B142) in dejansko ni bilo nobenih predlogov, in vem, da so bili na občini kar razočarani nad tem. (B143) Spomnim se tudi, da smo za tem, enkrat bili na občini na enem sestanku in je V. rekel, da če se nam kdajkoli porodi kakšna ideja, da naj samo pridemo.

I: No vidiš to je super in je fajn to vedeti, ker jaz še nikoli nisem šla s svojimi idejami na občino. (B144)

Imate kakšne predloge za večjo participacijo mladih?

I: Bolj odprti prostor bi moral biti. (B145) Lahko bi naredili en nabiralnik, za katerega bi vsa mladina v Radgoni vedela, da lahko tja vrže svoj predlog in se na taki način obrne na občino (B146) in ne rabi biti čisto osebni stik, ker je vseeno tisti neki strah, zmentiti se morem pa zrihtati, ker grem na občino, pa pripraviti kaj bom povedala. (B147) Dobro bi tudi bilo, če bi kdo s Pore razvojne agencije ali pa kdo je odgovoren za področje mladih, da bi prišel med nas, da se spoznamo tudi na neformalen način, da prekinemo te formalne bariere, si več povemo med sabo. (B148) Po moje takšna oseba manjka, da bi dejansko šla na koncert med mlade, se z njimi pogovarjala. Na primer jaz sem dostikrat videla za Jürjovo, da pride župan pa zadaj stoji in pride normalno oblečeni, ne v kravati, tisto, da res zabriše bariero in se družijo z mladimi in izniči tisti prepad med jaz uradnik in ti mladi.

N: Ali pa neki zastopnik za mlade, ki bi naprej prenesel informacije, ideje mladih in, da bi vedel prevajati iz domačega jezika v uradnega. (B149)

T: To je bolj naloga mladinskega sveta (B150), ampak je svet bolj za društva in ne toliko za neorganizirano mladino. (B151)

A: Če ima kdo voljo in hoče nekaj narediti, bo šel na občino in to rekel. (B152)

I: Lahko bi dala občina kakšne razpise za sodelovanje mladih pri določenih projektih. (B153) To bi se lahko objavilo prek tiste spletne točke kaj smo jo prej omenjali. Verjamem, da so že prej bili kakšni razpisi, samo jaz nisem vedela za njih. (B154)

A: Jaz pa mislim, da tisti, ki si tega želijo, se bodo že sami vključili, tudi v kakšno organizacijo. (B155) Že, če se vključijo v mladinske organizacije, lahko prek tega bolj sodelujejo pri različnih projektih. (B156)

I: Jaz bi še rada to rekla, da se mi zdijo te fokusne skupine, v kateri smo zdaj dober način, da lahko mladi povejo svoje mnenje, predloge in bi lahko tudi to bila ena stvar, ki bi se lahko v prihodnje delala. (B157) Mogoče se še to nebi prijelo takoj, ampak četrtič, petič. Ker jaz bom tudi zdaj, ko bom šla iz te sobe na pijačo bom S. rekla, da je bilo ful dobro in dober koncept, povedali smo svoje ideje, nihče ni nikogar bojkotiral, nihče ni govoril, da je nekaj slaba ideja in dobro se mi zdi, da se je to zapisalo. Dobro se mi zdi tudi, da je v skupini, da se ideje v bistvu nadgrajujejo. Fajn je bilo tudi, da je bila takšna sproščena skupina.

ZAPIS POGOVORA S FOKUSNO SKUPINO 3 (C)

STAROSTNA SKUPINA: 26-29 let

DATUM: 27. 3. 2015

TRAJANJE: 2 h

KRAJ: Gornja Radgona, pisarna Študentsko-mladinskega kluba Klinka

IZOBRAŽEVANJE

Kaj je v občini na voljo na področju formalnega izobraževanja? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

I: V Radgoni manjka andragoško usposabljanje (C1), ko že imaš neko izobrazbo in bi se dodatno usposabljal.

S: Neke vrste andragoškega izobraževanja mi imamo, ljudska univerza je in to je dejansko edino formalno izobraževanje v Gornji Radgoni. (C2) Zdaj se sicer imenuje Javni zavod knjižnica (C3), prej pa je bila ljudska univerza, ampak ljudske univerze več ni.

M: Imeli so neke programe izobraževanja, ampak ne vem če še to imajo.

S: Ja to je bilo financirano, mislim da iz evropskega socialnega sklada.

M: Tečaje tujih jezikov in tečaj računalništva so imeli (C4), ampak ne vem če še sedaj imajo.

Kakšne pa so spodbude na področju formalnega izobraževanja?

T: Kadrovske štipendije, ki si jih sam narediš pri podjetju. (C5)

G: No samo to bi hotel izpostaviti, ker ne vem če je v bistvo to sploh delo občine kar se tiče formalnega izobraževanja. V bistvu kaj sploh lahko občina naredi je ljudska univerza v redu. Kar se tiče kadrovskega pa je odvisno od firm, tak da občina s tem v bistvu nima nič. (C6) Občinske štipendije to pa je nekaj drugo, to pa bi lahko naredili. (C7)

B: Kot spodbudo na tem področju lahko štejemo tudi možnost prakse, prostovoljnega dela v mladinskem centru, kjer se zdaj dvakrat na teden izvaja dnevni center za otroke in mladostnike v okviru csd. (C8)

Kaj bi še potrebovali na področju formalnega izobraževanja? Kdo naj bi to zagotavljal?

I: Nagrajevanje študentov bi lahko naredili. (C9)

S: To se pripravlja zdaj.

T: Za enkrat še ni.

S: Na majski seji bo prva obravnava.

T: Jaz sem predlagala, da bi dali nagrado za mlade po šolanji kot neka vrste spodbuda zadnjič na odboru in so mi rekli, da pripravljajo odlok samo koliko vem ga pripravljajo že par let, tak da ne vem kaj bo s tem.

S: Občinska uprava pripravlja pravilnik o nagrajevanju študentov (C10), ki bo zanesljivo šel na majsko sejo.

T: Saj to je prav, ker vse občine okoli že to imajo. (C11)

Koga pa bi zajemal ta pravilnik o nagrajevanju, lahko prosim poveš kaj več o tem?

S: Sem bi spadali vsi, ki se terciarno izobražujejo, to se pravi od šeste stopnje naprej. Zdaj trenutni predlog je, to je zdaj sicer samo osnutek, je da se nagrajuje po koncu študija. (C12) Se pravi ko diplomiraš v enem določenem roku dobiš neko finančno nagrado za svoj trud, ki se premosorazmerno viša s stopnjo. Druga pa je še tu ena alternativa, da diplome tistih, ki imajo neki pomen za občino, da se še to nagradi. (C13)

M: Samo ne bi smeli samo za tiste, ki imajo pomen za občino, na sploh bi mogli.

S: To dobiš ampak tisto še je dodatno, ki dejansko lahko občini pomaga v razvojnem segmentu. To bo sprejeto, ampak še je zdaj samo osnutek.

G: To je bilo govora o tem že par let nazaj. (C14)

T: Ja na apaški občini dobijo 300 za diplomu, 400 za magisterij in 500 za doktorat. Najprej se moraš prijaviti pa mesec dni imaš časa, če tisto ne izkoristiš ne dobiš. Vsi niti ne vedo za to, M. tudi ni vedela, dokler ji jaz nisem povedala.

I: Občina Beltinci pa ima za vsaki letnik pa še diplomu posebej.

G: Mislim da ima Sveti Jurij tudi tako.

T: Občina Rače ima npr. dijakom pa študentom, da vsaki mesec 20 evrov štipendije.

M: To se meni ne zdi dobro, ker bi na taki način podpirali tudi tiste, ki so fiktivno vpisani.

S: Pa če se nagrajujejo izpiti, je težko primerjati študije (C15), npr. na medicini imaš en predmet, ki ti vzame mogoče pol leta, da ga narediš, na kakšnem družbenem faksu pa veliko manj. Ne da bi bilo kaj slabše ali boljše, ampak eni izpiti so pač lažji pri enih in bi bilo težko najti neko razmerje.

M: Dobro je, da se nagradi po zaključku študija ravno zaradi tega, ker tedaj si ti v tisti fazi ko iščeš službo in si finančno mogoče slabše situiran. (C16) Vrneš se v svoje okolje po študiju, prej recimo študiraš v Ljubljani ali Mariboru in ko prideš domov, ti občina da nekaj denarja in tisti vmesni čas lažje prebrodiš. Vsaj kaki mesec.

S: Moje osebno mnenje je, da zaradi tega ne bo nobeden obogatel, ampak občina ti s to nagrado omogoči, da si povrneš vsaj nekaj stroška, ki ga imaš pri diplomski nalogi. (C17)

M: Ideja je tudi, da bi naj občina sofinancirale kadrovske štipendije, ampak meni osebno to ni blizu. (C18)

G: Meni osebno se to zdi nesmiselno, ker lahko da občina svojo štipendijo in ona štipendira. (C19)

S: Meni se zdi boljše v tej smeri, da informirajo mlade, kje imajo možnosti štipendij. (C20)

M: Škoda je tudi, da v Radgoni ni srednje šole. (C21) Vsi ti večji kraji v okolici imajo srednje šole. Pri nas pa tega ni in mogoče ravno zato manjka ta pripadnost občini. (C22)

G: Samo vprašanje je kako, ne vem, verjetno obstajajo kakšni pogoji v nekem kraju, da ti sploh lahko ustanoviš srednjo šolo.

M: Saj je ne rabiš ustanoviti, bila je tudi ideja, da bi se povezali z gimnazijo v avstrijski Radgoni, lahko bi se v tej smeri kaj naredilo. (C23)

S: Ampak dejansko je skoraj en slovenski oddelek prek v gimnaziji. (C24) Imajo slovenščino, vendar ne poučujejo v slovenščini, niti to ne morejo po zakonih, ker ni dvojezična šola.

T: Letos jih poznam veliko ki se jih je vpisalo.

S: Ali pa mogoče kakšen drugi način, je pa za Radgono dolgoročno slabo, da nimamo srednje šole. (C25)

M: Vsi se razdelimo, Sobota, Maribor, Ljutomer.

T: Pa potem jih veliko kar tam ostane.

M: Ja in je tako avtomatsko manjša pripadnost.

Kaj pa glede neformalnega izobraževanja, kaj je v občini na voljo na tem področju? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

A: Premalo je tečajev in delavnic. (C26)

M: Samo to si vedno vsi rečemo, potem ko pa se organizirajo pa je zelo malo udeležbe. (C27)

S: Zaj če se pogovarjamo o tem, ko smo bili mi mladi pa ko smo bili mi v srednji šoli, neformalnega izobraževanja v Radgoni ni bilo. (C28) Če pa gledam zdaj, je problem pri mladih, da ne vedo kakšen je pomen neformalnega izobraževanja, se vključiti v neki študentski klub, mladinsko društvo (C29), tam nekaj začeti pomagati, se na svojih napakah učiti.

M: To je spet povezano s tem, da nimamo srednje šole. Ti se vključiš tam, kjer imaš srednjo šolo. (C30)

S: To se strinjam, ampak mladi se tu imajo možnost vključiti. V Gornji Radgoni je za neformalno izobraževanje na voljo študentski klub, če pa se nočeš vključiti v neko formalno društvo, lahko v mladinskem centru delaš svoj projekt. (C31) Mladi se še sploh ne zavedajo kaj jim mladinski center ponuja. (C32) Ker to je res nek poligon neformalnega učenja, če bi se vključili.

G: Mladi se ne zavedajo kaj v bistvu to pomeni. (C33) Ker če ti veš da je nekaj za tebe dobro, boš se potrudil pa poiskal to. (C34) Ni naloga tistih, ki neformalno izobražujejo pa naj bodo to gasilci, študentski klub ali kdorkoli, iti na vrata trkat tak ti pa pridi to delat, ker je to za tebe dobro. V bistvu je slaba ozaveščenost, tak se meni vsaj zdi. Tak da kar se tiče občine bi morali delati v smeri ozaveščanja. (C35)

S: To se strinjam, ampak tak kot je M. prej povedala, če je v kraju srednja šola je lažje dobiti mlade perspektivne in jih vključiti v neko mladinsko društvo. (C36)

M: Lažje jih je tudi motivirati, ker če učitelj reče, če greste na to neformalno izobraževanje vam priznam toliko pa toliko ne vem česa, avtomatsko je motivacija zraven. Ali pa če sodelujete pri tem pa tem boste dobili eno oceno zraven na tem področju.

G: Samo glede na to da tega ni in da tega ne bo, se je treba prilagoditi in najti neko drugo pot.

S: Moramo se zavedati, da so oni tisti, ki bodo čez nekaj časa prevzeli funkcije v mladinskih organizacijah, zato na mladih moramo vedno delati, jih poslušati in jih povabiti čim več zraven. (C37)

B: Glede neformalnega izobraževanja jaz mislim da ga ni, ker ga ne rabi biti. Ni ga dovolj, ampak ni to nič napačnega. Neformalno izobraževanje ni, da ti nekaj organiziraš ali pa neko predavanje, ampak ga jaz razumem kot malo bolj širši proces. (C38) Da traja vsaj en dan ali dva dni intenzivno ali pa vsaj kakš vikend, nekaj takega. Lahko bi smatrali glasbeno, balet in šport vse kot neformalno, samo jaz pri neformalnem vidim bolj tiste veščine, ki jih dobiš in širiš svoje kompetence. Če hočeš malo bolj kvalitetno neformalno izobraževanje v smislu večanja kakšnih vodstvenih ali drugih kompetenc moreš iti kam drugam, ker ga pri nas ni. (C39)

Kaj bi še potrebovali na področju neformalnega izobraževanja? Kdo naj bi to zagotavljal?

M: Kakšni certifikati za tečaje, ki se ti priznavajo, tega mogoče res ni. (C40) Občina bi lahko sofinancirala take programe, ki se izvajajo v okviru drugih javnih zavodov. (C41)

B: Certifikat, kjer se beležijo neformalna znanja je na nacionalni ravni slovenski certifikat Nefiks, ampak že to ni v Sloveniji dovolj uveljavljeno.

S: Neformalno izobraževanje je dejansko proces skozi katerega greš. V neki mladinski organizaciji začneš organizirati oz. kot pomočnik organiziraš nek projekt, potem ga že sam vodiš in dobiš mehke veščine. Mehke veščine pa so najbolj pomembna stvar pri iskanju službe, da lahko ti izstopaš. Vsi imajo formalno izobrazbo, ampak kaj maš ti tisto več kot drugi, ti imaš neke izkušnje, sam si nekaj poskusil in organiziral zadeve, dobiš komunikološka znanja, veš nastopati v javnosti in to so takšne mehke veščine, ki jih lahko potem nadgrajuješ. Jaz mislim da, bi se vsaki mladi moral zavedati, da ko konča srednjo šolo in se vpiše na faks, ne sme delati samo faksa, ampak se naj vključi v društvo, hodi na neformalna izobraževanja, delavnice, tečaje, to je tisto kar ga lahko potegne izmed vseh enakih pri iskanju službe. (C42) Vsi diplomirajo, tisto nekaj več pa nam da neformalno izobraževanje.

M: Praktični primer mogoče neformalnega izobraževanja bi lahko bil primer moje izkušnje, ko končaš faks prideš na razgovor za zaposlitev, in te vprašajo kakšne so tvoje druge veščine, ki te tak kot je S. rekel ločijo od drugih. Poveš in te vprašajo ali veš desetprstno tipkati, nihče na pravni pa nikoli ni omenil, da je to veščina, ki bi jo pravnik naj obvladal. Tečaji kot so desetprstno slepo tipkanje in drugi se lahko opravijo v okviru javnih zavodov in sama občina bi tukaj lahko najbolj pomagala na način sofinanciranja organiziranja kakšnih tečajev.

ZAPOSLOVANJE

Kako je v občini na področju zaposlovanja mladih? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

I: Tu je prednost, da imamo določeno razvitost gospodarstva in ima mladi kader možnost začetne zaposlitve, sicer ne na svojem področju. (C43) Na primer Arcont sedaj išče petdeset ljudi zraven.

M: Ampak to je v okviru aktivne politike zaposlovanja mladih na državni ravni. In če tega ne bi bilo, vprašanje kaj bi bilo. Za izobražene je premalo zaposlitev. (C44)

B: Jaz mislim, da vsak že v času študija vidi kakšne zaposlitve so v občini. Takšno zaposlovanje in gospodarstvo kot ga imamo v občini je v redu glede na stanje. (C45) Jaz ne vidim, da bi kaj propadlo v zadnjih letih pa v krizi se je vse nekako obdržalo. Se zaposluje, ve se kakšen kader se zaposluje (C46), logično pa je da je manj delovnih mest za diplomante, ne bom pa rekel da jih ni. (C47) Vsak lahko vsepovsod začne svoj biznis, ampak to je druga zgodba, to spada pod samozaposlovanje.

M: Jaz mislim, da se delovna mesta vsaj na področju katerega jaz poznam zapirajo.

G: Tu lahko z različnih vidikov gledaš na to. Kot direktor podjetja ne boš zaposloval, zato ker je malo delovnih mest, ampak takrat ko bo za tebe dobro in ko boš potreboval. Zdaj je situacija takšna, da ni veliko delovnih mest, so pa. Če se tu dotaknemo neposredne povezave z občino, mislim, da to ni delo občine. Občina lahko zagotovi par delovnih mest, to je par delovnih mest preko javnih del, ni pa organ, ki bo zaposloval ljudi, lahko zaposli še na občini če to potrebujejo. Občina lahko samo omogoča ugodne pogoje nekemu, nekim firmam, ki pridejo sem. (C48) S tega vidika jaz vidim vlogo občine pri zaposlovanju.

M: Njena vloga je tudi pri povezovanju, da se predstavi kader, ki išče zaposlitve in tiste, ki jih ponujajo. (C49)

S: Ampak to ni delo občine, to je delo zavoda. (C50)

G: To je delo mladih, morajo izstopati in se potruditi pri iskanju službe (C51), mladim pa se ne da potruditi. Ne rabi občina tebi reči kdo ponuja službo, ne rabi občina reči firmi kdo išče službo. (C52)

Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

M: Občina Turnišče mislim, da daje zastoj zemljišče, ker ravno od ene kolegice starši iščejo prostor, kjer bodo delali firmo s kar nekaj zaposlenimi in so jim dali zastoj parcelo. Kar je lahko predlog tudi za našo občino. (C53)

G: Naj se preučijo konkretni predlogi in vse kaj je možno, naj leto dni zbirajo vse možne podatke iz vseh možnih industrijskih con pa krajev, ki lahko pridejo do njih pa naj izluščijo kaj bi lahko v naši občini uporabili. (C54)

B: Povezati gospodarstvo, ker gospodarstvo dela različne panoge. Ne na način iskanja skupnega produkta, ampak narediti neki inkubator, prostor za neko razvijanje idej, ker nobena firma tukaj nima nekega proizvodnega

informaterja. Takšna start up varianta za poslovne ideje, da bi vsa podjetja vlagala v nekaj (C55), seveda je tu vprašanje infrastrukture, ker mora biti nek prostor, ki podpira ideje, kreira nekaj novega. Tu lahko občina igra ta faktor, da poveže gospodarstvo, da reče mi bomo tu sofinancirali, dali neko zemljo ali objekt, vi gospodarstveniki pa znanje in različne projekte, mladi pa lahko sodelujejo in delajo na tem. (C56) To bi morali vključiti v gospodarstvo, oni povejo za vsebino, občina pa je za podporo.

G: Oseba, dve, tri bi morale na tem delati, ampak samo na tem. Če ti delaš 100 stvari jih delaš 100 na pol.

B: Če se zagotavi samo prazne prostore za neki inkubator, bodo ti prostori, pisarne brez vsebine. Mladi sam ne bo začel oziroma bo dosti težje, drugače pa bo, če bo zadaj imel neko podjetje, ki bi mu dalo znanje. (C57) Pa koliko je kadrovske štipendistov, ki bi jih lahko povezali in bi poleti nekaj skupaj ustvarjali. Tu se lahko ogromno da, pa če bodo tri podjetja pri tem sodelovala pa bodo tri, saj ne rabijo vse.

T: Rc Maspos je lani objavil razpis za dvajset podjetij, da bi si mladi odprli sp-je. (C58) Na spisku je bilo napisano kaj oni vse potrebujejo in kaj bi ti za njih delal ter za to dobil plačilo, zraven pa bi lahko delal še kaj drugo in sam sebi prislužil večjo plačo. Mladim so dali prostore, dali so jim zastoj računovodstvo, malico, vse so jim nudili, prijavi pa smo se samo trije iz Radgone. (C59) Mislim, da je bilo objavljeno tudi na občinski strani. Ne vem ali si mladi ne vedo sami poiskati ali pa jim je res vseeno.

S: Jaz spremljam vse novice in res preberem vse pa nisem tega razpisa zasledil nikjer. (C60) Imamo razvojno agencijo, kjer bi se mogli zbrati vsi podatki o podjetništvu in o dogajanju na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni, ampak se ne. Nikjer nimamo ene enotne točke na primer za podjetništvo mladih (C61), ki bi lahko bila podstran Pore in, kjer bi bile informacije in razpisi samo za podjetništvo in zaposlovanje mladih, vse na enem mestu. (C62)

T: Saj zdaj je dvajset mladih, ampak z Radgone ne in to je žalostno. In potem se vsi pritožujejo kako ni služb.

B: Samo potem pa spet profil, kakšne profile so iskali.

S: Mi ne govorimo o profilu, ampak o informaciji, ki ni prišla do mladih, ki bi jih to zanimalo. Če pridejo informacije na občino, bi občina morala to informacijo razpršiti. (C63)

M: V Mariboru so recimo imeli eno idejo kariernega centra, kjer se povabi firme, ki zaposlujejo in povabijo par študentov ter imajo nato z njimi razgovore, da vidijo kakšen je kader in jih mogoče zaposlijo. Je nezavezujoče, samo prideš in vidiš kaj ti je na voljo, če se ti zdi mogoče kdo v redu, ga lahko zaposliš.

S: Karierni centri v Sloveniji so postali že tržna niša in že skoraj vsaka organizacija, vsaki klub, vsaki zavod dela nekaj takšnega. Dve leti nazaj je bil pri nas zaposlitveni klub. (C64)

M: In so prišli kadrovniki z desetih večjih firm v Radgoni?

B: Ne niso prišli, niso se odzvali.

S: Mi se moremo zavedati, da je Radgona industrijsko mesto in podjetja ali potrebujejo peto stopnjo izobrazbe (C65) ali pa potrebujejo deficitarne poklice, gozdare, strojnike (C66), ljudi, ki pa imajo visoko izobrazbo pa v Radgoni potrebuje le peščica. (C67) Oseba, ki ima družboslovno smer študija se zelo težko zaposli v Gornji Radgoni, to je defakto. Ampak, če gledamo kot pomursko regijo pa Gornja Radgona ena izmed najboljših, saj v času krize ni niti eno podjetje šlo v stečaj, proti drugim krajem. Tak da tudi ni vse tako črno belo.

Koliko pa vas je zaposlenih, ste zaposleni tu v Radgoni?

S: Sem zaposlen na občini prek javnih del (C68), delam pa na področju mladih, pomoč za mlade. Ko se mi to izteče, bi odkrito povedano rad šel malo ven iz Radgone, da si razširim obzorja. (C69) Ne vem mogoče se pol vrnem nazaj.

T: Jaz imam sp, delam pa za podjetje v Radgoni tak kot sem prej rekla, oni so mi dali možnost, da sem si prek njihovega inkubatorja odprla podjetje (C70), dali so mi delo, pisarno. Mogoče bom enkrat tudi šla ven iz Slovenije ne samo iz Radgone. (C71) Je pa mogoče prednost Radgone to, da je majhna in se vsi med sabo poznamo in si mogoče zaradi tega lahko prej najdeš kako službo. (C72)

M: Jaz zdaj dve leti delam kot notarski pripravnik v notarski pisarni. (C73) Čakam, da izpolnim pogoje za pravosodni državni izpit. Potem pa bomo videli, kam me bo pot zapeljala, izven Slovenije zagotovo ne. (C74)

A: Jaz nisem zaposlen (C75), sem pa inženir živilstva in tehnologije, ampak nič pametnega ne najdem, glede na mojo izobrazbo. Bi bilo fajn, da bi našel, samo kaj veš če bo kdaj. Bi pa ostal v Radgoni in se tu zaposlil. (C76)

B: Jaz imam že drugo službo v Radgoni (C77), ki je splet okoliščin, tega lokalnega aktiviranja pa tudi v bodoče vidim možnosti, da jaz lahko kaj delam v Radgoni, vidim delo. (C78)

I: Jaz sem javni uslužbenec na uradniškem delovnem mestu v Mariboru. (C79) Na svojem delovnem področju v Radgoni ne bi delal. (C80)

M: Trenutno sem brezposelna (C81), ampak v bodoče si želim, da bi nekje v Radgoni delala. (C82) Če bo možnost.

G: Jaz sem zaposlen v bližini Ljubljane (C83) in ne čutim neke velike potrebe, da bi bil zaposlen v Radgoni (C84), v bistvu bi to moralo biti neko delovno mesto, ki bi me res pritegnilo, da bi prišel sem zaradi tega. Ni pa da zdaj zaradi principa, da ne bi hotel biti tu, ampak v tem trenutku se ne vidim tu.

To me je zanimalo na tem mestu, ker ste starostna skupina, kjer ste vsi v tem obdobju iskanja zaposlitve oz. ste zaposleni in vidim, da ste v tej skupini skoraj vsi zaposleni.

M: Ja, samo je treba vedeti, da je dosti brezposelnih mladih z visoko izobrazbo, univerzitetno, ki iščejo, pošljejo sto prošenj in sploh ne dobijo odgovorov, zaposlitve. (C85) Jaz imam zelo veliko takih prijateljev in ne veš zakaj, ker so eni boljših študentov. Vidiš tam najboljše študente v letniku ko delajo za mizerne plače in tako naprej.

I: Jaz sem še vseeno mnenja, da zgrabiš prvo zaposlitev in kasneje iščeš tisto zaposlitev, ki je primerna tvoji izobrazbi. (C86) Greš delat najprej tudi tisto za kar nisi izobražen oz. greš delat nekaj kar je izpod tvojega nivoja, ampak nekje moraš začeti.

M: Ampak pravnik tega ne more, pravnik mora opraviti pripravništvo, če pa sprejmeš drugo delo, ti gredo leta. (C87)

T: Moja kolegica je čakala dve ali tri leta, da je sploh prišla do pripravništva.

S: Občina na tem področju pripravništva tak ne more nič narediti, ker je to državni nivo in mora to država urediti. Lahko samo omogoči prakso komu, ki študira javno.

Kako pa je v občini na področju podjetništva in samozaposlovanja mladih?

T: Moj fant si je zdaj odpiral podjetje z enim kolegom in sta mogla iti v Španijo, ker v Radgoni ni bilo nič. Nimamo tega, da bi ti vsaj malo pomagali pri odprtju podjetja, vse moraš narediti sam. (C88)

S: Podjetje lahko odpreš v enem dnevu na upravni enoti, to ne moremo reči da ne. Kot svetovanje mladim v podjetništvu to pa se strinjam, da tega ni. (C89) Ne vem, če Pora izvaja to, da se lahko na njih obrneš, po moje so oni odgovorni za ta del. (C90) Občina ima drugače vsako leto razpis za podjetništvo in s tem omogoča, da se prijavijo dobri projekti, dobra podjetja na razpis in dobijo nekaj sofinancirano. (C91) To je del, ki ga lahko občina opravi. Odprtje podjetja pa ni delo občine, ampak upravne enote (C92), greš na točko in odpreš podjetje. Moje mnenje je, da je podjetništvo stil življenja, kdor hoče biti podjetnik bo podjetnik.

STANOVANJSKE RAZMERE

Kako je v občini na področju stanovanjskih razmer mladih? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

T: Stanovanjska problematika v Radgoni je zelo velik problem (C93), ker enostavno ni stanovanj za kupiti in niti za vzeti v najem. (C94)

M: Saj pa so, tu v središču Radgone.

T: Ja Mozaik kaj pa ostalo? Ko si mladi si ne moreš glih za 120000 evrov kupiti stanovanja.

M: Saj za v najem jih je dosti. (C95)

T: Ja jaz ko sem gledala na internetu sta samo dve. (C96)

B: Pod 200 evrov nimaš najema in to je drago. (C97) Lokalno se dokler nimaš službe in družine pa stabilnega življenja ne odločaš za nakup stanovanja ali pa za hišo, ampak živiš doma. (C98)

I: Čeprav nekega problema ni, jaz sem dobil 60-kvadratno stanovanje za 30000 evrov, država je prodala na javni dražbi, tak da priložnosti so, ampak moreš to priložnost zgrabit. (C99) Spet sem zasledil, da je bila dražba na Simoničovem bregu za državno stanovanje. Informacije pa so na straneh ministrstva za javno upravo.

B: Najemnih stanovanj ni veliko to je dejstvo. (C100)

N: So drugače tudi občinska stanovanja. (C101)

N: Ja, ampak moraš imeti službo. Pa še na višino plače gledajo (C102), ker ena moja kolegica je zaprosila za enosobno stanovanje pa je sama zaposlena in ima otroka, pa ni dobila stanovanja, ker ima premalo plačo.

T: Tega jaz ne razumem, prosiš, ker nimaš kje živeti te pa še ti na koncu na plačo gledajo. Saj če imaš dovolj plače ne boš prosil za to stanovanje.

S: Če gledamo celo sliko, mladi zelo težko pridejo do stanovanj (C103) in, če nimaš službe tudi ne moreš priti do stanovanja. (C104)

N: Pa tudi kredita ne dobiš. (C105)

G: Če je naloga občine spodbujanje mladih, da gredo na svoje, se meni zdi, da se to pri nas ne dela. (C106)

T: Midva s fantom imava oba službe in živiva doma, ker ne najdeva stanovanja. (C107) Pa bi šla v nakup stanovanja ali pa v najem. (C108)

G: Sem pa stoprocenten, da tudi če bi bilo tisoč stanovanj v Radgoni za mlade, tričetrt mladih ne bi šlo od doma, ker jim je lepo doma. (C109) Podpiram pa, da bi mladi mogli iti od doma pa začeti za sebe skrbeti pa delati.

Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

T: Ni potrebno, da bi občina kaj financirala, ampak tista dva bloka pri muri stojita, mladi pa nimamo kam iti. (C110) Na koncu pa si prisiljen iti v Radence, Mursko ali pa v Maribor in odideš iz občine. (C111)

G: Torej konkreten predlog, občina mora več delati na tem. Mora jim biti bolj v interesu spodbujati mlade, da gredo na svoje. (C112) Zdaj kakšni so to prijemi, na kaki način bi se to spodbujalo, to pa morajo ugotoviti ljudje, ki so v tej stroki.

B: Jaz vidim lokalno zelo malo možnosti za ukrepe na tem področju (C113), ker tudi če bo ukrep, ni dovolj.

S: Obstaja samo pravilnik o občinskih stanovanjih, na katerega se lahko prijavijo vsi. Mladi, mlade družine dobijo dodatne točke, tak da imajo prednost. (C114)

G: Jaz podpiram to, da bi občina mladim pomagala s sofinanciranjem najemnin, da grejo na svoje samo po drugi strani pa bi potem občina imela tudi pravico od mladih zahtevati, da po določenem času dokažejo, da so nekaj naredili iz sebe. (C115)

B: Tisti bloki pri muri so sicer zdaj v stečajnem, ampak to se mora porihitati. (C116) Če občina lahko kako te bloke dobi, jih naj v nekem oglednem času kak ima finančno moč naredi pa jih naj nekaj da v najem, nekaj pa jih naj proda po neprofitni ceni. (C117) Take investicije bi lahko v Radgoni v bodoče imeli. To kaj je zdaj vsako leto neko krpanje, to je brezveze.

T: Škoda je, da ti bloki stojijo.

B: Potrebujemo stanovanja, ki jih lahko kupimo (C118), ker se v Sloveniji držimo tega modela. Jaz sem si tudi svoje stanovanje naredil, sicer doma, nisem najel sem pa investiral. Ne vem kdo bo najemal, jaz sem tudi mislil najeti pa sem videl, da se ne splača. Če pa bi lahko preko občine najemal pa bi tisto. (C119)

N: Midva sva tudi kupila stanovanje, sicer na kredit ampak je vseeno lažje kredit plačevati pa veš da je tvoje. (C120)

T: Pa veš da si v stanovanju nekaj naredil sebi in ne nekomu drugemu. (C121)

M: Občina bi lahko dala stanovanje pa rekla glejte mladi pet let plačujete najemnino, po petih letih pa lahko odkupite stanovanje ali pa ne. (C122) Daljše obdobje zato, ker v petih letih prideš do službe.

ZDRAVJE

Kaj je v občini na voljo na področju zdravja?

N: Ogromno športnih programov. (C123)

I: Nacionalni programi za odvajanje kajenja, kar izvaja zdravstveni dom. (C124)

Bi še potrebovali kaj na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

M: Mislim, da bi to mogla bolj država urediti. (C125)

B: Jaz mislim, da tu občina zelo močno podpira zdravstveni dom in vse ostalo, tak da je tu za zdravje urejeno. (C126)

I: Zdravstveno oskrbo v Radgoni imamo na nekem visokem nivoju. (C127)

B: Razpis za šport je močen. (C128) Športnih dejavnosti je ogromno, ker tak je šport osnova za zdravje, gibanje in vse to. (C129) Lokalno zdrave hrane ni problem dobiti (C130), tak da tu ne vidim problemov.

G: Večino kar se tiče neposredno zdravja dobim podatke neposredno v zdravstvenem domu (C131), ko čakam v čakalnici pa berem tiste plakate. Po moje ni potrebe po nečem dodatnem. (C132)

S: Zadnje čase so pomembni ti defibrilatorji, ki si jih je zagotovila tudi naša občina (C133) in to je zdaj tisto zadnjo, ki se je najbolj promoviralo v občini.

MOBILNOST

Kakšna je mobilnost v občini?

A: Ceste so ponekod takšne, da se ne moreš prav peljati s kolesom. (C134)

G: Veliko je pločnikov in se mi zdi, da je to zdaj v redu urejeno. (C135) Vse do Ljutomera je urejeno pa v drugo stran proti Lutvercom je super.

M: Panonska, industrijska cona, spodnja polička cesta in tam proti Negovi je par slabih cest. (C136)

G: Samo takšnih cest je ogromno.

S: Občina lahko dva proračuna samo za ceste da.

B: Dejstvo je, da jih je treba urediti. (C137)

Kako pa je glede avtobusnih povezav?

B: V nedeljo ni dovolj avtobusnih povezav. (C138)

I: Lahko bi naredili avtobusno povezavo z Avstrijo. (C139)

G: Samo res, tja ne gre nobeden avtobus. (C140)

B: Jaz živim ob tranzitni poti, tak da vem, da vsake pol ure vozi avtobus. Je pa res, da imamo to za v Maribor, Mursko Soboto nimamo pa notri v občini dovolj, razen kaj je šolsko. (C141)

G: Saj ne potrebujemo. (C142)

Kako pa je glede železniške povezave v Radgoni?

M: Jaz sem si jo želela, ko sem hodila v srednjo šolo.

I: Jaz si je zdaj ne želim, ker sem zraven doma. (C143)

T: Jaz tudi ne. (C144)

G: Če ima vsaki že svoj avto, ne potrebujemo železnice. (C145)

S: Meni se ne zdi smiselno, da bi jo imeli. Potniškega železniškega prometa mi ne potrebujemo. (C146)

Kaj pa glede mednarodne mobilnosti, kaj je na voljo na tem področju v občini?

B: Jaz mislim, da to ni toliko stvar občine. (C147) Naša občina ohranja to pobratenost mest in to se mi zdi na ravni občine v redu. (C148) Ostala mobilnost, ki se tiče mladih pa je stvar mladinskega sektorja in mora sektor za to poskrbeti sam. (C149)

S: Občina podpira mladinske organizacije, one pa izvajajo dejavnosti, ki so lahko tudi mednarodne. (C150) Tak da občina na taki način super podpira mlade.

B: Mladinski sektor je podprt s strani občine (C151) in sam prepoznava potrebo po količini mobilnosti mladih. (C152) Predvsem na področju različnih mladinskih izmenjav, ki so jih mladinski svet in nekatera društva že izvajala. Izmenjava je bila tu v Avstriji v Radkersburgu, zdaj imajo tudi skavti izmenjavo, potem mladinski svet spet pripravlja. (C153)

S: Dve leti nazaj pa je občina bila partnerica pri projektu, kjer so mladi šli v pobratena mesta in tam so bile športne igre, zabave, glasbeni program. (C154)

M: Mislim, da je občina pred leti za Mladenovac nekaj financirala, ker so dali prednost dijakom z občine Radgona. (C155)

G: Meni se zdi, da je zaenkrat tu dobra podpora občine. (C156)

B: Ko smo imeli mladinsko izmenjavo, se je prijavilo ravno dovolj mladih. Presežka ni. (C157)

G: Dejstvo je da ni. Veliko si moral gnjaviti mlade, jih večkrat osebno klicati, kljub temu da so prebrali. Zdi se mi, da so mladi še malo zaprti in zadržani glede takšnih stvari. (C158)

M: Moja izkušnja je, da sta se tisto leto prijavila samo dva iz Radgone za izmenjavo za Mladenovac. (C159)

S: Dosti mladih ne gre, ker ne znajo tako dobro jezika in jih je strah kaj povedati. (C160) Ker je že problem dobiti mlade na dogodek, ki ga organizira lokalno društvo in, ki ni mednarodni dogodek pa mladi ne pridejo, ker se bojijo, da bodo morali kaj povedati. Moraš premagati ta strah in spregovoriti pa vseeno če narobe poveš samo, da se vključiš. To je pomembno pri mednarodni mobilnosti, da spoznaš druge ljudi z drugih držav pa druge kulture.

PROSTI ČAS, DRUŽBENO-KULTURNE DEJAVNOSTI, MLADINSKO ORGANIZIRANJE

Kaj je v občini na voljo na področju prostega časa, družbeno-kulturnih dejavnosti in mladinske dejavnosti? Kaj ocenjujete kot ustrezno in kaj kot neustrezno?

T: Imamo športni center (C161), imamo nogometaše, rokometase, strelce... (C162) Športnih dejavnosti je dovolj. (C163)

M: Lahko bi bil večji fitness. (C164)

B: Imamo aktivne različne nevladne organizacije z različnih področij, gasilci, planinci, skejterji. (C165)

S: Likovno društvo imamo. (C166)

M: Art center ima delavnice. (C167)

G: Art center imamo v Radgoni? Kje je to?

S: Š. ima to.

M: Š. je imel idejo, da bi združil vse Radgonske umetnike pod eno streho in, da bi bi se lahko tu izvajali tudi različni tečaji. Izvajalo se je kar nekaj časa, zdaj pa so eni odstopili. Prav neki način slikanja je ena diplomirana slikarka tukaj učila. Ta galerija je zmeraj odprta in lahko prideš pogledat slike. Pa prostori so bili na voljo po nekoliko ugodnejši ceni za te umetnike, zdaj koliko se je izkoristilo, koliko se ni, koliko se je pol plačevalo pa je druga stvar. Bila pa je ideja zastavljena. To ne vem zakaj ni zaživel, ker so bili tečaji zelo dobri. Art center še obstaja, ampak zaenkrat je tak kot je, ne vem koliko jih je sedaj notri. Ni pa imela občina tu nič zraven, to je privat. (C168)

B: Imamo zelo pestro društveno dejavnost in ljudje, ki jih bolj likovna smer zanima, bodo samo na tiste zadeve hodili, tisti, ki jih zanima šport pa na športne dogodke. Več področij je in tisto področje, ki ga spremljaš, potem veš kaj se dogaja na tistem področju in zato mogoče vsi ne vemo za to. Najde pa se za vsakega nekaj, je pestro in ogromno je programov, dogodkov in aktivnosti. (C169)

G: Pa še vsak ima možnost delati kar hoče, kar je dejansko prednost malega mesta. V Ljubljani ko boš hotel nekaj sam narediti boš moral malo več truda vložiti kot pa tu, ko se sprehodiš do mladinskega centra pa rečeš B. jaz bi to pa to delal pa boš to lahko naredil čez en teden. (C170)

B: Mislím, da občína tu zelo dobro podpira, so razpisi za kulturo, za mladino, za šport, za socialo, za zdravstvo, tudi gasilci imajo. (C171)

S: Če mladega katerokoli področje zanima se v Radgoni lahko vključi. (C172)

T: Ja res je veliko vsega. (C173)

B: Imamo tudi vse te raznorazne gibalne zadeve od joge do nekih pilatesov itd. (C174)

M: Samo je pa res, da so to večinoma privatniki. Nima občína nekaj. (C175)

Kaj bi še potrebovali na tem področju? Kdo naj bi to zagotavljal?

B: Potrebovali bi več prostorov za društva, ki še vedno hodijo na občino spraševati po svojih prostorih. (C176)

Ker družbena dejavnost v Radgoni je zelo aktivna, nimajo pa vsi prostorov.

I: Lahko bi bilo na primer pet društev v enem prostoru, ker posamezno društvo ne potrebuje toliko prostora. (C177)

Kaj pa glede mladinskih organizacij, kakšna se vam zdi podpora občine tem organizacijam?

S: Mislím, da občína za ta segment zelo dobro poskrbi, po vseh svojih zmožnostih, ali finančno ali kadrovsko ali prostorsko. (C178) Mladi se imajo možnost vključiti v organizacije. (C179)

Kako pa ocenjujete vključevanje mladih v mladinske organizacije oziroma v aktivnosti organizacij?

B: Jaz mislím, da je vključevanje mladih v Radgoni v zadnjih letih kar začelo rasti. (C180) Dovolj nikoli ni, ker so ene aktivnosti bolj zaželené, druge manj, to je vedno tako. (C181) Ampak v zadnjih štirih letih vidim, da vključevanje raste.

Ma: Včasih je bila tu scena tudi dobro pokrita, ampak je šlo bolj za underground sceno, ta je bila zelo razvita. Na koncertih so bili ogromni obiski, taki kot se danes redko kdaj dosežejo. (C182) V zadnjem času pa so bolj te zadeve neformalnega izobraževanja, kar je tudi pohvalno, saj je vedno večji obisk tudi tu. (C183)

S: Mladinske organizacije in organizacija za mlade kot je mladinski center, prostor za mlade lahko največ naredijo za večje vključevanje mladih v te aktivnosti. (C184) Mladi sedaj počakajo v mladinskem centru na avtobus, igrajo nogomet, se družijo in v gručah hodijo skupaj s prijatelji v mladinski center, tak da se razvija. (C185)

INFORMIRANJE

Kakšen dostop imate do informacij, ki vas zadevajo? Kako ste informirani?

T: O dogodkih dobro. (C186) Na facebooku izveš za dogodoke. (C187) O dogodkih je, tisto kaj pa je pomembno pa ne. (C188)

M: Tic, mladinski center in mladinski svet pošiljajo informacije o dogajanju po mailih. (C189)

Imate kakšne predloge za bolj učinkovito informiranje mladih?

M: Poskrbeti je potrebno, da se Radgonsko mladino informira o vseh možnih razpisih, projektih na katere se lahko prijavijo. (C190)

G: Na občini mora biti oseba, ki bo to aktivno spremljala in objavljala. (C191)

S: Mi imamo zavod za kulturo, turizem in promocijo in oni so tisti, ki bi mogli informirati mlade prek mladinskega centra. (C192) V Radgoni je problem to, da nimamo neke enotne točke, kjer bi mladi dejansko našli vse informacije. (C193)

B: Jaz zdaj recimo gledam lokalne in regionalne razpise pa moreš deset portalov okoli obrniti, da sploh kaj najdeš. (C194)

T: Samo po drugi strani pa je to delo vsakega posameznika (C195), če hoče najti neko službo. Saj si doma pa imaš čas iskati.

M: Saj se ne gre samo za službo, gre se za vse razpise.

S: Razvojna agencija bo zdaj tak postala medobčinska, tak da je to ena izmed možnosti, da postane ena informacijska točka vsaj za področje gospodarstva. (C196) Za drugo kulturo, turizem, promocijo pa bi za mlade lahko bil Kulptotur tista enotna točka, kjer bi bile vse informacije. (C197) Občina sama ne more dajati vse te informacije na svojo spletno stran. Ker gor morajo dati informacije o občinskih sejah, odlokih, pravilnikih, interne zadeve, ki se tičejo občanov. Vsi pričakujejo, da bo občína dala vse informacije tudi o dogodkih v mladinskem centru, ampak to ni naloga občine. Občina mora dati informacije javnega značaja, kaj je za občane pomembnega. V Gornji Radgoni je problem da nimamo neke enotne točke. V mladinskem centru se dela info točka, ki pa še je v povojih. (C198)

B: Na večih lokacijah lahko dobiš enake informacije. (C199)

S: Bistvo informiranja ni, da ti kličeš in sprašuješ, ampak da imaš na enotnem portalu čim več informacij, in če še te kaj več zanima pokličeš in ne da takoj kličeš pa rečeš, »kaj zdaj pride počasi tisti razpis«, to mora biti na eni točki.

M: Zraven dogodkov še naj dajo en odstavek o razpisih, saj to ni težko. (C200)

S: Samo področje informiranja je zelo težavna stvar. Vsi lahko rečemo kako je, ampak na koncu speljati je pa težko. Različna področja, segmente moraš povezati in to so najtežje stvari.

B: Informacij o dogodkih, družabnih, kulturnih se da v tiskani verziji dovolj ven, na veliko mest, od gostiln do tic-a, knjižnice... (C201)

T: O dogodkih imamo dovolj informacij.

M: Mi bi radi razpise pa te zadeve.

B: Ja razpise pa bi morala pora objavljati, ampak jih tudi ne. (C202) Problem informiranja v Sloveniji je, da je tak razpršeno, ker ni nikjer enotne informacijske točke. Ker to zagotavljati je nemogoče in to ne bo nikoli. Tisto kar porebuješ, boš gledal na tistem portalu.

M: Gre se za to, da je občina dobila to obvestilo o razpisu kaj smo se prej pogovarjali pa ni šlo dalje.

B: Jaz vidim, da se še da nekaj narediti tu, najbolj važno pa je, da se vsi potrudijo.

S: Ja treba je konstantno delati na tem, nikoli ne smeš ostati na enem mestu, treba je naprej razvijati. Jaz mislim, da je pri informiranju mladih, mladinski center tista točka, kjer so vse relevantne informacije o mladih. Se še razvija, ampak do neke točke pa smo že prišli.

PARTICIPACIJA

Kakšne so možnosti vključevanja mladih v odločitve na lokalni ravni in sodelovanja pri projektih občine? Kje si želite več participacije?

M: Ko si že toliko star in imaš redno zaposlitev, nimaš več niti časa niti želje se v teh letih aktivno vključevati v neke projekte. (C203) Delaš od jutra do večera, prideš domov, še maš neke obveznosti in ne vem koliko mladih v naših letih še ima željo se vključevati v te projekte. Meni ta želja vsekakor gre z leti bolj navzdol, vedno bolj gledam kje bi lahko jaz prišla do profita, da bi lahko v prihodnosti lepo živela pa da bom svoje delo opravljala še naprej v redu. Pa da še ti kaj ostane od privat življenja, da pa bi se zdaj šla vključevati v projekte, dobro ena ura na teden ti ni problem, da pa bi se intenzivno vključeval pa je že malo težje.

B: Jaz mislim, da ni to takšno aktivno vključevanje, ampak bolj podajanje mnenj, odprte razprave, da je kaj v javni obravnavi pa se tam vključiš. (C204) Mora biti priložnost, da so mladi vključeni pri sodelovanju (C205), pri ustvarjanju mladinskega centra se je poslušalo naše mnenje. (C206) So pa pol pri teh zadevah omejitve, ni vse slišano, ampak smo bili vključeni. (C207) Kar se tiče stvari, ki se sprejemajo na občinski ravni pa moraš biti v občinskem svetu, ker tisti imajo največjo veljavo. (C208)

G: Meni se tudi ne zdi pravilno, da bi zdaj občina ali občinski svet morala poslušati mlade kaj si vse želijo, saj ne bi nikamor prišli pa popolnoma nič naredili. Zato so ti ljudje izvoljeni da oni delajo, ampak da pa slišijo predloge, to pa je vedno dobrodošlo. Pora je zdaj pred kratkim dala ven razpis, da je vsak lahko podal svoje mnenje za razvojni program. (C209) So se sicer po moje malo pozno spravili zraven k temu, ampak se mi je pa zdelo dobro.

N: Udeležba pa je bila zelo slaba. (C210)

S: Ja, ampak ne moreš pričakovati ne vem kako dobre udeležbe, če to delaš prvič. Če pa to delaš tretjič, četrtič, potem pa že mladi vedo, da se lahko vključijo in to je zdaj bilo prvič ko je imel vsak možnost nekaj prispevati. (C211) Če pa govorimo o mladinskem vključevanju pa imamo mladinski svet, ki je krovna organizacija, ki skuša čim več urediti za mlade in dejansko nas vključujejo v vse pore, kjer nas lahko, kjer lahko mladi prispevamo. (C212) Zdaj se pripravlja prva strategija mladih 2015-2020 (C213), kjer bodo imeli vsi mladi možnost, da se vključijo. V mladinskem svetu smo objavili tudi razpis, da iščemo dva člana delovne skupine za pripravo strategije, ki nista vključena v nobeno društvo, da še povečamo participativnost neorganizirane mlade vključimo (C214), ampak ni bilo nobenih prijav. (C215) Možnosti vključevanja v Gornji Radgoni je nešteto (C216), ampak koliko pa mladi vidijo, da jim je to prednost in se želijo vključiti pa je drugo vprašanje. (C217) Najlažje je sedeti v gostilni pa reči nič se ne dogaja, zakaj ni ono, zakaj ni tretjo, nobeden pa se ne vključi ali pa da neke predloge. Goran: Ogromno je možnosti. Vključiš se lahko kam hočeš in kdo hoče. (C218) Deset let nazaj ne, zdaj pa imaš kaj hočeš, dogaja se nonstop nekaj pa za vsakega nekaj.

Imate kakšne predloge za večjo participacijo mladih?

S: Vedno je prvi korak. Lahko kdorkoli email napiše, najmanj neosebno kaj lahko, glej jaz bi pa rad sodeloval, rad bi bil v strategiji, lahko kaj pomagam. (C219) Ampak siliti ljudi v nekaj kar jih ne zanima je pa težko. Smo v času informacijske dobe in si lahko vsak prebere kaj je strategija mladih, če bi ga kaj zanimalo, vsaj osnovne stvari in če nima doma interneta, lahko gre v javno knjižnico, v mladinski center. Informacije mladim so na voljo in, če se kdo hoče vključiti ne glede na socialni status, lahko pridobi informacije, vsaj osnovne informacije za vključitev. Tak da meni osebno pomanjkanje informacij o tem več ni izgovor zakaj se ne vključiš, ker te potem že ne zanima. (C220)

B: Občina mora preko svojih služb zagotavljati možnost participacije. (C221)

S: Mladi, ki se še mogoče niso vključevali bodo sedaj imeli možnost prek strategije povedati svojo mnenje, doma pred računalnikom lahko sedijo pa klikajo in pol bomo mi prek odgovorov videli kaj še dejansko manjka, kaj bi mladi radi, kje so problemi. (C222) Ker mi smo dejansko mladinski sektor, ki se med sabo poznamo in mogoče nekih problem niti ne vidimo več, ker smo toliko v svojem sektorju.

Ines: Sandi če lahko zdaj tebe izpostavim, ti ko si se zdaj tak vključil v mladinski center, na kaki način si sploh prišel do tega?

A: Jaz sem sam prišel v mladinski center in vprašal, če lahko kaj pomagam in zdaj tu prostovoljno pomagam pa mi je v redu. (C223)

S: Meni se zdi pri participaciji mladih bolj problem to, da ne hodijo na volitve. (C224) Mladinski svet je letos delal več na tem pa smo povabili mlade svetnike in predstavnike za župane pa se je zelo mladih udeležilo. (C225) Tak da, tu je bolj problem, niti lokalna politika jih ne zanima. (C226) Če koga vprašaš kaj se dogaja na občinski ravni, jaz mislim, da bi 90 odstotkov mladih v Radgoni reklo, da se jim ne sanja kaj se v Radgoni dogaja. Po drugi strani pa govorijo občina bi morala, občina bi morala..., dejansko pa se niti toliko ne pozanimajo o nekih osnovnih stvari, kaj jim občina lahko omogoči, kaj jim je na voljo. Je pa dejansko strategija tisti prvi dokument ko bomo dejansko lahko videli, da bomo lahko strateško nadaljevali in načrtovali razvoj mladinskega sektorja in kaj mladi dejansko potrebujejo (C227), bomo analizirali stanje, ki ga še nikoli nismo analizirali. Kar je največja vrsta vključevanja kaj ga lahko mi mladi ponudimo vsem mladim, ne glede na socialni status.

M: Imamo pa tudi zdaj v skupini primer občinske svetnice, ki pa je zelo pozitiven primer, da lahko mladi nekaj v občini spremenimo, da se lahko vključimo in s vključenostjo tudi nekaj dosežemo. (C228)

Priloga 3: Odprto kodiranje

Tabela 9. 1.: Odprto kodiranje: Fokusna skupina A

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A1	<i>Osnovna šola.</i>	Osnovna šola	Splošno izobraževanje	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
A2	<i>Občinske štipendije bi bile super, kot neke vrsta spodbuda. Jaz poznam eno iz Radencev, kjer jih imajo in je potem tudi za službo lažje zraven prišla, ker je to vse povezano.</i>	Občinske štipendije - pobuda	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
A3	<i>Na področju nagrajevanja študentov glih ni nekaj poskrbljeno.</i>	neurejeno	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
A4	<i>Mislim, da se v Radgoni nagradi samo deveti razred, če imaš vedno odličen uspeh ali nekaj takega.</i>	Nagrade odličnim učencem	Nagrajevanje osnovnošolcev	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
A5	<i>Neka spodbuda seveda da je. Če ti veš, da boš dobil neko nagrado, se pol bolj potrudiš za to.</i>	spodbuda	Nagrajevanje	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
A6	<i>Ja, ker slika župana pa knjiga, to kaj smo dobili ob koncu devetega razreda glih ni neka spodbuda.</i>	skromno	Nagrajevanje osnovnošolcev	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
A7	<i>Prakso ali pa prostovoljno delo, ki bi bila zagotovljena s strani občine.</i>	Potreba po praksi ali prostovoljnem delu	Potrebe	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
A8	<i>...pri tej praksi pomembno, da te res uvajajo v to, ker ponavadi dobiš tisto delo, ki</i>	Potreba po ustrezni praksi	Potrebe	Formalno izobraževanje	Izobraževanje

	<i>je neprijetno ali pa pač ostane, tak da, če bi bla praksa res praksa, bi bilo super.</i>				
A9	<i>Praksa ti dosti prinese, že zaradi tega, da lahko pokažeš, da si v nečem dober in imaš potem tudi pri zaposlitvi več možnosti.</i>	Več možnosti za zaposlitev	Doprinos prakse	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
A10	<i>Nekaj je ja, ni pa veliko.</i>	malo	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A11	<i>Jaz mislim, da je glede na obiskanost, to kaj Klinka organizira mesec izobraževanja v marcu in oktobru, čisto dovolj na tem področju, ker ni nekega navala.</i>	dovolj	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A12	<i>Meni se zdi ful fajn, če se organizira v Radgoni nekaj takega, od česa imaš neko korist.</i>	Morajo biti koristna	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A13	<i>Meni se zdi, da res manjka to, da bi vedeli, kaj se vse dogaja, da bi bili bolj informirani o tem.</i>	slaba	Informiranost o dogodkih		Informiranje
A14	<i>...enkrat ko je bil koncert Neishe, mislim, da ljudje sploh niso vedeli za to, jaz sem za to vedela samo zato, ker sem delala takrat tu, drugače verjetno sploh ne bi šla. In takrat je bilo ful prazno pa je bil v redu koncert.</i>	slaba	Informiranost o dogodkih		Informiranje
A15	<i>...v mc-ju predvajali radgonske filme in bi bilo dobro, glede na to, da smo Radgončani,</i>	slaba	Informiranost o dogodkih		Informiranje

	<i>da bi si to pogledali pa jih dosti ni vedelo za to.</i>				
A16	<i>Meni se je zdelo dobro takrat, ko je imela ena profesorica tu predavanje o spolu, partnerstvu, Vesna Godina. Takšna predavanja so res zanimiva in potrebna, in bi mladi tudi mojih let morali nekaj takega slišati, ker v šoli ne dobimo tega.</i>	Zanimivo predavanje o spolu in partnerstvu	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A17	<i>Vendar sploh nisem vedela za to, ampak sem naključno prišla na to predavanje.</i>	slaba	Informiranost o dogodkih		Informiranje
A18	<i>Predavanja na splošno o problemih, ki jih imamo mladi, sploh motnje prehranjevanja ali pa spolnost, to so zelo takšne teme, o katerih se v šoli ne pogovarjamo toliko, ker so še vedno neki tabu v današnji družbi.</i>	Potreba po predavanju o tabu temah	Potrebe	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A19	<i>To bi lahko organizirala Klinka ali pa mc.</i>	Predavanja o tabu temah naj organizira Študentsko-mladinski klub Klinka ali mladinski center - pobuda	Organiziranje neformalnih izobraževanj	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A20	<i>...bi bilo fajn, če bi se nekaj o športu organiziralo...</i>	Predavanje o športu - pobuda	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A21	<i>...predavanja na temo motenj prehranjevanja nas fante ne pritegnejo najbolj.</i>	Upoštevati različna zanimanja med spoloma za predavanja	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje

A22	<i>Na primer, da bi neki znani športnik imel predavanje.</i>	Predavanje znanega športnika - pobuda	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A23	<i>...dobro, če bi bilo kakšno predavanje na temo istospolno usmerjenih, zdaj ko je to tak aktualna tema.</i>	Predavanje na temo istospolno usmerjenih - pobuda	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A24	<i>Istospolnost je takšna delikatna tema in ne vem, kako bi mladina na predavanje o tem odreagirala.</i>	Vprašljiva obiskanost mladih na predavanje na temo istospolnosti	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A25	<i>Ja mogoče sploh nebi bilo tak obiskano.</i>	Vprašljiva obiskanost mladih na predavanju na temo istospolnosti	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A26	<i>...mc ali pa katero društvo organiziralo...</i>	Predavanja naj organizira mladinski center ali katero društvo - pobuda	Organiziranje neformalnih izobraževanj	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A27	<i>...kakšne delavnice in bi mladi skupaj delali v skupinah, da bi se spoznali in bolje funkcionirali skupaj. Tega ni in premalo se družimo med seboj.</i>	Neformalne delavnice za povezovanje mladih - pobuda	Neformalne delavnice	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A28	<i>...slabo, ker vse mlade kaj poznam so šli v Avstrijo delat ali pa kelnarit.</i>	slabe	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
A29	<i>...kje drugje kot v kelnariji bolj težko.</i>	Večinoma v gostinstvu	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
A30	<i>Ali pa prek vez kaj.</i>	Preko poznanstev	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
A31	<i>Tudi počitniškega dela ni več toliko, na Arcontu so jih lani vzeli mislim, da samo petdeset.</i>	Manj počitniškega dela	Počitniško delo		Zaposlovanje
A32	<i>Kelnarija edino ja.</i>	Večinoma v gostinstvu	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
A33	<i>Ni nekih velikih možnosti tu in jih</i>	malo	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje

	<i>res gre vedno več v Avstrijo.</i>				
A34	<i>Glede zaposlovanja se bo nekaj moralo spremeniti.</i>	Potreba po spremembi na področju zaposlovanja	Potrebe		Zaposlovanje
A35	<i>...na tem področju ne bi rabili mlade tak ful spodbujati, mogoče bolj za to, da bi najprej prakso dobili pa se komaj pol osredotočili na sp.</i>	Omogočanje prakse	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
A36	<i>...ko sta imeli dve puncici modno revijo v mc-ju in so jima dali možnost, da sta se na taki način pokazali.</i>	Možnost modne revije v mladinskem centru	Spodbude	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
A37	<i>...tiste, ki so na poklicni srednji šoli, enako bi lahko na primer ti B., ki si na frizerski in bi ti dali možnost, da neko frizuro pokažeš, če imaš željo.</i>	Mladim dati možnost pokazati se	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
A38	<i>Na področju frizerstva so samo plačniški seminarji, zastoj pa je samo, če tvoja šola kaj organizira. Zato bi bilo dobro, da bi se kaj takega organiziralo tu...</i>	Večje z organizacijo seminarjev za mlade frizerje - pobuda	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
A39	<i>...da bi takšni tečaji, pripravništva, prakse definitivno spodbujali zaposlovanje in tega primankuje v občini.</i>	Potreba po tečajih, pripravništvih, praksah za večje možnosti za zaposlitev	Potrebe		Zaposlovanje
A40	<i>...poklicna usmerjenost v osnovnih šolah bi bila dobra,...</i>	Potreba po poklicni usmerjenosti v osnovnih šolah	Potrebe		Zaposlovanje
A41	<i>Po moje bi lahko tudi občina za take stvari poskrbela.</i>	V organizaciji občine - pobuda	Poklicna usmerjenost		Zaposlovanje

A42	<i>Lahko bi razpisali seznam takšnih služb, ki primanjkujejo v občini in bi se lahko tudi po tem usmerjali glede vpisov na šole.</i>	Seznam deficitarnih poklicev - pobuda	Deficitarni poklici v občini		Zaposlovanje
A43	<i>...predavanje, da bi se predstavili poklici, ki jih v občini primanjkuje,...</i>	Predstavitev deficitarnih poklicev - pobuda	Deficitarni poklici v občini		Zaposlovanje
A44	<i>To bi se lahko že neko sodelovanje z osnovno šolo naredilo, da bi že tam mogoče dobil idejo, kaj bi te zanimalo delati in razmišljati.</i>	Sodelovanje z osnovno šolo - pobuda	Poklicna usmerjenost		Zaposlovanje
A45	<i>Ja, in pol se že marsikdo z izbiro srednje šole odloči za poklic in se že s tem usmeriš kaj boš delal kasneje.</i>	Sodelovanje z osnovno šolo - pobuda	Poklicna usmerjenost		Zaposlovanje
A46	<i>...več prakse, ker že s tem drugače na tebe gledajo, ker imaš neke izkušnje.</i>	Potreba po večih možnostih za prakso	Potrebe		Zaposlovanje
A47	<i>Velika večina jih je doma.</i>	Večina doma	Položaj mladih		Stanovanjske razmere
A48	<i>Tisti kaj pa ne živijo več doma pa tak niso več niti v Radgoni.</i>	Živijo v drugem kraju	Položaj mladih		Stanovanjske razmere
A49	<i>Stanovanja po moje ne bi bil problem najti, ker je blok na vsaki ulici.</i>	Veliko praznih stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
A50	<i>Ja, bloki so prazni na pol.</i>	Veliko praznih stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
A51	<i>Jaz se še tako en čas nebi odselila, z razloga, ker mi je doma ful udobno. Mama kuha, pere.</i>	Udobnost doma	Razlog za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
A52	<i>...finance so tudi veliki problem.</i>	Pomanjkanje financ	Razlog za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
A53	<i>Ne dobijo službe,</i>	nezaposlenost	Razlog za		Stanovanjske

	<i>če pa jo že pa je seveda ne dobijo za nedoločen čas, zato nihče nebi šel v to riziko glede stanovanja.</i>		podaljševanje bivanja doma		razmere
A54	<i>Jaz si niti ne predstavljam, da bi že zdaj imela svoje stanovanje, niti ko bom 24 let stara.</i>	Težko si predstavlja osamosvojitvev	Razlog za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
A55	<i>...če bi imela nekega strogega očeta, bi si prej želela, da grem na svoje.</i>	Dobri odnosi s starši	Razlog za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
A56	<i>...tudi doba šolanja se je podaljšala in ne moreš pol kompenzirati šole, službe, stanovanja in vsega.</i>	Podaljšano šolanje	Razlog za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
A57	<i>...tudi, če bi živeli na svojem, nam starši morejo dati denar, ker še študiramo. In je tak vseeno ali si doma ali imaš svoje stanovanje, v nobenem primeru nisi samostojen.</i>	Finančna preskrbljenost s strani staršev do konca šolanja	Razlog za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
A58	<i>Predavanja v zdravstvenem domu.</i>	Predavanja v zdravstvenem domu	Predavanja		Zdravje
A59	<i>In cepljenje proti raku na materničnem vratu, to pa vem da je občina financirala. Kar se mi zdi res dobro.</i>	Cepljenje proti raku na materničnem vratu za osnovnošolke	Cepljenje		Zdravje
A60	<i>...smo v sklopu sistematskega v osnovni šoli imeli še neko predavanje o spolnosti, to pa je bilo vse.</i>	Predavanja v sklopu sistematskega pregleda	Predavanja		Zdravje
A61	<i>...smo mi tudi neko predavanje</i>	Predavanja v sklopu	Predavanja		Zdravje

	<i>okoli drog imeli.</i>	sistematskega pregleda			
A62	<i>Ampak tam samo izveš kak se določeni drogi pove in kaj so njeni učinki in si po moje zaradi tega za neko stvar še bolj zainteresiran in bi še bolj rad probal.</i>	neustrezna	Predavanja		Zdravje
A63	<i>Predavanja na temo drog, ampak v smeri, da dejansko vidiš kaj ti uživanje drog naredi na daljši rok. Da bi mogoče prišel nekdo, ki je užival drogo in povedal svojo zgodbo.</i>	Predavanje osebe, ki je uživala drogo - pobuda	Predavanja		Zdravje
A64	<i>To bi blo dobro, da bi nekaj takega organizirali v sklopu izobraževanja, mogoče v mc-ju.</i>	Organizirana v sklopu izobraževanja v mladinskem centru - pobuda	Predavanja		Zdravje
A65	<i>...da bi prišel nekdo, ki ima probleme z drogami ali pa nekdo, ki je šel čez to, saj po moje takšni vedo največ povedati in to bi bilo preventivno, da bi videli čez kakšen pekel je šel.</i>	Predavanje osebe, ki je uživala drogo - pobuda	Predavanja		Zdravje
A66	<i>Mene res moti, ker za dosti stvari ne vem, ki se dogajajo v Radgoni, vse gre nekako mimo mene.</i>	slaba	Informiranost o dogodkih		Informiranje
A67	<i>Lahko bi bilo tudi kakšno predavanje nekoga, ki je bil v zaporu zaradi drog, to bi po moje mladi prišli.</i>	Predavanje osebe, ki je bila v zaporu zaradi drog - pobuda	Predavanja		Zdravje
A68	<i>To je vprašanje</i>	vprašljiva	Obiskanost		Zdravje

	<i>ja, če bi bil.</i>		predavanj s področja zdravja		
A69	<i>...če bi bilo dobro informirano bi mladi prišli.</i>	Odvisna od dobrega informiranja	Obiskanost predavanj s področja zdravja		Zdravje
A70	<i>Bolj ti da misliti, če slišiš kaj je človek dal skozi in dejansko ve o čem govori.</i>	Bolj učinkovita, če temeljijo na osebnih izkušnjah predavatelja	Predavanja		Zdravje
A71	<i>Avtobusne povezave so dobre.</i>	dobre	Avtobusne povezave		Mobilnost
A72	<i>Razen v Ljutomer sem slišal, da je slaba povezava in pelje avtobus pet mint po pouku.</i>	Slaba povezava v Ljutomer	Avtobusne povezave		Mobilnost
A73	<i>Tudi v Ljubljano je zdaj super urejeno.</i>	dobre	Avtobusne povezave		Mobilnost
A74	<i>Kolesarske poti so dobro urejene.</i>	urejene	Kolesarske poti		Mobilnost
A75	<i>...stopnice na grad bi se lahko popravile. Ker so za tek pozimi kar neugodne.</i>	Urediti, ker so za tek v zimskih mesecih neugodne - pobuda	Stopnice na grad		Mobilnost
A76	<i>...osvetljave ni dovolj, tam malo ven iz Radgone.</i>	Osvetljave ni dovolj v okoliških vaseh	Osvetljava		Mobilnost
A77	<i>Lahko bi naredili vsaj do Ljutomera, če do tja ni niti avtobusnih povezav tako pogostih.</i>	Železniška povezava vsaj do Ljutomera - pobuda	Železniška povezava		Mobilnost
A78	<i>...če bi se na sploh železnice v Sloveniji bolj porihtale pol ja, zdaj pa ne pogrešam niti tega.</i>	Dokler se ne zamenjajo železnice po Sloveniji ni smiselna	Železniška povezava		Mobilnost
A79	<i>Taxi, ker ga v Radgoni nimamo. Sploh na primer do Murske Sobote ko gremo ven.</i>	Potreba po taksi službi	Potrebe		Mobilnost
A80	<i>Ali pa, če se za neke dogodke</i>	Cenovno ugoden organiziran	Avtobus za prevoz na dogodke		Mobilnost

	<i>kakšen avtobus organizira, ki bi bil cenovno ugoden.</i>	avtobus za dogodke - pobuda			
A81	<i>...takšne stvari bolj na srednji šoli ali pa na faksu.</i>	Na srednji šoli ali fakulteti	Izmenjave		Mobilnost
A82	<i>Mi smo imeli na osnovni šoli izmenjavo in sma z L. šle v Romunijo pa oni pol nazaj k nam.</i>	Izmenjave v osnovni šoli	Izmenjave		Mobilnost
A83	<i>V Radgoni je partnerska šola v Avstriji, vem da smo mi šli enkrat za dva dni tja pa oni pol nazaj.</i>	Izmenjave v osnovni šoli	Izmenjave		Mobilnost
A84	<i>V Radgoni mislim, da so skavti tudi neko izmenjavo organizirali.</i>	Izmenjava v organizaciji skavtov	Izmenjave		Mobilnost
A85	<i>Lahko bi še več izmenjav organizirali.</i>	Več izmenjav - pobuda	Izmenjave		Mobilnost
A86	<i>Super bi bila kakšna praksa v tujini, jaz bi si želela na področju frizerstva kaj.</i>	Praksa v tujini na področju frizerstva - pobuda	Praksa v tujini		Mobilnost
A87	<i>Jaz pa bi si želela kaj na umetniškem področju</i>	Praksa v tujini na umetniškem področju - pobuda	Praksa v tujini		Mobilnost
A88	<i>Sploh zaradi jezikov, je dobro da bi bilo kaj takšnega organizirano.</i>	Učenje tujih jezikov	Razlogi za mednarodno mobilnost		Mobilnost
A89	<i>...lahko kakšno izmenjavo z Bad Radkersburgom organizirali, mi bi šli tja, oni pa bi prišli sem v mladinski center.</i>	Izmenjava z Bad Radkersburgom - pobuda	Izmenjave		Mobilnost
A90	<i>Zdi se mi slabo, da smo tak blizu doma in jaz osebno ne poznam nobenega mladega od tam. Fajn bi se mi</i>	Povezovanje in spoznavanje mladih med seboj	Razlogi za mednarodno mobilnost		Mobilnost

	<i>zdelo, če bi se bolj povezali, se spoznali med seboj.</i>				
A91	<i>Praska...</i>	Praska	Športni dogodki		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A92	<i>...Športaj s Klinko.</i>	Športaj s Klinko	Športni dogodki		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A93	<i>Radgonska telovadnica.</i>	Telovadnica	Notranji prostori za šport		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A94	<i>...likovno razstavišče se je malo zapustilo, sta samo dve razstavi na leto.</i>	Malo razstav	Likovno razstavišče		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A95	<i>...kinodvorana se je tudi zapustila.</i>	neurejen	Dom kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A96	<i>V mladinskem centru je v redu, ko imajo ta namizni nogomet pa pinkponk. Takšne namizne igre so v redu...</i>	Namizni nogomet in namizni tenis v mladinskem centru	Namizne igre		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A97	<i>...kakšen biljard bi še bolj pritegnil.</i>	Biljard v mladinskem centru - pobuda	Namizne igre		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A98	<i>Koncerti so tudi v mladinskem centru in mislim, da je za vsakega nekaj. Tisti Kud zrak nekaj v smeri alternative bolj organizira, pa mladinski center</i>	Koncerti v mladinskem centru in so za vsakega nekaj	Koncerti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje

	<i>sam nekaj pa še Klinka kaj.</i>				
A99	<i>Jaz sem tudi glede koncertov kar zadovoljna.</i>	Koncerti v mladinskem centru in so za vsakega nekaj	Koncerti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A100	<i>V Negovi ni ničesar.</i>	Pomanjkanje dogodkov v Negovi	Dogodki v okoliških krajih		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A101	<i>Žalostno je tudi, da ni več radgonske noči, ne vem, zakaj več tega ni. To bi bilo res dobro, če bi še bilo.</i>	Obuditev Radgonske noči - pobuda	Občinski dogodki		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A102	<i>...neka skupina more biti, ki pritegne mlade.</i>	Glasbena skupina	Razlog za obisk dogodka		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A103	<i>Fašenk od Klinke je letos res dobro uspel.</i>	Fašenk v organizaciji Študentsko-mladinskega kluba Klinka	Dobri dogodki		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A104	<i>Pravega izvajalca je treba izbrati.</i>	Glasbena skupina	Razlog za obisk dogodka		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A105	<i>Tudi 30 let rocka je bilo ful v redu pa dobro obiskano.</i>	30 let rocka	Dobri dogodki		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A106	<i>Da bi bilo nekaj organizirano, vem, da je aerobika pa to, samo to je vse za plačati. Lahko bi bilo kaj brezplačnega, toliko, da se malo razmigaš.</i>	Brezplačna organizirana športna aktivnost - pobuda	Možnosti za športne aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A107	<i>Večji fitnes.</i>	Večji fitnes - pobuda	Možnosti za športne aktivnosti		Prostočasne in družbeno-

					kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A108	<i>Lahko bi se dom kulture uredil, ker je bilo kar dosti obiska.</i>	Ureditev Doma kulture - pobuda	Dom kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A109	<i>...nekoč je bilo po moje zato toliko obiska tu, ker še drugje bližje ni bilo ničesar.</i>	Nekoč večji obisk, ker drugje bližje ni bilo ničesar	Dom kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A110	<i>...mislim, da bi bil obisk, sploh tisti bi prišli, ki še na primer nimajo izpita za avto pa da lahko grejo nekam sami in jih ne rabijo starši voziti, ker je to itak bolj druženje s prijatelji kot kaj drugo.</i>	Z ureditvijo bi bil tudi zdaj obisk, zaradi druženja s prijatelji	Dom kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A111	<i>V domu kulture bi lahko imeli tudi kakšne delavnice za mlade pevce, igralce, da bi nekaj takega naredili.</i>	Delavnice za mlade pevce in igralce - pobuda	Dom kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A112	<i>S tem bi dali priložnost tistim mladim, ki si želijo nastopati.</i>	Z delavnicami bi mladim dali priložnost za nastopanje	Dom kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A113	<i>...več razstav, glede na to, da je lep prostor tu. In se mi zdi, da je kar nekaj mladih umetnikov v Radgoni, ki bi imeli kaj za razstaviti.</i>	Več razstav mladih umetnikov - pobuda	Dom kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A114	<i>Za razstave bi bil na primer primeren in lep prostor tam v casinoju bivšem...</i>	Lep prostor za razstave v bivšem Casinoju - pobuda	Predlogi za prostor za kulturne dejavnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A115	<i>Tistega je res</i>	Prostor za	Predlogi za prostor		Prostočasne in

	<i>škoda ja in bi lahko to uredili za neke kulturne prireditve.</i>	kulturne prireditve v bivšem Casinoju - pobuda	za kulturne dejavnosti		družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A116	<i>Ni nekih možnosti, da bi lahko na kakšnih kulturnih prireditvah nastopala, občina ima premalo interesa za to.</i>	malo	Možnosti nastopanja mladih na kulturnih prireditvah		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A117	<i>Potrebovali bi nekje kakšen javni prostor, kjer bi lahko tudi bobne pustili in tam vadili s skupino.</i>	Potreba po prostoru za vaje glasbenih skupin	Potrebe		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A118	<i>Glede na to kako je sejmišče veliko, bi se lahko kakšen prostor odstopil za vaje skupin, ker je dosti bandov v Radgoni.</i>	Prostor na sejmišču	Predlog za prostor za vaje glasbenih skupin		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A119	<i>...manjka podpora občine, ker če bi hoteli imeti večjo podporo bi morali ustanoviti društvo, zdaj pa smo samo band, ker so to preveč dolgi postopki.</i>	manjka	Podpora neorganizirani mladini		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A120	<i>Jaz sem aktivistika v Klinki.</i>	Aktivna vključenost v mladinsko organizacijo	Vključevanje mladih v mladinske organizacije		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A121	<i>Jaz tudi.</i>	Aktivna vključenost v mladinsko organizacijo	Vključevanje mladih v mladinske organizacije		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A122	<i>Jaz sem samo članica Klinke.</i>	Članstvo v Študentsko-mladinskem klubu Klinka	Vključevanje mladih v mladinske organizacije		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A123	<i>Jaz pa sem v x-klubu.</i>	Aktivna vključenost v športno društvo	Vključevanje mladih v druge nevladne		Prostočasne in družbeno-kulturne

			organizacije		dejavnosti, mladinsko organiziranje
A124	<i>...če ne bi takrat ko smo šli iz Baške sedela s S. sploh ne bi vedela za Klinko.</i>	slaba	Informiranost o možnosti vključevanja v mladinske organizacije		Informiranje
A125	<i>Problem je seveda denar in bi tu lahko bila večja podpora občine.</i>	Slaba finančna podpora	Podpora občine mladinskim organizacijam		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A126	<i>Prepočasi izvemo za vse kaj se dogaja.</i>	slaba	Informiranost o dogodkih		Informiranje
A127	<i>Jaz mislim, da sem dovolj informirana, zaradi vključenosti v Klinko.</i>	Dobra, zaradi vključenosti v mladinsko organizacijo	Informiranost o dogodkih		Informiranje
A128	<i>...mimo mene gre res ful stvari, jaz za dosti stvari ne vem, ki se dogajajo.</i>	slaba	Informiranost o dogodkih		Informiranje
A129	<i>Facebook se mi zdi premalo, ker jaz teh dogodkov sploh ne pogledam, ker dobim preveč vabil na vse in pol nimam niti časa to vse skozi gledati.</i>	Socialno omrežje Facebook	Neučinkovito informiranje		Informiranje
A130	<i>...plakatov v gostilnah ne opazim, ker če na primer grem na kavo pa se menim, ne gledam okrog, kje je kaj zalepljeno.</i>	plakati	Neučinkovito informiranje		Informiranje
A131	<i>...ne vem, kak bi lahko to rešili, mogoče, da bi informacije po radiu bile.</i>	radio	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
A132	<i>...da bi v gostilnah bili bolj flajerji po mizah kot pa plakati na steni.</i>	Bolj letaki na mizah v gostilnah kot plakati na steni	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
A133	<i>...bi morali v prvi vrsti biti mladi</i>	Bolj povezati mlade med seboj	Predlogi za bolj učinkovito		Informiranje

	<i>bolj povezani, ker recimo, da ti zdaj izveš, da je dogodek naslednji petek, boš ti to povedal samo trem tvojim kolegicam, zakaj pa ne bi še ostalim tvojim petdesetim sošolkam.</i>	za hitrejšo širjenje informacij	informiranje		
A134	<i>...odkar sem prišla na faks bolj mail čekiram in zdaj tudi vidim veliko mailov od Klinke.</i>	e-pošta	Učinkovito informiranje		Informiranje
A135	<i>...za Fašenk se je po moje zaradi skupine zelo razvedelo, ker je bilo prav vau, da bo to v Radgoni.</i>	Dobra glasbena skupina na dogodku	Učinkovito informiranje		Informiranje
A136	<i>...če je pravi izvajalec, pol se gre na dogodek.</i>	Glasbena skupina	Razlog za obisk dogodka		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
A137	<i>Lahko bi se z osnovno šolo povezali, da bi si vzeli dve uri od pouka in učence peljali na predavanja na primer o motnjah hranjenja, ki smo jih prej omenjali.</i>	Večja s povezovanjem z osnovno šolo za obisk neformalnih predavanj - pobuda	Obiskanost neformalnih izobraževanj	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
A138	<i>Če bi se te skupinice rešile in bi nastala ena večja skupina in bi se vsi več ali manj poznali med seboj, bi lahko neverjetno dobro sodelovali in tudi informacije bi se na tak način hitreje širile.</i>	Bolj povezati mlade med seboj za hitrejšo širjenje informacij	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
A139	<i>...sami od sebe se ne bomo skupaj spravili, mogoče bi lahko kakšne igre organizirali in tak povezali</i>	Povezovanje mladih med seboj z igrami	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje

	<i>mlade med seboj...</i>				
A140	<i>...na nekem takšnem dogodku kot je Športaj s Klinko, da se tu organizirajo kakšne takšne igre, kjer pride več ljudi in se naredijo ekipe, kjer so skupaj v vsaki ekipi mladi različnih starosti.</i>	Povezovanje mladih med seboj z igrami	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
A141	<i>Problem je, da če poveš svoje mnenje, imaš vedno občutek, da si bodo mislili, kaj mi zdaj neki otrok tu nekaj govori...</i>	Občutek manjvrednosti	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
A142	<i>...osebno nimam občutka, da bi se nas upoštevalo.</i>	Občutek neupoštevanja	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
A143	<i>...največja možnost sodelovanja preko mladinskih organizacij in tudi najlažje je, ker kot posameznik bolj težko.</i>	Največja možnost sodelovanja prek mladinskih organizacij	Možnosti za sodelovanje		Participacija
A144	<i>...vsi govorijo, da jo dosti možnosti za sodelovanje, ampak jih ni.</i>	slabe	Možnosti za sodelovanje		Participacija
A145	<i>Saj mogoče mladi bi sodelovali, ampak če te nekdo ne jemlje resno, pol te želje ni več.</i>	Občutek neupoštevanja	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
A146	<i>...so se zbirali naši predlogi, želje kaj bi lahko na šoli naredili, izboljšali, potem pa se tak ni nič naredili in niso niti ene naše želje upoštevali.</i>	Slaba izkušnja neupoštevanja že iz osnovne šole	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
A147	<i>...en učitelj nekaj drugega predlagal in smo pol imeli tisto pa nikomur ni bilo všeč.</i>	Slaba izkušnja neupoštevanja že iz osnovne šole	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
A148	<i>...bi lahko kaj v tej</i>	Spoznavanje	Predlogi za večjo		Participacija

	<i>smeri razmišljali, da se mladi in tisti z občine spoznajo.</i>	mladih in občinskih predstavnikov na neformalen način	participacijo mladih		
--	---	---	----------------------	--	--

Tabela 9. 2.: Odprto kodiranje: Fokusna skupina B

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B1	<i>Ljudska univerza...</i>	Ljudska univerza	Izobraževanje odraslih	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B2	<i>...osnovna šola.</i>	Osnovna šola	Splošno izobraževanje	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B3	<i>Mislim, da je nekih šest štipendij na leto...</i>	Malo štipendij	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B4	<i>...ki niso preveč znane...</i>	slaba	Informiranost o možnostih štipendij		Informiranje
B5	<i>...kadrovske, ki pa so s strani Arconta, Reflexa pa še enega podjetja.</i>	Kadrovske štipendije s strani podjetij	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B6	<i>Jaz sem ful malo seznanjen s tem, nimam nekih informacij...</i>	slaba	Informiranost o možnostih štipendij		Informiranje
B7	<i>...se premalo zanimam za to.</i>	Slaba, zaradi premajhnega zanimanja	Informiranost o možnostih štipendij		Informiranje
B8	<i>Meni se zdi dobro, da bi bile štipendije tak kot so v Murski Soboti, kjer ima dosti več mladih priložnost dobiti štipendijo...</i>	Več možnosti za pridobivanje štipendij - pobuda	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B9	<i>...je ena dodatna motivacija.</i>	spodbuda	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B10	<i>Dobro bi bilo tudi, da ko dokončaš letnik dobiš neko nagrado, finančno.</i>	Nagrajevanje študentov za dokončanje letnika - pobuda	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B11	<i>Ali pa vsaj za diplomo.</i>	Nagrajevanje študentov za diplomo - pobuda	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B12	<i>Ja, to bi bilo super.</i>	Nagrajevanje študentov za diplomo - pobuda	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B13	<i>Mi imamo na faksu veliko</i>	Sofinanciranje obveznih študijskih	Sofinanciranje študijske prakse	Formalno izobraževanje	Izobraževanje

	<i>stvari obveznih, taborjenje, potapljanje. Na primer to bi lahko občina financirala, vsaj delno.</i>	praks - pobuda			
B14	<i>...narediti neko notranjo strukturo, mini koncern desetih ali petnajstih gospodarskih združb, ki bi se zavzemale za to, da bi mladi ostali v regiji. Tej združbi bi se lahko reklo konzorcij.</i>	Povezati gospodarske združbe, da mladi ostanejo v regiji	Predlogi za večje možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
B15	<i>Imamo mi sicer tudi razvojno agencijo, ampak so mi sošolci rekli, da pri njih razvojna agencija vodi kadrovske štipendije za vse firme in koliko vem teh razpisov pri nas ni bilo.</i>	Ni razpisov za kadrovske štipendije s strani razvojne agencije	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B16	<i>Drugače pa bi še potrebovali srednjo šolo.</i>	manjka	Srednja šola	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
B17	<i>Razne delavnice.</i>	Različne delavnice	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B18	<i>Izobraževanja Klinke.</i>	Neformalna izobraževanja s strani Študentsko-mladinskega kluba Klinka	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B19	<i>Vedno več je tega.</i>	Vedno več	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B20	<i>...veliko ljudi ne ve, da se sploh kaj dogaja.</i>	slaba	Informiranost o dogodkih		Informiranje
B21	<i>Veliko ljudi samo govori, da se nič ne dogaja.</i>	slaba	Obiskanost neformalnih izobraževanj	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B22	<i>Lahko bi bilo več neformalnega izobraževanja.</i>	malo	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B23	<i>Po moje pa je</i>	dovolj	Možnosti za	Neformalno	Izobraževanje

	dovolj...		neformalno izobraževanje	izobraževanje	
B24	...ni interesa.	slaba	Obiskanost neformalnih izobraževanj	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B25	Če že zdaj ni nekaj obiskano.	slaba	Obiskanost neformalnih izobraževanj	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B26	Lahko bi bilo sto različnih pa sto zelo dobrih stvari pa bi vseeno bilo po deset ali pa petnajst ljudi maksimum. Majhni smo, zato moramo biti zadovoljni s tem kaj imamo.	dovolj	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B27	Potrebovali bi še kaj na umetniškem področju. Kakšne slikarske delavnice...	Potreba po slikarskih delavnicah	Potrebe	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B28	...pa šivanje. To recimo se mi zdi, da je dosti diklin zainteresiranih v tej smeri.	Potreba po šiviljskih delavnicah	Potrebe	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B29	Lahko bi se na primer organizirala petdnevna univerza ali pa nekaj takega in bi cele dneve bile različne delavnice, predavanja, večer kakšni koncerti.	Organizacija večdnevne univerze z delavnicami, predavanji in večernim koncertom - pobuda	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B30	To bi lahko organizirala Klinka ali pa mc.	Organizacija večdnevne univerze s strani Študentsko-mladinskega kluba Klinka ali mladinskega centra - pobuda	Organiziranje neformalnih izobraževanj	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B31	Lahko bi bilo kakšno izobraževanje na temo alternativne medicine.	Izobraževanje o alternativni medicini - pobuda	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B32	...več pozornosti	Več neformalnega	Možnosti za	Neformalno	Izobraževanje

	<i>posvečati podjetništvu oziroma neformalnemu izobraževanju, ki bi ga potem lahko vpeljal v podjetništvo. Ker tega pa dejansko ni.</i>	izobraževanja na področju podjetništva - pobuda	neformalno izobraževanje	izobraževanje	
B33	<i>Spomnim se, da je enkrat bilo predavanje o socialnem podjetništvu pa smo bili trije, predavatelj, jaz pa en kolega. Je pa bilo dobro predavanje, mi smo se meli v redu.</i>	Predavanje o socialnem podjetništvu	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B34	<i>Slabo. Meni se zdi, da gredo vsi v tujino.</i>	slabe	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
B35	<i>...meni se ne zdi nič kaj ekstra zanimivega v Radgoni za delati.</i>	Ni zanimivih poklicev	Poklici v občini		Zaposlovanje
B36	<i>Jaz bi ostal tu, samo ne bi delal v Radgoni.</i>	Ni želje po zaposlitvi v občini	Zaposlitev		Zaposlovanje
B37	<i>Jaz pa se bi tu zaposlila.</i>	Želja po zaposlitvi v občini	Zaposlitev		Zaposlovanje
B38	<i>Tudi jaz bi se tu zaposlil.</i>	Želja po zaposlitvi v občini	Zaposlitev		Zaposlovanje
B39	<i>Občina nič ne spodbuja tega.</i>	Ni spodbud	Spodbude	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
B40	<i>Občina ne kak bi lahko, ampak oni bi mogli to spodbujati. Niti niso še naredili koraka k temu.</i>	Ni spodbud	Spodbude	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
B41	<i>Ne morejo pomagati finančno pa ne nikakor drugače, ampak že, če bi nekdo bil, ne da bi ljudi gnjavil, ampak, da bi je dajal pozitivne nasvete, bi po moje bilo več</i>	Spodbujanje podjetništva s pozitivnimi nasveti	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje

	<i>podjetništva med mladimi.</i>				
B42	<i>Veliko je mladih ljudi, ki delajo na primer lesene izdelke, eni se ukvarjajo s fotografijo, tiskajo... In, če bi imeli enega odgovornega, ki bi to spodbujal na raven, da jim ne bi bilo potrebno šmuglariti, bi to že bil velik uspeh.</i>	Odgovorna oseba za spodbujanje mladih za podjetništvo	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
B43	<i>...če bi imeli en takšen spodbujevalnik v Radgoni bi bilo super.</i>	Spodbujevalnik za podjetništvo mladih	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
B44	<i>...ne v finančnem smislu, predvsem spodbujanje, pozitivne besede, dobronamerni komentarji, izkušnost, nekdo, ki mu lahko zaupaš.</i>	Spodbujanje podjetništva s pozitivnimi nasveti	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
B45	<i>Dobro bi tudi bilo, da bi ta odgovorna oseba tudi razložila, glede teh razpisov, prek eu, od katerih se da tudi dosti sredstev dobiti...</i>	Odgovorna oseba, ki bi razložila možnosti pridobivanja sredstev prek evropskih razpisov	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
B46	<i>...ker jaz na primer sploh ne vem kako te papirje izpolniti, da bi se nam na to temo kakšno predavanje organiziralo.</i>	Predavanje o pisanju in prijavi na evropske razpise - pobuda	Predavanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
B47	<i>Ja, to bi ta oseba, ki bi bila tam zaposlena morala vedeti. Ne samo, da bi mogla vedeti, ampak da bi ti šel k njej, pa ne</i>	Odgovorna oseba, ki bi bila opremljena z vsemi informacijami in pripravljena pomagati	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje

	<i>da bi ti tista oseba vse izpolnila, ampak da bi ti bila pripravljena pomagati.</i>				
B48	<i>Moj predlog je, delati na turizmu, da bi se odprle za ljudi privlačne stvari, prek tega se odpirajo tudi možnosti zaposlitve.</i>	Večje z ureditvijo turizma - pobuda	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
B49	<i>Mislim, da imajo v Radkesburgu radgončani več priložnosti za delo kot tu.</i>	Večje čez mejo	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
B50	<i>Spomnim se, da se je sedem podjetij v Radgoni želelo združiti v eno podjetje znotraj katerega so hoteli razvijati neko visoko tehnološko opremo. Kar se mi zdi dobra ideja glede zaposlovanja.</i>	Združitev podjetij za razvoj tehnološke opreme	Predlogi za večje možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
B51	<i>Jaz si ne želim še zenkrat na svoje.</i>	Ni želje oditi na svoje	Položaj mladih		Stanovanjske razmere
B52	<i>Jaz pa...</i>	Želja oditi na svoje	Položaj mladih		Stanovanjske razmere
B53	<i>...je itak problem denar.</i>	Pomanjkanje financ	Razlog za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
B54	<i>En moj prijatelj išče že pol leta tu stanovanje, ampak ni nekaj veliko izbire.</i>	Ni veliko izbire med stanovanji	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
B55	<i>Tisto kar pa je, pa je pretirano drago.</i>	Visoke cene stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
B56	<i>Ja in tu gresta spet zaposlovanje in svoje stanovanje z roko v roki.</i>	zaposlitev	Pogoj za osamosvojitve		Stanovanjske razmere
B57	<i>So sicer socialna stanovanja, ampak mislim,</i>	Ni stanovanj namenjenih samo za mlade	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere

	<i>da je to za vse, samo za mlade pa ni nič.</i>				
B58	<i>Moja sestra je iskala zdaj stanovanje, ker ima tudi majhno hčerko in mislim, da niso nič našli pa preveč je vse drago.</i>	Visoke cene stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
B59	<i>Pa po moje niti ni stanovanj, novih blokov ni, razen tistega, ki ga je Pomgrad gradil, ampak je tak šel v stečaj in je vse propadlo.</i>	Ni dovolj stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
B60	<i>Tiste nedokončane bloke ob Muri bi lahko dokončali in naredili socialna stanovanja.</i>	Dokončati nedokončana stanovanja	Predlogi za ureditev stanovanjske problematike		Stanovanjske razmere
B61	<i>Ponekod imajo subvencije za stanovanja za mlade, ampak jaz mislim, da so subvencije začarani krog.</i>	Uvedba subvencij ni potrebna	Subvencije za stanovanja za mlade		Stanovanjske razmere
B62	<i>Mislim, da to kar ima zdravstveni dom, kjer so vse te preventive, merjenje tlaka, odvajanja od kajenja.</i>	Preventive v zdravstvenem domu	Možnosti		Zdravje
B63	<i>...jaz mislim, da s strani občine nič.</i>	Ni dodatnih potreb	Potrebe		Zdravje
B64	<i>Jaz tudi mislim, da je zdravstvo tisto, ki lahko poskrbi za vso to preventivo.</i>	Na strani zdravstva	Urejanje področja zdravja		Zdravje
B65	<i>Jaz pa mislim, da bi lahko občina kaj glede alternativne medicine podprla, kakšne take naravne zdravilce ali kaj v tej smeri.</i>	Podpora alternativni medicini - pobuda	Alternativna medicina		Zdravje

B66	<i>...občina za zdravje skrbi tudi prek športa, tega pa je po moje dovolj.</i>	Veliko prek športa	Možnosti		Zdravje
B67	<i>Ceste so katastrofalne.</i>	slabe	Ceste		Mobilnost
B68	<i>Glede kolesarskih poti se mi zdi, da imamo prestaro infrastrukturo, da bi bila za kolesarje primerna.</i>	Prestara infrastruktura za kolesarske poti	Kolesarske poti		Mobilnost
B69	<i>Tistih novih kolesarskih poti pa se je naredilo samo dva odstotka in bi še potrebovali več novih.</i>	Potreba po večih kolesarskih poteh	Potrebe		Mobilnost
B70	<i>...prvo bi morali imeti najprej urejen potniški terminal, ker to je taka balkanska postaja, ni niti nobenega prostora, da bi lahko kam noter stopil...</i>	neurejena	Avtobusna postaja		Mobilnost
B71	<i>Postaja je res katastrofalna.</i>	neurejena	Avtobusna postaja		Mobilnost
B72	<i>...prej ko ne zamenjajo železnice po Sloveniji, ki itak ni primerna za železniški promet, vsaj za potniški ne, je tak brezveze, da se kajkoli dela na tem področju v Radgoni.</i>	Dokler se ne zamenjajo železnice po Sloveniji ni smiselna	Železniška povezava		Mobilnost
B73	<i>Dobro bi bilo, da bi v Radgoni kakšen taxi bil.</i>	Potreba po taksi službi	Potrebe		Mobilnost
B74	<i>To se strinjam in je mogoče edina stvar, ki jo tu res potrebujemo...</i>	Potreba po taksi službi	Potrebe		Mobilnost
B75	<i>...tu bi mogoče lahko občina kaj</i>	Sofinanciranje taksi službe - pobuda	Taksi služba		Mobilnost

	<i>sofinancirala.</i>				
B76	<i>...to ne pomeni, da bi moral na postaji sedeti pa čakati, ampak da se ga pokliče, če se ga potrebuje.</i>	Taksi služba po potrebi - pobuda	Taksi služba		Mobilnost
B77	<i>...drugje tudi na tak način, da nudijo starejšim osebam, da jim grejo po kakšne stvari ali pa jih peljejo kam. Tako, da bi lahko bil taxi čez dan pa še za ponoči.</i>	Večnamenska taksi služba - pobuda	Taksi služba		Mobilnost
B78	<i>Mislim, da se je na tem področju zdaj začelo nekaj premikati, da je mladinski center postal član evs-a in lahko zdaj pride kdo na prakso in prek mladinskega centra lahko greš kam na prakso.</i>	Praksa v tujini prek mladinskega centra	Praksa v tujini		Mobilnost
B79	<i>Ideja mladinskega centra je tudi, da se naredi info točka, kjer bodo vsi podatki o teh izmenjavah.</i>	V pripravi info točka v mladinskem centru tudi z informacijami o izmenjavah	Informiranost o možnostih mednarodne mobilnosti		Informiranje
B80	<i>Ampak še je to vse v povojih, morajo čimbolj spromovirati, da bodo mladi dejansko seznanjeni z možnostmi kam vse lahko gredo.</i>	Poskrbeti za širjenje informacij o možnostih	Informiranost o možnostih mednarodne mobilnosti		Informiranje
B81	<i>Tudi jaz ne bi bil s tem seznanjen, ampak sem se slučajno nekaj o tem pogovarjal.</i>	slaba	Informiranost o možnostih mednarodne mobilnosti		Informiranje
B82	<i>Ja, da bi se res takšen alboteriat naredil, takšna točka, kjer bi bile res vse informacije od</i>	Vse informacije o praksi in prostovoljstvu v tujini na eni točki - pobuda	Informiranost o možnostih mednarodne mobilnosti		Informiranje

	<i>praks za dva tedna do prostovoljstva za dalj časa.</i>				
B83	<i>Mladinski center.</i>	Mladinski center	Organizacija za mlade		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B84	<i>Partizan telovadnica</i>	Telovadnica	Notranji prostori za šport		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B85	<i>...samo moraš biti v neki skupini, da to lahko koristiš.</i>	Ni možnosti koristiti telovadnice kot posameznik	Notranji prostori za šport		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B86	<i>Športni center.</i>	Športni center	Zunanji prostori za šport		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B87	<i>Jaz mislim, da je kar dosti izbire.</i>	veliko	Možnosti za aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B88	<i>Mislim, da ima likovno društvo razstave.</i>	Razstave likovnega društva	Likovno razstavišče		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B89	<i>Imamo kulturni dom, ki je sicer že stari, ampak se tu skoraj nič ne dogaja.</i>	Premajhno izkoriščanje Doma kulture kot prostora za dogodke	Dom kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B90	<i>Tu bi lahko občina oziroma Kultprotur kaj več v tej smeri organizirala.</i>	Organiziranje večih dogodkov v domu kulture s strani zavoda Kultprotur - pobuda	Dom kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B91	<i>Ja tu bi lahko Kultprotur kaj več naredil...</i>	Organiziranje večih dogodkov v domu kulture s strani zavoda Kultprotur - pobuda	Dom Kulture		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko

					organiziranje
B92	<i>Meni se je recimo ful v redu zdelo takrat, ko smo delali s Klinko sceno za Prešernov dan, da se je poklicalo nekaj ljudi skupaj pa smo mladi umetniki naredili tisto fascinantno sceno. Nekaj takega manjka, da bi se spet vključilo mlade umetnike.</i>	manjka	Vključevanje mladih umetnikov		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B93	<i>Potrebovali bi en atelje, kjer bi bili zagotavljeni špreji in platna, da bi lahko prišli tja in ustvarjali...</i>	Potreba po slikarskem ateljeju	Potrebe		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B94	<i>...na področju športa bi potrebovali eno športno dvorano, da bi domača društva in klubi lahko svoje tekme imeli.</i>	Potreba po športni dvorani za tekme domačih klubov	Potrebe		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B95	<i>Jaz pa mislim, da je glede športnih aktivnosti poskrbljeno...</i>	dovolj	Možnosti za športne aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B96	<i>Drugače glede športa, vsak kaj ima voljo, si lahko najde nekaj, mislim, da je za vsakega nekaj...</i>	dovolj	Možnosti za športne aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B97	<i>...tudi prostora je dovolj.</i>	Dovolj športnih prostorov	Možnosti za športne aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B98	<i>Skate park je...</i>	Skate park	Zunanji prostori za šport		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje

B99	<i>...ko je slabo vreme in pozimi bi lahko še nekaj v nekem notranjem prostoru rampe naredili ali pa nekaj. Itak se skoraj nič ne rabi, en box ali nekaj.</i>	Notranja infrastruktura za rolkanje - pobuda	Notranji prostori za šport		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B100	<i>To je v bistvu naš alternativni plac za katerega nihče ne ve. Sicer je privat, ampak zapuščeno, zato smo si naredili neki svoj prostor...</i>	Zapuščen zasebni prostor v eni hiši	Alternativni prostor za druženje		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B101	<i>Potrebovali bi tudi alternativni klub, nekaj takega kot je bil bivši "vrtec". Mladinski center je sicer super, ampak se mi zdi dobro, da bi se še naredilo nekaj za alternativo, neka stavbica mala, kajkoli.</i>	Potreba po alternativnem klubu	Potrebe		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B102	<i>Glede mladinskega centra bi jaz povedal, da je tudi odprt alternativni, se delajo alternativni koncerti...</i>	Alternativni koncerti v mladinskem centru	Koncerti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B103	<i>...drugačen koncept samega prostora.</i>	Klub, ki bi imel drugačen koncept samega prostora	Alternativni klub		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B104	<i>...ali pa bi se mogoče mednarodno povezali pri urejanju kluba...</i>	Mednarodna povezava za ureditev alternativnega kluba - pobuda	Alternativni klub		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B105	<i>Dobro bi bilo, da se v naši</i>	Vključevanje mladih umetnikov v	Vključevanje mladih umetnikov		Prostočasne in družbeno-

	<i>občini organizirajo kakšni projekti, v katere bi bili vključeni mladi umetniki...</i>	več projektov - pobuda			kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B106	<i>...mislim, da niti nikoli še nihče ni šel za kaki takšen prostor prosit na občino in mislim, da bi se to moralo najprej.</i>	Najprej predstaviti potrebo po alternativnem prostoru	Alternativni klub		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B107	<i>Tu bi pa se lahko tudi vključil tisti "vseved", ki smo ga prej omenjali, da bi nas lahko usmerjal skozi to, nam povedal določene stvari, da ko odpreš določen plac potrebuješ to in to pa pri tem in tem bomo mi pomagali, da mladi ne boste sami na svojem pa pisali projekte prvič v življenju...</i>	Odgovorna oseba, ki razloži potrebne informacije za odprtje kluba - pobuda	Alternativni klub		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B108	<i>Seveda, da bi nam ta človek povedal, kako se naj sploh zraven spravimo, pa katere besede uporabiti, ki so pri projektu odločilnega pomena.</i>	Odgovorna oseba, ki razloži potrebne informacije za odprtje kluba - pobuda	Alternativni klub		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B109	<i>...lahko bi še kakšne druge projekte delali, ne samo te gradbene, ampak bolj za mlade.</i>	Izvajanje večih projektov za mlade - pobuda	Projekti razvojne agencije		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B110	<i>Jaz si želim, da bi na občini začeli dojemati, da mladinski center sicer zaobjema ful široki spekter</i>	Potreba po alternativnem klubu	Potrebe		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje

	<i>ljudi, samo ni pa to "vrtec".</i>				
B111	<i>Meni se zdi, da je v Radgoni dovolj ta en plac in se mi zdi, da je zadnje čase kar dosti alternativne glasbe.</i>	Dovolj je mladinski center, ker je tu v zadnjem času veliko alternativne glasbe	Alternativni klub		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B112	<i>Finančne podpore verjetno nimajo dobre, ampak verjetno se tu sploh ne gre za finance.</i>	Slaba finančna podpora	Podpora občine mladinskim organizacijam		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B113	<i>Občina nameni neki fiksni znesek za te organizacije, ki ga da pol v proračun. Pol pa se lahko prijavijo na razpis.</i>	Z razpisom za mladinske organizacije	Podpora občine mladinskim organizacijam		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B114	<i>Na sploh se mi zdi, da je vključevanje mladih v aktivnosti društev dobro.</i>	dobro	Vključevanje mladih v aktivnosti mladinskih organizacij		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B115	<i>Meni se tudi zdi ok.</i>	dobro	Vključevanje mladih v aktivnosti mladinskih organizacij		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B116	<i>Meni pa se zdi program mladinskega centra preslabo zastavljeni.</i>	Slabo zastavljen program mladinskega centra	Mladinski center		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B117	<i>Letos se mi zdi, da je dosti boljše, ker na vsaki dogodek pride nekaj mladih, ni tisto, da bi sami sedeli notri.</i>	Letos boljši program mladinskega centra z večjim obiskom mladih na dogodkih	Mladinski center		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B118	<i>Letos smo Klinka s Fašenkom zmagali, ker je res bil dober obisk, v bistvu</i>	Fašenk v organizaciji Študentsko-mladinskega kluba Klinka	Dobri dogodki		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje

	<i>rekordno število ljudi.</i>				
B119	<i>...da je vsaj takšen band, ki je malo bolj znani in bo ziher prišel folk.</i>	Glasbena skupina	Razlog za obisk dogodka		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B120	<i>Ali pa naj dajo dva banda, pa je eden bolj za mladino, eden pa za ostale.</i>	Glasbena skupina	Razlog za obisk dogodka		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B121	<i>Ali pa dva stage-a, tak kot imajo na Jurjovem, da je en dan narodnozabavna glasba, drugi dan pa alternativa.</i>	Glasbena skupina	Razlog za obisk dogodka		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B122	<i>...izbira bendov se mi zdi ful pomembna...</i>	Glasbena skupina	Razlog za obisk dogodka		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
B123	<i>Če hočeš informacije, boš jih našel kjerkoli.</i>	Če jih hočeš, jih najdeš	Dostop do informacij		Informiranje
B124	<i>To je res, ampak lahko bi bile zbrane neke.</i>	Vse informacije na eni točki	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
B125	<i>Ja, to bi moral imeti dejansko en človek, ki bi vsaki dan gledal maile, kaj mu je katero društvo poslalo, kaj se organizira in bi takoj na neko internetno stran ali pa na kolendar napisal.</i>	Odgovorna oseba za ažurne informacije in objavljanje	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
B126	<i>Mladi potrebujemo informacije, ki so za mlade, na Kultprotur pa so še vse druge informacije, vsi dogodki v občini...</i>	Potreba po informacijah, ki zadevajo samo mlade	Potrebe		Informiranje

B127	<i>Niti ni vse, ampak tisto, kaj kdo pošlje pa še to moreš dva meseca vnaprej vedeti kaj boš organiziral.</i>	Ni možnosti za ažurne informacije	Možnosti za ažurne informacije		Informiranje
B128	<i>Mladinski center ali pa svet bi moral imeti neko podmejno točko na internetu, kjer bi bili dogodki in bi se tam ful ažuriralo.</i>	Mladinski center ali mladinski svet bi lahko imel podmejno točko na internetu z vsemi informacijami	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
B129	<i>Jaz opažam, da je res problem pri informiranju, ker velikokrat slišiš od koga, da niso vedeli za dogodek.</i>	slaba	Informiranost o dogodkih		Informiranje
B130	<i>Mogoče je problem v tem, da že vsepovsodi kjerkoli hodiš samo plakate vidiš in sploh več ne gledaš tega vsega. Preveč je nasičeno že vse.</i>	plakati	Neučinkovito informiranje		Informiranje
B131	<i>Prek facebooka najbolj.</i>	Prek socialnega omrežja Facebook	Način informiranosti o dogodkih		Informiranje
B132	<i>Mogoče bi lahko še za druge dogodke dali na radio.</i>	radio	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
B133	<i>...to bi morala biti ena organizacija, center, svet ali nekdo na občini, da bi sproti ažuriral informacije o dogodkih.</i>	Mladinski center, svet ali nekdo iz občine bi moral skrbeti za ažurne informacije na eni točki	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
B134	<i>...saj ne bi ta človek samo to delal, vedel bi kateri delajo evente pa bi bil z enim iz Klinke, z enim iz x-kluba, z enim s centra in ostalih organizacij v</i>	Kontakt z društvi za ažurne informacije o dogodkih	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje

	<i>kontakta. Bi jih poklical, kaj delajo čez vikend, da se to objavi na to točko.</i>				
B135	<i>Na to bi se mladi začeli počasi navajati, da je vse tam.</i>	Navajanje mladih na enotno točko vseh informacij	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
B136	<i>Lahko postaneš svetnik, kandidiraš.</i>	Možnost sodelovanja pri odločitvah kot svetnik	Možnosti za sodelovanje		Participacija
B137	<i>Jaz si želim, da bi lahko bolj participirala pri organizaciji dogodkov.</i>	Več možnosti za sodelovanje pri organizaciji dogodkov - pobuda	Možnosti za sodelovanje		Participacija
B138	<i>Lani sem imela slabo izkušnjo s strani občine, ko sem organizirala en dobrodelni dogodek...</i>	Slaba izkušnja s podporo občine pri organizaciji dogodka	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
B139	<i>V glavnem želim si več podpore občine.</i>	Potreba po večji podpori občine pri organizaciji dogodkov	Potrebe		Participacija
B140	<i>Jaz lahko povem iz osebnih izkušenj, če prideš ti na občino in imaš nekaj pametnega za povedati, kakšna je tvoja vsebina, smo še vedno bili sprejeti.</i>	Možnost povedati svoje ideje	Možnosti za sodelovanje		Participacija
B141	<i>Na primer V. je veseli, če kdo pride na občino in ima kakšno idejo.</i>	Možnost povedati svoje ideje	Možnosti za sodelovanje		Participacija
B142	<i>Vem, da je bil enkrat objavljen tudi razpis za predloge mladih...</i>	Objavljen razpis za podajanje predlogov mladih za razvojni program občine	Možnosti za sodelovanje		Participacija
B143	<i>...dejansko ni bilo nobenih predlogov, in vem, da so bili na občini kar razočarani nad tem.</i>	slaba	Odzivnost mladih na razpis za podajanje predlogov		

B144	<i>No vidiš to je super in je fajn to vedeti, ker jaz še nikoli nisem šla s svojimi idejami na občino.</i>	slaba	Informiranost o možnostih participacije		Informiranje
B145	<i>Bolj odprti prostor bi moral biti.</i>	Bolj odprti prostor za vključevanje	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
B146	<i>Lahko bi naredili en nabiralnik, za katerega bi vsa mladina v Radgoni vedela, da lahko tja vrže svoj predlog in se na taki način obrne na občino...</i>	Nabiralnik za predloge mladih	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
B147	<i>...in ne rabi biti čisto osebni stik, ker je vseeno tisti neki strah, zmentiti se morem pa zrihtati, ker grem na občino, pa pripraviti kaj bom povedala.</i>	Strah pred osebnim stikom z občinskimi predstavniki	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
B148	<i>Dobro bi tudi bilo, če bi kdo s Pore razvojne agencije ali pa kdo je odgovoren za področje mladih, da bi prišel med nas, da se spoznamo tudi na neformalen način, da prekinemo te formalne bariere, si več povemo med sabo.</i>	Spoznavanje mladih in občinskih predstavnikov na neformalen način	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
B149	<i>Ali pa neki zastopnik za mlade, ki bi naprej prenesel informacije, ideje mladih in, da bi vedel prevajati iz domačega jezika v uradnega.</i>	Zastopnik za mlade za prenašanje idej mladih in prevajanje iz domačega jezika v uradnega - pobuda	Zastopnik za mlade		Participacija
B150	<i>To je bolj naloga</i>	Zastopnik za mlade	Zastopnik za mlade		Participacija

	<i>mladinskega sveta...</i>	je mladinski svet			
B151	<i>...ampak je svet bolj za društva in ne toliko za neorganizirano mladino.</i>	Mladinski svet je zastopnik bolj za mladinska društva in ne toliko za neorganizirano mladino	Zastopnik za mlade		Participacija
B152	<i>Če ima kdo voljo in hoče nekaj narediti, bo šel na občino in to rekel.</i>	Večja samoiniciativnost mladih	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
B153	<i>Lahko bi dala občina kakšne razpise za sodelovanje mladih pri določenih projektih.</i>	Razpisi za sodelovanje mladih pri občinskih projektih	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
B154	<i>Verjamem, da so že prej bili kakšni razpisi, samo jaz nisem vedela za njih.</i>	slaba	Informiranost o razpisih		Informiranje
B155	<i>Jaz pa mislim, da tisti, ki si tega želijo, se bodo že sami vključili, tudi v kakšno organizacijo.</i>	Večja samoiniciativnost mladih	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
B156	<i>Že, če se vključijo v mladinske organizacije, lahko prek tega bolj sodelujejo pri različnih projektih.</i>	Vključevanje mladih v mladinske organizacije	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
B157	<i>...te fokusne skupine, v kateri smo zdaj dober način, da lahko mladi povejo svoje mnenje, predloge in bi lahko tudi to bila ena stvar, ki bi se lahko v prihodnje delala.</i>	Organizacija večih fokusnih skupin	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija

Tabela 9. 3.: Odprto kodiranje: Fokusna skupina C

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C1	<i>V Radgoni manjka andragoško usposabljanje...</i>	manjka	Andragoško usposabljanje	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C2	<i>...ljudska univerza je in to je dejansko edino formalno izobraževanje v Gornji Radgoni.</i>	Ljudska univerza	Izobraževanje odraslih	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C3	<i>Zdaj se sicer imenuje Javni zavod knjižnica...</i>	Ljudska univerza zdaj Javni zavod knjižnica	Izobraževanje odraslih	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C4	<i>Tečaje tujih jezikov in tečaj računalništva so imeli...</i>	Tečaje tujih jezikov in računalništva so bili na ljudski univerzi	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C5	<i>Kadrovske štipendije, ki si jih sam narediš pri podjetju.</i>	Kadrovske štipendije s strani podjetij	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C6	<i>Kar se tiče kadrovskih pa je odvisno od firm, tak da občina s tem v bistvu nima nič.</i>	Kadrovske štipendije s strani podjetij	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C7	<i>Občinske štipendije to pa je nekaj drugo, to pa bi lahko naredili.</i>	Ni občinskih štipendij	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C8	<i>...možnost prakse, prostovoljnega dela v mladinskem centru, kjer se zdaj dvakrat na teden izvaja dnevni center za otroke in mladostnike v okviru csd.</i>	V mladinskem centru, kjer se izvaja dnevni center v okviru centra za socialno delo	Možnosti za prakso in prostovoljno delo	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C9	<i>Nagrajevanje študentov bi lahko naredili.</i>	Nagrajevanje študentov - pobuda	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C10	<i>Občinska uprava pripravlja pravilnik o nagrajevanju študentov...</i>	V pripravi pravilnik o nagrajevanju študentov	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C11	<i>Saj to je prav, ker vse občine okoli že to imajo.</i>	Veliko občin že ima nagrajevanje študentov	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C12	<i>Zdaj trenutni predlog je, to je zdaj sicer samo</i>	V osnutku pravilnika je predlog	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje

	<i>osnutek, je da se nagrajuje po koncu študija.</i>	nagrajevanja študentov po koncu študija			
C13	<i>...diplome tistih, ki imajo neki pomen za občino, da se še to nagradi.</i>	V osnutku pravilnika je predlog dodatnega nagrajevanja študentov za zaključno nalogo pomembno za občino	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C14	<i>To je bilo govora o tem že par let nazaj.</i>	Že leta nazaj govor o nagrajevanju študentov	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C15	<i>Pa če se nagrajujejo izpiti, je težko primerjati študije...</i>	Proti nagrajevanju študentov za opravljene izpite	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C16	<i>Dobro je, da se nagradi po zaključku študija ravno zaradi tega, ker tedaj si ti v tisti fazi ko iščeš službo in si finančno mogoče slabše situiran.</i>	Nagrajevanje študentov po zaključku študija lahko pomaga pri osamosvojitvi mladih	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C17	<i>...občina ti s to nagrado omogoči, da si povrneš vsaj nekaj stroška, ki ga imaš pri diplomski nalogi.</i>	Nagrajevanje študentov omogoči delno povrnitev stroška pri zaključni nalogi	Nagrajevanje študentov	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C18	<i>Ideja je tudi, da bi naj občina sofinancirale kadrovske štipendije, ampak meni osebno to ni blizu.</i>	Ni potrebe po sofinanciranju kadrovskih štipendij podjetij	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C19	<i>Meni osebno se to zdi nesmiselno, ker lahko da občina svojo štipendijo in ona štipendira.</i>	Ni potrebe po sofinanciranju kadrovskih štipendij podjetij	Štipendije	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C20	<i>Meni se zdi boljše v tej smeri, da informirajo mlade, kje imajo možnosti štipendij.</i>	Bolj informirati mlade o možnostih štipendij - pobuda	Informiranost o možnostih štipendij		Informiranje
C21	<i>Škoda je tudi, da v Radgoni ni srednje šole.</i>	manjka	Srednja šola	Formalno izobraževanje	Izobraževanje

C22	<i>...mogoče ravno zato manjka ta pripadnost občini.</i>	Neobstoj srednje šole kot razlog za manjši občutek pripadnosti občini	Srednja šola	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C23	<i>...bila je tudi ideja, da bi se povezali z gimnazijo v avstrijski Radgoni, lahko bi se v tej smeri kaj naredilo.</i>	Povezati se na nek način z gimnazijo v Bad Radkersburgu-pobuda	Gimnazija v Bad Radkersburgu	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C24	<i>Ampak dejansko je skoraj en slovenski oddelek prek v gimnaziji.</i>	Veliko mladih obiskuje gimnazijo v Bad Radkersburgu	Gimnazija v Bad Radkersburgu	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C25	<i>...je pa za Radgono dolgoročno slabo, da nimamo srednje šole.</i>	manjka	Srednja šola	Formalno izobraževanje	Izobraževanje
C26	<i>Premalo je tečajev in delavnic.</i>	Premalo tečajev in delavnic	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C27	<i>...ko pa se organizirajo pa je zelo malo udeležbe.</i>	slaba	Obiskanost neformalnih izobraževanj	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C28	<i>...ko smo bili mi v srednji šoli, neformalnega izobraževanja v Radgoni ni bilo.</i>	Pred leti neformalnega izobraževanja ni bilo	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C29	<i>...je problem pri mladih, da ne vedo kakšen je pomen neformalnega izobraževanja, se vključiti v neki študentski klub, mladinsko društvo...</i>	Problem nepoznavanja pomena neformalnega izobraževanja	Pomen neformalnega izobraževanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C30	<i>To je spet povezano s tem, da nimamo srednje šole. Ti se vključiš tam, kjer imaš srednjo šolo.</i>	Manjše, ker ni srednje šole	Vključevanje mladih v mladinske organizacije		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C31	<i>V Gornji Radgoni je za neformalno izobraževanje na voljo študentski klub, če pa se nočeš vključiti v neko formalno društvo, lahko v mladinskem centru delaš svoj projekt.</i>	dovolj	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje

C32	<i>Mladi se še sploh ne zavedajo kaj jim mladinski center ponuja.</i>	Problem nepoznavanja pomena neformalnega izobraževanja	Pomen neformalnega izobraževanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C33	<i>Mladi se ne zavedajo kaj v bistvu to pomeni.</i>	Problem nepoznavanja pomena neformalnega izobraževanja	Pomen neformalnega izobraževanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C34	<i>Ker če ti veš da je nekaj za tebe dobro, boš se potrudil pa poiskal to.</i>	Problem nepoznavanja pomena neformalnega izobraževanja	Pomen neformalnega izobraževanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C35	<i>Tak da kar se tiče občine bi morali delati v smeri ozaveščanja.</i>	Bolj informirati mlade o pomenu neformalnega izobraževanja - pobuda	Informiranost o pomenu neformalnega izobraževanja		Informiranje
C36	<i>...če je v kraju srednja šola je lažje dobiti mlade perspektivne in jih vključiti v neko mladinsko društvo.</i>	Manjše, ker ni srednje šole	Vključevanje mladih v mladinske organizacije		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C37	<i>Moramo se zavedati, da so oni tisti, ki bodo čez nekaj časa prevzeli funkcije v mladinskih organizacijah, zato na mladih moramo vedno delati, jih poslušati in jih povabiti čim več zraven.</i>	Poskrbeti za čimvečje vključevanje mladih v mladinske organizacije - pobuda	Vključevanje mladih v mladinske organizacije		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C38	<i>Neformalno izobraževanje ni, da ti nekaj organiziraš ali pa neko predavanje, ampak ga jaz razumem kot malo bolj širši proces.</i>	Neformalno izobraževanje kot širjenje svojih kompetenc	Pomen neformalnega izobraževanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C39	<i>Če hočeš malo bolj kvalitetno neformalno izobraževanje v smislu večanja kakšnih vodstvenih ali drugih kompetenc moreš iti kam drugam, ker ga pri nas ni.</i>	Ni kvalitetnega neformalnega izobraževanja za širjenje kompetenc	Možnosti za neformalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C40	<i>Kakšni certifikati</i>	Certifikati za	Možnosti za	Neformalno	Izobraževanje

	<i>za tečaje, ki se ti priznavajo, tega mogoče res ni.</i>	tečaje - pobuda	neformalno izobraževanje	izobraževanje	
C41	<i>Občina bi lahko sofinancirala take programe, ki se izvajajo v okviru drugih javnih zavodov.</i>	Sofinanciranje tečajev javnih zavodov - pobuda	Sofinanciranje tečajev	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C42	<i>Jaz mislim da, bi se vsaki mladi moral zavedati, da ko konča srednjo šolo in se vpiše na faks, ne sme delati samo faksa, ampak se naj vključi v društvo, hodi na neformalna izobraževanja, delavnice, tečaje, to je tisto kar ga lahko potegne izmed vseh enakih pri iskanju službe.</i>	Potrebno zavedanje mladih o pomenu neformalnega izobraževanja pri iskanju zaposlitve	Pomen neformalnega izobraževanja	Neformalno izobraževanje	Izobraževanje
C43	<i>Tu je prednost, da imamo določeno razvitost gospodarstva in ima mladi kader možnost začetne zaposlitve, sicer ne na svojem področju.</i>	Dobre, zaradi razvitosti gospodarstva v občini	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C44	<i>Za izobražene je premalo zaposlitev.</i>	Malo zaposlitev za diplomante	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C45	<i>Takšno zaposlovanje in gospodarstvo kot ga imamo v občini je v redu glede na stanje.</i>	Dobre, zaradi razvitosti gospodarstva v občini	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C46	<i>Se zaposluje, ve se kakšen kader se zaposluje...</i>	Dobre, vendar samo za določene poklice	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C47	<i>...logično pa je da je manj delovnih mest za diplomante, ne bom pa rekel da jih ni.</i>	Malo zaposlitev za diplomante	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C48	<i>Občina lahko samo omogoča ugodne pogoje nekomu, nekim firmam, ki pridejo sem.</i>	Omogočanje ugodnih pogojev podjetjem, da pridejo v občino	Vloga občine pri zaposlovanju		Zaposlovanje
C49	<i>Njena vloga je tudi pri povezovanju, da</i>	Povezovanje iskalcev	Vloga občine pri zaposlovanju		Zaposlovanje

	<i>se predstavi kader, ki išče zaposlitve in tiste, ki jih ponujajo.</i>	zaposlitve in delodajalcev			
C50	<i>Ampak to ni delo občine, to je delo zavoda.</i>	Povezovanje iskalcev zaposlitve in delodajalcev ni vloga občine	Vloga občine pri zaposlovanju		Zaposlovanje
C51	<i>To je delo mladih, morajo izstopati in se potruditi pri iskanju službe...</i>	Večje s samoiniciativno stjo mladih pri iskanju zaposlitve	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C52	<i>Ne rabi občina tebi reči kdo ponuja službo, ne rabi občina reči firmi kdo išče službo.</i>	Povezovanje iskalcev zaposlitve in delodajalcev ni vloga občine	Vloga občine pri zaposlovanju		Zaposlovanje
C53	<i>...bodo delali firmo s kar nekaj zaposlenimi in so jim dali zastonj parcelo. Kar je lahko predlog tudi za našo občino.</i>	Možnost zastonj zemljišča za podjetje v občini	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
C54	<i>Naj se preučijo konkretni predlogi in vse kaj je možno, naj leto dni zbirajo vse možne podatke iz vseh možnih industrijskih con pa krajev, ki lahko pridejo do njih pa naj izluščijo kaj bi lahko v naši občini uporabili.</i>	Preučitev predlogov in podatkov iz vseh možnih industrijskih con - pobuda	Vloga občine pri zaposlovanju		Zaposlovanje
C55	<i>...narediti neki inkubator, prostor za neko razvijanje idej, ker nobena firma tukaj nima nekega proizvodnega informatorja. Takšna start up varianta za poslovne ideje, da bi vsa podjetja vlagala v nekaj...</i>	Vzpostaviti prostor za razvijanje idej	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
C56	<i>Tu lahko občina igra ta faktor, da poveže gospodarstvo, da reče mi bomo tu sofinancirali, dali</i>	Povezati gospodarstvo s sofinanciranjem in tako omogočiti mladim	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje

	<i>neko zemljo ali objekt, vi gospodarstveniki pa znanje in različne projekte, mladi pa lahko sodelujejo in delajo na tem.</i>	sodelovanje pri projektih podjetij			
C57	<i>Če se zagotavi samo prazne prostore za neki inkubator, bodo ti prostori, pisarne brez vsebine. Mladi sam ne bo začel oziroma bo dosti težje, drugače pa bo, če bo zadaj imel neko podjetje, ki bi mu dalo znanje.</i>	Zagotoviti podporo podjetij za lažje razvijanje idej mladih	Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
C58	<i>Rc Maspos je lani objavil razpis za dvajset podjetij, da bi si mladi odprli sp-je.</i>	Razpis enega podjetja za pomoč mladim pri odpiranju svojih podjetij	Spodbude	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
C59	<i>...prijavili pa smo se samo trije iz Radgone.</i>	slaba	Odzivnost mladih na razpis za podjetništvo mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
C60	<i>Jaz spremljam vse novice in res preberem vse pa nisem tega razpisa zasledil nikjer.</i>	slaba	Informiranost o razpisih		Informiranje
C61	<i>Nikjer nimamo ene enotne točke na primer za podjetništvo mladih...</i>	Slaba, nikjer ni informacij za podjetništvo mladih na enem mestu	Informiranost o podjetništvu		Informiranje
C62	<i>...bi lahko bila podstran Pore in, kjer bi bile informacije in razpisi samo za podjetništvo in zaposlovanje mladih, vse na enem mestu.</i>	Informacije o podjetništvu in zaposlovanju mladih na enem mestu na podstrani razvojne agencije - pobuda	Informiranost o podjetništvu		Informiranje
C63	<i>Če pridejo informacije na občino, bi občina morala to informacijo razpršiti.</i>	slabo	Širjenje informacij s strani občine		Informiranje
C64	<i>Dve leti nazaj je bil pri nas zaposlitveni</i>	Izveden pred dvema letoma	Zaposlitveni klub		Zaposlovanje

	<i>klub.</i>				
C65	<i>Mi se moremo zavedati, da je Radgona industrijsko mesto in podjetja ali potrebujejo peto stopnjo izobrazbe...</i>	Zaposlitve za peto stopnjo izobrazbe	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C66	<i>...ali pa potrebujejo deficitarne poklice, gozdare, strojnike...</i>	Zaposlitve za deficitarne poklice	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C67	<i>...ljudi, ki pa imajo visoko izobrazbo pa v Radgoni potrebuje le peščica.</i>	Malo zaposlitev za diplomante	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C68	<i>Sem zaposlen na občini prek javnih del...</i>	Zaposlen prek javnih del na občini	Zaposlitev		Zaposlovanje
C69	<i>Ko se mi to izteče, bi odkrito povedano rad šel malo ven iz Radgone, da si razširim obzorja.</i>	Želja po zaposlitvi v drugem kraju	Zaposlitev		Zaposlovanje
C70	<i>Jaz imam sp, delam pa za podjetje v Radgoni tak kot sem prej rekla, oni so mi dali možnost, da sem si prek njihovega inkubatorja odprla podjetje...</i>	Zaposlena kot mlada podjetnica	Zaposlitev		Zaposlovanje
C71	<i>Mogoče bom enkrat tudi šla ven iz Slovenije ne samo iz Radgone.</i>	Želja po zaposlitvi izven Slovenije	Zaposlitev		Zaposlovanje
C72	<i>Je pa mogoče prednost Radgone to, da je majhna in se vsi med sabo poznamo in si mogoče zaradi tega lahko prej najdeš kako službo.</i>	Večje, zaradi majhnosti občine	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C73	<i>Jaz zdaj dve leti delam kot notarski pripravnik v notarski pisarni.</i>	Zaposlena kot pripravnica	Zaposlitev		Zaposlovanje
C74	<i>...bomo videli, kam me bo pot zapeljala, izven Slovenije zagotovo ne.</i>	Želja po zaposlitvi nekje v Sloveniji	Zaposlitev		Zaposlovanje

C75	<i>Jaz nisem zaposlen...</i>	Nezaposlen	Zaposlitev		Zaposlovanje
C76	<i>Bi pa ostal v Radgoni in se tu zaposlil.</i>	Želja po zaposlitvi v občini	Zaposlitev		Zaposlovanje
C77	<i>Jaz imam že drugo službo v Radgoni...</i>	Zaposlen	Zaposlitev		Zaposlovanje
C78	<i>...tudi v bodoče vidim možnosti, da jaz lahko kaj delam v Radgoni, vidim delo.</i>	Želja po zaposlitvi v občini	Zaposlitev		Zaposlovanje
C79	<i>Jaz sem javni uslužbenec na uradniškem delovnem mestu v Mariboru.</i>	Zaposlen v drugem kraju	Zaposlitev		Zaposlovanje
C80	<i>Na svojem delovnem področju v Radgoni ne bi delal.</i>	Ni želje po zaposlitvi v občini	Zaposlitev		Zaposlovanje
C81	<i>Trenutno sem brezposelna...</i>	nezaposlena	Zaposlitev		Zaposlovanje
C82	<i>...v bodoče si želim, da bi nekje v Radgoni delala.</i>	Želja po zaposlitvi v občini	Zaposlitev		Zaposlovanje
C83	<i>Jaz sem zaposlen v bližini Ljubljane...</i>	Zaposlen v drugem kraju	Zaposlitev		Zaposlovanje
C84	<i>...ne čutim neke velike potrebe, da bi bil zaposlen v Radgoni...</i>	Ni želje po zaposlitvi v občini	Zaposlitev		Zaposlovanje
C85	<i>...samo je treba vedeti, da je dosti brezposelnih mladih z visoko izobrazbo, univerzitetno, ki iščejo, pošljejo sto prošenj in sploh ne dobijo odgovorov, zaposlitve.</i>	Malo zaposlitev za diplomante	Možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C86	<i>Jaz sem še vseeno mnenja, da zgrabiš prvo zaposlitev in kasneje iščeš tisto zaposlitev, ki je primerna tvoji izobrazbi.</i>	Zagrabiti prvo priložnost zaposlitve	Predlogi za večje možnosti za zaposlitev		Zaposlovanje
C87	<i>Ampak pravnik tega ne more, pravnik mora opraviti pripravništvo, če</i>	Ovira, ker ne moreš sprejeti druge zaposlitve preden ga ne opraviš	Pripravništvo		Zaposlovanje

	<i>pa sprejmeš drugo delo, ti gredo leta.</i>				
C88	<i>Nimamo tega, da bi ti vsaj malo pomagali pri odprtju podjetja, vse moraš narediti sam.</i>	Ni podpore mladim pri odpiranju podjetja	Podpora mladim	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
C89	<i>Kot svetovanje mladim v podjetništvu to pa se strinjam, da tega ni.</i>	Ni svetovalne podpore mladim v podjetništvu	Podpora mladim	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
C90	<i>Ne vem, če Pora izvaja to, da se lahko na njih obrneš, po moje so oni odgovorni za ta del.</i>	Slaba informiranost o izvajanju svetovanja za podjetništvo mladih	Informiranost o podjetništvu		Informiranje
C91	<i>Občina ima drugače vsako leto razpis za podjetništvo in s tem omogoča, da se prijavijo dobri projekti, dobra podjetja na razpis in dobijo nekaj sofinancirano.</i>	Vsakoletni razpis za podjetništvo	Spodbude	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
C92	<i>Odprtje podjetja pa ni delo občine, ampak upravne enote...</i>	Omogočanje odpiranja podjetja ni vloga občine	Vloga občine pri podjetništvu in samozaposlovanju mladih	Podjetništvo in samozaposlovanje mladih	Zaposlovanje
C93	<i>Stanovanjska problematika v Radgoni je zelo velik problem...</i>	Velika stanovanjska problematika	Položaj mladih		Stanovanjske razmere
C94	<i>...ni stanovanj za kupiti in niti za vzeti v najem.</i>	Ni dovolj stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
C95	<i>...za v najem jih je dosti.</i>	Veliko najemnih stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
C96	<i>...ko sem gledala na internetu sta samo dve.</i>	Malo najemnih stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
C97	<i>Pod 200 evrov nimaš najema in to je drago.</i>	Visoke cene stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
C98	<i>Lokalno se dokler nimaš službe in družine pa stabilnega življenja ne odločaš za nakup stanovanja ali pa za hišo, ampak živiš doma.</i>	nezaposlenost	Razlog za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
C99	<i>...država je prodala</i>	Možnost dobiti	Dostopnost		Stanovanjske

	<i>na javni dražbi, tak da priložnosti so, ampak moreš to priložnost zgrabiti.</i>	stanovanje na javni dražbi	stanovanj		razmere
C100	<i>Najemnih stanovanj ni veliko to je dejstvo.</i>	Malo najemnih stanovanj	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
C101	<i>So drugače tudi občinska stanovanja.</i>	Občinska stanovanja	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
C102	<i>Ja, ampak moraš imeti službo. Pa še na višino plače gledajo...</i>	Zaposlitev in višina plače	Pogoji za občinsko stanovanje		Stanovanjske razmere
C103	<i>...mladi zelo težko pridejo do stanovanj...</i>	Težko je dobiti stanovanje	Dostopnost stanovanj		Stanovanjske razmere
C104	<i>...in, če nimaš službe tudi ne moreš priti do stanovanja.</i>	zaposlitev	Pogoj za osamosvojitve		Stanovanjske razmere
C105	<i>Pa tudi kredita ne dobiš.</i>	Ni možnosti dobiti kredita	Možnosti za nakup stanovanja na kredit		Stanovanjske razmere
C106	<i>Če je naloga občine spodbujanje mladih, da gredo na svoje, se meni zdi, da se to pri nas ne dela.</i>	Ni spodbud za osamosvojitve mladih	Spodbude občine za osamosvojitve mladih		Stanovanjske razmere
C107	<i>Midva s fantom imava oba službe in živiva doma, ker ne najdeva stanovanja.</i>	Ni primernih stanovanj	Razlogi za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
C108	<i>Pa bi šla v nakup stanovanja ali pa v najem.</i>	Želja po svojem stanovanju	Položaj mladih		Stanovanjske razmere
C109	<i>Sem pa stoprocenten, da tudi če bi bilo tisoč stanovanj v Radgoni za mlade, tričetrť mladih ne bi šlo od doma, ker jim je lepo doma.</i>	Udobnost doma	Razlogi za podaljševanje bivanja doma		Stanovanjske razmere
C110	<i>Ni potrebno, da bi občina kaj financirala, ampak tista dva bloka pri muri stojita, mladi pa nimamo kam iti.</i>	Dokončati nedokončana stanovanja	Predlogi za ureditev stanovanjske problematike		Stanovanjske razmere
C111	<i>Na koncu pa si prisiljen iti v Radence, Mursko ali pa v Maribor in odideš iz občine.</i>	Razlog za odhajanje mladih iz občine	Pomanjkanje stanovanj		Stanovanjske razmere

C112	<i>Mora jim biti bolj v interesu spodbujati mlade, da gredo na svoje.</i>	Bolj spodbujati mlade za osamosvojitve - pobuda	Spodbude občine za osamosvojitve mladih		Stanovanjske razmere
C113	<i>Jaz vidim lokalno zelo malo možnosti za ukrepe na tem področju...</i>	Malo na lokalni ravni	Možnosti za ureditev stanovanjske problematike		Stanovanjske razmere
C114	<i>Obstaja samo pravilnik o občinskih stanovanjih, na katerega se lahko prijavijo vsi. Mladi, mlade družine dobijo dodatne točke, tak da imajo prednost.</i>	Mladi in mlade družine imajo prednost za pridobitev občinskega stanovanja	Pogoji za občinska stanovanja		Stanovanjske razmere
C115	<i>...da bi občina mladim pomagala s sofinanciranjem najemnin, da grejo na svoje samo po drugi strani pa bi potem občina imela tudi pravico od mladih zahtevati, da po določenem času dokažejo, da so nekaj naredili iz sebe.</i>	Za določen čas	Subvencije za stanovanja za mlade		Stanovanjske razmere
C116	<i>Tisti bloki pri muri so sicer zdaj v stečajnem, ampak to se mora porihitati.</i>	Dokončati nedokončana stanovanja	Predlogi za ureditev stanovanjske problematike		Stanovanjske razmere
C117	<i>Če občina lahko kako te bloke dobi, jih naj v nekem oglednem času kak ima finančno moč naredi pa jih naj nekaj da v najem, nekaj pa jih naj proda po neprofitni ceni.</i>	Občina naj dokonča nedokončana stanovanja in jih naj nekaj da v najem, nekaj pa jih naj proda po neprofitni ceni	Predlogi za ureditev stanovanjske problematike		Stanovanjske razmere
C118	<i>Potrebujemo stanovanja, ki jih lahko kupimo...</i>	Potreba po stanovanjih za nakup	Potrebe		Stanovanjske razmere
C119	<i>Če pa bi lahko preko občine najemal pa bi tisto.</i>	Več občinskih stanovanj za možnost najema	Predlogi za ureditev stanovanjske problematike		Stanovanjske razmere
C120	<i>Midva sva tudi kupila stanovanje, sicer na kredit ampak je vseeno</i>	Rajši nakup stanovanja na kredit in veš, da je potem tvoje	Nakup ali najem stanovanja		Stanovanjske razmere

	<i>lažje kredit plačevati pa veš da je tvoje.</i>				
C121	<i>Pa veš da si v stanovanju nekaj naredil sebi in ne nekomu drugemu.</i>	Rajši nakup stanovanja na kredit in veš, da je potem tvoje	Nakup ali najem stanovanja		Stanovanjske razmere
C122	<i>Občina bi lahko dala stanovanje pa rekla glejte mladi pet let plačujete najemnino, po petih letih pa lahko odkupite stanovanje ali pa ne.</i>	Možnost odkupa stanovanja po petih letih plačevanja najemnine.	Predlogi za ureditev stanovanjske problematike		Stanovanjske razmere
C123	<i>Ogromno športnih programov.</i>	Veliko prek športa	Možnosti		Zdravje
C124	<i>Nacionalni programi za odvajanje kajeja, kar izvaja zdravstveni dom.</i>	Preventive v zdravstvenem domu	Možnosti		Zdravje
C125	<i>Mislim, da bi to mogla bolj država urediti.</i>	Bolj naloga države	Urejanje področja zdravja		Zdravje
C126	<i>Jaz mislim, da tu občina zelo močno podpira zdravstveni dom in vse ostalo, tak da je tu za zdravje urejeno.</i>	Urejeno z veliko podporo občine zdravstvenemu domu	Urejenost področja zdravja		Zdravje
C127	<i>Zdravstveno oskrbo v Radgoni imamo na nekem visokem nivoju.</i>	Visoka zdravstvena oskrba	Urejenost področja zdravja		Zdravje
C128	<i>Razpis za šport je močen.</i>	Veliko prek športa	Možnosti		Zdravje
C129	<i>Športnih dejavnosti je ogromno, ker tak je šport osnova za zdravje, gibanje in vse to.</i>	Veliko prek športa	Možnosti		Zdravje
C130	<i>Lokalno zdrave hrane ni problem dobiti...</i>	Dostop do lokalno zdrave hrane	Urejenost področja zdravja		Zdravje
C131	<i>Večino kar se tiče neposredno zdravja dobim podatke neposredno v zdravstvenem domu...</i>	Vse informacije v zdravstvenem domu	Možnosti		Zdravje
C132	<i>Po moje ni potrebe po nečem dodatnem.</i>	Ni dodatnih potreb	Potrebe		Zdravje
C133	<i>Zadnje čase so</i>	Zagotovljeni	Urejenost področja		Zdravje

	<i>pomembni ti defibrilatorji, ki si jih je zagotovila tudi naša občina...</i>	defibrilatorji	zdravja		
C134	<i>Ceste so ponekod takšne, da se ne moreš prav peljati s kolesom.</i>	slabe	Ceste		Mobilnost
C135	<i>Veliko je pločnikov in se mi zdi, da je to zdaj v redu urejeno.</i>	urejeni	Pločniki		Mobilnost
C136	<i>Panonska, industrijska cona, spodnja polička cesta in tam proti Negovi je par slabih cest.</i>	slabe	Ceste		Mobilnost
C137	<i>Dejstvo je, da jih je treba urediti.</i>	Urediti ceste - pobuda	Ceste		Mobilnost
C138	<i>V nedeljo ni dovolj avtobusnih povezav.</i>	Ni dovolj nedeljskih avtobusnih povezav	Avtobusne povezave		Mobilnost
C139	<i>Lahko bi naredili avtobusno povezavo z Avstrijo.</i>	Avtobusna povezava z Avstrijo - pobuda	Avtobusne povezave		Mobilnost
C140	<i>Samo res, tja ne gre nobeden avtobus.</i>	Ni avtobusne povezave z Avstrijo	Avtobusne povezave		Mobilnost
C141	<i>Je pa res, da imamo to za v Maribor, Mursko Soboto nimamo pa notri v občini dovolj, razen kaj je šolsko.</i>	Ni dovolj avtobusnih povezav znotraj občine	Avtobusne povezave		Mobilnost
C142	<i>Saj ne potrebujemo.</i>	Ni potrebe po avtobusnih povezavah znotraj občine	Avtobusne povezave		Mobilnost
C143	<i>Jaz si je zdaj ne želim, ker sem zraven doma.</i>	Ni želje po železniški povezavi	Železniška povezava		Mobilnost
C144	<i>Jaz tudi ne.</i>	Ni želje po železniški povezavi	Železniška povezava		Mobilnost
C145	<i>Če ima vsaki že svoj avto, ne potrebujemo železnice.</i>	Ni potrebe po železniški povezavi	Železniška povezava		Mobilnost
C146	<i>Potniškega železniškega prometa mi ne potrebujemo.</i>	Ni potrebe po železniški povezavi	Železniška povezava		Mobilnost

C147	<i>Jaz mislim, da to ni toliko stvar občine.</i>	Skrbeti za mednarodno mobilnost ni vloga občine	Vloga občine		Mobilnost
C148	<i>Naša občina ohranja to pobratenost mest in to se mi zdi na ravni občine v redu.</i>	Občina ohranja pobratenost mest za mobilnost	Vloga občine		Mobilnost
C149	<i>Ostala mobilnost, ki se tiče mladih pa je stvar mladinskega sektorja in mora sektor za to poskrbeti sam.</i>	Skrbi za mednarodno mobilnost	Vloga mladinskega sektorja		Mobilnost
C150	<i>Občina podpira mladinske organizacije, one pa izvajajo dejavnosti, ki so lahko tudi mednarodne.</i>	dobra	Podpora občine mladinskega sektorja pri izvajanju mednarodne mobilnosti		Mobilnost
C151	<i>Mladinski sektor je podprt s strani občine...</i>	dobra	Podpora občine mladinskega sektorja pri izvajanju mednarodne mobilnosti		Mobilnost
C152	<i>...sam prepoznava potrebo po količini mobilnosti mladih.</i>	Prepoznava potrebo po količini mobilnosti	Vloga mladinskega sektorja		Mobilnost
C153	<i>...na področju različnih mladinskih izmenjav, ki so jih mladinski svet in nekatera društva že izvajala. Izmenjava je bila tu v Avstriji v Radkersburgu, zdaj imajo tudi skavti izmenjavo, potem mladinski svet spet pripravlja.</i>	Izmenjave v organizaciji mladinskega sveta in nekaterih mladinskih društev	Izmenjave		Mobilnost
C154	<i>Dve leti nazaj pa je občina bila partnerica pri projektu, kjer so mladi šli v pobratena mesta in tam so bile športne igre, zabave, glasbeni program.</i>	Občina ohranja pobratenost mest za mobilnost	Vloga občine		Mobilnost

C155	<i>Mislím, da je občina pred leti za Mladenovac nekaj financirala, ker so dali prednost dijakom z občine Radgona.</i>	Občina ohranja pobratenost mest za mobilnost	Vloga občine		Mobilnost
C156	<i>Meni se zdi, da je zaenkrat tu dobra podpora občine.</i>	dobra	Podpora občine mladinskega sektorja pri izvajanju mednarodne mobilnosti		Mobilnost
C157	<i>Ko smo imeli mladinsko izmenjavo, se je prijavilo ravno dovolj mladih. Presežka ni.</i>	malo	Prijave mladih na izmenjave		Mobilnost
C158	<i>Veliko si moral gnjaviti mlade, jih večkrat osebno klicati, kljub temu da so prebrali. Zdi se mi, da so mladi še malo zaprti in zadržani glede takšnih stvari.</i>	Zaprto in zadržanost	Razlogi za majhno udeležbo mladih na izmenjavah		Mobilnost
C159	<i>...tisto leto prijavila samo dva iz Radgone za izmenjavo za Mladenovac.</i>	malo	Prijave mladih na izmenjave		Mobilnost
C160	<i>Dosti mladih ne gre, ker ne znajo tako dobro jezika in jih je strah kaj povedati.</i>	Slabo znanje jezika in strah pred nastopanjem	Razlogi za majhno udeležbo mladih na izmenjavah		Mobilnost
C161	<i>Imamo športni center...</i>	Športni center	Zunanji prostori za šport		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C162	<i>...imamo nogometaše, rokometase, strelce...</i>	Nogometno, rokometno, strelsko društvo	Športna društva		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C163	<i>Športnih dejavnosti je dovolj.</i>	dovolj	Možnosti za športne aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko

					organiziranje
C164	<i>Lahko bi bil večji fitnes.</i>	Večji fitnes - pobuda	Možnosti za športne aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C165	<i>Imamo aktivne različne nevladne organizacije z različnih področij, gasilci, planinci, skejterji.</i>	Gasilsko društvo, planinsko društvo, športna društva	Nevladne organizacije z različnih področij		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C166	<i>Likovno društvo imamo.</i>	Likovno društvo	Nevladne organizacije z različnih področij		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C167	<i>Art center ima delavnice.</i>	Delavnice v Art centru	Art center		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C168	<i>Ni pa imela občina tu nič zraven, to je privat.</i>	Art center je v zasebni lasti	Art center		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C169	<i>Najde pa se za vsakega nekaj, je pestro in ogromno je programov, dogodkov in aktivnosti.</i>	veliko	Možnosti za aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C170	<i>Pa še vsak ima možnost delati kar hoče, kar je dejansko prednost malega mesta. V Ljubljani ko boš hotel nekaj sam narediti boš moral malo več truda vložiti kot pa tu, ko se sprehodiš do mladinskega centra pa rečeš B. jaz bi to pa to delal pa boš to lahko naredil čez en teden.</i>	Možnost organizirati kar hočeš, kar je prednost majhnega mesta	Možnost organiziranja projektov kot posameznik		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C171	<i>Mislim, da občina tu zelo dobro</i>	Dobra podpora občine z	Podpora občine nevladnim		Prostočasne in družbeno-

	<i>podpira, so razpisi za kulturo, za mladino, za šport, za socialo, za zdravstvo, tudi gasilci imajo.</i>	objavljanjem razpisov za različna področja	organizacijam z različnih področij		kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C172	<i>Če mladega katerokoli področje zanima se v Radgoni lahko vključi.</i>	veliko	Možnosti za aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C173	<i>Ja res je veliko vsega.</i>	veliko	Možnosti za aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C174	<i>Imamo tudi vse te raznorazne gibalne zadeve od joge do nekih pilatesov itd.</i>	Veliko gibalnih dejavnosti	Možnosti za športne aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C175	<i>Samo je pa res, da so to večinoma privatniki. Nima občina nekaj.</i>	Veliko, ampak večino aktivnosti izvajajo zasebniki	Možnosti za športne aktivnosti		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C176	<i>Potrebovali bi več prostorov za društva, ki še vedno hodijo na občino spraševat po svojih prostorih.</i>	Potreba po večjih prostorih za društva	Potrebe		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C177	<i>Lahko bi bilo na primer pet društev v enem prostoru, ker posamezno društvo ne potrebuje toliko prostora.</i>	Več društev v enem prostoru - pobuda	Podpora občine mladinskim organizacijam		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C178	<i>Mislim, da občina za ta segment zelo dobro poskrbi, po vseh svojih zmožnostih, ali finančno ali kadrovske ali prostorske.</i>	dobra	Podpora občine mladinskim organizacijam		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C179	<i>Mladi se imajo možnost vključiti v organizacije.</i>	Mladi se imajo možnost vključiti	Vključevanje mladih v mladinske organizacije		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko

					organiziranje
C180	<i>Jaz mislim, da je vključevanje mladih v Radgoni v zadnjih letih kar začelo rasti.</i>	Večje vključevanje mladih kot v preteklih letih	Vključevanje mladih v mladinske organizacije		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C181	<i>Dovolj nikoli ni, ker so ene aktivnosti bolj zaželeno, druge manj, to je vedno tako</i>	Vključevanje odvisno od zaželenosti aktivnosti	Vključevanje mladih v aktivnosti mladinskih organizacij		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C182	<i>Na koncertih so bili ogromni obiski, taki kot se danes redko kdaj dosežejo.</i>	Nekoč zelo obiskani koncerti	Vključevanje mladih v aktivnosti mladinskih organizacij		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C183	<i>V zadnjem času pa so bolj te zadeve neformalnega izobraževanja, kar je tudi pohvalno, saj je vedno večji obisk tudi tu.</i>	Vedno večji obisk tudi na neformalnih izobraževanjih	Vključevanje mladih v aktivnosti mladinskih organizacij		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C184	<i>Mladinske organizacije in organizacija za mlade kot je mladinski center, prostor za mlade lahko največ naredijo za večje vključevanje mladih v te aktivnosti.</i>	Mladinske organizacije in mladinski center imajo ključno vlogo pri večjem vključevanju mladih v aktivnosti	Vključevanje mladih v aktivnosti mladinskih organizacij		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C185	<i>Mladi sedaj počakajo v mladinskem centru na avtobus, igrajo nogomet, se družijo in v gručah hodijo skupaj s prijatelji v mladinski center, tak da se razvija.</i>	Se razvija, vedno več mladih ga obiskuje	Mladinski center		Prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje
C186	<i>O dogodkih dobro.</i>	dobra	Informiranost o dogodkih		Informiranje
C187	<i>Na facebooku izveš za dogodke.</i>	Prek socialnega omrežja Facebook	Način informiranja		Informiranje
C188	<i>O dogodkih je, tisto kaj pa je pomembno pa ne.</i>	slaba	Informiranost o pomembnih informacijah za mlade		Informiranje
C189	<i>Tic, mladinski</i>	Po e-pošti	Način informiranja		Informiranje

	<i>center in mladinski svet pošiljajo informacije o dogajanju po mailih.</i>				
C190	<i>Poskrbeti je potrebno, da se Radgonsko mladino informira o vseh možnih razpisih, projektih na katere se lahko prijavijo.</i>	Potreba po informiranju mladih o vseh razpisih in projektih na katere se lahko prijavijo	Potrebe		Informiranje
C191	<i>Na občini mora biti oseba, ki bo to aktivno spremljala in objavljala.</i>	Odgovorna oseba za ažurne informacije in objavljanje	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
C192	<i>Mi imamo zavod za kulturo, turizem in promocijo in oni so tisti, ki bi mogli informirati mlade prek mladinskega centra.</i>	Zavod Kultrprotur prek mladinskega centra	Odgovornost za informiranje mladih		Informiranje
C193	<i>V Radgoni je problem to, da nimamo neke enotne točke, kjer bi mladi dejansko našli vse informacije.</i>	Ni vseh informacij na eni točki	Dostop do informacij		Informiranje
C194	<i>Jaz zdaj recimo gledam lokalne in regionalne razpise pa moreš deset portalov okoli obrniti, da sploh kaj najdeš.</i>	Preveč razpršene informacije	Dostop do informacij		Informiranje
C195	<i>Samo po drugi strani pa je to delo vsakega posameznika...</i>	Iskanje informacij je delo posameznika	Iskanje informacij		Informiranje
C196	<i>Razvojna agencija bo zdaj tak postala medobčinska, tak da je to ena izmed možnosti, da postane ena informacijska točka vsaj za področje gospodarstva.</i>	Enotna točka za informacije s področja gospodarstva bi lahko bila medobčinska razvojna agencija	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
C197	<i>Za drugo kulturo, turizem, promocijo pa bi za mlade lahko bil kultrprotur tista enotna točka, kjer bi bile vse</i>	Enotna točka za vse informacije bi lahko bil Zavod Kultrprotur	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje

	<i>informacije.</i>				
C198	<i>V mladinskem centru se dela info točka, ki pa še je v povojih.</i>	V mladinskem centru se razvija točka za vse relevantne informacije za mlade	Odgovornost za informiranje mladih		Informiranje
C199	<i>Na večih lokacijah lahko dobiš enake informacije.</i>	Enake informacije na večih mestih	Dostop do informacij		Informiranje
C200	<i>Zraven dogodkov še naj dajo en odstavek o razpisih, saj to ni težko.</i>	Pri informiranju po e-pošti dodati še informacijo o razpisih	Predlogi za bolj učinkovito informiranje		Informiranje
C201	<i>Informacij o dogodkih, družabnih, kulturnih se da v tiskani verziji dovolj ven, na veliko mest, od gostiln do tic-a, knjižnice...,</i>	dobra	Informiranost o dogodkih		Informiranje
C202	<i>Ja razpise pa bi morala pora objavljati, ampak jih tudi ne.</i>	O razpisih, na strani razvojne agencije, ampak razpisov ne objavlja	Odgovornost za informiranje mladih		Informiranje
C203	<i>Ko si že toliko star in imaš redno zaposlitev, nimaš več niti časa niti želje se v teh letih aktivno vključevati v neke projekte.</i>	Ni več želje po aktivnem vključevanju pri določenih letih	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
C204	<i>Jaz mislim, da ni to takšno aktivno vključevanje, ampak bolj podajanje mnenj, odprte razprave, da je kaj v javni obravnavi pa se tam vključiš.</i>	Vključevanje v smislu podajanja mnenj v razpravah	Možnosti za sodelovanje		Participacija
C205	<i>Mora biti priložnost, da so mladi vključeni pri sodelovanju...</i>	Odvisne od priložnosti	Možnosti za sodelovanje		Participacija
C206	<i>...pri ustvarjanju mladinskega centra se je poslušalo naše mnenje.</i>	Možnost podajanja mnenj	Možnosti za sodelovanje		Participacija
C207	<i>So pa pol pri teh zadevah omejitve, ni vse slišano, ampak smo bili</i>	Vključenost v projekte, ampak niso vsa mnenja slišana	Možnosti za sodelovanje		Participacija

	<i> vključeni.</i>				
C208	<i>Kar se tiče stvari, ki se sprejemajo na občinski ravni pa moraš biti v občinskem svetu, ker tisti imajo največjo veljavo.</i>	Vključenost v občinski svet	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
C209	<i>Pora je zdaj pred kratkim dala ven razpis, da je vsak lahko podal svoje mnenje za razvojni program.</i>	Objavljen razpis za podajanje predlogov mladih za razvojni program občine	Možnosti za sodelovanje		Participacija
C210	<i>Udeležba pa je bila zelo slaba.</i>	slaba	Odzivnost mladih na razpis za podajanje predlogov		Participacija
C211	<i>Če pa to delaš tretjič, četrtrič, potem pa že mladi vedo, da se lahko vključijo in to je zdaj bilo prvič ko je imel vsak možnost nekaj prispevati.</i>	Z večimi razpisi za možnost podajanja predlogov	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
C212	<i>Če pa govorimo o mladinskem vključevanju pa imamo mladinski svet, ki je krovna organizacija, ki skuša čim več urediti za mlade in dejansko nas vključujejo v vse pore, kjer nas lahko, kjer lahko mladi prispevamo...</i>	dobra	Vključenost mladinskega sveta v odločitve na lokalni ravni		Participacija
C213	<i>Zdaj se pripravlja prva strategija mladih 2015-2020...</i>	V pripravi prva strategija za mlade	Strategija za mlade		Participacija
C214	<i>...objavili tudi razpis, da iščemo dva člana delovne skupine za pripravo strategije, ki nista vključena v nobeno društvo, da še povečamo participativnost neorganizirane mlade vključimo...</i>	Razpis za možnost vključitve v delovno skupino za pripravo strategije za mlade	Možnosti za sodelovanje		Participacija
C215	<i>...ampak ni bilo nobenih prijav.</i>	slaba	Odzivnost mladih na razpis za		Participacija

			sodelovanje pri pripravi strategije		
C216	<i>Možnosti vključevanja v Gornji Radgoni je nešteto...</i>	veliko	Možnosti za sodelovanje		Participacija
C217	<i>...koliko pa mladi vidijo, da jim je to prednost in se želijo vključiti pa je drugo vprašanje.</i>	Odvisne od želje mladih za sodelovanje	Možnosti za sodelovanje		Participacija
C218	<i>Ogromno je možnosti. Vključiš se lahko kam hočeš in kdo hoče.</i>	veliko	Možnosti za sodelovanje		Participacija
C219	<i>Lahko kdorkoli email napiše, najmanj neosebno kaj lahko, glej jaz bi pa rad sodeloval, rad bi bil v strategiji, lahko kaj pomagam.</i>	Večja samoiniciativnost mladih	Predlogi za večjo participacijo mladih		Participacija
C220	<i>...lahko pridobi informacije, vsaj osnovne informacije za vključitev. Tak da meni osebno pomanjkanje informacij o tem več ni izgovor zakaj se ne vključiš, ker te potem že ne zanima.</i>	Nezanimanje za vključevanje	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
C221	<i>Občina mora preko svojih služb zagotavljati možnost participacije.</i>	Zagotavljanje možnosti participacije mladih prek organizacij v mladinskem sektorju	Vloga občine		Participacija
C222	<i>...bodo sedaj imeli možnost prek strategije povedati svojo mnenje, doma pred računalnikom lahko sedijo pa klikajo in pol bomo mi prek odgovorov videli kaj še dejansko manjka, kaj bi mladi radi, kje so problemi.</i>	Prek vprašalnika za pripravo strategije za mlade	Možnosti za sodelovanje		Participacija
C223	<i>Jaz sem sam prišel</i>	Pri dejavnostih	Možnosti za		Participacija

	<i>v mladinski center in vprašal, če lahko kaj pomagam in zdaj tu prostovoljno pomagam pa mi je v redu.</i>	prek mladinskega centra	sodelovanje		
C224	<i>Meni se zdi pri participaciji mladih bolj problem to, da ne hodijo na volitve.</i>	slaba	Udeležba mladih na volitvah		Participacija
C225	<i>Mladinski svet je letos delal več na tem pa smo povabili mlade svetnike in predstavnike za župane pa se je zelo mladih udeležilo.</i>	majhna	Udeležba mladih na predvolilni razpravi mladinskega sveta		Participacija
C226	<i>...tu je bolj problem, niti lokalna politika jih ne zanima.</i>	Nezanimanje mladih za lokalno politiko	Razlogi za nesodelovanje		Participacija
C227	<i>Je pa dejansko strategija tisti prvi dokument ko bomo dejansko lahko videli, da bomo lahko strateško nadaljevali in načrtovali razvoj mladinskega sektorja in kaj mladi dejansko potrebujejo...</i>	Prvi dokument s katerim se bodo ugotovile dejanske potrebe mladih	Strategija za mlade		Participacija
C228	<i>...primer občinske svetnice, ki pa je zelo pozitiven primer, da lahko mladi nekaj v občini spremenimo, da se lahko vključimo in s vključenostjo tudi nekaj dosežemo.</i>	Sodelovanje pri odločitvah na lokalni ravni kot občinska svetnica	Možnosti za sodelovanje		Participacija

Priloga 4: Oso kodiranje

IZOBRAŽEVANJE

Formalno izobraževanje

- Splošno izobraževanje
 - Osnovna šola (A1, B2)
- Izobraževanje odraslih
 - Ljudska univerza (B1, C2)
 - Ljudska univerza zdaj Javni zavod knjižnica (C3)
- Andragoško usposabljanje
 - manjka (C1)
- Srednja šola
 - manjka (B16, C21, C25)
 - Neobstoj srednje šole kot razlog za manjši občutek pripadnosti občini (C22)
- Gimnazija v Bad Radkersburgu
 - Povezati se na nek način z gimnazijo v Bad Radkersburgu
 - pobuda (C23)
 - Veliko mladih obiskuje gimnazijo v Bad Radkersburgu (C24)
- Štipendije
 - Občinske štipendije
 - pobuda (A2)
 - Malo štipendij (B3)
 - Kadrovske štipendije s strani podjetij (B5, C5, C6)
 - Več možnosti za pridobivanje štipendij
 - pobuda (B8)
 - spodbuda (B9)
 - Ni razpisov za kadrovske štipendije s strani razvojne agencije (B15)
 - Ni občinskih štipendij (C7)
 - Ni potrebe po sofinanciranju kadrovskih štipendij podjetij (C18, C19)
- Nagrajevanje študentov
 - neurejeno (A3)
 - Nagrajevanje študentov za dokončanje letnika
 - pobuda (B10)
 - Nagrajevanje študentov za diplomu
 - pobuda (B11, B12)
 - Nagrajevanje študentov
 - pobuda (C9)
 - V pripravi pravilnik o nagrajevanju študentov (C10)
 - Veliko občin že ima nagrajevanje študentov (C11)
 - V osnutku pravilnika je predlog nagrajevanja študentov po koncu študija (C12)
 - V osnutku pravilnika je predlog dodatnega nagrajevanja študentov za zaključno nalogo pomembno za občino (C13)
 - Že leta nazaj govor o nagrajevanju študentov (C14)
 - Proti nagrajevanju študentov za opravljene izpite (C15)
 - Nagrajevanje študentov po zaključku študija lahko pomaga pri osamosvojitvi mladih (C16)
 - Nagrajevanje študentov omogoči delno povrnitev stroška pri zaključni nalogi (C17)
- Nagrajevanje osnovnošolcev
 - Nagrade odličnim učencem (A4)
 - skromno (A6)

- Nagrajevanje
 - o spodbuda (A5)
- Možnosti za prakso in prostovoljno delo
 - o V mladinskem centru, kjer se izvaja dnevni center v okviru centra za socialno delo (C8)
- Potrebe
 - o Potreba po praksi ali prostovoljnem delu (A7)
 - o Potreba po ustrezni praksi (A8)
- Sofinanciranje študijske prakse
 - o Sofinanciranje obveznih študijskih praks
 - pobuda (B13)
- Doprinos prakse
 - o Več možnosti za zaposlitev (A9)

Neformalno izobraževanje

- Možnosti za neformalno izobraževanje
 - o malo (A10, B22)
 - o dovolj (A11, B23, B26, C31)
 - o Neformalne delavnice za povezovanje mladih
 - pobuda (A27)
 - o Različne delavnice (B17)
 - o Neformalna izobraževanja s strani Študentsko-mladinskega kluba Klinka (B18)
 - o Vedno več (B19)
 - o Organizacija večdnevne univerze z delavnicami, predavanji in večernim koncertom
 - pobuda (B29)
 - o Izobraževanje o alternativni medicini
 - pobuda (B31)
 - o Več neformalnega izobraževanja na področju podjetništva
 - pobuda (B32)
 - o Tečaji tujih jezikov in računalništva so bili na ljudski univerzi (C4)
 - o Premalo tečajev in delavnic (C26)
 - o Pred leti neformalnega izobraževanja ni bilo (C28)
 - o Ni kvalitetnega neformalnega izobraževanja za širjenje kompetenc (C39)
 - o Certifikati za tečaje
 - pobuda (C40)
- Sofinanciranje tečajev
 - o Sofinanciranje tečajev javnih zavodov
 - pobuda (C41)
- Predavanja
 - o Morajo biti koristna (A12)
 - o Zanimivo predavanje o spolu in partnerstvu (A16)
 - o Predavanje o športu
 - pobuda (A20)
 - o Upoštevati različna zanimanja med spoloma za predavanja (A21)
 - o Predavanje znanega športnika
 - pobuda (A22)
 - o Predavanje na temo istospolno usmerjenih
 - pobuda (A23)
 - o Vprašljiva obiskanost mladih na predavanju na temo istospolnosti (A24, A25)
 - o Predavanje o socialnem podjetništvu (B33)
 - o Predavanje o pisanju in prijavi na evropske razpise
 - pobuda (B46)

- Organiziranje neformalnih izobraževanj
 - o Predavanja o tabu temah naj organizira Študentsko-mladinski klub Klinka ali mladinski center
 - pobuda (A19)
 - o Predavanja naj organizira mladinski center ali katero društvo
 - pobuda (A26)
 - o Organizacija večdnevne univerze s strani Študentsko-mladinskega kluba Klinka ali mladinskega centra
 - pobuda (B30)
- Potrebe
 - o Potreba po predavanju o tabu temah (A18)
 - o Potreba po slikarskih delavnicah (B27)
 - o Potreba po šiviljskih delavnicah (B28)
- Obiskanost neformalnih izobraževanj
 - o slaba (B21, B24, B25, C27)
 - o Večja s povezovanjem z osnovno šolo za obisk neformalnih predavanj
 - pobuda (A137)
- Pomen neformalnega izobraževanja
 - o Problem nepoznavanja pomena neformalnega izobraževanja (C29, C32, C33, C34)
 - o Neformalno izobraževanje kot širjenje svojih kompetenc (C38)
 - o Potrebno zavedanje mladih o pomenu neformalnega izobraževanja pri iskanju zaposlitve (C42)

ZAPOSLOVANJE

- Možnosti za zaposlitev
 - o slabe (A28, B34)
 - o Večinoma v gostinstvu (A29, A32)
 - o Preko poznanstev (A30)
 - o malo (A33)
 - o Večje z organizacijo seminarjev za mlade frizerje
 - pobuda (A38)
 - o Večje z ureditvijo turizma
 - pobuda (B48)
 - o Večje čez mejo (B49)
 - o Dobro, zaradi razvitosti gospodarstva v občini (C43, C45)
 - o Malo zaposlitev za diplomante (C44, C47, C85)
 - o Dobro, vendar samo za določene poklice (C46)
 - o Večje s samoiniciativnostjo mladih pri iskanju zaposlitve (C51)
 - o Zaposlitve za peto stopnjo izobrazbe (C65)
 - o Zaposlitve za deficitarne poklice (C66)
 - o Večje, zaradi majhnosti občine (C72)
- Počitniško delo
 - o Manj počitniškega dela (A31)
- Zaposlitveni klub
 - o Izveden pred dvema letoma (C64)
- Zaposlitev
 - o Zaposlen prek javnih del na občini (C68)
 - o Zaposlena kot mlada podjetnica (C70)
 - o Zaposlena kot pripravnica (C73)
 - o Zaposlen (C77)
 - o Zaposlen v drugem kraju (C79, C83)
 - o Nezaposlen (C75)
 - o Nezaposlena (C81)

- Ni želje po zaposlitvi v občini (B36, C80, C84)
- Želja po zaposlitvi v občini (B37, B38, C76, C78, C82)
- Želja po zaposlitvi v drugem kraju (C69)
- Želja po zaposlitvi izven Slovenije (C71)
- Želja po zaposlitvi nekje v Sloveniji (C74)
- Poklici v občini
 - Ni zanimivih poklicev (B35)
- Potrebe
 - Potreba po spremembi na področju zaposlovanja (A34)
 - Potreba po tečajih, pripravništvih, praksah za večje možnosti za zaposlitev (A39)
 - Potreba po poklicni usmerjenosti v osnovnih šolah (A40)
 - Potreba po večjih možnostih za prakso (A46)
- Poklicna usmerjenost
 - V organizaciji občine
 - pobuda (A41)
 - Sodelovanje z osnovno šolo
 - pobuda (A44, A45)
- Deficitarni poklici v občini
 - Seznam deficitarnih poklicev
 - pobuda (A42)
 - Predstavitev deficitarnih poklicev
 - pobuda (A43)
- Pripravništvo
 - Ovira, ker ne moreš sprejeti druge zaposlitve preden ga ne opraviš (C87)
- Vloga občine pri zaposlovanju
 - Omogočanje ugodnih pogojev podjetjem, da pridejo v občino (C48)
 - Povezovanje iskalcev zaposlitve in delodajalcev (C49)
 - Povezovanje iskalcev zaposlitve in delodajalcev ni vloga občine (C50, C52)
 - Preučitev predlogov in podatkov iz vseh možnih industrijskih con
 - pobuda (C54)
- Predlogi za večje možnosti za zaposlitev
 - Povezati gospodarske združbe, da mladi ostanejo v regiji (B14)
 - Združitve podjetij za razvoj tehnološke opreme (B50)
 - Zagrabiti prvo priložnost zaposlitve (C86)

Podjetništvo in samozaposlovanje mladih

- Spodbude
 - Možnost modne revije v mladinskem centru (A36)
 - Ni spodbud (B39, B40)
 - Razpis enega podjetja za pomoč mladim pri odpiranju svojih podjetij (C58)
 - Vsakoletni razpis za podjetništvo (C91)
- Odzivnost mladih na razpis za podjetništvo mladih
 - slaba (C59)
- Podpora mladim
 - Ni podpore mladim pri odpiranju podjetja (C88)
 - Ni svetovalne podpore mladim v podjetništvu (C89)
- Vloga občine pri podjetništvu in samozaposlovanju mladih

- Omogočanje odpiranja podjetja ni vloga občine (C92)
- Predlogi za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja mladih
 - Omogočanje prakse (A35)
 - Mladim dati možnost pokazati se (A37)
 - Spodbujanje podjetništva s pozitivnimi nasveti (B41, B44)
 - Odgovorna oseba za spodbujanje mladih za podjetništvo (B42)
 - Spodbujevalnik za podjetništvo mladih (B43)
 - Odgovorna oseba, ki bi razložila možnosti pridobivanja sredstev prek evropskih razpisov (B45)
 - Odgovorna oseba, ki bi bila opremljena z vsemi informacijami in pripravljena pomagati (B47)
 - Možnost zastopnik zemljišča za podjetje v občini (C53)
 - Vzpostaviti prostor za razvijanje idej (C55)
 - Povezati gospodarstvo s sofinanciranjem in tako omogočiti mladim sodelovanje pri projektih podjetij (C56)
 - Zagotoviti podporo podjetij za lažje razvijanje idej mladih (C57)

STANOVANJSKE RAZMERE

- Položaj mladih
 - Večina doma (A47)
 - Živijo v drugem kraju (A48)
 - Ni želje oditi na svoje (B51)
 - Želja oditi na svoje (B52)
 - Velika stanovanjska problematika (C93)
 - Želja po svojem stanovanju (C108)
- Dostopnost stanovanj
 - Veliko praznih stanovanj (A49, A50)
 - Težko je dobiti stanovanje (C103)
 - Ni veliko izbire med stanovanji (B54)
 - Ni dovolj stanovanj (B59, C94)
 - Visoke cene stanovanj (B55, B58, C97)
 - Veliko najemnih stanovanj (C95)
 - Malo najemnih stanovanj (C96, C100)
 - Možnost dobiti stanovanje na javni dražbi (C99)
 - Občinska stanovanja (C101)
 - Ni stanovanj namenjenih samo za mlade (B57)
- Pogoji za občinsko stanovanje
 - Mladi in mlade družine imajo prednost (C114)
 - Zaposlitev in višina plače (C102)
- Pomanjkanje stanovanj
 - Razlog za odhajanje mladih iz občine (C111)
- Možnosti za nakup stanovanja na kredit
 - Ni možnosti dobiti kredita (C105)
- Nakup ali najem stanovanja
 - Rajši nakup stanovanja na kredit in veš, da je potem tvoje (C120, C121)
- Potrebe
 - Potreba po stanovanjih za nakup (C118)
- Pogoj za osamosvojitvev
 - zaposlitev (B56, C104)

- Razlogi za podaljševanje bivanja doma
 - o Udobnost doma (A51, C109)
 - o Pomanjkanje financ (A52, B53)
 - o nezaposlenost (A53, C98)
 - o Težko si predstavlja osamosvojitve (A54)
 - o Dobri odnosi s starši (A55)
 - o Podaljšano šolanje (A56)
 - o Finančna preskrbljenost s strani staršev do konca šolanja (A57)
 - o Ni primernih stanovanj (C107)
- Spodbude občine za osamosvojitve mladih
 - o Ni spodbud za osamosvojitve mladih (C106)
 - o Bolj spodbujati mlade za osamosvojitve
 - pobuda (C112)
- Subvencije za stanovanja za mlade
 - o Uvedba subvencij ni potrebna (B61)
 - o Za določen čas (C115)
- Predlogi za ureditev stanovanjske problematike
 - o Dokončati nedokončana stanovanja (B60, C110, C116)
 - o Občina naj dokonča nedokončana stanovanja in jih naj nekaj da v najem, nekaj pa jih naj proda po neprofitni ceni (C117)
 - o Več občinskih stanovanj za možnost najema (C119)
 - o Možnost odkupa stanovanja po petih letih plačevanja najemnine. (C122)
- Možnosti za ureditev stanovanjske problematike
 - o Malo na lokalni ravni (C113)

ZDRAVJE

- Možnosti
 - o Cepljenje proti raku na materničnem vratu za osnovnošolke (A59)
 - o Preventive v zdravstvenem domu (B62, C124)
 - o Veliko prek športa (B66, C123, C128, C129)
 - o Vse informacije v zdravstvenem domu (C131)
- Predavanja
 - o Predavanja v zdravstvenem domu (A58)
 - o Predavanja v sklopu sistematskega pregleda (A60, A61)
 - o neustrezna (A62)
 - o Predavanje osebe, ki je uživala drogo
 - pobuda (A63, A65)
 - o Predavanje osebe, ki je bila v zaporu zaradi drog
 - pobuda (A67)
 - o Organizirana v sklopu izobraževanja v mladinskem centru
 - pobuda (A64)
 - o Bolj učinkovita, če temeljijo na osebnih izkušnjah predavatelja (A70)
- Obiskanost predavanj s področja zdravja
 - o vprašljiva (A68)
 - o Odvisna od dobrega informiranja (A69)
- Urejanje področja zdravja
 - o Na strani zdravstva (B64)
 - o Bolj naloga države (C125)

- Alternativna medicina
 - o Podpora alternativni medicini
 - pobuda (B65)
- Potrebe
 - o Ni dodatnih potreb (B63, C132)
- Urejenost področja zdravja
 - o Urejeno z veliko podporo občine zdravstvenemu domu (C126)
 - o Visoka zdravstvena oskrba (C127)
 - o Dostop do lokalno zdrave hrane (C130)
 - o Zagotovljeni defibrilatorji (C133)

MOBILNOST

- Ceste
 - o slabe (B67, C134, C136)
 - o Urediti ceste
 - pobuda (C137)
- Pločniki
 - o urejeni (C135)
- Kolesarske poti
 - o urejene (A74)
 - o Prestara infrastruktura za kolesarske poti (B68)
- Stopnice na grad
 - o Urediti, ker so za tek v zimskih mesecih neugodne
 - pobuda (A75)
- Osvetljava
 - o Osvetljave ni dovolj v okoliških vaseh (A76)
- Avtobusne povezave
 - o dobre (A71, A73)
 - o Slaba povezava v Ljutomer (A72)
 - o Ni dovolj nedeljskih avtobusnih povezav (C138)
 - o Ni dovolj avtobusnih povezav znotraj občine (C141)
 - o Ni potrebe po avtobusnih povezavah znotraj občine (C142)
 - o Ni avtobusne povezave z Avstrijo (C140)
 - o Avtobusna povezava z Avstrijo
 - pobuda (C139)
- Železniška povezava
 - o Dokler se ne zamenjajo železnice po Sloveniji ni smiselna (A78, B72)
 - o Ni želje po železniški povezavi (C143, C144)
 - o Ni potrebe po železniški povezavi (C145, C146)
 - o Železniška povezava vsaj do Ljutomera
 - pobuda (A77)
- Avtobusna postaja
 - o neurejena (B70, B71)
- Avtobus za prevoz na dogodke
 - o Cenovno ugoden organiziran avtobus za dogodke
 - pobuda (A80)

- Potrebe
 - Potreba po taksi službi (A79, B73, B74)
 - Potreba po večih kolesarskih poteh (B69)
- Taksi služba
 - Sofinanciranje taksi službe
 - pobuda (B75)
 - Taksi služba po potrebi
 - pobuda (B76)
 - Večnamenska taksi služba
 - pobuda (B77)
- Izmenjave
 - Na srednji šoli ali fakulteti (A81)
 - Izmenjave v osnovni šoli (A82, A83)
 - Izmenjava v organizaciji skavtov (A84)
 - Izmenjave v organizaciji mladinskega sveta in nekaterih mladinskih društev (C153)
 - Več izmenjav
 - pobuda (A85)
 - Izmenjava z Bad Radkersburgom
 - pobuda (A89)
- Prijave mladih na izmenjave
 - malo (C157, C159)
- Razlogi za majhno udeležbo mladih na izmenjavah
 - Zaprtost in zadržanost (C158)
 - Slabo znanje jezika in strah pred nastopanjem (C160)
- Praksa v tujini
 - Praksa v tujini prek mladinskega centra (B78)
 - Praksa v tujini na področju frizerstva
 - pobuda (A86)
 - Praksa v tujini na umetniškem področju
 - pobuda (A87)
- Razlogi za mednarodno mobilnost
 - Učenje tujih jezikov (A88)
 - Povezovanje in spoznavanje mladih med seboj (A90)
- Vloga občine
 - Skrbeti za mednarodno mobilnost ni vloga občine (C147)
 - Občina ohranja pobratenost mest za mobilnost (C148, C154, C155)
- Vloga mladinskega sektorja
 - Skrbi za mednarodno mobilnost (C149)
 - Prepoznavna potrebo po količini mobilnosti (C152)
- Podpora občine mladinskega sektorja pri izvajanju mednarodne mobilnosti
 - dobra (C150, C151, C156)

PROSTOČASNE IN DRUŽBENO-KULTURNE DEJAVNOSTI, MLADINSKO ORGANIZIRANJE

- Organizacija za mlade
 - Mladinski center (B83)
- Mladinski center
 - Slabo zastavljen program mladinskega centra (B116)

- Letos boljši program mladinskega centra z večjim obiskom mladih na dogodkih (B117)
 - Se razvija, vedno več mladih ga obiskuje (C185)
- Namizne igre
 - Namizni nogomet in namizni tenis v mladinskem centru (A96)
 - Biljard v mladinskem centru
 - pobuda (A97)
- Koncerti
 - Koncerti v mladinskem centru in so za vsakega nekaj (A98, A99)
 - Alternativni koncerti v mladinskem centru (B102)
- Možnost organiziranja projektov kot posameznik
 - Možnost organizirati kar hočeš, kar je prednost majhnega mesta (C170)
- Možnosti za aktivnosti
 - veliko (B87, C169, C172, C173)
- Likovno razstavišče
 - Razstave likovnega društva (B88)
 - Malo razstav (A94)
- Art center
 - Delavnice v Art centru (C167)
 - Art center je v zasebni lasti (C168)
- Nevladne organizacije z različnih področij
 - Gasilsko društvo, planinsko društvo, športna društva (C165)
 - Likovno društvo (C166)
- Dom kulture
 - neurejen (A95)
 - Ureditev Doma kulture
 - pobuda (A108)
 - Premajhno izkoriščanje Doma kulture kot prostora za dogodke (B89)
 - Nekoč večji obisk, ker drugje bližje ni bilo ničesar (A109)
 - Z ureditvijo bi bil tudi zdaj obisk, zaradi druženja s prijatelji (A110)
 - Delavnice za mlade pevce in igralce
 - pobuda (A111)
 - Z delavnicami bi mladim dali priložnost za nastopanje (A112)
 - Več razstav mladih umetnikov
 - pobuda (A113)
 - Organiziranje večjih dogodkov v domu kulture s strani zavoda Kultprotur
 - pobuda (B90, B91)
- Predlogi za prostor za kulturne dejavnosti
 - Lep prostor za razstave v bivšem Casinoju (A114)
 - Prostor za kulturne prireditve v bivšem Casinoju (A115)
- Predlog za prostor za vaje glasbenih skupin
 - Prostor na sejmišču (A118)
- Možnosti nastopanja mladih na kulturnih prireditvah
 - malo (A116)
- Vključevanje mladih umetnikov
 - manjka (B92)

- Vključevanje mladih umetnikov v več projektov
 - pobuda (B105)
- Podpora neorganizirani mladini
 - manjka (A119)
- Projekti razvojne agencije
 - Izvajanje večih projektov za mlade
 - pobuda (B109)
- Dobri dogodki
 - Fašenk v organizaciji Študentsko-mladinskega kluba Klinka (A103, B118)
 - 30 let rocka (A105)
- Dogodki v okoliških krajih
 - Pomanjkanje dogodkov v Negovi (A100)
- Občinski dogodki
 - Obuditev Radgonske noči
 - pobuda (A101)
- Razlog za obisk dogodka
 - Glasbena skupina (A102, A104, A136, B119, B120, B121, B122)
- Potrebe
 - Potreba po prostoru za vaje glasbenih skupin (A117)
 - Potreba po slikarskem ateljeju (B93)
 - Potreba po športni dvorani za tekme domačih klubov (B94)
 - Potreba po večih prostorih za društva (C176)
 - Potreba po alternativnem klubu (B101, B110)
- Alternativni prostor za druženje
 - Zapuščen zasebni prostor v eni hiši (B100)
- Alternativni klub
 - Klub, ki bi imel drugačen koncept samega prostora (B103)
 - Najprej predstaviti potrebo po alternativnem prostoru (B106)
 - Dovolj je mladinski center, ker je tu v zadnjem času veliko alternativne glasbe (B111)
 - Mednarodna povezava za ureditev alternativnega kluba
 - pobuda (B104)
 - Odgovorna oseba, ki razloži potrebne informacije za odprtje kluba
 - pobuda (B107, B108)
- Športni dogodki
 - Praska (A91)
 - Športaj s Klinko (A92)
- Notranji prostori za šport
 - Telovadnica (A93, B84)
 - Ni možnosti koristiti telovadnice kot posameznik (B85)
 - Notranja infrastruktura za rolanje
 - pobuda (B99)
- Zunanji prostori za šport
 - Športni center (B86, C161)
 - Skate park (B98)

- Športna društva
 - o Nogometno, rokometno, strelsko društvo (C162)
- Možnosti za športne aktivnosti
 - o dovolj (B95, B96, C163)
 - o Dovolj športnih prostorov (B97)
 - o Veliko gibalnih dejavnosti (C174)
 - o Veliko, ampak večino aktivnosti izvajajo zasebniki (C175)
 - o Brezplačna organizirana športna aktivnost
 - pobuda (A106)
 - o Večji fitnes
 - pobuda (A107, C164)
- Vključevanje mladih v mladinske organizacije
 - o Mladi se imajo možnost vključiti (C179)
 - o Aktivna vključenost v mladinsko organizacijo (A120, A121)
 - o Članstvo v mladinski organizaciji (A122)
 - o Večje vključevanje mladih kot v preteklih letih (C180)
 - o Manjše, ker ni srednje šole (C30, C36)
 - o Poskrbeti za čim večje vključevanje mladih v mladinske organizacije
 - pobuda (C37)
- Vključevanje mladih v druge nevladne organizacije
 - o Aktivna vključenost v športno društvo (A123)
- Vključevanje mladih v aktivnosti mladinskih organizacij
 - o dobro (B114, B115)
 - o Vključevanje odvisno od zaželenosti aktivnosti (C181)
 - o Nekoč zelo obiskani koncerti (C182)
 - o Vedno večji obisk tudi na neformalnih izobraževanjih (C183)
 - o Mladinske organizacije in mladinski center imajo ključno vlogo pri večjem vključevanju mladih v aktivnosti (C184)
- Podpora občine mladinskim organizacijam
 - o Slaba finančna podpora (A125, B112)
 - o dobra (C178)
 - o Z razpisom za mladinske organizacije (B113)
 - o Več društev v enem prostoru
 - pobuda (C177)
- Podpora občine nevladnim organizacijam z različnih področij
 - o Dobra podpora občine z objavljanjem razpisov za različna področja (C171)

INFORMIRANJE

- Dostop do informacij
 - Ni vseh informacij na eni točki (C193)
 - Preveč razpršene informacije (C194)
 - Enake informacije na večih mestih (C199)
 - Če jih hočeš, jih najdeš (B123)
- Širjenje informacij s strani občine
 - o slabo (C63)
- Informiranost o dogodkih
 - o slaba (A13, A14, A15, A17, A66, A126, A128, B20, B129)
 - o dobra (C186, C201)
 - o Dobra, zaradi vključenosti v mladinsko organizacijo (A127)

- Način informiranosti o dogodkih
 - Prek socialnega omrežja Facebook (B131, C187)
 - Po e-pošti (C189)
- Informiranost o možnostih štipendij
 - slaba (B4, B6)
 - Slaba, zaradi premajhnega zanimanja (B7)
 - Bolj informirati mlade o možnostih štipendij
 - pobuda (C20)
- Informiranost o pomenu neformalnega izobraževanja
 - Bolj informirati mlade o pomenu neformalnega izobraževanja
 - pobuda (C35)
- Informiranost o podjetništvu
 - Slaba, nikjer ni informacij za podjetništvo mladih na enem mestu (C61)
 - Slaba informiranost o izvajanju svetovanja za podjetništvo mladih (C90)
 - Informacije o podjetništvu in zaposlovanju mladih na enem mestu na podstrani razvojne agencije
 - pobuda (C62)
- Informiranost o razpisih
 - slaba (B154, C60)
- Informiranost o možnostih mednarodne mobilnosti
 - slaba (B81)
 - V pripravi info točka v mladinskem centru tudi z informacijami o izmenjavah (B79)
 - Poskrbeti za širjenje informacij o možnostih (B80)
 - Vse informacije o praksi in prostovoljstvu v tujini na eni točki
 - pobuda (B82)
- Informiranost o možnosti vključevanja v mladinske organizacije
 - slaba (A124)
- Informiranost o možnostih participacije
 - slaba (B144)
- Informiranost o pomembnih informacijah za mlade
 - slaba (C188)
- Potrebe
 - Potreba po informacijah, ki zadevajo samo mlade (B126)
 - Potreba po informiranju mladih o vseh razpisih in projektih, na katere se lahko prijavijo (C190)
- Odgovornost za informiranje mladih
 - Zavod Kultrprotur prek mladinskega centra (C192)
 - V mladinskem centru se razvija točka za vse relevantne informacije za mlade (C198)
 - O razpisih, na strani razvojne agencije, ampak razpisov ne objavlja (C202)
- Iskanje informacij
 - Iskanje informacij je delo posameznika (C195)
- Možnosti za ažurne informacije
 - Ni možnosti za ažurne informacije (B127)

- Učinkovito informiranje
 - o e-pošta (A134)
 - o Dobra glasbena skupina na dogodku (A135)
- Neučinkovito informiranje
 - o Socialno omrežje Facebook (A129)
 - o plakati (A130, B130)
- Predlogi za bolj učinkovito informiranje
 - o radio (A131, B132)
 - o Bolj letaki na mizah v gostilnah kot plakati na steni (A132)
 - o Bolj povezati mlade med seboj za hitrejšo širjenje informacij (A133, A138)
 - o Povezovanje mladih med seboj z igrami (A139, A140)
 - o Vse informacije na eni točki (B124)
 - o Odgovorna oseba za ažurne informacije in objavljanje (B125, C191)
 - o Mladinski center ali mladinski svet bi lahko imel podmejno točko na internetu z vsemi informacijami (B128)
 - o Mladinski center, svet ali nekdo iz občine bi moral skrbeti za ažurne informacije na eni točki (B133)
 - o Kontakt z društvi za ažurne informacije o dogodkih (B134)
 - o Navajanje mladih na enotno točko vseh informacij (B135)
 - o Enotna točka za informacije s področja gospodarstva bi lahko bila medobčinska razvojna agencija (C196)
 - o Enotna točka za vse informacije bi lahko bil Zavod Kulprotur (C197)
 - o Pri informiranju po e-pošti dodati še informacijo o razpisih (C200)

PARTICIPACIJA

- Možnosti za sodelovanje
 - o slabe (A144)
 - o veliko (C216, C218)
 - o Odvisne od priložnosti (C205)
 - o Odvisne od želje mladih za sodelovanje (C217)
 - o Možnost povedati svoje ideje (B140, B141)
 - o Možnost podajanja mnenj (C206)
 - o Vključenost v projekte, ampak niso vsa mnenja slišana (C207)
 - o Vključevanje v smislu podajanja mnenj v razpravah (C204)
 - o Objavljen razpis za podajanje predlogov mladih za razvojni program občine (B142, C209)
 - o Razpis za možnost vključitve v delovno skupino za pripravo strategije za mlade (C214)
 - o Prek vprašalnika za pripravo strategije za mlade (C222)
 - o Največja možnost sodelovanja prek mladinskih organizacij (A143)
 - o Pri dejavnostih prek mladinskega centra (C223)
 - o Možnost sodelovanja pri odločitvah kot svetnik (B136)
 - o Sodelovanje pri odločitvah na lokalni ravni kot občinska svetnica (C228)
 - o Več možnosti za sodelovanje pri organizaciji dogodkov
 - pobuda (B137)
- Odzivnost mladih na razpis za podajanje predlogov
 - o slaba (B143, C210)
- Odzivnost mladih na razpis za sodelovanje pri pripravi strategije
 - o slaba (C215)
- Vloga občine
 - o Zagotavljanje možnosti participacije mladih prek organizacij v mladinskem sektorju (C221)
- Udeležba mladih na volitvah
 - o slaba (C224)

- Udeležba mladih na predvolilni razpravi mladinskega sveta
 - majhna (C225)
- Vključenost mladinskega sveta v odločitve na lokalni ravni
 - dobra (C212)
- Potrebe
 - Potreba po večji podpori občine pri organizaciji dogodkov (B139)
- Strategija za mlade
 - V pripravi prva strategija za mlade (C213)
 - Prvi dokument s katerim se bodo ugotovile dejanske potrebe mladih (C227)
- Zastopnik za mlade
 - Zastopnik za mlade za prenašanje idej mladih in prevajanje iz domačega jezika v uradnega
 - pobuda (B149)
 - Zastopnik za mlade je mladinski svet (B150)
 - Mladinski svet je zastopnik bolj za mladinska društva in ne toliko za neorganizirano mladino (B151)
- Razlogi za nesodelovanje
 - Občutek manjvrednosti (A141)
 - Občutek neupoštevanja (A142, A145)
 - Slaba izkušnja neupoštevanja že iz osnovne šole (A146, A147)
 - Slaba izkušnja s podporo občine pri organizaciji dogodka (B138)
 - Strah pred osebnim stikom z občinskimi predstavniki (B147)
 - Ni več želje po aktivnem vključevanju pri določenih letih (C203)
 - Nezanimanje za vključevanje (C220)
 - Nezanimanje mladih za lokalno politiko (C226)
- Predlogi za večjo participacijo mladih
 - Spoznavanje mladih in občinskih predstavnikov na neformalen način (A148, B148)
 - Bolj odprti prostor za vključevanje (B145)
 - Nabiralnik za predloge mladih (B146)
 - Večja samoiniciativnost mladih (B152, B155, C219)
 - Razpisi za sodelovanje mladih pri občinskih projektih (B153)
 - Vključevanje mladih v mladinske organizacije (B156)
 - Organizacija večih fokusnih skupin (B157)
 - Vključenost v občinski svet (C208)
 - Z večimi razpisi za možnost podajanja predlogov (C211)

10. POVZETEK

Z diplomsko nalogo sem želela raziskati socialno vključenost mladih v občini Gornja Radgona. Želela sem dobiti oris položaja mladih v občini in z njihovimi mnenji, pričakovanji, predlogi oblikovati predloge za večjo socialno vključenost mladih in tako pripomoči k pripravi pomembnih dokumentov za celovito urejanje področja mladine, kot je strategija za mlade. Moja vključitev v delovno skupino mladinskega sveta, ki sodeluje pri pripravi prve strategije za mlade v občini je bila ena izmed spodbud za temo raziskave o socialni vključenosti mladih v občini.

Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega in raziskovalnega dela. V teoretičnem delu najprej predstavim mladost in z njo povezane prehode v odraslost, ki so v današnji družbi vse prej kot gotovi in predvidljivi. Poznavanje le teh pa je povezano z oblikovanjem ustreznih in učinkovitih ukrepov na področju mladine. Opišem tudi položaj mladih v Sloveniji na različnih področjih in ga podkrepim tudi s statističnimi podatki. Teoretični del še zajema lokalno mladinsko politiko in s tem področja horizontalnih in vertikalnih mladinskih politik, ki so hkrati področja socialne vključenosti mladih. Na slednjih pa je temeljila tudi moja raziskava. V teoretičnem uvodu se še dotaknem mladinskega dela in socialnega dela z mladimi, ki sta pomembna za socialno vključevanje mladih. Mladinski delavci in vsi, ki delajo z mladimi, potrebujejo različne veščine, da se lahko mladim približajo, spoznajo in razumejo njihov življenjski svet, se vanj vživijo, vzpostavijo in vzdržujejo dober odnos z njimi ter krepijo njihovo moč na različnih področjih življenja. Na koncu teoretičnega uvoda pa še predstavim statistiko na področju mladine, ukrepe na področju mladine in mladinsko dejavnost v občini Gornja Radgona.

V raziskovalnem delu najprej predstavim problem in raziskovalna vprašanja in nato metodologijo. Izvedla sem kvalitativno raziskavo s pomočjo treh fokusnih skupin z mladimi različnih starostnih skupin. Za različne starostne skupine mladih sem se odločila, ker imajo mladi v različnih obdobjih življenja različne potrebe in želje in tudi zaradi bolj sproščene skupinske dinamike med udeleženci. Dobljeni podatki so bili izhodišče za kvalitativno analizo, s katero sem dobila rezultate raziskave.

Na podlagi rezultatov sem prišla do sklepov, da na področju formalnega izobraževanja manjka srednja šola in, da ni občinskih štipendij. Veliko je pobud mladih po dodatnem

neformalnem izobraževanju. Malo možnosti je za zaposlitev za diplomante. Ni spodbud in svetovalne podpore mladim v podjetništvu. V občini je velika stanovanjska problematika, ni dovolj stanovanj, cene stanovanj so visoke, ni veliko izbire. Na področju mednarodne mobilnosti so v občini na voljo izmenjave organizirane s strani mladinskih organizacij in mladinskega sveta. Občina ohranja pobratenost mest za mobilnost. Mladim je na voljo mladinski center, ki se razvija in ga obiskuje vedno več mladih. Možnosti za nastopanje mladih na kulturnih prireditvah je malo, manjka tudi vključevanje mladih umetnikov v projekte. Mladi potrebujejo prostor za vaje glasbenih skupin, slikarski atelje in alternativni klub. Vključevanje mladih v mladinske organizacije in aktivnosti mladinskih organizacij je dobro. Dostop mladih do informacij je slab, ker ni vseh informacij na enem mestu, so preveč razpršene. Mladi so slabo informirani o ukrepih, ki so jim na voljo. Glede možnosti sodelovanja pri odločitvah in dejavnostih občine imajo možnost povedati svoje ideje in podati mnenja, vendar niso vsa mnenja slišana. Največja možnost sodelovanja pa je preko mladinskih organizacij.

Na podlagi rezultatov raziskave in sklepov sem oblikovala predloge, ki so lahko koristni tudi kot ideje in pobude lokalnim odločevalcem in hkrati za učinkovito nadaljevanje dela z mladimi in celostne ureditve področja mladine.

Namen moje raziskave je bil, da z mnenji, pričakovanji in predlogi mladih orišem položaj mladih v občini Gornja Radgona, oblikujem predloge za večjo socialno vključenost mladih in z ugotovitvami raziskave koristno pripomorem k pripravi strategije za mlade. Zbrane ugotovitve lahko dajo tudi spodbudo lokalni skupnosti za nadaljnje raziskovanje, saj so raziskave med mladimi ali še bolj skupaj z njimi ključnega pomena za lokalno skupnost.